Rechung Dorje Tagpa

Milarepa

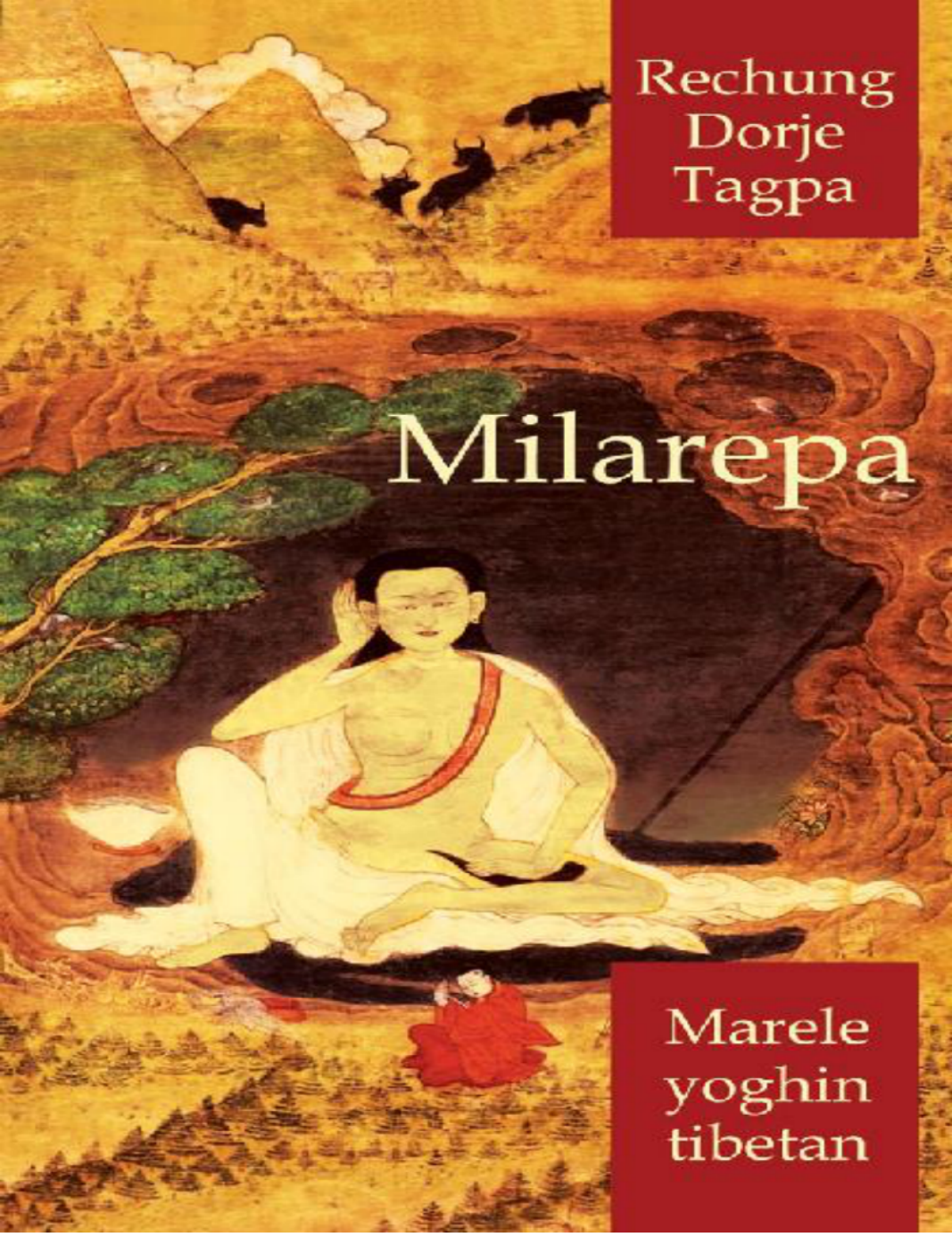

Marele yoghin tibetan

Rechung Dorje Tagpa

Milarepa, marele yoghin tibetan

Traducere şi îngrijire ediţie:
Marilena Constantinescu

Editura HERALD
2012

EDITURA HERALD

OP.10 - CP.33 Sect. II Bucureşti
Tel: 021.319.40.60, 021.319.40.61
Fax: 021.319.40.59, 021.319.40.60
Mob: 0744.888.388, 0745.050.020
website: www.edituraherald.ro
e-mail: office@edituraherald.ro

© 2012 by Editura HERALD

ISBN eBOOK: 978-973-111-302-9

Redactor: Radu Duma
Realizare grafică: Teodora Vlădescu
Lector: Daniel Coravu

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepseşte penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul
Versiune digitală realizată de elefant.ro

Cuvânt înainte

Jetsün-Kahbum[1], povestea vieţii şi faptelor lui Milarepa, marele yoghin tibetan, este considerată una din scrierile sacre ale Orientului şi cartea fundamentală a Şcolii Kargyütpa. În Tibet *Jetsün-Kahbum* posedă rara calitate de a fi preţuită atât de clasele literate şi învăţate, cât şi de oamenii obişnuiţi. Lama Kazi Dawa-Samdup, cel căruia îi datorăm tălmăcirea din tibetană în engleză a acestei povestiri uimitoare[2], a lăsat despre această carte o apreciere savantă, pe care a consemnat-o într-un manuscris, cu scopul de a-i servi drept parte a unei introduceri:

„Deşi redactată cu mai mult de opt sute de ani în urmă, [*Jetsün-Kahbum*] este scrisă într-un stil atât de clar şi de simplu, încât orice tibetan obişnuit din zilele noastre ştiutor de carte o poate citi cu uşurinţă. Dacă adăugăm la aceasta faptul că scrierea narează povestea vieţii celui care este admirat de toţi tibetanii, din toate sectele şi şcolile, ca Ascetul Ideal sau *Yogī*, şi nu este mai puţin preţuit ca poet şi autor de cântece, ale cărui cânturi sunt în gura tuturor oamenilor obişnuiţi, înţelegem de ce *Viaţa lui Milarepa* este una dintre cărţile cele mai faimoase şi mai îndrăgite din Tibet. Căci este admirată atât de cei care ştiu să scrie cărţi cât şi de cei care ştiu doar să le citească”.[3]

Personajul central al istorisirii, Jetsün Milarepa[4] este o figură fascinantă. Legendele ţesute în decursul timpului în jurul lui ne redau mai ales un om ce a fost încercat de mic de necazuri şi suferinţă, s-a dedicat practicilor magice pentru a se răzbuna pe oamenii care au făcut rău familiei sale, după care, ducând o viaţă de mortificări atroce şi călăuzit de învăţăturile Maestrului Marpa Lotsawa, a reuşit să ajungă la eliberarea spirituală şi la deplina cunoaştere. Un astfel de portret zugrăveşte şi *Jetsün-Kahbum,* care reţine istorisirea pe care Milarepa însuşi o relatează lui Rechung Dorje Tagpa, unul din discipolii săi de frunte. Însă conturul personalităţii lui Milarepa, aşa cum e trasat în naraţiile ce îl au ca figură centrală şi care sunt discutabile sub aspectul validităţii istorice, ar trebui completat cu cel ce transpare din cânturile sale. Aici avem de-a face nu doar cu un ascet înzestrat cu însuşiri remarcabile ci şi cu un cugetător adânc, care ne dezvăluie adevărurile profunde ale buddhismului. Dată fiind însemnătatea lor, “Cântecele lui Milarepa” sunt considerate texte canonice ale buddhismului Mahayana. Ideile conţinute în ele, perfect ortodoxe, au avut un puternic ecou în mai toate şcolile şi sistemele filosofice din Tibet.[5]

În secolul al XVIII-lea, Jey Sherab Gyatso, un călugăr tibetan erudit, a făcut o citire publică a *Cărţii celor trei inspiraţii* a lui Lama Tsongkhapa. Studiul introductiv al acestui text dezvăluie câte ceva din istoricul tradiţiei celor Şase Yoga ale lui Naropa, tradiţie provenind de la Tilopa, cel care este considerat întemeietorul liniei Kargyüpta. Având în vedere că aspectele pe care Sherab le ia în discuţie sunt de mare importanţă pentru subiectul nostru, îl vom cita pe larg:

„Marpa Lotsawa din Lodrak a primit numeroase transmisii direct de la ilustrul pandit (indian) Naropa. Între acestea se aflau şase învăţături extrase din diverse tradiţii tantrice. El le-a strâns laolaltă în alcătuirea ce a devenit faimoasă ca „Cele Şase Dharme ale lui Naropa“. Fiecare din cele şase conţine o prezentare amănunţită a yoga-urilor stadiului de realizare.

Naropa a transmis aceste învăţături lui Marpa. Deşi e sigur că cele şase existaseră în India anterior lui Naropa, rămâne discutabil dacă ele fuseseră sau nu aranjate până atunci în respectiva alcătuire. În orice caz, ele au constituit unica învăţătură a Şcolii Kargyütpa şi primii maeştri ai acestei linii, precum Marpa, Milarepa, Gampopa, Pakmo Drupa şi Drikungpa, au fost tălmăcitori fără cusur ai tradiţiei.[6]

Numele din pasajele de mai sus identifică linia de trans-misie a celor „Şase Dharme“: Naropa însuşi (n.1016), maestrul buddhist indian care l-a instruit pe Marpa Lotsawa din Tibet în aceste doctrine şi practici; Marpa (n.1012), cel care a adus învăţăturile în Tibet şi le-a predat la sute de discipoli; Milarepa (n.1040), unul din cei mai mari poeţi ai Tibetului şi totodată unul din cei patru discipoli de frunte ai lui Marpa; Gampopa (n.1079), un călugăr Kadampa care a devenit discipol al lui Milarepa, dovedindu-se până la urmă cel mai înzestrat moştenitor al Dharmei acestuia; Pakmo Drupa (n.1110) şi Drikungpa Jigten Sumgon (n.1143).

Avem aşadar aici numele lui Naropa şi al primelor cinci generaţii de maeştri tibetani ai liniei descendente din el, începând cu Marpa Lotsawa. Şcolile iniţiate de aceşti lama, cunoscute sub numele de Kargyütpa, au constituit primul vehicul al cestor Dharma în Tibet.

Marpa a avut patru discipoli de prim rang şi fiecare a primit un număr de linii unice. La trei dintre aceştia – Ngokton, Tsurton şi Milarepa – le-au fost transmise cele Şase Yoga ale lui Naropa. Cel de al patrulea – Meytson – a primit liniile Guhyasamaja ale lui Marpa. La rândul său, Milarepa a format zeci de discipoli desăvârşiţi în această tradiţie. Cel mai carismatic dintre ei a fost călugărul Kadampa pe nume Gampopa, a cărui sihăstrie din Dakpo a devenit un centru important, numeroşi yoghini şi yoghine practicând intens sub îndrumarea sa. Patru dintre aceştia au ajuns să se impună şi s-au aflat la originea unor sub-secte Kargyütpa distincte, cunoscute sub numele de „cele patru şcoli Kargyütpa vechi“.[7] Slăvitul Pakmo Drupa,

menţionat în citatul de mai sus, s-a numărat printre cei patru. La rândul său el a format opt discipoli remarcabili, fiecare dintre ei iniţiind câte o sub-sectă Kargyütpa distinctă, cunoscute sub numele de „cele opt şcoli Kargyütpa noi“.[8] Au apărut în felul acesta douăsprezece secte Kargyütpa separate, fiecare deţinând propria ei transmisie. Acestea aveau în general o mânăstire sau sihăstrie centrală şi altele câteva zeci afiliate.[9]

Astfel că la aproape un secol după ce au ajuns în Tibet, cele „Şase Dharme ale lui Naropa“ prinseseră rădăcini trainice în Ţara Zăpezilor.

Tradiţia care consideră această moştenire a lui Marpa Lotsawa alcătuită din şase părţi s-a dezvoltat oarecum întâmplător. Marpa însuşi se pare că a utilizat cu precădere o clasificare în patru părţi: (1) căldura interioară; (2) karmamudra, sau yoga-urile sexuale; (3) corpul iluzoriu; şi (4) lumina clară. Trei din cele şase – anume yoga transferului de conştiinţă, a proiecţiei violente şi bardo yoga – nu primesc aici statutul de „Dharme“ separate, coborâte fiind probabil la nivelul unor practici auxiliare. În schimb, Tsongkhapa îl citează pe Milarepa cu o clasificare în şase părţi oarecum diferită:

> Tradiţia lui Marpa din Munţii de la Miazăzi conţine şase instrucţiuni: (1) yoga-urile stării de generare; (2) căldura interioară; (3) karmamudra yoga; (4) introducere în esenţa concepţiei despre natura ultimă a fiinţei; (5) lumina clară indicatoare a căii; şi (6) natura iluzorie indicatoare, împreună cu yoga stării de vis. Acestea constituie de fapt miezul învăţăturilor lui Marpa. Nu există precept mai înalt care să-l introducă pe practicant în esenţa învăţăturilor şoptite. Nu există instrucţiune mai preţioasă decât aceasta, inima gândirii acelui yoghin. Nici o altă învăţătură nu este mai practică.

Exerciţiile preliminare necesare pregătirii mentale în vederea practicării celor Şase Yoga se referă la tradiţiile filozofice şi contemplative generale derivate din Sutrayana, sau „discursul public“ al învăţăturilor lui Buddha. Acestea sunt tehnicile Mahayana generale de observaţie şi meditaţie, lucrul cu legea karmică, contemplaţia în iubire şi compasiune, aspiraţia altruistă şi aşa mai departe. Într-un poem de-al său, Milarepa dă un sfat preţios în legătură cu aceste aspecte:

> Dacă nu reflectezi la natura legii karmice
> Cum faptele bune şi cele rele produc rezultate pe măsură -
> Puterea subtilă care se coace în natura activităţii
> Îţi poate aduce renaşterea într-o suferinţă de nedescris.
> Cultivă aşadar atenţia faţă de fapte şi roadele lor!

Dacă nu iei aminte la greşelile delăsării senzuale
Şi patima lăuntrică te mână către ea,
Nu te vei elibera din temniţa samsārei.
Cultivă aşadar mintea ce vede totul ca o iluzie
Şi aplică un antidot la sursa suferinţei.

Dacă nu poţi arăta blândeţe făpturilor
Din cele şase tărâmuri, ce ţi-au fost cândva părinţi iubitori,
Vei cădea în mărginirea unei cărări înguste.
Cultivă aşadar mintea universală (*bodhi*),
Ce priveşte toate fiinţele cu dragoste şi preţuire!

Practicile preliminare comune sunt împărtăşite atât de *Paramitayana* (exoterică, adică Mahayana comună), cât şi de *Mantrayana* (ezoterică, adică vehiculul tantric). Acest lucru îl afirmă fără ocol toţi principalii interpreţi ai acestei tradiţii coborâtoare din Lama Marpa, şi este sfatul ce se găseşte în toate scripturile tantrice originale. De asemenea, e consemnat că atunci când Milarepa a predat transmisia instrucţiunilor orale pentru dobândirea eliberării în bardo, el a spus:

> Mai întâi stabiliţi bazele, cum ar fi Refugiul în cele Trei Giuvaeruri, cele două aspecte ale minţii iluminării şi aşa mai departe. Altminteri amândoi (guru şi discipol) vor cădea în prăpastia dezastrului spiritual, ca doi boi înjugaţi alături.

Rezultă aşadar că asumarea preceptelor iniţierii tantrice fără paza lor adecvată, sau angajarea într-o practică tantrică înaltă pentru a căuta doar puterea şi efectele ei benefice, nu pot duce decât la dezastru. În altă parte, Milarepa afirmă:

M-am înfricoşat la gândul celor opt dependenţe
Şi am meditat la neajunsurile samsārei vremelnice.
Mi-am fixat astfel mintea asupra obiectelor refugiului spiritual
Şi am învăţat să observ legile cauzei şi efectului karmic.

Mi-am exersat spiritul în metodă, care este mintea bodhi,
Şi am pus stavilă torentului instinctelor negative şi obscurităţilor.
M-am deprins să văd toate câte apar ca simple iluzii,
Şi astfel tărâmurile inferioare ale nenorocirii nu mă mai înspăimântă.

Prin urmare, aşa cum se arată aici, trebuie meditat asupra acestor practici preliminare până la dobândirea stabilităţii lăuntrice…

Mai departe, căutând să rezume esenţa mesajului şcolii Madhyamaka, Tsongkhapa citează o strofă din Nāgārjuna:

Toate feluritele obiecte ale experienţei
Sunt precum luna reflectată în apă –
Nici complet adevărate, nici complet false.
Cei ce înţeleg aceasta nu se abat de pe cale.[10]

După care Tsongkhapa continuă: „Doctrina despre vacuitate trebuie s-o înţelegem în contextul acestei comparaţii. Înţeleptul realizează că toate lucrurile – persoane şi fenomene – apar pe temeiul propriilor lor cauze şi condiţii şi că, bazaţi pe acest proces, noi impunem lucrurilor etichete mentale. În ele însele, fenomenele nu au o existenţă adevărată sau inerentă. Ele nu posedă natură proprie de nici un fel… Deşi toate lucrurile sunt lipsite de orice fărâmă de existenţă autentică, nu e mai puţin adevărat că, în mod convenţional, legile cauzelor şi condiţiilor operează prin ele şi, tot convenţional, toate fenomenele din samsāra şi nirvāṇa par să existe, ivindu-se în felul unei iluzii, al unui vis sau al unei imagini reflectate”.

Discuţia despre natura reală a minţii se încheie cu câteva versuri din Milarepa, marele discipol în yoga al lui Marpa, menite a demonstra că şi acesta împărtăşise concepţia Madhy-amaka a lui Nāgārjuna. Iată cântul lui Milarepa:

Ah! dacă făpturi vii nu există, atunci cum
Să ia fiinţă buddhaşii celor trei epoci?
Fără cauză, nu poate exista efect.

Din perspectiva realităţii convenţionale,
Toate lucrurile din Samsāra şi Nirvāṇa,
Pe care Buddha le-a acceptat ca valabile convenţional,
Toate existenţele, lucrurile, aparenţele, non-existenţele,
Toate aceste realităţi funcţionale sunt de nedespărţit
Şi au acelaşi gust cu natura esenţială a vacuităţii.
Nu există conştiinţă de sine, nici conştiinţa celorlalţi.
Toţi sunt părtaşi la vastitatea *yuganaddhei*, marea unire.

Înţelepţii care realizează acest adevăr
Nu mai văd mintea, ci doar înţelepciunea minţii.
Ei nu mai văd fiinţe vii, ci doar iluminaţi.
Ei nu mai văd fenomene, ci doar natura esenţială.

Faptul că natura celor două niveluri ale adevărului – cel ultim şi cel convenţional – trebuie înţeleasă în acest mod a fost exprimat în următorul poem de Milarepa, marele maestru al acestei căi:

Pe cei mai puţin ageri la minte, atotştiutorul Buddha i-a învăţat,
În acord cu predispoziţiile fiecărui discipol,
Că obiectele cunoaşterii au o existenţă reală;
Dar din perspectiva adevărului mai înalt,
Nimic - de la un spirit confuz până la un Buddha –
Nu are existenţă reală.

Nu există meditatori, nici obiecte ale meditaţiei,
Nici progres spiritual, nici cale presărată cu semne,
Nici kaya rezultante, nici înţelepciune,
Şi prin urmare nici nirvāṇa.

Doar prin mijlocirea numelor şi a etichetelor mentale
Sunt statornicite elementele, fixe şi mobile,
Din cele trei lumi; în realitate, de la bun început
Ele sunt neproduse, necreate, fără bază, de esenţă nenăscută.

Nu există karma, nici efecte de maturizare ale acţiunilor
Şi prin urmare chiar numele de „samsāra“ e inexistent.
Acesta e înţelesul adevărului final.

Aşadar, din perspectiva nivelului ultim al realităţii, se poate spune că nimic din samsāra sau din nirvāṇa, nici măcar numele, nu are vreo urmă de existenţă reală. În mod convenţional, însă, pentru ca făpturile să poată străbate calea până la dobândirea Stării de Buddha, nivelul convenţional al realităţii (ca de pildă cauza şi efectul, etc.) se consideră existent, iar statutul acestui nivel e stabilit numai pe baza

numelor şi etichetelor atribuite. În realitate, aceste manifestări interdependente ale fenomenelor care apar sunt vacuitate lipsită de orice existenţă intrinsecă. Aceste două niveluri ale adevărului – realitatea convenţională a evenimentelor funcţionale şi realitatea ultimă a vacuităţii – sunt întotdeauna inseparabile. Natura manifestă şi cea vidă nu pot fi niciodată despărţite.

Însemnări de mai sus[11] ne oferă câteva indicaţii asupra celor mai importante doctrine buddhiste care circulau în diferitele şcoli din Tibet şi care transpar şi din moştenirea literară a lui Milarepa. Acesta rămâne unul dintre cei mai mari clasici ai literaturii tibetane, de la care ne-a rămas *Viaţa*, aşa cum a povestit-o el însuşi discipolului său Rechung, „şi care s-a păstrat în memoria Tibetului ca un erou naţional în care se manifestă cu strălucire idealul specific tibetan. El a fost în acelaşi timp un ascet capabil de cele mai crâncene mortificări, un maestru cu puteri miraculoase şi un foarte mare poet. Până în zilele noastre el a servit drept model numeroaselor generaţii de eremiţi".

1 Tib. „O mie de cuvinte" sau „Marea eliberare".
2 Lama a început traducerea în limba engleză în 1902 şi a lucrat la ea, cu întreruperi, până în 1922, anul morţii sale. Prin efortul lui W.Y. Evans-Wentz, varianta integrală a acestui text a fost finalizată şi publicată în 1928.
3 Citat din *Tibet' s Great Yogi Milarepa*, edited by W.Y. Evans-Wentz, Pilgrims Publishing, India, f.a.
4 Tib. *Rje-btsun Mi-la-ras-pa*, care înseamnă "Mila, Cel îmbrăcat în veşmântul de bumbac al asceţilor". I se spunea astfel pentru că practica *gtum mo*, yoga căldurii interioare (transmisă de Naropa), iar roba era singurul său acoperământ.
5 În Tibet există mai multe şcoli filosofice : 1) Mādhyamaka, sau „Calea de Mijloc" (tib. *Dbus-ma-pa*), al cărei fondator este Nāgārjuna (c.150-250 î.Hr.), probabil cel mai influent gânditor buddhist de la Gautama Buddha. 2) Mahāmudrā, sau „Marele Simbol" (tib. *Phyag-Ch'en*); 3) Ādi-Yoga sau „Marea Perfecţiune" (tib. *Dzogs- Ch'en)*.
6 Tsongkhapa a primit şi el această tradiţie şi ulterior a compus tratatul său dedicat sistemului, *Cartea celor trei inspiraţii*. Astfel, cele Şase Yoga au pătruns şi în ordinul Gelukpa.
7 Tib. *BKa' brgyud ring lugs che bzhi.*
8 Tib. *BKa' brgyud ring lugs chung brgyad.*
9 În *Cartea celor trei inspiraţii*, lista primilor lama Kargyütpa este rezumată astfel: „Marpa şi-a transmis doctrina la trei din discipolii săi: Ngokton, Tsurton şi Milarepa. La rândul său, Milarepa şi-a transmis doctrinele la doi discipoli de frunte: Chojey Gampopa şi Rechungpa. Linia coborâtoare din Gampopa s-a împărţit într-un mare număr de forme diferite, fiecare cu propria sa specialitate, unicitate şi viziune individuală asupra feluritelor practici…"
10 Ārya Nāgārjuna, *Cele şaizeci de strofe despre natura vacuităţii* (skr. *Yukti shashtika*).
11 Consemnările lui Jey Sherab Gyatso sunt rezumate după ediţia *Six Yoga of Naropa*, trad. şi com. Glenn H. Mullin, Snow Lion Publications, 1996.

CAPITOLUL I

Descendenţa şi Naşterea

Aşa am auzit: odinioară, Marele Yoghin, acel Giuvaier al yoghinilor din Şcoala *Anuttara Vajra-Yāna,* Jetsün-Mila-Zhadpa-Dorje, a vieţuit o vreme în Grota-ca-Stomacul, din Nyanam, care acum este cel mai sfânt loc de pelerinaj. În locul acela puteau fi găsiţi iluştrii Rechung-Dorje-Tagpa, Shiwa-Wöd-Repa, Lan-Gom-Repa, Seban-Repa, Khyra-Repa, Bri-Gom-Repa, Lan-Gom-Repa, Sangyay-Repa, Shan-Gom-Repa, Dampa-Gya-Phüpa şi Tönpa-Shāhya-Guna. Aceştia erau discipolii săi de rangul cel mai înalt, toţi practicanţi zeloşi în Yoga şi posesori ai păcii minţii. Mai erau acolo femeile-novice Lesay-Büm şi Shen-dormo, precum şi un mare număr de laici-aspiranţi, bărbaţi şi femei. Se mai aflau Cele-Cinci-Zeiţe-Nemuritoare, apoi yoghini şi yoghine cu înzestrări deosebite şi câteva fiinţe umane şi supra-umane posesoare ale unor realizări dintre cele mai înalte. În mijlocul acestei congregaţii, Jetsün a pus în mişcare Roata buddhismului mahāyanic.

Într-o noapte, în timp ce Rechung se afla în meditaţie în chilia sa, a avut o viziune pe care a descris-o după cum urmează:

,,Mergeam printr-un ţinut despre care se spunea că este *Tărâmul de Vest, Urgyan*, ce era locuit de îngeri cu înfăţişare bărbătească şi femeiască. Ţara era încântătoare, uimitor de frumoasă, iar casele şi palatele ei erau construite din aur, argint şi pietre preţioase. Trecând prin capitala acestei ţări, am observat că locuitorii ei erau îmbrăcaţi în

mătăsuri, erau împodobiţi cu ghirlande de giuvaeruri, metale preţioase şi ornamente din os, şi că fiecare dintre ei avea o înfăţişare foarte plăcută la vedere. Toţi îmi întorceau privirea zâmbind, făcându-mi din priviri semne de încuviinţare, dar nici unul dintre ei nu a încercat să-mi vorbească.

Printre ei întâlnii o veche cunoştinţă, pe care o ştiam din Nepal; era o femeie-discipol a lui Tiphupa, unul dintre Învăţătorii mei. Îmbrăcată în roşu, ea conducea congregaţia acestora şi mă întâmpină, spunându-mi: „Fiule, sunt foarte bucuroasă că ai venit". Mă conduse într-un palat plin cu bogăţii, unde fui desfătat peste măsură. Apoi zise: „În prezent, *Buddha Akṣḥobhya* predică *Doctrina* în acest tărâm din Urgyan. Dacă tu, fiule, doreşti să auzi cuvântul său, voi merge să îi cer permisiunea". Eram foarte dornic să îl aud, aşa că i-am zis: „Este foarte drăguţ din partea ta".

Însoţind-o, am ajuns în mijlocul oraşului, unde am văzut un tron imens făcut din metale şi pietre preţioase, şi pe el şedea *Buddha Akṣḥobhya*, de o frumuseţe şi măreţie ce depăşeau cu mult figura din închipuirea mea, asupra căreia eram deprins să meditez. El predica *Dharma* în faţa unei uriaşe adunări, la fel de mare şi vastă precum oceanul. Văzând toate acestea, am fost cuprins de o asemenea desfătare extatică şi beatitudine, încât aproape că am leşinat. „Stai aici, fiule, până ce mă duc să obţin permisiunea lui Buddha", îmi spuse doamna aceea. Permisiunea o obţinu pe loc şi ca urmare se reîntoarse să mă conducă în camera *Sacrei Prezenţe* unde, ajungând, m-am prosternat în faţa lui Buddha şi am primit binecuvântarea Sa. Apoi m-am aşezat pentru a asculta discursul religios şi o vreme *Sfinţia Sa* m-a privit cu un chip zâmbitor, cu simpatie şi cu o infinită iubire.

Subiectul despre care El vorbea se referea la linia de transmisiune, la naşterea, la faptele şi întâmplările legate de diferiţi Buddha şi Bodhisattva din trecut. Povestirea sa mi-a inspirat o profundă credinţă. La sfârşit, El ne relată istoria lui Tilopa, Naropa şi Marpa, istorii mult mai lungi decât cele pe care le auzisem spuse de Jetsün, astfel încât, deopotrivă cu ceilalţi ascultători prezenţi, am împărtăşit cea mai mare admiraţie şi credinţă faţă de El. La sfârşitul discursului său, El spuse că va povesti istoria lui Jetsün Milarepa, poveste ce va depăşi în minunăţia ei celelalte istorii despre cei pomeniţi mai înainte, şi ne pofti să venim să ascultăm.

Unul dintre cei prezenţi spuse că nu poate fi ceva mai minunat decât cele auzite mai devreme dar că, dacă ceva le-ar depăşi, atunci acel lucru ar trebui să fie ceva cu adevărat extraordinar. Alţii au spus: „Poveştile de viaţă pe care tocmai le-am auzit sunt ale unor persoane care au anihilat faptele lor rele şi au dobândit merite timp de nenumărate vieţi precedente, iar Milarepa a fost unul care a dobândit merite şi a obţinut o iluminare ce nu este inferioară celor amintiţi

înainte, şi el a reuşit acest lucru doar în timpul unei singure vieţi. Iar alţii mai spuneau: „Oh, dar dacă această poveste este atât de interesantă, atunci ar fi mare păcat din partea noastră, ca discipoli, dacă nu am asculta-o, şi cu atât mai mare păcat ar fi dacă nu am cere relatarea ei întru folosul tuturor celorlalte fiinţe. Deci trebuie să facem tot ce ne stă în putinţă ca aceasta să fie povestită." Cineva întrebă: „Unde este Milarepa acum?". Un altul răspunse: „El este fie în *,Og-min*, fie în *Ngön gah*". Eu (Rechung) gândii: „Păi, Milarepa trăieşte acum în Tibet, însă aceşti oameni par să sugereze că ar trebui să-l rog pe însuşi Milarepa să-şi spună istoria vieţii sale; iar eu cu siguranţă voi face acest lucru." După care, doamna îmi luă mâna şi scuturând-o bucuroasă spuse: „Fiule, ai înţeles?".

Apoi eu (Rechung) m-am trezit şi am văzut că era devreme, mijeau zorii; în dimineaţa aceea, mintea mi-era foarte clară, iar devoţiunea mea puternică şi sinceră. Evocând visul şi reflectând asupra lui, m-am gândit că este de bun augur că am visat că mă aflam în *Tărâmul Urgyan* şi că am ascultat predica lui *Buddha Akṣḥobhya*, şi că aveam motive să mă felicit că l-am întâlnit pe Jetsün Milarepa în viaţa de toate zilele. Am considerat că privilegiul de a asculta predica lui Buddha, chiar dacă acest lucru s-a petrecut doar în vis, s-a întâmplat graţie lui Jetsün. Mi-am reproşat lipsa de credinţă adevărată şi de înţelegere spirituală, când mi-am reamintit gândurile pe care le-am avut atunci când îi ascultam pe oameni spunând că Jetsün ar putea fi în *,Ogmin* sau *Ngön-gah*. Mi-am dat seama că erau nişte sentimente ireverenţioase, de familiaritate faţă de Învăţătorul meu, simţăminte care m-au făcut să-l privesc ca pe o fiinţă omenească obişnuită, atunci când am gândit că el se află în Tibet. Cât de obtuz şi stupid am fost! Oare n-ar fi trebuit să ştiu că Jetsün obţinuse *Perfecta Iluminare*, fiind de fapt un Buddha şi că, în calitate de Buddha, putea să-şi reproducă forma fizică într-un număr inimaginabil de mare? Mai mult decât atât, oriunde Jetsün s-ar fi aflat, locul acela nu ar fi devenit, din această cauză, un loc sacru şi sfânt, nu ar fi devenit el aidoma lui *,Ogmin* sau *Ngön-gah*? Am considerat visul despre acea doamnă şi despre ceilalţi, cei ce ascultau predica, drept o poruncă divină de a scrie o biografie a lui Jetsün, şi am luat hotărârea fermă de a-l ruga pe însuşi Jetsün să-mi povestească tot ceea ce i se întâmplase în viaţa lui. Având această stare sufletească, am fost pătruns de un simţământ de credinţă adevărată, adâncă şi înflăcărată în Învăţătorul meu, credinţă pe care mi-am exprimat-o în rugăciunile mele fervente. Apoi, pentru o vreme, mi-am lăsat mintea să stea liniştită.

Şi din nou am căzut într-o visare şi am avut o altă viziune, dar nu la fel de vie ca prima. Mi-au apărut deodată cinci tinere fecioare, foarte frumoase, şi erau: una albă, una albastră, alta galbenă, alta roşie şi una verde, fecioare despre care se spunea că sunt din *Tărâmul Urgyan*.

Una dintre ele zise: „Mâine, povestea vieţii lui Milarepa va fi spusă; să mergem să o ascultăm!”. La care alta întrebă: „Dar cine-i va cere s-o povestească?” La acestea, o a treia răspunse: „Principalii discipoli ai lui Jetsün îi vor cere acest lucru.” În tot acest răstimp, fecioarele îmi aruncau priviri şăgalnice şi-mi zâmbeau. Una dintre ele vorbi şi spuse: „Va fi o predică extraordinară, pe care toţi vom fi încântaţi s-o ascultăm. N-ar fi mai bine să ne unim şi noi rugile cu ale lor, pentru ca aceasta să ne fie spusă?” Alta îi răspunse: „Se cade ca discipolii să ceară aceasta favoare, iar datoria noastră este aceea de a răspândi şi proteja *Doctrina*.” După aceasta toate au dispărut, aşa cum dispare un curcubeu. Trezindu-mă din visare, am văzut că soarele era deja sus şi mi-am dat seama că acea viziune era un semn din partea celor *Cinci-Surori-Nemuritoare*.”

După ce a dejunat în această stare de fericire, Rechung a mers la *Învăţătorul* său, pe care îl găsi deja în compania adepţilor şi discipolilor săi.

Rechung se prosternă plin de veneraţie în faţa lui Jetsün, îl întrebă cum o ducea, şi apoi, punând genunchiul drept pe pământ şi împreunându-şi palmele, i se adresă astfel: „Fie ca Stăpânul şi Învăţătorul nostru să aibă plăcerea să ne povestească întâmplările vieţii sale, spre folosul prezentei adunări şi pentru a servi ca exemplu viitorilor săi discipoli şi adepţi. Toţi Buddha din trecut, au lăsat şi ei în urmă povestea lor, despre *Cele-Douăsprezece-Măreţe-Fapte* ale lor sau alte însemnări spre folosul fiinţelor de pe Pământ, lucru care a contribuit la răspândirea şi prosperitatea credinţei buddhiste. Tilopa, Naropa, Marpa şi mulţi alţi venerabili, lăsând în urma lor autobiografiile personale, au ajutat foarte mult la creşterea spirituală a urmaşilor lor, favorizaţi de destin. În acelaşi fel, biografia Ta, Venerabile Jetsün, ar contribui foarte mult la evoluţia a numeroase fiinţe, şi acesta este scopul pentru care îl rugăm pe Domnul nostru să aibă plăcerea de a ne povesti viaţa sa cea plină de întâmplări”.

Implorat astfel, Jetsün zâmbi şi spuse: „O, Rechung, tu eşti deja foarte familiarizat cu istoria vieţii mele dar, pentru că tu ceri acest lucru spre folosul altora, nu este nimic rău în asta. Eu sunt din tribul Josay (Descendenţi-ai-Nobililor) din clanul Khyungpo (Vulturului) şi numele meu este Mila-Repa. În tinereţe am comis unele fapte negre, iar la maturitate unele fapte albe; în prezent, am eliminat deosebirile dintre negru şi alb. Împlinind scopul cel mai important al vieţii, eu unul nu mai am nevoie să mă străduiesc pe viitor. Dacă ar trebui să descriu pe larg evenimentele vieţii mele, povestirea unora dintre ele ar provoca curgerea lacrimilor, în timp ce altele ar stârni hazul; dar, cum din astfel de lucruri rezultă prea puţin folos, aş prefera ca să i se permită acestui bătrân, care sunt eu, să rămână în pace”.

Rechung se ridică încă o dată şi, prosternându-se, îl imploră pe

Învăţător cu aceste cuvinte: „Preabunule Stăpân şi Domn, povestirea felului în care Tu ai obţinut mai întâi *Adevărurile Transcendentale*, vorbindu-ne despre marile sacrificii şi suferinţe îndurate pentru a le obţine, despre felul în care ai fost în stare să meditezi asupra lor fără încetare până ce ai reuşit să stăpâneşti natura reală a *Adevărului Etern*, atingând astfel cel mai Înalt Ţel al întregii cunoaşteri spirituale, şi despre modul în care ai reuşit să te ridici mai presus de păienjenişul forţelor *karmice*, preîntâmpinând astfel naşterea viitoarei *karme*, acest lucru va fi extrem de interesant şi de folositor pentru cei care preţuiesc astfel de speranţe şi aspiraţii. Clanul Tău fiind cel al lui Khyungpo (Vultur), iar tribul Tău fiind cel al lui Josay (Descinzători din Nobili), cum s-a-ntâmplat că te-au numit Mila? Şi în plus, cum ai ajuns să faci în tinereţea Ta acele fapte negre şi care lucru te-a condus la înfăptuirea celor albe, şi în care perioadă a vieţii Tale există acele întâmplări despre care ai spus că unele din ele stârnesc râsul, iar altele atât de amare încât vor face să curgă lacrimile. Dacă am putea cunoaşte toate acestea, acest lucru va fi de o inestimabilă valoare şi pentru generaţiile viitoare. Aşadar, din compasiune, te rugăm, Stăpâne şi Domn al nostru, să laşi la o parte reţinerea şi resentimentul tău pentru aceste lucruri, şi să consimţi a ni le povesti până în cele mai mici amănunte. Le cer de asemenea prietenilor şi confraţilor mei în *Credinţă*, aici de faţă, să mi se alăture în această rugăminte”.

Toţi cei prezenţi s-au ridicat şi, prosternându-se de câteva ori, spuseră: „Adăugăm şi noi rugăminţile noastre celor făcute de Venerabilul Rechung şi te implorăm pe Tine, Venerabile Maestru, să pui în mişcare *Roata Dharmei*”.

Jetsün spuse: „Bine, dacă voi doriţi atât de mult acest lucru, vă voi face pe plac, fiindcă în legătură cu viaţa mea nu am nimic de ascuns.

În privinţa clanului şi tribului din care provin, trebuie să precizez că în partea de nord a ţării, numită Uru, există un mare trib de nomazi ce deţine un număr mare de vite şi de oi. Între aceştia era un om care făcea parte din Clanul Vulturului şi care, devotat fiind studiului religios, a devenit lama în cadrul *Şcolii Ňingmapa*, căreia şi tatăl său i-a aparţinut. Tatăl său a fost un Josay (un fiu de nobil). Acest tânăr a plecat din Uru într-un pelerinaj, împreună cu alţi pelerini. El îşi dezvoltase unele puteri oculte întrucât devenise un adept al invocării anumite *Zeităţi Tutelare* şi reuşise să dobândească şi o anumită măiestrie în magie. El a ajuns în provincia Tsang, într-un loc numit Chūngwachī, unde puterile sale magice în vindecarea bolilor şi exorcizarea persoanelor posedate de demoni au ajuns să fie foarte căutate, faima lui devenind foarte mare.

În acest loc, în care a petrecut mai mulţi ani, el a fost cunoscut sub numele de Khyungpo-Josay (Nobilul-Fiu-al-Clanului-Vulturului) şi ori de câte ori cineva era bolnav sau tulburat de un spirit rău, el era

chemat imediat. Exista însă o familie în acele locuri care nu credea în puterile lui. Odată s-a întâmplat ca această familie să fie deranjată şi chinuită de un spirit teribil de rău, însă familia nu dorise niciodată să apeleze la Khyungpo-Josay, deşi nimeni altul nu reuşise exorcizarea. Familia afectată chemase mai mulţi lama să-şi încerce arta exorcizării, însă demonul nu a făcut altceva decât să-i ironizeze pe aceştia în încercările lor de a-l alunga; din această cauză el a început să-şi bată joc de familie, să-i tortureze pe membrii acesteia şi să-i tiranizeze din ce in ce mai tare, până ce aceştia au renunţat la orice fel de efort de a-l înlătura, toate metodele folosite până atunci dovedindu-se zadarnice.

În cele din urmă, unele rude ale acestei familii i-au sfătuit să-l cheme pe Khyungpo-Josay, citând proverbul „Aplică chiar şi grăsimea de câine, dacă aceasta vindecă rana". Atunci capul familiei a spus: „Da. Aduceţi-l cu orice preţ." Prin urmare, Josay fu invitat şi, apropiindu-se de demon, a rostit de trei ori, pe un ton aprig: „Eu, Khyungpo-Josay, am venit să mănânc carnea şi să beau sângele tuturor demonilor. Stai aşa! Stai aşa!". Şi zicând asta, imediat s-a năpustit spre el. Bietul demon a fost cuprins de groază şi chiar mai înainte ca Khyungpo-Josay să ajungă lângă el, a început să strige: „*Apa*! *Ama*! *Mila*! *Mila*! (Omule, Tu eşti tatăl meu, Omule, Tu eşti mama mea!) Când Josay s-a apropiat de el, demonul a spus: „*Mila*! Nu voi mai veni niciodată acolo unde eşti tu; cruţă-mi viaţa!".

Apoi Josay, punând demonul să jure că în viitor nu va mai face rău nimănui, l-a lăsat să plece. După aceea, demonul a mers la o familie care obişnuia să-l venereze, şi mereu se văita lor: „*Mila*! *Mila*! Niciodată nu am suferit ca în acea zi." Şi când aceştia l-au întrebat despre cauza suferinţei lui, el a spus că Khyungpo-Josay a venit la el, şi că l-a făcut să sufere o durere cumplită, care aproape că l-a omorât şi că, la sfârşit, i-a smuls un jurământ. Din acea zi Josay a fost numit *Mila*, ca o slăvire a minunatelor sale puteri magice, şi din această cauză şi urmaşii săi au fost supranumiţi *Mila*. Şi pentru că toată lumea a văzut că demonul nu mai dă de furcă nimănui, toţi au tras concluzia că demonul a fost ucis, sau mai degrabă că a transmigrat într-o altă formă de existenţă.

Apoi Khyungpo-Josay şi-a luat o nevastă şi a avut un fiu, care la rândul său a avut doi fii; cel mai mare dintre ei s-a numit, Mila-Dotun-Sengé (Mila-Leul-Care-ne-Învaţă-Sūtrele*)*, iar fiul cel mai vârstnic al acestuia a fost Mila-Dorje-Sengé (Mila-Leul-Neclintit).

De atunci, renumele acestei familii a constat în faptul că a avut un singur moştenitor bărbat la fiecare generaţie.

Mila-Dorje-Sengé a fost un jucător abil şi pasionat, ce obişnuia să câştige sume mari de bani. Dar s-a întâmplat ca în acea parte a ţării să mai existe un om care era şi el foarte priceput în jocuri de noroc, un bărbat care avea foarte multe rubedenii şi raporturi de alianţă din

partea tatălui său. Acest om a venit la Mila-Dorje-Sengé cu intenţia de a-i pune la încercare măiestria şi, ca urmare, l-a provocat la câteva partide cu miză mică; jucând cu el, a reuşit să-şi facă o idee clară despre forţa jocului acestuia. În ziua aceea, omul a jucat ca şi cum zeiţa norocului ar fi vegheat asupra lui, reuşind să câştige destul de mult de la Mila-Dorje-Sengé. Acest lucru nu a fost deloc pe placul acestuia din urmă, şi de aceea i-a cerut omului să mai joace şi a doua zi, pentru a-şi putea lua revanşa, lucru cu care acela a fost de acord. A doua zi mizele au crescut, iar bărbatul cel şiret, pentru a-l ademeni pe Dorje, pierdu de trei ori. La rândul său ceru satisfacţie, şi Dorje a fost de acord, după care au stabilit mizele pentru care vor juca. Acestea constau în întreaga proprietate a fiecăruia dintre ei, pământuri, case, bani şi bunuri casnice, şi au semnat un contract prin care se înţelegeau că nici unul dintre ei nu putea să eludeze obligaţiile prin rugăminţi ulterioare. Apoi au jucat şi, după cum era de aşteptat, oponentul lui Mila a câştigat.

Rudele jucătorului au pus stăpânire pe toate proprietăţile lui Mila-Dorje-Sengé şi pe tot ce avea el, iar cei doi Mila, tată şi fiu, Dotun-Sengé şi Dorje-Sengé, au fost nevoiţi să părăsească totul, plecând spre provincia Gungthang (din Tibet, la graniţa cu Nepalul); şi ajungând în locul numit Kyanga-Tsa, s-au stabilit acolo.

Tatăl, Dotun-Sengé, obişnuia să-şi petreacă zilele citind din Scripturi. De asemenea el executa şi ceremonii de exorcizare cu scopul de a preîntâmpina apariţia furtunilor însoţite de grindină, pregătea amulete pentru protecţia copiilor şi multe alte lucruri de felul acesta. Ca urmare, el deveni destul de popular ca lama-executant de ceremonii. În acest timp, fiul său Dorje-Sengé se apucă de negoţ, făcând afaceri în primul rând cu lână, în partea de sud a ţării, în timpul iernii, şi mergând la păşunile de vite în timpul verii. De asemenea, el făcea scurte călătorii între Mang-Yül şi Gungthang. În acest mod, tată şi fiu reuşiră să strângă multă avere.

Cam în această vreme s-a întâmplat ca Dorje-Sengé să o întâlnească pe fiica uneia dintre familiile de prin părţile locului. Ei se îndrăgiră şi unindu-se prin căsătorie, li se născu un fiu, care fu botezat Mila-Sherab-Gyaltsen (Mila-Trofeul-Înţelepciunii). Când copilul se făcu mai mare, bunicul său muri, ceremoniile funerare ale acestuia fiind îndeplinite cu mare fast.

Mila-Dorje-Sengé îşi continuă meseria de neguţător şi reuşi să strângă mult mai multă avere decât până atunci. Plătind un bun preţ în aur, strâns în urma comerţului făcut între nord şi sud, reuşi să cumpere de la un om pe care îl chema Worma un teren foarte fertil, teren ce avea o formă triunghiulară şi pe care, din această cauză îl numi Worma Tosoom (Triunghiul lui Worma), teren care se afla în apropiere de Kyanga-Tsa. Chiar lângă acest teren se mai afla şi un

vechi loc de casă, ce-i aparţinea unui vecin, şi pe care de asemenea îl cumpără, construind apoi pe el o casă mai mare. Când împlini vârsta de douăzeci de ani, Mila-Sherab-Gyaltsen îşi luă de soţie o fată de familie foarte bună din Tsa, cu sânge regal Nyang, şi pe care o chema Karmo-Kyen (Ghirlanda-Albă). Era o tânără încântătoare, deşteaptă şi energică, care ştia bine cum să-şi trateze prietenii sau duşmanii, în funcţie de faptele acestora, cu dragoste sau cu ură. Şi astfel, ea primi numele de Ghirlanda-Albă-de-la-Nyang. În afară de aceste case, Mila-Dorje-Sengé mai construi o casă cu trei caturi, acareturi şi bucătării, întreaga construcţie sprijinindu-se pe patru coloane şi opt pilaştri. Era una dintre cele mai bune case din Kyanga-Tse, fiind cunoscută sub numele de „Patru-Coloane-şi-Opt-Pilaştri". În această casă ei (el, soţia sa şi tatăl său) trăiră o viaţă îmbelşugată.

În acest timp, rudele lui Mila-Dorje-Sengé, care trăiau în Chūngwachī, auziră că el împreună cu fiul său erau foarte prosperi. Ca urmare, un văr al lui Mila-Dorje-Sengé, pe nume Yungdung-Gyaltsen (Svastika-Stindardul-Victoriei), împreună cu familia sa şi cu o soră de-a lui, numită Khyung-tsa-Palden (Cea-care-Vădeşte-Descendenţa-din Clanul-Vulturului) se porniră la drum, către Kyanga-Tsa. Dorje, care ţinea la rudele sale, le ură bun venit cu o neprefăcută bucurie şi încântare şi apoi îi sprijini din toate puterile şi-i instrui cum să facă comerţ. Ca urmare, şi aceştia reuşiră să strângă multă avere.

Cam pe la vremea aceea, Ghirlanda-Albă-de-la-Nyang rămase însărcinată, iar Mila-Sharab-Gyaltsen trebui să facă o călătorie în Munţii Taksi de Nord, pentru a face negoţ cu diferite mărfuri din sud, afacere care s-a întâmplat să întârzie foarte mult.

În *Anul-Dragonului-de-Apă* (anul 1052), în prima lună de toamnă şi într-a douăzeci şi cincea zi, sub o stea norocoasă, s-a întâmplat ca eu să mă nasc. La scurt timp după ce eu m-am născut, un mesager a fost trimis să ducă o scrisoare tatălui meu, scrisoare în care se spuneau următoarele: „Muncile de toamnă se apropie, iar eu am născut un băiat. Vino în cea mai mare grabă, ca să-i dai un nume fiului nostru şi să facem ceremonia." Mesagerul care îi înmână scrisoarea îi dădu vestea şi prin viu grai. Tatăl meu fu nespus de încântat şi zise: „O, bună treabă! Fiul meu a primit deja numele. Neamul meu nu are decât un singur moştenitor de parte bărbătească şi sunt foarte fericit că acest copil este băiat. Daţi-i numele de Thö-pa-ga (Încântător-pentru-Auz). Şi afacerea fiind acum încheiată, pot veni imediat acasă." După ce spuse acestea, o apucă spre casă, şi numele meu fu stabilit Thö-pa-ga, ceremonia de botez fiind ţinută cu mare pompă şi fală. În copilărie am fost educat cu mare grijă. Cu timpul am dobândit o voce foarte frumoasă, care încânta pe toată lumea şi, ca atare, oamenii spuneau că numele meu este unul foarte potrivit, pentru că într-adevăr eram „Încântător-la-Auz".

Pe când aveam aproape patru ani, mama mea născu o fată, pe care o numi Gön-ma-kyit (Protectoare-Norocoasă), dar i se mai spunea, ca nume de răsfăţ, Peta, ajungând astfel să i se spună Peta-Gönkyit. Şi acum îmi amintesc că noi doi, (Peta şi cu mine) aveam părul împletit cu fire de aur şi turcoaze. Familia noastră era foarte influentă, fiind înrudită prin căsătorie cu cele mai de seamă familii ale locului; iar pe oamenii săraci, pentru că se aflau sub influenţa noastră, îi consideram ca şi când ar fi supuşii noştri, de aceea oamenii născuţi în acele locuri îşi spuneau unul altuia, în şoaptă, despre familia noastră: „Niciodată nu vor mai fi alţi venetici aventuroşi, mai harnici şi mai înstăriţi decât aceştia. Ia uite la împrejurimile casei lor! Ia uite la ce au în casă, la mobilele şi la bogăţia dinăuntru! Şi la podoabele pe care le poartă atât bărbaţii cât şi femeile! Ei merită din plin respectul nostru.”

În timp ce eram astfel invidiaţi de toată lumea, tatăl meu muri. Ceremoniile funerare, organizate cu acest prilej, au fost îndeplinite cu cel mai mare fast.”

Aceasta este prima parte a povestirii. Ea ne istoriseşte despre prima parte a vieţii lui Jetsün, cea de după naşterea sa.

CAPITOLUL II

Gustul Suferinţei

În care se povesteşte despre moartea tatălui lui Milarepa şi despre ultima dorinţă a acestuia; despre însuşirea pe nedrept a proprietăţilor familiei de către unchiul şi mătuşa din partea tatălui; despre suferinţele pe care Milarepa împreună cu mama şi sora sa le-au avut de îndurat ca urmare a acestui fapt.

Şi iarăşi Rechung spuse: „O, Învăţătorule, fii bun şi povesteşte-ne în amănunţime despre suferinţele şi necazurile ce au urmat după moartea tatălui Tău."

Atunci Jetsün continuă: „Pe când împlinisem vârsta de şapte ani, tatăl meu, Mila-Sherab-Gyaltsen, a fost lovit de-o boală foarte grea. Medicii şi lamaşii care au fost alături de el şi l-au îngrijit nu au reuşit să ofere nici o şansă recuperării sale, şi au anunţat iminentul sfârşit. Toate rubedeniile au luat la cunoştinţă faptul că acesta era pe moarte; până şi bolnavul pierduse orice speranţă de a mai trăi, resemnându-se în faţa morţii. Unchiul şi mătuşa mea, alte neamuri şi prieteni de-ai noştri şi toţi vecinii noştri s-au adunat şi, de faţă cu toată lumea, tatăl meu a făcut cunoscute ultimele sale dorinţe, încredinţând unchiului şi mătuşii mele, pe lângă îngrijirea văduvei şi orfanilor săi, gospodărirea întregii noastre averi. La sfârşit, el îşi scrise testamentul, îl citi cu voce tare, îl semnă şi îl pecetlui în faţa întregii adunări.

Apoi a vorbit astfel: „Îmi dau bine seama că nu voi supravieţui acestei boli. Fiului meu, ce are acum o vârstă fragedă, îi cer să aibă grijă de toate neamurile mele, îndeosebi de unchiul şi de mătuşa lui. Toate averile mele, inclusiv cirezile de vite, de oi şi de cai, ce se află pe păşunile de pe platourile înalte ale munţilor, terenurile mele, inclusiv „Triunghiul Worma", şi alte terenuri mai mici; vacile, caprele şi măgarii, care se află în bătătura noastră, vasele şi tacâmurile noastre de aur, argint, cupru şi fier; podoabele mele personale şi garderoba; turcoazele mele, mătăsurile şi veşmintele; hambarele mele şi, pe scurt, toate posesiunile mele, datorită cărora nu am invidiat pe nimeni, toate le las în urma mea. Din toate acestea, o parte să fie folosită pentru ceremonia mea funerară. Iar ceea ce va mai rămâne, vouă (celor adunaţi aici) vă încredinţez grija acestora, până când fiul meu va fi în stare să aibă personal grija lor. Dar mai ales, încredinţez grija acestui copil unchiului şi mătuşii sale. Când fiul meu va atinge vârsta potrivită, pentru că Zesay i-a fost promisă în căsătorie de când era mic, să se facă această nuntă. Şi când mireasa va fi primită în casă, atunci cei doi vor deveni stăpânii întregii proprietăţi, fiind lăsaţi să

aibă singuri grijă de gospodărie, urmând pilda părinţilor lor. Dar, până la împlinirea vârstei maturităţii, voi încredinţa totul vouă, rudelor mele, dar în primul rând unchiului şi mătuşii copiilor mei. Aveţi grijă de ei, să nu li se întâmple nimic rău! Vă asigur că voi supraveghea totul din tărâmul morţilor!" Spunând acestea, tatăl meu îşi dădu ultima suflare.

Când ceremonia funerară destinată tatălui meu s-a sfârşit, rudele noastre au zis: „Ghirlanda-Albă-din-Nyang trebuie să preia acum responsabilitatea administrării întregii proprietăţi şi, dacă va avea nevoie, fiecare dintre noi, din când în când, îi vom da ajutorul, cum vom putea mai bine.

Însă unchiul şi mătuşa mea ziseră: „Spuneţi voi ce vreţi, dar noi suntem rudele lor cele mai apropiate, şi vom avea noi grijă ca văduva şi orfanii să nu sufere de nimic. Iar despre proprietate, tot noi vom avea grijă de ea." Şi în ciuda a tot ceea ce unchiul din partea mamei mele şi tatăl lui Zesay au spus, proprietatea personală a tatălui meu a fost împărţită între unchiul şi mătuşa mea, astfel: unchiul meu luă toate podoabele şi straiele bărbăteşti, în timp ce mătuşa mea le luă pe cele femeieşti. Ceea ce a rămas din proprietate a fost împărţit în două părţi egale între ei, iar noi am fost siliţi să mergem să trăim când cu unul, când cu celălalt. Şi astfel am fost jefuiţi de toate drepturile asupra proprietăţii noastre, şi nu numai atât, am fost siliţi să muncim vara la câmp ca nişte lucrători, pentru unchiul meu, iar iarna ca filatori şi ţesători de lână, pentru mătuşa mea. Hrana ce ni se dădea era atât de proastă că era bună de dat doar la câini. Hainele noastre erau nişte zdrenţe mizerabile, pe care le strângeam pe corp cu ajutorul unei sfori, pe post de curea. Pentru că eram forţaţi să muncim fără încetare, mâinile şi picioarele ne-au crăpat şi ni s-au umplut de băşici. Datorită insuficienţei hranei şi a calităţii ei proaste, am devenit slabi şi prăpădiţi. Părul nostru, ce odată era împodobit cu aur şi turcoaze, devenise acum aspru, băţos şi plin de păduchi.

Oamenii cu sufletul bun, care ne cunoscuseră în zilele când eram bogaţi, nu-şi puteau stăpâni lacrimile atunci când ne vedeau. Şoaptele despre ticăloşia unchiului şi a mătuşii mele circulau printre vecinii noştri, însă aceştia nu le dădeau nici o atenţie. Eu, mama şi sora mea ajunseserăm într-un asemenea hal de mizerie, încât mama mea obişnuia să spună despre mătuşa mea: „Ea nu este o Khyung-tsa-Palden (Cea-care-Vădeşte-Descendenţa-din Clanul-Vulturului), ci o Dumo-Takden (o Femeie Demon care are o natură de tigroaică) şi de atunci mătuşa mea a fost poreclită „Demonul-Tigru". Mama spunea de asemenea că proverbul „Încredinţează-ţi averea altora şi te vei preschimba într-un câine ce păzeşte uşa" s-a dovedit a fi adevărat în cazul nostru. „Pentru că vezi tu, spunea ea, când tatăl tău, Mila-Sherab-Gyaltsen trăia, ceilalţi se uitau la feţele noastre să vadă dacă

zâmbim sau suntem încruntaţi. Însă acum, aceştia ne-au luat averea, devenind ca nişte regi, iar oamenii sunt acum atenţi la zâmbetele şi încruntările unchiului şi mătuşii voastre." Vorbele şoptite erau în parte şi despre mama mea, pentru că lumea spunea: „Soţ bogat, soţie priceputǎ! Lână moale, pătură fină!" Cât de adevărate sunt spusele acestea în cazul nostru. Vedeţi ce se întâmplă atunci când un om bun nu mai este prezent. Mai demult, când soţul ei trăia, Ghirlanda-Albă-din-Nyang era numită soţie model, datorită energiei şi abilităţii sale; mâna ei producea hrană. Însă acum energia şi iscusinţa ei au fost supuse unei încercări, şi ca urmare, slăbiciunea ei a fost dată în vileag." Deci, cu cât sufeream mai mult, cu atâta se spuneau lucruri mai neplăcute despre noi, iar oamenii de rând, care mai deunăzi ne erau inferiori, nu pierdură ocazia de a cleveti despre noi pe la spate.

Din când în când, părinţii lui Zesay îmi dădeau un rând de haine şi o pereche de încălţări. Şi de obicei îmi spuneau: „Atâta timp cât oamenii nu se transformă ei înşişi într-o proprietate, proprietatea nu este stabilă; este precum roua pe firele de iarbă. Deci nu trebuie să te jeleşti prea tare pentru pierderea averii tale. Părinţii şi strămoşii tăi au dobândit averile datorită străduinţei şi hărniciei lor. Nu au fost întotdeauna nişte oameni bogaţi, ei şi-au dobândit averile după un timp. Şi va veni o vreme când şi tu vei dobândi avere." În acest mod mă consolau ei din când în când.

Cam pe când împlinisem cincisprezece ani, mama mea a căpătat un mic teren căruia i se zicea Tepe-Tenchung (Covoraşul Foametei) şi care, deşi avea acest nume de rău augur, producea o recoltă bună de grâu. Acest teren fusese cultivat de unchiul din partea mamei, iar recoltele fuseseră bine puse la păstrare. Cu o parte din acestea el cumpăra rezerve de carne, orzul negru îl distila şi făcea *chhang*, iar orzul alb îl măcina şi făcea făină.

Şi atunci s-a dus vestea că Ghirlanda-Albă-din-Nyang, împreună cu copiii ei, vor da un ospăţ în vederea redobândirii averii. Covoare au fost împrumutate de peste tot şi aşternute pe toată suprafaţa podelei din casa mare. La ospăţ au fost invitaţi toţi vecinii noştri, mai ales cei ce fuseseră prezenţi la moartea tatălui meu şi cunoşteau dorinţa sa, şi toate rudele noastre, în fruntea cărora se aflau unchiul şi mătuşa. Lor le-a fost oferită câte o oaie întreagă, celorlalţi oaspeţi dându-li-se sferturi, pulpe, cotlete şi coaste, după poziţia şi gradul de rudenie cu noi. *Chhang*-ul a fost servit în cupe pline ochi, iar ospăţul a început.

După aceea, mama s-a ridicat în mijlocul adunării şi a vorbit în felul următor: „Rog întreaga adunare, aici de faţă, să-mi permită să explic motivul pentru care v-am invitat pe toţi la această ocazie, pentru că aşa cum se spune: „Naşterea unui fiu face necesară o ceremonie de botez, iar oferta de *chhang*, o conversaţie." Deci, aş avea câteva cuvinte de spus, cu privire la ultimele dorinţe ale răposatului meu soţ,

Mila-Sherab-Gyaltsen, tatăl acestor copii – lucru binecunoscut de voi toţi, de mai marii ţinutului, în frunte cu unchiul şi mătuşa lor. Vă rog deci să ascultaţi deci testamentul, căruia am să-i dau acum citire."

Apoi unchiul meu din partea mamei începu să citească testamentul cu voce tare, în faţa adunării oamenilor. Când sfârşi de citit, mama vorbi din nou, spunând următoarele: „Toţi cei de faţă cunosc dorinţa exprimată prin viu grai de către fostul meu soţ, pentru că au fost prezenţi; de aceea nu vă voi mai deranja repetând cele spuse de el. În legătură cu această dorinţă, (eu şi copiii mei) suntem profund recunoscători pentru toate câte au făcut pentru noi unchiul şi mătuşa, pentru grija pe care au avut-o faţă de noi până acum. Dar, pentru că acum fiul meu este în stare să administreze şi să conducă singur o casă, cer ca proprietatea să vină iarăşi în grija noastră. Vă cer de asemenea să luaţi aminte că fiul meu se va căsători cu Zesay şi că aceasta va veni să locuiască în aceeaşi casă, aşa cum a fost dorinţa soţului meu răposat."

După ce mama rosti aceste cuvinte, unchiul şi mătuşa mea, deşi de obicei se contraziceau atunci când era vorba de alte lucruri, de data aceasta îşi dădură mâna, din moment ce până acum îşi însuşiseră pe nedrept proprietatea mea şi o folosiseră după cum le fusese pofta. Cu atât mai mult cu cât eu eram unul singur, în timp ce unchiul meu avea mai mulţi fii. Ca urmare, unchiul şi mătuşa mea, fiind înţeleşi asupra unui plan prin care să ne înşele, răspunseră: „Unde-i această proprietate despre care vorbeşti? Când Mila-Sherab-Gyaltsen trăia, el a împrumutat de la noi toate aceste case, terenuri, cirezi de vite şi cai, aurul şi argintul. Toate acestea erau ale noastre, şi el ni le-a dat îndărăt atunci când a murit. Aceasta a însemnat că proprietăţile au revenit la proprietarul lor de drept. Când aţi avut voi vreodată vreo avere cât de mică, o măsură de orz, un cocoloş de unt, vreo bucată de pânză sau vreo vită care să fie ale voastre? N-am văzut nicicând la voi de niciunele. Şi acuma aveţi îndrăzneala să spuneţi asemenea minciuni! Cine a scris testamentul ăla al vostru? Ar trebui să fiţi recunoscători că nu am lăsat nişte fiinţe amărâte ca voi să moară de foame. Are dreptate zicala: „Mai uşor este să măsori o apă curgătoare cu un vas de-o litră, decât să obţii recunoştinţa unui om rău", pentru că se pare că se potriveşte foarte bine în cazul vostru."

Şi rânjind la noi, se ridicară dintr-o dată de pe scaune, îşi scuturară hainele şi bătând din călcâie, spuseră: „Şi dacă-i pe aşa, atunci şi casa asta în care ne aflăm acuma este a noastră. Ieşiţi afară, orfani nerecunoscători ce sunteţi, afară cu voi!" Acestea fiind spuse, ne plesniră, pe mama, pe sora mea şi pe mine, peste faţă, cu poalele mânecilor lor lungi. Şi tot ceea ce mama mea a mai putut spune a fost: „O, Mila-Sherab-Gyaltsen! Uită-te la soarta pe care trebuie să o îndurăm, tu, care ai spus că: «Am să veghez asupra voastră de acolo de

sus, din tărâmul morţilor!». Dacă poţi, acum este momentul să o faci.” Şi izbucni într-un plâns isteric până leşină. Nici eu şi nici sora mea n-am fost în stare să-i dăm nici un ajutor, altul decât acela de a plânge şi noi împreună cu ea. Unchiul meu din partea mamei, văzând că celalalt unchi are mulţi fii, nu a îndrăznit să se ia la harţă cu el. Vecinii cărora le eram dragi, îşi adăugară şi ei lacrimile la cele ale mamei, spunând: „Sărmană văduvă! Sărmani orfani!” Mulţi dintre ei suspinau şi puţini au fost cei care nu au plâns.

Unchiul şi mătuşa mea au continuat: „Voi cereţi de la noi avere, dar se pare că aveţi voi înşivă destulă, din moment ce aţi invitat toţi vecinii şi prietenii la un ospăţ atât de mare. Nu trebuie să cereţi nimic de la noi, pentru că noi nu am luat nimic din averea voastră, orice aţi spune voi. Şi chiar de am fi făcut acest lucru, nu o să vă dăm nimic înapoi. Puteţi să ne faceţi ce vreţi, orfani calici şi prăpădiţi ce sunteţi! Dacă socotiţi că sunteţi destul de numeroşi şi de puternici, haideţi să ne batem! Dacă socotiţi că sunteţi prea puţini, atunci blestemaţi-ne!”

Spunând acestea, ieşiră afară. Cei care fuseseră de partea lor îi urmară îndeaproape, iar mama plânse până când unchiul din partea mamei şi rudele lui Zesay, împreună cu alţii care erau de partea noastră, rămaseră să o consoleze. Aceştia au continuat să bea ceea ce rămăsese din *chhang*, şi au spus: „Hai, nu mai plânge! Nu are nici un rost.” Atunci ei au propus să se facă o chetă, care să treacă pe la toţi cei participaseră la ospăţ, oferindu-se şi ei, la rândul lor, să dea o anumită parte; chiar şi unchiul şi mătuşa din partea tatălui au fost rugaţi să dea şi ei ceva, în speranţa ca aceştia să dea o sumă destul de însemnată. Cu ajutorul banilor obţinuţi în urma chetei, s-a propus ca eu să fiu trimis să primesc educaţie. Unchiul din partea mamei i-a zis mamei mele: „Da, da, lasă-ne să facem asta, să trimitem băiatul să înveţe. Cât despre tine şi despre fiica ta, puteţi veni să locuiţi la mine, iar ogorul îl veţi putea cultiva cu mâinile voastre. Trebuie să facem ce ştim mai bine, ca să-i facem de ruşine pe unchiul şi pe mătuşa aia.”

Însă mama a răspuns: „Fiindcă nu primim înapoi ceea ce ne aparţine, nu cred că pot să-mi cresc copiii cu ceea ce primesc pomană de la alţii. Şi, pe lângă asta, nu există nici cea mai mică posibilitate ca unchiul şi mătuşa lor să ne înapoieze vreodată măcar o parte din avere. În ceea ce-l priveşte pe fiul meu, de bună seamă că el trebuie să primească educaţie. După ce că unchiul şi mătuşa noastră au refuzat să ne înapoieze bunurile noastre, ei vor face tot ce le stă în putinţă să ne facă de ruşine, pentru ca iarăşi să devenim supuşii lor. Şi atunci ne vor trata mai rău ca oricând şi vom fi nevoiţi să stăm la dispoziţia lor zi şi noapte. Trebuie să rămânem aici şi să lucrăm cum vom putea pământul nostru.”

Aşadar, am fost trimis într-un loc numit Mithong- gat-kha (Colina-Nevăzută), din ţinutul Tsa, şi am fost dat pe mâna unui lama din

Şcoala Roşie, pe numele lui Lu-gyat-khan (Opt-Şerpi), un învăţător foarte popular de pe meleagurile acelea.

În tot acest timp, rudele noastre şi-au adus o oarecare contribuţie bănească, venindu-ne în ajutor. În special părinţii lui Zesay au fost foarte binevoitori; din când în când ne trimiteau făină şi unt, ba chiar şi combustibil; şi uneori o lăsau pe Zesay să vină în locul unde învăţam, să mă viziteze şi să mă mângâie. Unchiul din partea mamei le dădea mamei şi surorii mele de mâncare, astfel încât să nu fie nevoite să cerşească, sau să meargă să slugărească pe alţii, şi chiar punea oamenii să aducă acasă la el lâna pentru tors şi filat, pentru ca mama mea să nu fie nevoită să meargă din uşă în uşă în căutare de lucru. În acest mod el ne-a ajutat şi să ne ducem zilele şi să putem câştiga ceva bănuţi. Pe de altă parte, sora mea, muncind din greu, făcând una-alta pe la diferite case, a reuşit să-şi poarte singură de grijă. Însă, în ciuda tuturor acestor lucruri, am avut doar hrană foarte proastă şi a trebuit să ne mulţumim cu haine jerpelite. Toate acestea mi-au făcut inima amară; pe atunci nu cunoscusem încă nici cea mai mică bucurie, oricare ar fi fost aceea".

Când povestea s-a sfârşit, toţi cei care ascultau au fost, fără excepţie, mişcaţi până la lacrimi de atâta suferinţă şi durere. Lacrimile se prelingeau pe obrajii lor şi, pentru un timp, am rămas cu toţii în tăcere.

Aceasta este partea de poveste în care Jetsün a experimentat existenţa suferinţei.

CAPITOLUL III

Practicarea Artei Negre

În care se povesteşte despre Învăţătorul lui Jetsün şi despre stăpânirea Artei Negre; şi despre cum Jetsün a distrus, cu ajutorul magiei, atât treizeci-şi-cinci dintre duşmanii săi, cât şi bogata recoltă de orz a celorlalţi.

Şi iarăşi Rechung i se adresă lui Jetsün, spunând: „O, Jetsün, Tu ai spus că prima dată ai săvârşit unele fapte negre. Care au fost acele fapte şi cum au fost ele comise?”

Jetsün dădu următorul răspuns: „Pentru că am făcut magie neagră şi pentru că am adus furtuni cu grindină, am acumulat o mulţime de păcate.”

Atunci Rechung întrebă: „Dar cum ai ajuns să recurgi la astfel de lucruri? Ce Te-a îndemnat să faci aşa ceva?”

Iar Jetsün răspunse: „Odată l-am însoţit pe dascălul meu la un ospăţ ce se ţinea într-un sat din partea de jos a ţinutului Tsa; fiind cea mai importantă persoană dintre cei prezenţi, dascălul meu fu aşezat în capul mesei. Datorită faptului că era servit cu băutură de către oaspeţi şi de multe alte persoane, şi fiindcă se împărtăşise cam mult din băuturile puse în faţă, acesta se afla într-o stare avansată de euforie. La acest punct, eu am fost trimis acasă, înaintea lui, cu darurile pe care le primise. Dar fiind la rândul meu cam ameţit şi pentru că văzusem mai multe persoane cântând la ospăţ, m-a cuprins şi pe mine o dorinţă irezistibilă de a cânta, împins de fapt de dorinţa de a-mi arăta frumoasa mea voce, de care eram foarte mândru.

Am mers cântând tot drumul către casă. Drumul către „Colina Nevăzută” trecea chiar prin faţa casei noastre; am continuat să cânt chiar şi atunci când m-am apropiat de casă. Mama, care prăjea în casă nişte orz, mi-a auzit vocea, însă nu i-a venit să-şi creadă urechilor deşi, vocea mea, datorită timbrului ei neobişnuit de dulce, era inconfundabilă. De aceea, gândul ei a fost că nu era posibil ca eu să fi cântat, câta vreme împrejurările erau de aşa natură, că se putea spune despre noi că eram cele mai nefericite fiinţe de pe lume. Dar uitându-se afară şi văzând că eu eram într-adevăr, a rămas cu gura căscată.

Şi atunci a lăsat în dreapta cleştele şi în stânga telul de prăjit, a lăsat orzul să se ardă în cratiţă, şi a ieşit afară cu o nuia în mâna dreaptă şi cu un pumn de cenuşă în stânga. Alunecând pe treptele mai înalte şi sărindu-le pe cele mai joase, m-a ajuns din urmă şi aruncându-mi în faţă pumnul de cenuşă şi lovindu-mă de zor în cap cu nuiaua, a exclamat: „O, Mila-Sherab-Gyaltsen, iată ce fiu ţi s-a născut! Mai mult ca sigur că nu sângele tău curge prin venele acestui vagabond! Uită-te

cum am ajuns!” Şi apoi a căzut fără cunoştinţă la pământ.

În acel moment, sora mea a ieşit şi ea, şi a spus: „O, frate al meu, ce ţi-a trecut prin minte? Uită-te la mama!” şi a început să plângă în hohote. Şi atunci mi-am venit în fire; şi dându-mi seama că avea dreptate în reproşul ei, la rândul meu am început să plâng. Apoi, în disperarea noastră, am luat mâinile mamei şi am scuturat-o, strigând-o să-şi vină în fire, iar şi iar.

După o vreme şi-a revenit şi, cu faţa scăldată în lacrimi, m-a privit fix, cu evidentă nemulţumire, şi a spus: „Fiul meu, eşti tu aşa de vesel încât să-ţi vină să cânţi? Pentru că eu cred că suntem cele mai nefericite fiinţe care există în toată lumea asta, iar singurul lucru pe care-l pot face este să plâng de tristeţe şi deznădejde.” Şi, toţi trei, am izbucnit iarăşi în plâns.

Apoi am spus: „Mamă, ai dreptate; dar nu pune la inimă. Îţi făgăduiesc solemn că voi face pentru tine tot ceea ce vei dori să fac. Care ţi-e dorinţa?”

Mama a răspuns: „Ce mi-aş dori eu, este să te văd îmbrăcat într-o cămaşă de zale, călare pe un armăsar, punând jugul pe grumazul duşmanilor noştri; dar acest lucru este foarte greu de înfăptuit şi e însoţit de un risc prea mare. Oricum, eu doresc ca tu să înveţi bine *Arta Neagră*, ca să-i poţi ucide pe duşmanii noştri dar, în primul rând, pe unchiul şi pe mătuşa ta, cei care ne-au pricinuit atâta mâhnire şi sărăcie cumplită; acestora să le tai rădăcina posterităţii pentru nouă generaţii de acum încolo. Vezi dacă poţi face asta pentru mine.”

Am promis solemn să fac tot ce-mi stă în putinţă pentru a-i îndeplini dorinţa, cu condiţia ca ea să plătească taxele necesare pentru maeştrii în arta neagră şi, de asemenea, să acopere cheltuielile de călătorie şi cele necesare întreţinerii mele pe durata studiilor.

Ca urmare, mama a vândut jumătate din terenul numit „Covoraşul foamei” pentru un splendid turcoaz cu numele de „Steaua Strălucitoare” şi un căluţ alb, pe numele lui „Leul Neînfrânat”, bine cunoscut în zonă. A reuşit de asemenea să adune două măsuri de roibă pentru vopsit şi două măsuri de zahăr brut. Zahărul îl foloseam eu, la nevoie. Şi astfel m-am aşternut la drum şi am ajuns la timp în Gungthang. Acolo am găsit un han, care se numea „Hanul-Fără-Cusur” şi am stat acolo câteva zile, în speranţa că voi găsi nişte tovarăşi de drum, care să meargă în aceeaşi direcţie cu mine. Destul de curând au sosit nişte feciori de bani gata, din nişte familii bogate din Ngari-Döl, care se-ndreptau spre U şi Tsang, pentru a primi învăţătură despre religie, dar şi despre magie neagră. Le-am spus că şi eu călătoream tot în aceeaşi direcţie şi le-am cerut permisiunea să-i însoţesc. Iar ei au fost de acord. I-am dus în partea de jos a Gungthang-ului şi i-am cinstit cu cele mai alese bucate şi cele mai bune băuturi care se găseau.

În timpul ăsta, mama i-a luat deoparte şi i-a rugat astfel: „Domnişorilor, fiul meu nu are o fire prea studioasă, şi nu are nici foarte multă perseverenţă. Vă rog dară să-l îmboldiţi la studiu, să reuşească să devină un bun specialist. Şi la întoarcerea voastră, voi şti eu să vă fiu recunoscătoare, să vă răsplătesc pentru bunăvoinţa voastră faţă de el.”

Când cele două măsuri de vopsea au fost încărcate pe căluţ şi după ce-am ascuns bine preţiosul turcoaz, am pornit la drum. Mama ne-a însoţit o vreme, servindu-ne cu *chhang* atunci când ne opream pentru popas. Şi pe toată durata drumului, chiar şi când ne opream să ne odihnim, ea continua să-i roage pe tovarăşii mei să aibă grijă de mine, singurul ei fiu, de care îi era atât de greu să se despartă, şi ca urmare, mă ţinea strâns de mână şi dădea frâu liber lacrimilor. La despărţire, m-a luat deoparte şi, cu vocea stinsă, întreruptă de suspine, mi-a dat un ultim sfat de rămas bun: „Fiul meu drag, ia seama la starea mizerabilă în care ne aflăm şi, ca urmare, du la îndeplinire scopul ce se află înaintea ta. Trebuie să-ţi arăţi puterea aici, în locul acesta, distrugând una şi alta. Studiul tău de magie nu este ca al celorlalţi băieţi; scopul lor este dorinţa de faimă, pe când al nostru este o necesitate apărută din deznădejde. Dacă ai să te întorci aici neputincios să-ţi arăţi puterile, îţi jur că am să mă omor chiar în faţa ta.”

După ce mi-a dat acest avertisment, ne-a părăsit şi plecarea ei a fost foarte dureroasă pentru mine, pentru că o iubeam din inimă. Mi-am întors capul de mii de ori ca să o văd, şi nu am putut să-mi înfrânez lacrimile care continuau să-mi curgă nestăvilite pe obraji, oricât de tare aş fi încercat eu să le opresc. Ştiam că şi mama suferea la fel de mult. Fiind singurul ei fiu, şi ea simţea la fel de ascuţit durerea despărţirii. Am văzut-o întorcându-şi capul iar şi iar, uitându-se după mine, până când nu ne-am mai putut zări. Atunci m-a apucat o puternică dorinţă de a fugi după ea şi de a o mai vedea măcar o dată, dorinţă pe care, cu un efort aproape supraomenesc, de-abia am reuşit să o înfrâng. Întâmplările care au urmat m-au făcut să-mi dau seama că acestea au fost o premoniţie a ceea ce avea să se întâmple – sentimentul prevestitor că nu o voi mai vedea niciodată în viaţă. După ce nu ne-am pierdut din vedere, mama s-a întors în sat plângând. Peste câteva zile, pretutindeni în sat s-a răspândit vestea că fiul Ghirlandei-albe-din-Nyang a plecat să înveţe magia neagră, ca să se răzbune pe cei care i-au făcut rău.

Eu, împreună cu tovarăşii mei, am continuat să mergem pe drumul către U-Tsang până am ajuns în Tsang-rong, la un loc numit Yakde. Aici mi-am vândut căluţul şi colorantul unui om bogat, iar bănuţii de aur pe care i-am primit i-am ascuns asupra mea. După ce am traversat râul Tsangpo (Purificatorul), am luat-o către Provincia Ű, şi am ajuns

în cele din urmă la un loc numit Thön-luk-rakha (Ţarcul Oilor, din regiunea Thön), unde am întâlnit pe o mulţime de lamaşi din U. Când i-am întrebat care este cel mai vestit adept al artei negre, care să poată aduce moartea şi distrugerea bunurilor prin furtuni însoţite de grindină, unul dintre ei a răspuns că există un vrăjitor vestit, numit Lama Yungtun-Trogyal (Îndrăcitul-şi-Biruitorul-Învăţător-al-Răului) din Nyak; acesta locuieşte într-un sat numit Yarlung-Kyorpo, şi este renumit pentru realizările sale în arta producerii de moarte şi distrugere cu ajutorul magiei negre, magie pe care acest Lama continua să o studieze. Ca urmare, ne-am îndreptat paşii către Lama Yungtun-Trogyal.

Când am sosit la Yarlung-Kyorpo şi ne-am întâlnit cu acel vrăjitor al magiei negre, am observat că tovarăşii mei i-au dăruit doar o parte din bani; în ceea ce mă priveşte, eu i-am dăruit tot ce aveam – toţi bănuţii de aur şi turcoazul pe care le aveam asupra mea şi, mai mult decât atât, m-am dăruit pe mine însumi, mi-am dăruit viaţa, trupul şi sufletul, cerând în schimb doar ca el să mă înveţe atâta magie neagră cât să pot izbândi atunci când va trebui să-mi dovedesc măiestria, când voi vrea să dezlănţui prăpădul asupra celor care m-au prădat de avutul meu. I-am mai cerut, în plus, să-mi asigure hrană şi îmbrăcăminte până voi dobândi această aptitudine. Lama a zâmbit şi mi-a răspuns: „Îţi voi lua în considerare cererea."

Şi astfel ne-am început studiile, care de altfel nu aveau o parte practică eficace. El ne învăţa unele ramuri ale magiei negre, cu nume foarte sonore, ca de exemplu cea despre care se spunea că dă puterea de a uni cerul cu pământul, o alta prin care se putea aduce moartea şi alte câteva care, într-adevăr, erau cu adevărat eficace.

Cu astfel de studii ne-am ocupat aproape un an, vreme la care tovarăşii mei au început să se gândească să se întoarcă acasă. Ca dar de plecare, Învăţătorul nostru ne-a dat câte o haină făcută din lână, ţesută în Provincia U. Dar eu nu am fost deloc mulţumit, pentru că am socotit că ştiinţa dobândită până în acest moment nu era de ajuns pentru producerea vreunui efect devastator asupra satului meu. Şi am ştiut dincolo de îndoială că dacă nu voi fi capabil să dezlănţui un dezastru, mama îşi va lua viaţa în prezenţa mea. De aceea nici nu mi-a mai trecut prin minte să mă întorc acasă. Observându-mi reţinerea, tovarăşii mei m-au întrebat dacă nu vreau să merg acasă, însă eu le-am răspuns că încă nu învăţasem nimic. La acestea, ei mi-au zis: „Ceea ce am învăţat este îndeajuns; acum totul depinde de hotărârea şi perseverenţa noastră. Noi trebuie doar să aplicăm bine aceste metode; Învăţătorul nostru ne-a spus că el nu mai are altceva mai bun să ne înveţe, iar noi ştim că acest lucru este adevărat. Însă, dacă tu vrei să mai rămâi, fă acest lucru cu orice preţ şi încearcă să înveţi ceva în plus." Apoi au mers să se plece în faţa Învăţătorului şi, dăruindu-i ceea

ce au socotit ei de cuviinţă, au pornit-o pe drumul către casă.

Punându-mi pe mine haina primită de la Învăţător, i-am însoţit cam cât ai face o plimbare de dimineaţă, iar la despărţire le-am urat drum bun şi am făcut cale întoarsă către casa Învăţătorului meu. Pe drum, am adunat o poală de bălegar şi pentru că Învăţătorul meu avea o grădină foarte frumoasă, am mers acolo, am săpat o groapă şi am pus în ea îngrăşământul. Se spune că, văzând ce-am făcut de la balconul casei sale, Învăţătorul meu le-a spus elevilor aflaţi în jurul lui: „Dintre toţi elevii pe care i-am avut vreodată, n-am avut şi nu voi avea unul mai devotat şi mai sârguincios ca acest băiat. Se pare că motivul pentru care el nu a venit la mine azi de dimineaţă, pentru a-şi lua rămas bun, este că a intenţionat să se reîntoarcă la mine. Îmi amintesc că, atunci când a venit la început, a spus ceva de nişte vecini de-ai lui care l-au tratat cum nu se cuvine şi că dorea de la mine să-l învăţ magia, pentru a putea face în satul său o demonstraţie a însuşirilor sale de vrăjitor, şi în acelaşi timp, el mi s-a oferit trup şi suflet. Cât de simplu este acest băiat! Dacă ceea ce a spus este adevărat, ar fi o ruşine – mai mult, ar fi o adevărate cruzime – să refuz să-l învăţ această artă." Acestea mi-au fost spuse de unul dintre tinerii elevi; şi, ca urmare, am fost cuprins de o mare bucurie la gândul că voi avea privilegiul unei învăţături cu adevărat eficiente.

Când m-am prezentat în faţa Învăţătorului meu, acesta mă întrebă: „Ei Thöpaga, cum de n-ai plecat acasă?" Eu mi-am scos haina pe care o primisem de la el, am împăturit-o şi i-am prezentat-o ca fiind noul meu dar pentru el. Apoi, făcând o plecăciune adâncă în faţa sa şi atingându-i picioarele cu fruntea, I-am spus: „O, Venerabile Guru, eu sunt un orfan, am o mamă văduvă şi o soră. Noi am fost prădaţi de averea noastră de către vecinii noştri, în frunte cu unchiul şi mătuşa din partea tatălui, şi apoi a trebuit să îndurăm suferinţe peste puterile noastre de a îndura. Şi pentru că nu avem nici o putere să ne luăm drepturile înapoi sau să ne răzbunăm, mama mea m-a trimis să învăţ arta neagră; şi dacă eu mă voi întoarce, fără a fi în stare să mă răzbun pe cei care au greşit faţă de noi, mama mea se va sinucide în faţa mea. Iată motivul pentru care nu îndrăznesc să mă întorc acasă. Şi de aceea eu te implor să mă înveţi această artă, astfel încât să am maximă eficienţă."

Învăţătorul m-a pus apoi să-i povestesc întreaga istorie a suferinţelor noastre şi a modului în care am fost deposedaţi de avere. Şi atunci i-am povestit tot ceea ce ni se întâmplase, începând cu moartea tatălui meu, despre cum am fost noi înşelaţi de către unchiul şi mătuşa mea, şi despre cât de rău s-au purtat cu noi, relatare ce a fost însoţită de lacrimile care îmi curgeau pe obraji şi care a fost destul de des întreruptă de suspinele mele.

La auzul povestirii suferinţelor mele, nici măcar Învăţătorul meu nu

şi-a putut stăpâni lacrimile, pe care le-am putut vedea prelingându-se pe obrajii lui. La urmă el zise: „Dacă ceea ce spui e adevărat, înseamnă că într-adevăr ai fost tratat cu mare cruzime şi nedreptate. Aş putea chiar eu însumi să mă răzbun pe ei cu ajutorul artei mele, însă nu aş putea face aceasta fără a avea o cauză dreaptă, după o profundă cercetare a lucrurilor. Am fost implorat de foarte multe ori de mulţi oameni să-i învăţ această artă a distrugerii, pe care o stăpânesc. Cantităţi însemnate de aur şi turcoaze, aduse din Provincia Ngari, mătăsuri, calupuri de ceai din Kham şi Amdo, cereale, unt, ţesături din lână, teancuri peste teancuri, din provinciile U şi Tsang, vite şi cai, cu miile, din Provinciile Dzayul, Tagpo şi Kongpo, au venit şi le-au revărsat asupra mea ca ofrandă în schimbul acestei arte. Însă niciunul dintre aceştia nu mi-a spus, aşa cum ai făcut-o tu, că se oferă pe sine însuşi, că îşi oferă trupul, sufletul şi viaţa. De aceea, voi face cercetarea pricinii tale."

Învăţătorul meu avea un discipol care era mai iute ca un cal şi mai puternic decât un elefant. Acest discipol a fost trimis în satul meu de baştină cu sarcina de a cerceta pricina mea. După câteva zile, acesta s-a reîntors cu confirmarea că tot ceea ce spusesem era adevărat; astfel, faptul de a mă învăţa arta neagră, nu constituia decât un act de justiţie şi dreptate."

Apoi Gurul meu mi-a spus: „La început am ascuns arta de tine pentru că m-am temut că o vei folosi în mod nechibzuit, fără a avea suficiente motive de a o exercita. Dar pentru că acum sunt satisfăcut de buna ta credinţă, am să te învăţ această artă pe de-a-ntregul. Doar că, pentru aceasta, va trebui să mergi în altă parte. Odinioară aveam cea mai distrugătoare armă folosită în magia neagră, numită *Zadong-Marnak* (Vasiliscul-Purpuriu), cu care puteam să paralizez sau să omor pe cineva, şi pe care am învăţat-o de la Khulung-Yöntön-Gyatso (Oceanul-de-Virtute-din-Khunlung) din Nub-Khunlung, de pe valea râului Tsangpo. El era medic şi era de asemenea unul care practica Tantrele. El cunoştea arta de a stârni furtuni de grindină şi de a le mânui doar cu vârful degetelor, artă ce mi-a predat-o şi mie. Noi ne-am jurat credinţă şi prietenie unul faţă de celălalt şi ne-am înţeles că oricine ar veni la el ca să înveţe arta declanşării furtunilor însoţite de grindină să fie trimis la mine, iar cei care vin la mine pentru a învăţa arta uciderii să îi trimit la el, cu recomandarea mea. Aşadar, va trebui să mergi la el pentru a învăţa arta pe care o doreşti; acolo te voi trimite."

Apoi el ne-a dat mie şi fiului său cel mai vârstnic, care se numea Darma-Wangchuk (Tânărul-Puternic), o încărcătură de alimente şi de cadouri, cam cât ar încăpea pe spinarea unui iac, cadouri ce constau în stofe fine de lână şi, având asupra noastră o scrisoare de recomandare, legată în maniera tradiţională cu un şal de mătase, am

purces la drum, iar la timpul cuvenit, am ajuns la Nub-Khulung, pe valea râului Tsangpo. Acolo fiecare dintre noi a oferit Maestrului o bucată de stofă de lână fină, înmânându-i totodată scrisoarea de recomandare. Şi după ce am mai relatat încă o dată toate întâmplările din viaţa mea de până atunci, am cerut să-mi fie îngăduit să fiu instruit în marea artă.

Atunci Khulung-Yöntön-Gyatso a spus: „Prietenul meu mi-a arătat mereu prietenie şi întotdeauna şi-a ţinut promisiunile. De bună seamă că te voi învăţa ceea ce doreşti. Construieşte-ţi cu mâna ta o încăpere solidă, care să nu fie uşor de dărâmat, lângă pintenul ăla de munte". Şi-mi arătă locul cu pricina. „Iar aceasta să aibă trei caturi, dar acestea să se afle sub pământ, iar deasupra lor să mai faci un etaj, construit din grinzi puternice, strânse bine între ele. Pe partea exterioară a colţurilor să pui bolovani de piatră, mari cât spinarea unui iac. Şi s-o faci în aşa fel încât nimeni să nu-i poată găsi intrarea, sau să poată intra cu forţa în ea." Apoi îmi dădu instrucţiunile necesare (referitoare la practica magiei).

După ce timp de şapte zile am pus în practică acele instrucţiuni, Învăţătorul meu veni şi spuse: „De obicei şapte zile sunt suficiente pentru a obţine rezultate, şi ar trebui să fie suficiente şi în cazul tău." Însă, datorită faptului că eu vroiam să aplic ceea ce învăţam într-o parte a ţării destul de îndepărtată de locul în care mă aflam în acest moment, cerui să mi se îngăduie alte şapte zile. Iar dorinţa mi-a fost îndeplinită.

În noaptea celei de-a paisprezecea zile, Învăţătorul a venit din nou la mine şi mi-a spus: „În această noapte, la marginea altarului pe care pui ofrandele, vei vedea semnele reuşitei tale şi vei avea împlinirea dorinţelor tale." Şi, într-adevăr, în acea noapte Zeităţile Tutelare şi-au făcut apariţia, aducând cu ele capetele însângerate şi inimile a treizeci şi cinci de oameni şi, punând trofeele jos, grămadă, au spus: „Oare nu sunt acestea obiectele dorinţelor tale, pentru care ne-ai invocat zi şi noapte?"

A doua zi de dimineaţă, Învăţătorul meu veni la mine şi spuse că mai erau două persoane care trebuiau sacrificate, întrebându-mă dacă doream să fie ucise şi acestea sau nu. Am cerut ca acestea să fie cruţate, pentru ca uitându-mă la ele să mă desfăt, şi ca ele să fie un bun exemplu pe viitor, să fie martore ale puterilor mele. Aşa s-a făcut că cei mai crunţi duşmani ai mei, unchiul şi mătuşa mea, au fost omişi de la acel dezastru general. Apoi am făcut ofrande de mulţumire Zeităţilor Tutelare şi Karmice, după care m-am retras în chilia mea. Locul unde a fost această chilie se poate vedea şi acum în Khunlung.

Revin acum la aspectul practic al realizărilor mele, la felul cum m-am răzbunat folosindu-mă de arta neagră. Dacă vreţi să ştiţi ce s-a întâmplat, aflaţi că lucrurile s-au desfăşurat în felul următor: fiul cel

mare al unchiului meu era pe cale să se căsătorească, iar toţi cei care erau de partea unchiului meu fuseseră invitaţi la ospăţ. Ei se strânseseră în casa altui fiu de-al unchiului meu, acolo se afla şi mireasa şi toate acele persoane care ne nedreptăţiseră cel mai rău, în total erau treizeci şi cinci de oameni. O parte dintre invitaţi, mai ales dintre care ne luaseră partea, erau încă pe drum; îndreptându-se către nuntă, îşi spuneau cu voce scăzută unul altuia: „Aceşti oameni fac exact cum spune proverbul 'Când încredinţezi altora casa ta, te vei trezi la uşă.' Chiar dacă eforturile de răzbunare ale lui Thöpaga nu au avut efectul scontat, acesta e momentul cel mai bun pentru ca efectele karmei să se arate şi să-i facă să plătească."

Şi tot aşa, mergând şi vorbind, au ajuns în dreptul casei, dar când să intre, văzură o slujnică (care mai demult fusese a noastră), care ieşise să aducă nişte apă. Atunci când aceasta dădu în curtea care de obicei era plină cu o mulţime de ponei, nu văzu nici urmă de ei. În schimb, văzu bătătura plină de scorpioni, păienjeni, şerpi, broaşte şi şopârle. Iar în mijlocul acestora văzu un scorpion monstruos care, cu cleştii lui uriaşi, trăgea de stâlpul principal al casei, încercând să-l dărâme. La vederea acestora, slujnica se înspăimântă de moarte, şi apoi de-abia reuşi să se tragă la o parte din faţa unei cirezi de mânji şi iepe, care fuseseră până atunci priponiţi sub casă, şi care deveniseră ca turbaţi, iscând zarvă mare. Unii dintre mânji, scăpat din legături, se repeziseră la iepe. Toată grămada de cai se afla în cel mai mare talmeş-balmeş, mânjii nechezau, iepele loveau cu copitele, iar în cele din urmă, una dintre ele lovi cu toată puterea în stâlpul de susţinere al casei încât acesta se rupse în două, iar casa se prăbuşi cu totul, făcând un zgomot îngrozitor.

Cu totul pieriră treizeci şi cinci de persoane, între care mireasa şi toţi fiii unchiului meu. Nori de fum şi praf acoperiră cerul. Printre ruine se puteau vedea cadavre de bărbaţi, femei, copii şi cai.

Un vaier sfâşietor s-a ridicat apoi, fiind auzit şi de sora mea care, văzând ce se întâmplase, merse în cea mai mare grabă la mama, căreia îi spuse: „O, mamă, vino de vezi! Casa unchiului e prăbuşită la pământ şi o mulţime de oameni a murit din pricina asta."

Atunci mama a ieşit să vadă ce se întâmplase, minunându-se de ceea ce vedea, şi nevenindu-i să-şi creadă ochilor. Dar văzând casa dărâmată şi acoperită de nori de pulbere, şi auzind plânsetele şi vaierele ce umpleau văzduhul, se umplu de uimire dar şi de o bucurie crudă. Şi punând câteva cârpe în vârful unei prăjini, şi ridicând-o ca pe un flamură, strigă din tot sufletul: „Slăviţi fie Învăţătorii şi Zeii! Iar voi, vecinii mei, priviţi şi vedeţi dacă Mila-Sherab-Gyaltsen a adus pe lume un fiu vrednic sau nu, şi dacă am fost răzbunată sau nu. Cu toate că am mâncat o mâncare fără gust şi am purtat zdrenţe în loc de haine, spuneţi voi dacă nu a meritat să suportăm toate acestea. Priviţi

şi spuneţi dacă nu s-a răspuns la provocarea pe care a aruncat-o unchiul din partea tatălui, atunci când a spus «Luptă-te dacă eşti puternic, iar de eşti slab, atunci blestemă!» Iar acum, ceea cea făcut blestemul celor slabi şi puţini la număr este mai mare decât ar fi putut face blestemul celor mulţi şi puternici. Priviţi, priviţi la oamenii de deasupra şi la animalele de dedesubt! Uitaţi-vă la această avere şi la această zestre ruinată! O, ce privelişte îmbucurătoare a făcut fiul meu să apară în faţa ochilor mei, binecuvântându-mi bătrâneţile! Cât de fericită sunt că am trăit îndeajuns ca să văd o asemenea privelişte! De-ar fi orice altă clipă din viaţa mea aidoma acestui moment perfect, plin de bucuria triumfului!

Astfel de vorbe însoţeau privirile lacome ale mamei asupra crudului spectacol, exclamaţii ce au fost auzite de toţi vecinii noştri. Unii spuneau că are dreptate; alţii spuneau că a mers totuşi prea departe – că este mai mult decât suficient faptul că a fost răzbunată, şi că nu ar trebui să mai dea frâu liber acestui exces de răutate.

Veştile despre bucuria mamei au ajuns şi la urechile unor oameni care şi-au pierdut rudele în acel dezastru, iar aceştia au început să spună: „Ea nu numai că a fost cauza acestei nenorociri, dar a mai şi dat frâu liber triumfului ei duşmănos, într-un limbaj de nesuportat. Haideţi s-o torturăm şi să-i scoatem din piept inima aia ticăloasă.” Însă cineva mai în vârstă şi mai prudent a spus: „Ce folos am avea dacă am omorî-o pe ea, dacă fiul ei, care a făcut aceste lucruri, le poate face din nou, ca să ne omoare? Mai bine ar fi să-l vânăm mai întâi pe pui, ucigându-l pe loc, şi apoi vom putea face ce vom vrea cu mama găină.” Şi toţi au fost de acord cu această propunere.

Unchiul meu din partea tatălui, auzindu-le planul, spuse: „Ha! Eu nu mai am nici un fiu sau vreo fiică pe care aş mai putea să le pierd; moartea-mi va fi binevenită deci!” Şi apoi se năpusti afară cu intenţia de a o ucide pe mama cât mai degrabă. Însă vecinii îl prinseră şi spuseră: „Ascultă-ne bine! Noi ne-am adus această nenorocire asupra capetelor noastre din cauză că ţi-am ţinut partea. Tu eşti principala cauză a prăpădului şi tu vrei din nou să faci la fel. Dacă nu vei face aşa cum am stabilit noi, după planul hotărât de noi, adică, să-i facem felul mai întâi fiului şi doar apoi să scăpăm de mamă, am rupt tovărăşia cu tine; şi să fii sigur că de data asta noi suntem hotărâţi să nu ne luăm după tine şi să facem cum vrei tu.” Ca urmare, unchiul meu n-a avut ce face şi se supuse.

Apoi ei au început să urzească un plan împotriva mea, gândindu-se cum să trimită pe cineva să mă omoare. Dar veştile despre complotul pus la cale au ajuns la urechile unchiului meu din partea mamei care, mergând imediat la mama, a mustrat-o aspru pentru nesocotinţa ei. „Se vede că nesăbuinţa de care ai dat dovadă va costa viaţa ta şi a fiului tău. Vecinii complotează împotriva ta. La ce ţi-a folosit faptul că

ai dat, în felul acela, frâu liber bucuriei tale dușmănoase? Nu fusese de ajuns acel prăpăd pe care îl abătuseră asupra lor?" Şi tot aşa el o dojeni multă vreme.

La toate acestea, mama plânse şi apoi spuse: „Frate drag, unchi al copiilor mei, ai dreptate în ceea ce spui, în ceea ce-mi reproşezi, dar pune-te în locul meu, gândeşte-te şi tu prin câte am trecut şi câte am îndurat. Averea mea bogată mi-a fost luată prin înşelăciune, iar eu am fost supusă unui tratament nedrept şi înjositor! Cine ar putea îndura toate astea fără să crâcnească?"

Unchiul meu răspunse: „Dreptatea este de partea ta, dar totuşi mă tem pentru tine. Eu zic să încui bine uşile pentru că moartea poate sosi din clipă în clipă." Imediat ce unchiul meu plecă, mama ferecă bine toate uşile şi începu să cântărească bine ce avea de făcut mai departe.

Servitoarea care reuşise să scape din acea catastrofă, luând la cunoştinţă despre complotul ce se urzise împotriva noastră şi neputând suporta gândul ca orfanii foştilor ei stăpâni să fie ucişi, trimise vorbă mamei despre acea conspiraţie, îndemnând-o să-mi dea de veste despre viitorul pericol.

Mama, înţelegând că, măcar pentru o perioadă, viaţa ei era pusă în siguranţă, se hotărî cum să procedeze. Ca urmare, vându cealaltă jumătate de pământ rămasă, cea din „Covoraşul foamei", obţinând pe ea şapte piese de aur. Dar neconsiderând pe nimeni de prin părţile locului demn de încredere ca să-i încredinţeze banii pentru a mi-i mi-i aduce, şi nereuşind nici să găsească un mesager de încredere din alte sate, s-a gândit că cel mai bine ar fi să vină ea însăşi să-mi aducă aurul, şi să mă avertizeze asupra pericolului inevitabil care mă păştea.

Dar, din fericire, un pelerin din regiunea U, care fusese în pelerinaj la unele locuri sacre din Nepal şi care acum se afla pe drumul către casă, ajunse şi la uşa mamei mele pentru a cere de pomană. Ea i-a cerut să intre şi, cu multă abilitate, l-a descusut despre casa sa, şi aşa mai departe, descoperind astfel că pelerinul ar fi cea mai potrivită persoană căreia ea îi putea încredinţa mesajul pentru mine. Ca urmare, îl invită să mai rămână câteva zile la ea acasă, şi-l tratăcu tot ce avea mai bun, făcându-l să se simtă foarte bine.

Aprinzând o candelă, ea adresă o rugăciune Zeităţilor pe care eu le invocam şi le veneram, şi le rugă să-i dea un semn dacă mesajul către mine va fi transmis sau nu, şi dacă dorinţele îi vor fi împlinite. Şi ea le-a mai rugat ca, în cazul în care lucrurile acestea se vor împlini, atunci lampa să continue să ardă vreme îndelungată, iar dacă nu, lampa să se mistuie degrabă. Şi s-a întâmplat că lampa a ars neîncetat o zi şi-o noapte. Acest lucru a asigurat-o că mesajul ei va ajunge la destinaţie. Atunci mama i-a dat pelerinului nişte piele tăbăcită, pentru ca acesta să şi-o pună ca talpă la cizmele sale de piele, atunci când va

avea nevoie.

Pelerinul avea o pelerină groasă, foarte veche, iar mama s-a oferit să i-o cârpească pe unde aceasta era găurită. Ca urmare, a luat-o şi i-a cusut pe spate un petic mare. Şi fără ca pelerinul să ştie, ea a cusut cele şapte piese de aur în locul unde pusese peticul. Peste acest petic ea a cusut un altul de culoare neagră, în formă de pătrat, pe care l-a ornamentat cu o stea, din pânză albă lucrată în relief. Astfel, ea fixă pe pânză cele şapte piese de aur cosând în jurul fiecăreia, făcând în aşa fel încât acestea să pară a fi un grup de şase stele, dispunând pe fiecare la câte un colţ pentru a forma o stea mare. La sfârşit puse cea de-a şaptea peste centrul stelei, dar făcând în aşa fel încât aceasta să pară mult mai mică. Apoi ea îi înmână pelerinului o scrisoare sigilată pe care acesta trebuia să mi-o dea mie şi, dându-i un cadou frumos, îi ceru să-mi ducă cu orice preţ acea scrisoare.

Când pelerinul plecă, mama, vrând să bage frica în vecini, o puse pe sora mea, Peta, să spună câtorva persoane că pelerinul venise să-i aducă o scrisoare din partea mea. Scrisoarea, care bineînţeles că era falsă, spunea: „Sper ca voi, mama şi sora mea să fiţi bine, şi sper că aţi văzut deja rezultatele puterilor mele magice. Aş dori să ştiu dacă cineva a îndrăznit să vă arate duşmănie, să vă sperie sau să vă facă rău. Dacă s-a întâmplat aşa, atunci trebuie doar să-mi aduceţi la cunoştinţă numele său şi al familiei sale, împreună cu cauza pentru care acesta s-a comportat aşa şi, ca urmare, eu îl voi ucide pur şi simplu. Este uşor lucru. Pentru că mie-mi este mai simplu şi mai uşor să ucid, decât să spun rugăciunea înainte de masă. Şi nu doar voi ucide o persoană, sau două, sau trei, ci voi tăia rădăcinile tuturor generaţiilor viitoare, până la a noua. Şi dacă toată comunitatea v-a dorit şi v-a făcut răul, atunci veniţi aici, iar eu voi mătura pur şi simplu toată regiunea, distrugând-o, şi nu voi mai lăsa nici o urmă că ar fi existat cineva pe acel pământ. Eu aici trăiesc în pace şi bunăstare şi nu trebuie să vă faceţi nici o grijă din pricina mea. Eu îmi petrec zilele studiind Arta.”

Această scrisoare a fost semnată şi sigilată bine, ca să pară că a venit de la mine, şi a fost arătată oamenilor pe care îi ştiam că sunt de partea noastră. Apoi scrisoarea a fost înmânată unchiului meu din partea mamei, care a arătat-o peste tot. Această stratagemă era făcută cu intenţia de a-i determina pe cei care erau furioşi pe noi să-şi abandoneze planurile de a ne face rău, recurgând la metode disperate. Se consultară cu toţii, şi ca urmare, unchiul din partea tatălui dădu mamei mele înapoi terenul numit „Triunghiul Worma”, ce fusese proprietatea mea.

În acest timp, pelerinul-mesager merse din loc în loc, întrebând dacă ştie cineva unde mă aflu, şi aflând că mă găseam la Nub-Khulung, merse acolo. Aflându-mă, îmi dădu veşti despre averea mamei şi a

surorii mele şi îmi înmânã scrisoarea de la mama, care suna aşa: „Dragul meu fiu Thöpaga, sper că te bucuri de o sănătate straşnică. Sunt foarte mulţumită de tine pentru că ai dovedit că eşti demn de numele tatălui tău, nobilul Mila-Sherab-Gyaltsen, şi că mi-ai îndeplinit dorinţele. Manifestarea concretă a cunoştinţelor tale în magie neagră a putut fi văzută aici la noi într-un mod foarte impresionant. Treizeci şi cinci de oameni au pierit din cauza unei case ce s-a prăbuşit peste ei. Însă ceea ce s-a întâmplat i-a înveninat pe oameni împotriva noastră; aceştia ne urăsc şi ne doresc răul. Ca urmare, doresc acum să arunci asupra lor o teribilă furtună cu grindină. Am auzit că există nouă feluri de furtuni cu grindină. Azvârle asupra lor una dintre ele. Acest lucru o va mulţumi deplin pe bătrâna ta mamă. Aici oamenii complotează împotriva noastră, a vieţilor noastre. Ei vorbesc ca să trimită nişte oameni să te omoare, şi apoi să mă omoare şi pe mine. Deci, spre binele nostru, ai mare grijă de tine. Dacă te găseşti lipsit de mijloace, caută şi găseşte o văiugă ce dă spre nord, umbrită de un nor negru, luminată de steaua numită Mindook (Pleiadele). Acolo vei găsi şapte dintre rudele noastre. Caută-le, şi vei găsi la ele toate bunurile de care vei avea nevoie. Dacă nu reuşeşti să găseşti văiuga, trebuie să ştii că pelerinul care ţi-a adus scrisoarea, trăieşte în acea văiugă. Nu o căuta la nimeni altcineva în afară de el.”

Era vorba desigur de o ghicitoare. Mi-a fost imposibil să înţeleg ce vroia să spună scrisoarea. Dorinţa mea de a mă întoarce acasă şi de a-mi vedea mama era foarte mare. Rămăsesem fără bani şi eram în mare nevoie, dar nu ştiam absolut deloc unde trăiau rudele acelea ale mele. Nu ştiam nimic despre văiuga aceea. Pe obrajii mei curgeau râuri de lacrimi. L-am întrebat pe pelerin dacă ştia ceva de rudele mele, pentru că, după cum spunea scrisoarea, el trebuia să ştie. L-am mai întrebat şi cine erau aceştia şi unde locuiau ei şi l-am mai întrebat şi unde locuieşte el însuşi. El mi-a răspuns că trăieşte în regiunea Ngari-Gungthang. La întrebările mele în legătură cu rudele mele despre care se vorbea în scrisoare şi despre el însuşi şi despre călătoriile sale, el mi-a răspuns că fusese în nenumărate locuri, dar că nu ştia nici un fel de rudă de-a mea, şi cu atât mai puţin unde locuiau acestea. El se născuse în regiunea U. Ca urmare i-am spus să mă aştepte puţin, că mă voi întoarce degrabă. Am ieşit şi am mers să arăt scrisoarea Gurului meu, spunându-i de asemenea şi ce-mi zisese mesagerul cu gura lui.

Gurul meu, după ce aruncă o privire scurtă asupra scrisorii, spuse: „Thöpaga, pare-se că ai o mamă foarte răzbunătoare. Atât de multe persoane au murit, şi ea doreşte ca tu să mai trimiţi şi o furtună cu grindină! Ce rubedenii ai tu în nordul ţării?” „Nu am auzit niciodată că aş avea rude acolo” am răspuns eu, „iar vorbele din scrisoare îmi sunt foarte neclare. L-am întrebat şi pe pelerin, dar nici el nu ştie

nimic despre ele.”

Gurul meu avea o soţie foarte deşteaptă, înzestrată cu o inteligenţă supranaturală, ea fiind încarnarea unei Dākinī. Citi şi ea scrisoarea o dată, apoi îmi ceru să-l chem pe pelerin, lucru pe care l-am făcut. Apoi ea aprinse un foc bun, ne servi cu *chhang*, astfel încât pelerinul îşi scoase mantaua cu care era îmbrăcat. După care, ca în joacă, ea şi-o puse pe umeri, şi umblând de acolo prin cameră, spuse: „Ferice de aceia care pot merge pretutindeni doar cu o astfel de pelerină pe umeri!” Apoi începu să danseze uşor, şi ieşi din cameră cu pelerina pe spate. Merse pe acoperişul casei, tăie peticul, luă bănuţii de aur, cusu peticul la loc, cum fusese înainte, după care se întoarse în cameră, unde îi înapoie pelerinului mantaua. Îl mai servi pe acesta cu ceva de-ale gurii, apoi îl trimise în altă cameră.

După ce văzu că pelerinul este găzduit cum se cuvine, femeia mă chemă, spunând: „Thöpaga, Învăţătorul tău vrea să te vadă.” Când am ajuns, ea îmi arătă cele şapte piese de aur. Întrebând-o unde găsise aurul, ea îmi răspunse că l-a găsit în haina pelerinului, şi mai zise: „Thöpaga, trebuie că mama ta este foarte ageră la minte. Văiuga îndreptată spre nord este mantaua pelerinului, pentru că aşa cum soarele nu luminează o vale orientată către nord, şi mantaua pelerinului nu este străbătută de razele lui. Norul negru însemna peticul cel negru. Constelaţia însemna lucrătura de la peticeală, iar cele şapte rude se refereau la cele şapte monede de aur. Observaţia confuză că nu trebuia să mă adresez nimănui altcineva în afară de pelerin, se referea la faptul că acesta purta pelerina; observaţia în sine era destinată îndreptării atenţiei asupra persoanei pelerinului, pe care tu trebuia să-l cauţi.” Auzind acestea, Învăţătorul meu fu foarte încântat, şi apoi spuse: „Voi femeile sunteţi proverbial de agere şi de pătrunzătoare, iar această scrisoare este încă o dovadă a acestui lucru.”

Din suma care ajunsese în acest fel în mâna mea, i-am dat pelerinului o zecime dintr-o piesă, iar el a fost foarte mulţumit. Soţiei Învăţătorului i-am oferit şapte zecimi, iar Învăţătorului meu i-am dat trei piese, cu rugămintea de a mă învăţa arta trimiterii de furtuni cu grindină, cea pe care mama mea dorea s-o învăţ. Pentru cunoaşterea acestei arte, a Magiei Grindinii, m-a trimis îndărăt la primul meu Guru, Lāma Yungtun-Trogyal, aşa cum era înţelegerea între ei. Având asupra mea cele necesare, scrisoarea de recomandare şi eşarfa de curtoazie, tradiţională, având speranţa că dorinţa mea va fi împlinită, am pornit-o înapoi către Yarlung-Kyorpo.

Întâlnindu-l pe primul meu Guru, i-am prezentat scrisoarea de recomandare şi eşarfa trimisă de Khulung-Yöntön-Gyatso, şi i-am oferit cele trei monede de aur care îmi mai rămăseseră. Atunci el m-a întrebat despre succesul meu legat de studiile precedente, iar eu i-am

răspuns că am avut mare succes, că treizeci şi cinci de oameni fuseseră omorâţi şi că tocmai primisem o scrisoare în care mi se cerea să fac un prăpăd cu grindină şi, ca urmare, îl rugam pe el să-mi îndeplinească rugămintea.

„Foarte bine" mi-a răspuns el, şi imediat îmi transmise *Vraja*, cerându-mi apoi să închei ceremonia referitoare la aceasta într-o chilie veche (a unui ermitaj).

La sfârşitul celor şapte zile am văzut norii adunându-se în chilia mea şi am auzit bubuitul tunetului. M-am gândit că acum aş putea îndrepta cu un deget furtuna în orice direcţie, iar Învăţătorul meu a încuviinţat, spunând: „Acum eşti pregătit să dezlănţui furtuni de grindină"; şi m-a întrebat cam cât de mare este acum orzul de pe câmp.

I-am povestit despre când se pune de obicei sămânţa, când răsare plăntuţa, când este orzul suficient de înalt pentru ca să nu se vadă porumbeii din el şi când, în cele din urmă, venea vremea prăşitului. Învăţătorul meu m-a ascultat şi apoi a spus că era încă devreme. Mai târziu, iarăşi m-a întrebat despre perioadele referitoare la ovăz. Şi i-am mai spus despre momentul în care apar spicele, şi când acestea sunt pline. Şi atunci a zis că acum este timpul să merg şi să trimit furtuna de grindină, şi împreună cu mine, îl mai trimise şi pe învăţăcelul cel puternic şi ager, de data trecută.

Ne-am travestit amândoi în pelerini şi, ajungând în satul meu de baştină, am văzut că recolta din acest an era atâta de bogată încât nici măcar cei mai bătrâni din sat nu-şi puteau aminti ceva asemănător. Şi din această cauză se luase hotărârea ca nimeni să nu se apuce singur de recoltat; deci, peste câteva zile, toată lumea urma să înceapă recoltarea.

Atunci am ridicat instrumentul necesar pentru realizarea vrăjii pe dealul de la marginea văii, şi am început să incantez vraja. Dar nu s-a strâns nici un nor pe cer, nici măcar unul cât o vrabie de mare. Atunci am invocat în ajutor numele Zeităţilor, şi am povestit câte am avut de suferit şi de îndurat din cauza răutăţii vecinilor. Am dat cu roba împăturită de pământ şi-am plâns amarnic.

Aproape imediat s-a adunat pe cer un nor uriaş, negru şi foarte dens; şi când s-a lăsat în jos, din el a izbucnit o furtună cu grindină atât de violentă, încât fiecare spic de grâu de pe câmp a fost distrus. Au fost trei căderi succesive de grindină, care au lăsat în urma lor şanţuri adânci în coastele dealurilor. Ţăranii din sat, rămaşi fără recoltă, şi-au ridicat apoi glasurile într-un mare vaiet de durere şi necaz.

Grindina a fost urmată de o ploaie torenţială şi de un vânt puternic, făcându-ne să ne fie foarte frig. Ca urmare, am căutat adăpost într-o mică peşteră dintr-o stâncă orientată spre nord, unde am aprins un foc

din nişte tufe uscate şi, pe când eram ocupaţi să ne-ncălzim, am auzit vocile unora de prin părţile locului, care plecaseră să caute vânat, cu care să sărbătorească tradiţionala *Zi a Recoltei*. Ei îşi spuneau unii altora: „Thöpaga ăsta a năpăstuit ţinutul nostru mai mult decât a făcut-o oricine altcineva. Aţi văzut câţi oameni au murit?! Iar acum, recolta asta bogată, cum nu s-a văzut nicicând, a fost distrusă complet! Dacă ne-ar cădea acum în mână, şi l-am ciopârţi, şi l-am face bucăţele, şi i-am scurge sângele picătură cu picătură, tot n-ar fi de-ajuns să ne răzbunăm."

Spunând acestea, ei trecură chiar prin faţa peşterii în care ne aflam noi, iar unul dintre cei mai bătrâni spuse: „Vorbiţi mai încet; faceţi linişte! Văd că iese fum din peştera de deasupra. Nu ştim cine e acolo." Unul dintre tineri zise: „E sigur Thöpaga. Nu are cum să ne fi văzut. Hai să mergem în sat să aducem nişte oameni, să-l împresurăm şi să-l omorâm, că de nu, va aduce şi mai mari nenorociri la noi în sat."

Spunând acestea, se întoarseră în sat. Tovarăşul meu îmi zise: „Pleacă tu primul, iar eu voi rămâne şi mă voi da drept tu, şi-mi voi bate joc de ei." Ne-am înţeles să ne-ntâlnim peste patru nopţi la Hanul din Tingri. Ştiindu-l cât de ager şi de puternic era, nu am avut nici un fel de îndoială să-l las în urmă şi, chiar dacă ardeam de nerăbdare s-o văd pe mama, a trebuit să renunţ la această dorinţă. Din cauza duşmanilor mei a trebuit să fug cât mai repede posibil, ocolind prin Trecătoarea Nyanam. Pe drum, am fost muşcat de un câine şi ca urmare am întârziat, lucru care m-a împiedicat să ajung la Han la momentul stabilit.

În acest răstimp, prietenul meu fusese împresurat, însă reuşise să ţâşnească printre cei care îi vroiau moartea; apoi, el îi ademenea mereu, ţâşnind când era ajuns din urmă de către ei şi mergând apoi încet, când aceştia rămâneau în urmă. Când sătenii începură să trimită săgeţi şi să arunce cu pietre în el, a trecut la rândul său la represalii, făcând să se prăbuşească un bolovan mare în mijlocul lor, strigând în acelaşi timp: „Luaţi seama, netrebnicilor! Îl voi distruge prin magie pe cel care se va arăta mai duşmănos dintre voi. Ce, nu m-am simţit eu minunat când am omorât mai înainte toţi acei oameni?! Ce mulţumire pentru inima mea! Şi mai mult decât atât, am distrus atât de rău recolta bogată din anul ăsta, încât nici măcar o boabă de porumb nu v-a mai rămas de strâns. Nu este totul minunat? Pe viitor, dacă nu vă purtaţi cum se cuvine cu mama şi cu sora mea, voi pune un blestem pe aceste înălţimi şi voi trimite o năpastă peste văile voastre, şi vă voi face sterpi pe voi, câţi aţi mai rămas, şi încă nouă generaţii care vor veni după voi. Voi transforma acest ţinut într-o sălbăticie dezolantă! Să vedeţi voi dacă nu va fi aşa!". Şi pe măsură ce vorbea, urmăritorii săi s-au înfricoşat şi au început să-şi spună unul altuia: „Tu m-ai adus

aici, tu eşti de vină", şi multe altele de felul acesta, şi în cele din urmă se întoarseră acasă la ei.

Astfel s-a făcut că prietenul meu ajunse înaintea mea la Hanul din Tingri, şi îndată l-a întrebat pe hangiu dacă sosise un pelerin care să semene cu ce zicea el. Hangiul a răspuns „Nu" şi a adăugat: „Voi, pelerinii, nu aveţi nici o obiecţie să beţi atunci când vi se oferă ocazia. De aceea, dacă mergi un pic, vei găsi un ospăţ de nuntă, la care vei fi binevenit. Dacă nu ai un castron al tău, ţi-l voi împrumuta pe al meu şi cu siguranţă te vei simţi bine. Te duci?"

„Bineînţeles" a spus prietenul meu, şi a luat bolul, care era mare cât ţeasta lui Shinje, era adânc şi încăpător, fără o formă anume şi era nelustruit. Înarmat cu cele necesare, a purces către casa unde avea loc ospăţul, unde mă aflam şi eu, aşezat în unul din rândurile din spate. Prietenul meu mi se alătură şi mă întrebă: „Cum se face de n-ai ajuns mai devreme la locul stabilit?" Iar eu am răspuns: „M-a muşcat un câine pe când mergeam într-o dimineaţă să cer pomană, şi acest lucru m-a întârziat." Prietenul meu a răspuns : „Nu-i nimic!" Şi de acolo am plecat la drum, iarăşi împreună.

Când am ajuns la Yarlung-Kyorpo, Gurul nostru ne spuse: „Voi doi aţi avut noroc şi succes." Pentru că nimeni nu putuse să ajungă la el înaintea noastră şi să-i povestească ce s-a întâmplat, am rămas cu gurile căscate, apoi l-am întrebat: „Cine V-a spus? Nimeni nu a sosit înaintea noastră care să vă poată aduce la cunoştinţă." El ne-a zis că Zeităţile îi apăruseră în faţă, aureolate ca în lumina lunii, şi că el deja îndeplinise cuvenitele ceremonii de recunoştinţă. După toate semnele, părea foarte mulţumit.

Astfel am săvârşit acele fapte negre, răzbunând nedreptăţile ce mi-au fost făcute de duşmanii mei, pornind război de moarte împotriva lor.

Acesta este primul act (făcut de Jetsün) – actul lumesc de distrugere a duşmanilor săi.

CAPITOLUL IV

În căutarea Sfintei Dharma[12]

În care ni se spune cum s-a făcut că Jetsün a plecat de la Învăţătorul în arta neagră şi despre cum l-a găsit pe Marpa Tălmăcitorul, Maestrul său în Doctrina Adevărată.

Şi iarăşi Rechung vorbi şi spuse: „O, Venerabile Învăţător, ai amintit unele fapte albe pe care le-ai făcut şi care, bineînţeles, vădesc devoţiunea faţă de *Sfânta Dharma*. Datorită cărui fapt ai ajuns să cauţi spiritualitatea şi cum te-ai întâlnit cu ea?

Jetsün spuse: „M-am căit amarnic pentru distrugerile şi suferinţele pricinuite de mine prin vrăjitorie, pentru uciderea atâtor duşmani de-ai mei şi pentru dezlănţuirea acelor furtuni cu grindină. Tânjeam atât de mult după partea spirituală, încât uitam să şi mănânc. Când mă aşezam, voiam să mă ridic, iar când mă ridicam, voiam să mă aşez. Noaptea nu mai puteam să dorm. Eram plin de remuşcare şi căinţă dar, cu toate astea, nu mă puteam duce la Gurul meu pentru a-i cere să-mi îngăduie să adopt o viaţă spiritual-religioasă. Ca urmare, am continuat să-l slujesc pe Învăţătorul meu, sperând că mi se va oferi prilejul de a-i cere să mă lase să plec, ca să pot studia *Sfânta Doctrină*.

Cam în vremea aceea, un om înstărit, laic dar devotat, care îl susţinea cu cele trebuincioase pe Gurul nostru şi pe noi, a căzut grav bolnav, iar Gurul meu a fost invitat imediat să meargă să-l viziteze pe bolnav. Trei zile mai târziu, Gurul meu a revenit, având un chip foarte trist şi necăjit. L-am întrebat despre motivul mâhnirii sale, iar el mi-a răspuns: „Cât de trecătoare sunt toate aspectele existenţei. Astă-noapte, acel om extraordinar a murit, iar eu nu pot face altceva decât să deplâng amarnic pierderea lui. Am realizat sărăcia şi suferinţa existenţei lumeşti. Cu atât mai mult cu cât, din tinereţe şi până acum, mi-am petrecut toată viaţa cu practici vrăjitoreşti, aducând moarte şi furtuni cu grindină cu ajutorul artei negre. Şi, tu de asemenea fiule, de tânăr te-ai dedat acestei arte păcătoase şi ai acumulat deja o grămadă de karmă rea, iar toate acestea vor atârna greu pe umerii mei, pentru că eu sunt răspunzător şi pentru ceea ce ai făcut tu”.

Iar eu l-am întrebat dacă nu era adevărat că toate fiinţele omeneşti, ucise prin vrăjitorie, erau într-un fel salvate şi trimise într-un nivel sau stare superioară a existenţei. El a răspuns: „Ştiu că toate fiinţele umane posedă o rază din ceea ce este *Etern* şi de aceea noi trebuie să lucrăm pentru salvarea şi evoluţia lor. Cunosc ritualurile care trebuie îndeplinite în acest scop; însă totul depinde de adevărata înţelegere a intenţiei şi scopului ritualului şi, de asemenea, de adevărata înţelegere

a cuvintelor folosite în cadrul ritualului. Dar nu cred că această înţelegere superficială pe care o am eu va rezista la încercarea în faţa unui pericol real. Ca urmare, doresc acum să mă dedic unei astfel de doctrine temeinice şi profunde, pentru a putea deveni tare şi de neclintit în faţa oricărei ameninţări. Tu să rămâi aici şi să-mi veghezi copiii şi discipolii, iar eu voi merge şi voi lucra pentru salvarea lor şi a mea proprie. Sau altfel, pleacă tu, învaţă şi practică *Sfânta Dharma,* şi pentru mine şi pentru tine, ca să mă salvezi şi să-mi asiguri o renaştere care să fie prielnică pentru evoluţia mea pe *Calea Emancipării*. Iar eu îţi voi asigura tot ajutorul material necesar."

Era exact ceea ce-mi doream şi, ca urmare, am fost cuprins de-o mare fericire. Am cerut imediat să-mi fie permis să o apuc pe calea spiritual-religioasă. Învăţătorul meu consimţi îndată, spunându-mi: „Eşti tânăr, plin de energie, de perseverenţă şi de credinţă. Tu vei deveni un devot foarte sincer. Mergi şi trăieşte o viaţă de studiu spiritual".

Mi-a dăruit apoi o legătură de ţesături fine din lână de Yarlung, pe care a încărcat-o pe spinarea unui iac – şi m-a îndreptat către un loc din Valea Tsang, numit Nar, unde trăia un Lama renumit, din vechea şcoală mistică numită Rongtön-Lhaga. Despre acest Lama se spunea că dobândise înzestrări uimitoare în *Doctrina* numită „*Marea Perfecţiune*" din cadrul *Şcolii Ňingma*.

Învăţătorul meu îmi ceru să merg şi să învăţ doctrina de la acest Guru, şi s-o practic cum trebuie. Am dat curs dorinţei sale şi am plecat spre Nar, în Valea Tsang, pentru a-l căuta pe acel Lama.

Acolo am găsit-o pe soţia acelui Lama şi pe unii dintre discipolii acestuia, care mi-au spus că locul acela era reşedinţa abatelui mânăstirii; Lama nu era acasă în acel moment, însă putea fi găsit la Rinang, în partea de sus a Văii Nyang, într-o altă mănăstire. Eu le-am spus că sunt trimis de Lama Yungtun-Trogyal şi că îl voi răsplăti pe cel care mă va conduce la Lama în Rinang. Ca urmare, doamna trimise pe unul dintre discipoli să vină cu mine, pentru a-mi arăta drumul.

La Rinang l-am întâlnit pe Lama, i-am oferit în dar iacul şi legătura de ţesături de lână, spunându-i că sunt un mare păcătos, care a venit din ţinuturile muntoase din Vest până aici, în căutarea unei doctrine care să-l conducă la eliberarea de toate aspectele *sangsārice* ale existenţei, într-o singură viaţă, şi că-l rog să mi-o împărtăşească şi mie.

Lama spuse: „Doctrina mea se numeşte *Marea Perfecţiune*, şi ea este cu adevărat perfectă. Este minunată şi în rădăcini, şi în trunchi şi în ramurile ei – profitabilă pentru cel de la care a fost obţinută, pentru cel care a obţinut-o – şi în fructul său, cel care este cunoaşterea *Yogăi*. Cel care meditează asupra ei în timpul zilei va cunoaşte eliberarea în cursul acelei zile, şi la fel pentru cel care meditează asupra ei noaptea.

Celor dăruiţi de soartă, cei favorizaţi de karma, simpla auzire a doctrinei este suficientă pentru a obţine *Eliberarea*. Aceştia nu au nevoie să mediteze asupra ei. Aceasta este o doctrină potrivită pentru cei care au un intelect foarte dezvoltat. Eu ţi-o voi preda ţie." Şi mă iniţie acolo pe loc, dându-mi şi instrucţiunile necesare.

Şi în mintea mea a apărut gândul că, în trecut, pe când am început să învăţ vrăjitoria în scopul uciderii oamenilor, mi-au trebuit paisprezece zile pentru a-mi îndeplini dorinţa; în cazul dezlănţuirii furtunilor cu grindină, am avut nevoie de şapte zile, în timp ce acum am întâlnit o doctrină care mă va face să evoluez imediat, chiar dacă aleg să meditez ziua sau noaptea şi care, pentru cei dăruiţi de soartă şi cei favorizaţi de *karma* lor bună, este suficientă doar auzirea ei pentru a deveni eliberaţi. Şi mi-am spus: „Ei, dar eu pot fi una dintre persoanele favorizate!" Şi m-am umflat în pene, mândru de mine şi am hotărât să nu mă duc să meditez, amânând îndeplinirea sarcinii, şi astfel nereuşind să pun în practică doctrina.

După câteva zile, Lama veni la mine şi-mi spuse: „Tu te-ai numit pe tine un mare păcătos, care a trimis grindina de sus din vârful munţilor, şi ai avut mare dreptate să zici aşa. Iar eu, la rândul meu, am fost prea generos cu lauda doctrinei mele. În orice caz, îmi dau bine seama că este posibil să nu fiu în stare să te convertesc. Însă există o mănăstire în Lhobrak, numită Dowo-Lung (Valea Grâului), unde în prezent locuieşte un discipol credincios al lui Naropa, marele sfânt indian. El este cel mai merituos dintre merituoşi, un adevărat prinţ al interpretărilor şi tălmăcirilor scrierilor sacre – un om care a dobândit cunoaşterea suprafirească a *Doctrinelor Tantrice*, cea de neegalat în *Cele Trei Lumi*; el se numeşte Marpa Tălmăcitorul. Între tine şi el există o legătură karmică, care vine din vieţile trecute. La el trebuie să mergi."

Când am auzit numele Marpa Tălmăcitorul, am fost cuprins de o încântare fără putinţă de exprimat în cuvinte, un fior mi-a străbătut tot trupul, părul mi s-a zburlit pe mine, iar lacrimile au început să-mi şiroiască pe obraji, atât de puternic a fost simţământul de încredere ce s-a aprins în mine. Am pornit deci la drum cu unicul gând de a-l găsi pe acest Guru, ducând cu mine doar câteva cărţi şi câteva provizii pentru drum. Pe toată durata călătoriei m-am frământat mereu, spunându-mi: „Când o să-l văd pe Gurul meu? Când o să-l văd la faţă?"

În noaptea de dinaintea sosirii mele în Valea Grâului, Marpa a avut un vis în care Gurul său, Sfântul Naropa, a venit la el, a făcut *Ceremonia Iniţierii* şi i-a dat o *dorje* făcută din lapislazuli, cu cinci vârfuri, puţin pătată şi, în plus, o cupă de aur pentru apă sfinţită, plină cu elixir; apoi i-a poruncit să cureţe murdăria de pe *dorje* cu ajutorul acelui elixir din cupă, şi să ridice *dorje*-le deasupra *Steagului Victoriei*,

adăugând că acest lucru va fi pe placul tuturor Victorioşilor din trecut şi va fi binevenit pentru toate fiinţele umane, el fiind împlinirea scopurilor noastre şi ale celorlalţi. Acestea fiind spuse, Sfântul s-a întors înapoi în Lumea Cerurilor.

Apoi, în vis, Marpa îndeplini porunca Gurului său, spălând *dorje*-le cu sfântul elixir aşa cum i se spusese să facă, ridicându-l apoi deasupra *Steagului Victoriei*. Iar *dorje*-le răspândi o lumină atât de strălucitoare, încât umplu toată lumea cu lumina sa, lumină ce coborî asupra tuturor fiinţelor omeneşti existente în cele Şase Lumi (*Loka*), le risipi durerea şi tristeţea, umplându-le cu beatitudine neîntinată de întristare încât, în bucuria şi desfătarea lor, au privit la Marpa şi la al său *Steag al Victoriei* cu încredere şi reverenţă nemărginită, unii închinându-se cu veneraţie, alţii recitând imnuri de slavă şi aducând ofrande de recunoştinţă. Şi mai văzu în vis cum *Cei Victorioşi* au binecuvântat *Steagul* şi au săvârşit ceremonia de consacrare, şi cum el a fost într-un fel entuziasmat şi mândru. Apoi visul s-a terminat, iar el s-a trezit având o stare de mare fericire.

Când soţia sa a intrat în cameră pentru a servi micul dejun, a început să-i spună aşa: „O, Venerabile, am visat astă noapte că două femei, care ziceau că erau din ţinuturile Urgyan, din vestul ţării, şi care aveau în mână un relicvariu de cristal, care era un pic murdar, mi-au cerut să-ţi spun că Gurul tău, Naropa, s-ar bucura dacă tu ai face o ceremonie de consacrare pentru acel relicvariu, însă ceremonia va trebui să fie făcută cu toate ritualurile rânduite, iar după aceea tu va trebui să duci acel relicvariu şi să-l aşezi în vârful dealului. Însă, tu spuneai că acesta deja primise binecuvântarea marelui Sfânt Naropa, dar că, orice ar porunci acesta necesită supunere şi, ca urmare, te-ai apucat să-l speli cu apa sfinţită din urne, ai îndeplinit *Ceremonia de Consacrare* şi-apoi te-ai dus şi l-ai aşezat în vârful dealului. De acolo, acesta a răspândit o lumină la fel de strălucitoare ca cea a lunii şi a soarelui şi, în plus, a început să producă din el însuşi multe alte relicvarii asemenea lui, relicvarii care s-au aşezat pe vârfurile dealurilor dimprejur, iar cele două femei s-au transformat în gardienii săi. Ce înţeles are visul acesta?”

Bucurându-se în sinea lui de coincidenţa scopurilor acestor două vise, Marpa a răspuns doar atât: „Nu cunosc înţelesul viselor care nu au nici o cauză sau scop. Iar eu o să merg astăzi să ar ogorul de lângă drum. Pregăteşte-mi cele de trebuinţă.” Soţia lui Marpa spuse: „Dar tu ai atâţia oameni care să muncească pentru tine. Ce-o să spună lumea dacă tu, Marele Lama, o să mergi să munceşti la câmp, ca un ţăran obişnuit? Va fi o situaţie înjositoare. Rămâi te rog acasă; nu te duce!” Dar, în ciuda spuselor soţiei sale, Marpa merse la câmp, spunând doar atâta: „Adu-mi o porţie bună de *chhang*!” Mai târziu, soţia coborî la câmp şi îi aduse un vas plin ochi, iar Marpa spuse: „Ăsta e pentru

mine; adu mai multă băutură, şi pentru oaspeţi.” După ce i-a fost adus încă un vas, Marpa l-a luat, l-a pus pe pământ şi l-a acoperit cu cuşma sa; apoi s-a aşezat lângă el pentru a se odihni după arat, şi a început să soarbă din *chhang*-ul său.

În timpul ăsta, eu mă apropiam, întrebându-i pe toţi cei întâlniţi pe drum: „Unde locuieşte?” Dar nimeni nu-mi putea spune ceea ce doream. Apoi am mai întrebat un sătean, şi acela îmi spuse că exista un bărbat pe care îl chema Marpa şi care locuia prin preajmă, dar că prin acele locuri nu trăia nimeni care să aibă un nume aşa de sonor ca Marpa Tălmăcitorul, marele yoghin. Apoi l-am întrebat unde se află „Valea Grâului”, iar el mi-o arătă şi spuse: „Iat-o!” Apoi l-am întrebat cine locuieşte acolo, iar el mi-a răspuns că acolo locuieşte persoana despre care el spusese că se numeşte Marpa. „Şi nu i se mai spune şi altfel?”, am întrebat eu. Iar el mi-a răspuns că unii oameni îi mai zic şi Lama Marpa. Şi atunci toate îndoielile mi s-au spulberat şi am ştiut că am găsit locuinţa lui Marpa. Apoi am întrebat care este numele crestei muntoase pe care mă aflam, şi el mi-a răspuns că se numea Chhö-la-gang (Culmea Dharmei). M-am gândit în sinea mea că era un semn de bun augur faptul că de pe culmea aceea am văzut pentru prima dată locuinţa Gurului meu.

Cu toate astea, mergând pe drum, am continuat să întreb despre Marpa. Am întâlnit nişte păstori şi i-am întrebat şi pe ei. Cel mai bătrân dintre ei mi-a răspuns că nu ştie nimic despre el, însă un tânăr foarte arătos, bine îmbrăcat şi plin de podoabe, cu părul dat cu ulei şi frumos pieptănat mi-a spus: „Cred că tu vorbeşti despre Stăpânul şi tatăl meu, cel care a vândut tot din casă, iar cu aurul pe care l-a obţinut a plecat în India, de unde a venit aducând tot atât de multe suluri de hârtie. Dacă el este cel despre care vorbeşti, atunci trebuie să ştii că acum omul acela este astăzi la câmp ca să are – un lucru pe care nu l-a mai făcut niciodată până acum.” M-am gândit că era posibil ca aceea să fie persoana pe care o căutam dar, m-am îndoit foarte tare că un mare şi renumit tălmăcitor poate fi găsit arând la câmp.

Având astfel de gânduri în minte, am continuat să merg până când am întâlnit un Lama foarte bine făcut, deşi aş putea spune mai degrabă corpolent, cu ochi rotunzi, dar cu un aspect foarte distins. Ara. În momentul în care am dat cu ochii de el am fost cuprins de un sentiment de inexprimabilă fericire extatică, pierzând orice contact conştient cu ceea ce se afla în jurul meu. După ce mi-am revenit din această stare, am spus: „O, Venerabile, unde exact este locul unde sălăşluieşte credinciosul discipol al renumitului sfânt Naropa, Marpa Tălmăcitorul?”

Pentru o vreme, Lama mă examină cu foarte mare atenţie din cap până în picioare, şi apoi mă întrebă: „De unde vii tu? Ce faci aici?”.

Iar eu i-am răspuns că am fost un mare păcătos în ţinuturile muntoase din Tsang şi că, auzind de faima de bărbat cunoscător şi învăţat a lui Marpa Tălmăcitorul, am venit la el pentru a învăţa *Adevărata Doctrină* cu ajutorul căreia voi putea obţine *Eliberarea*.

La auzul acestor cuvinte, Lama răspunse: „Foarte bine; i te voi prezenta, dacă vei ara în locul meu ceea ce mi-a mai rămas". Spunând acestea, merse să ia vasul cu *chhang* de sub cuşmă şi-mi oferi să beau; după ce băui, mă simţii mult mai înviorat şi în putere. Mă însărcină să ar bine câmpul şi plecă. Iar eu terminând *chhang*-ul din vas, m-am apucat cu hotărâre de arat.

După puţină vreme, flăcăul pe care îl văzusem mai devreme împreună cu păstorii şi care îmi dăduse ştirea de care aveam nevoie, veni să mă cheme, lucru de care fui foarte mulţumit şi, ca atare, i-am spus: „Lama a reuşit de bună seamă să stabilească întâlnirea de prezentare, aşa că o să termin de arat în contul lui." Şi m-am pus pe treabă şi am terminat şi porţiunea care mai rămăsese de făcut. Şi pentru că acest câmp m-a ajutat să fiu prezentat Gurului meu, el a primit numele de „Câmpul Ajutorului". Vara, cărarea merge împrejurul lui, iar iarna cărarea trece chiar prin el.

Apoi am plecat împreună cu flăcăul şi l-am găsit pe Lama aşezat pe două perne groase acoperite cu o carpetă, formând astfel un scaun. Am văzut că se străduise să se cureţe, dar pe frunte şi la colţurile nasului mai avea nişte urme de pământ. Şedea cu burta lui mare şi proeminentă la vedere. Deşi mi-a trecut prin minte că este acelaşi bărbat de care mă despărţisem mai devreme, pentru a fi sigur, m-am uitat împrejur, să văd dacă nu cumva un alt Lama era aşezat pe acolo.

Atunci, bărbatul care şedea pe perne spuse: „De bună seamă, tu nu mă cunoşti. Eu sunt Marpa, şi de aceea trebuie să mă saluţi printr-o plecăciune". De îndată m-am prosternat până la pământ, i-am atins picioarele cu fruntea mea, şi i-am aşezat tălpile pe creştetul capului meu. După ce am făcut acest ritual, i-am spus: „Preţiosule Guru, eu sunt un mare păcătos din ţinuturile muntoase din Vest, şi am venit aici pentru a mă oferi ţie cu tot trupul, cuvântul şi mintea mea. La rândul meu îţi cer să-mi dai în schimb hrană, îmbrăcăminte şi instruire spirituală, şi mai ales să-mi dai putinţa să dobândesc *Eliberarea* chiar în această viaţă."

Lama răspunse: „Faptul că eşti un mare păcătos nu are nimic de-a face cu mine. Nu te-am trimis eu să faci păcate în numele meu. Şi ce păcate ai comis?" După ce i-am povestit întreaga tărăşenie, Lama spuse: „Prea bine. Îmi convine oferta ta, prin care mi te oferi mie, trup, cuvânt şi minte, însă eu nu pot să-ţi ofer toate cele trei lucruri pe care mi le-ai cerut, hrană, îmbrăcăminte şi învăţătură. Eu pot să-ţi ofer fie doar hrană şi îmbrăcăminte, şi tu va trebui să-ţi cauţi învăţătura spirituală în altă parte, fie îţi vei căuta hrana şi îmbrăcămintea în altă

parte, iar eu îţi voi da învăţătura spirituală pe care ţi-o doreşti. Alege varianta pe care o doreşti dintre acestea două. Şi chiar dacă eu îţi voi împărtăşi *Adevărul*, dobândirea *Eliberării* în această viaţă va depinde în întregime de tine, de perseverenţa şi de zelul tău."

La acestea, am răspuns: „Eu am venit la tine pentru *Adevăr*. Îmi voi găsi în altă parte hrana şi îmbrăcămintea." Şi imediat am început să-mi aranjez cărţile pe care le adusesem cu mine pe raftul unui altar. Însă Lama îmi interzise pe loc acest lucru, spunând: „Aruncă vechiturile astea de cărţi; or să-mi spurce sfintele moaşte şi cărţile sacre de pe altar şi or să le strice!"

Îndată m-am gândit în sinea mea că Lama ştia că printre cărţile mele erau şi unele de magie neagră, şi de aceea s-a împotrivit atunci când am vrut să le aşez alături de cărţile, imaginile şi celelalte lucruri ale sale. Din acest motiv, pentru o vreme le-am păstrat în camera ce îmi fusese oferită. Soţia Gurului meu mi-a dat hrană şi alte lucruri necesare.

Aceasta este partea din istoria vieţii mele în care se spune despre modul în care mi-am găsit Gurul, fapt ce constituie prima dintre acţiunile mele meritorii.

12 De aici urmează acţiunile ce au trebuit să fie îndeplinite pentru ca Jetsün să dobândească *Perfecta Stare de Buddha*; acestea sunt în ordine: 1) Căinţa şi sincera căutare a unui Guru, care să fie înzestrat şi împlinit (care să-l conducă spre *Nirvāṇa*); 2) Supunerea neclintită şi îndeplinirea oricărei porunci a Gurului său, după ce acesta a fost găsit, în pofida oricărui chin, suferinţe sau deznădejdi la care va fi fost supus, pentru ca păcatele sale să fie ispăşite; 3) Actul de realizare personală, de către el însuşi, a *Adevărurilor*, lucru care i-a permis mai apoi dezvoltarea spirituală şi *Eliberarea Finală*; 4) Acţiunea de a medita sub directa şi personala îndrumare a Gurului său, atunci când mlădiţele experienţei şi cunoaşterii au început să apară şi să crească. 5) Pentru că la un moment dat *Adevărurile* au început să ia cursul propriilor lor evoluţii şi dezvoltări şi pentru că a reuşit să obţină „*supremele adevăruri ocultе şoptite la ureche*", după aceea, condus fiind de o poruncă primită într-un vis, şi-a luat rămas bun de la Gurul său şi a plecat. 6) Acţiunea care a constat în impulsul de a face legământul de a-şi dedica întreaga viaţă dobândirii *Scopului Suprem*, impresionat fiind de anumite lucruri şi întâmplări nefericite legate de banalitatea scopurilor lumeşti. 7) Acţiunea de ducere la îndeplinire a poruncilor Gurului său, cu referire la dedicarea la o practică ascetică totală într-un loc complet izolat de lume, pe înălţimile muntelui, departe de drumurile oamenilor, eliminând orice gând de faimă lumească, cu o neţărmurită energie şi o perseverenţă neobosită. 8) Dobândirea *Cunoaşterii şi Experienţei Transcendentale*, ca rezultat al devoţiunii sale, cu ajutorul cărora a putut să aducă multe foloase fiinţelor umane. 9) Actul final, cel al disoluţiei corpului său de fiinţă muritoare în *Spaţiul Cosmic*, care a urmărit să dea, prin acest exemplu, ultima sa învăţătură, aceea că orice fiinţă umană trebuie să găsească în ea însăşi impulsul de a trăi o viaţă religioasă.

CAPITOLUL V

Încercările şi Penitenţa

În care ni se povesteşte cum Jetsün s-a supus poruncilor lui Marpa, Gurul său, fiind silit să facă faţă unor încercări neobişnuite şi să îndure mari suferinţe; şi cum, disperat fiind, l-a părăsit pe Marpa de trei ori, mergând să caute un alt Guru, dar de fiecare dată s-a întors iarăşi la Marpa.

Şi atunci am plecat să cerşesc pentru a avea de mâncare, şi am mers pretutindeni în Valea Lhobrak şi am reuşit să strâng patru sute douăzeci de măsuri de orz. Am dat două sute opt zeci dintre aceste măsuri pentru un vas de aramă, fără pete sau defecte pe dinăuntru sau pe dinafară, cu patru toarte, câte una pe fiecare parte. Cu douăzeci de măsuri am cumpărat carne şi *chhang*. Măsurile care mi-au mai rămas, o sută douăzeci, le-am pus într-un sac mare, peste sac am pus vasul de aramă, şi apoi am dus totul la casa Gurului meu.

Pentru că eram cam obosit, am lăsat încărcătura să-mi cadă neglijent de pe umeri, şi ca atare casa s-a zgâlţâit puţin. Din această cauză Gurul meu a sărit în picioare şi a zis supărat: „Se pare că eşti foarte puternic, învăţăcelule. Ce, vrei să ne omori pe toţi şi să dărâmi şi casa cu forţa ta fizică? Scoate afară sacul ăla!" Şi azvârli sacul din casă, aşa că am fost obligat să-l las afară. Pe vremea aia credeam că Gurul meu este cam nervos şi că trebuie să fiu atent şi să mă comport cum se cuvine în prezenţa sa; însă credinţa mea în el nu mi se zdruncinase deloc. Apoi, după ce am golit vasul de aramă, l-am adus din nou în casă şi, făcând o plecăciune, i l-am oferit lui Lama. El l-a acceptat, punând o mână deasupra lui; şi fără să-şi ridice mâna de pe el, rămase pentru o vreme cu ochii închişi, rugându-se. Când rugăciunea s-a sfârşit, am putut vedea lacrimi prelingându-se de-a lungul obrajilor săi. El spuse: „Acesta este de bun augur, i-l ofer Gurului meu, Naropa; în acelaşi timp întinse mâinile, făcând gestul oferirii lui. Apoi apucă inelele toartelor şi le scutură violent, luă o nuia şi lovi puternic vasul, făcând un zgomot cât putea el de mare. În cele din urmă, duse vasul la capătul altarului şi-l lăsă acolo, umplându-l cu unt clarificat, din cel folosit la candelele de pe altar.

Fiind foarte preocupat de *Eliberarea* mea, i-am cerut respectuos să-mi dea ceva învăţătură, dar el mi-a răspuns: „Am nenumăraţi discipoli devotaţi şi adepţi laici în Provinciile U şi Tsang care ar dori foarte mult să vină aici, dar din păcate pentru ei, au fost mereu jefuiţi pe drum de către păstorii nomazi din ţinutul Yamdak şi Talūng, cât şi de păstorii din Lingpas. Întrucât au fost mereu prădaţi, ei nu pot veni aici

cu provizii sau ofrande. Mergi aşadar şi dezlănţuie un prăpăd de grindină asupra jefuitorilor, căci că şi aceasta înseamnă o îndatorire religioasă; iar după aceea îţi voi da învăţătura despre *Adevăr*."

Ca urmare, am mers şi am asmuţit o furtună îngrozitoare în fiecare din locurile menţionate şi, reîntorcându-mă la Gurul meu, i-am cerut să-mi dea învăţătura promisă. Însă Lama îmi răspunse: „Cum?! Îndrăzneşti să-mi ceri să te-nvăţ *Dharma Cea Mai Sacră*, pe care am obţinut-o din India, cu un asemenea preţ, pentru că ai aruncat două sau trei boabe de grindină!? Nicidecum! Dar dacă eşti atât de dornic de *Adevăr*, atunci trebuie să mergi şi, cu ajutorul magiei negre, al cărui adept pretinzi că eşti, să ucizi nişte oameni din Lhobrak, pentru că şi aceştia i-au jefuit pe discipolii care veneau la mine dinspre Nyal-Lo-Ro, şi care m-au insultat şi pe mine însumi de multe ori. Dacă vei reuşi să dezlănţui prăpădul asupra lor, dovedindu-ţi astfel puterile magice, mă leg să te instruiesc în *Adevărurile Mistice*, pe care mi le-a transmis venerabilul meu Guru, marele pandit Naropa – Adevăruri prin care o persoană poate dobândi *Eliberarea* şi *Starea de Buddha* într-o singură viaţă.

Şi iarăşi am făcut ceea ce mi s-a poruncit; iar vrăjile mele au stârnit o gâlceavă printre oamenii din Lhobrak, în urma căreia mulţi dintre aceştia au fost omorâţi. Însă vederea sângelui vărsat m-a tulburat, lăsându-mă pradă remuşcărilor şi frământărilor. Gurul meu, aflând că printre cei ucişi erau şi dintre cei care-l jigniseră, îmi spuse: „Tu eşti cu adevărat un adept al vrăjitoriei." Şi îmi dădu numele de Thūcchen (Mare Vrăjitor).

Când iarăşi l-am întrebat despre *Adevărurile salvatoare*, el a spus: „Ha, ha! Să-ţi dau ţie *Adevărurile* cele mai sacre, pe care eu le-am adus din India cu atât de multe chinuri, cheltuindu-mi pe ele toate bunurile mele lumeşti transformate în aur – *Adevăruri* ce încă emit sfânta răsuflare a *Fiinţelor Angelice* care le-au dăruit, toate acestea pentru că tu ai făcut nişte fapte rele? Păi de ce? Dacă aş face aşa ceva, toată lumea ar muri de râs când ar auzi. Oricine în locul meu te-ar ucide pentru o asemenea obrăznicie. Ca urmare, va trebui să mergi şi să repari toate stricăciunile şi pagubele pricinuite păstorilor, şi să-i readuci la viaţă pe cei ucişi dintre locuitorii ţinutului Lhobrak. Dacă vei putea împlini lucrul acesta, atunci va fi bine şi eu îţi voi dărui *Adevărurile*. Iar dacă nu, atunci nu mai ai ce căuta la mine." Mă certă atât de tare că aproape mă şi bătu. În ceea ce mă priveşte, am căzut într-o neagră disperare şi am plâns amarnic; doar soţia lui Lama era alături de mine, încercând să-mi aline durerile.

A doua zi de dimineaţă, Lama a fost atât de binevoitor încât a venit el însuşi să mă vadă. A spus: „Mă tem că am fost puţin cam aspru cu tine aseară, nu pune prea tare la inimă. Ai răbdare şi aşteaptă, şi vei avea *Adevărurile*. Mie mi se pare că eşti un băiat priceput şi eu am

nevoie de cineva ca tine, pentru că aş vrea să construiesc o casă pentru fiul meu, Darma-Doday (Tinereţea, Floarea Sūtrelor). După ce o s-o termini, nu numai că o să-ţi dau *Învăţătura Adevărurilor*, ci îţi voi da şi tot ce ai nevoie ca hrană şi îmbrăcăminte pe toată durata studiilor tale."

„Dar", spusei eu, „ce se va întâmpla cu mine dacă în acest timp o să mor, fără să mă eliberez?" Lama răspunse: „Îţi promit că n-o să mori în acest răstimp, neeliberat. *Doctrina* mea nu este una lipsită de perspective clare. Aşadar, întrucât se pare că ai energie şi perseverenţă considerabile, tu poţi face după cum îţi place şi nimeni nu te va împiedica de la acest lucru, dar depinde numai de tine dacă te vei elibera în această viaţă sau nu. Şcoala mea nu este ca celelalte şcoli. În ea ai să găseşti mult mai multe emanaţii ale *Graţiei Divine* şi *Revelaţii Spirituale* mult mai directe decât în şcolile celelalte". Consolat şi bine dispus în urma acestor promisiuni reconfortante, i-am cerut lui Lama să-mi spună ce planuri are cu casa.

Cerându-mi să fac acea lucrare pentru el, Lama, aşa cum mi-am dat seama mai târziu, avea în vedere trei obiective. Mai întâi, pentru că nu fusese inclus şi el într-un jurământ comun al rudelor sale de sex masculin asupra unui anumit loc (locul avea o mare importanţă strategică şi, ca urmare, fusese hotărât ca pe acel loc să nu fie ridicată nici o construcţie solidă), Lama dorea să construiască o casă pe acel loc, pentru că poziţia sa era foarte bună, oferea siguranţă, fiind foarte greu de ajuns şi, mai mult decât atât, datorită jurământului făcut de cei din neamul său, niciunul dintre aceştia nu putea intra pe locul respectiv. În al doilea rând, dorea să mă fac să ispăşesc faptele mele rele. Iar în al treilea şi ultimul rând, el dorea să-şi determine rudele să nu i se împotrivească, şi să-l lase să-şi construiască casa dorită.

Ca urmare, a recurs la următoarea stratagemă: mă luă şi mă duse pe o creastă de munte, orientată către răsărit, şi-mi arătă cu degetul un anumit loc. Descriindu-mi o casă cu o structură circulară, îmi porunci să încep s-o construiesc acolo, lucru de care m-am apucat îndată. Când am ajuns cu construcţia ei pe la jumătate, a venit la mine şi mi-a spus că nu s-a gândit prea bine atunci când mi-a dat porunca la început; de aceea ar trebui să opresc lucrul la construcţie, s-o dărâm şi să car pământul şi pietrele folosite înapoi de unde le-am adus.

După ce am îndeplinit cele cerute, Lama, care mie mi s-a părut puţin ameţit de la băutură, m-a luat şi m-a dus pe o culme de munte, orientată către vest, şi-mi porunci să construiesc acolo o altă casă. Şi după ce-mi descrise casa, a cărei fundaţie trebuia să aibă o formă de semicerc, plecă. Când eram cu construcţia casei pe la jumătatea înălţimii cerute de Lama şi în timp ce lucram de zor, acesta veni la mine şi-mi spuse că nici casa asta nu trebuie construită şi că, trebuie să duc înapoi de unde le-am luat, argila şi pietrele folosite la

construcţie. Şi iarăşi m-am supus poruncilor lui.

Şi încă o dată Lama mă luă şi mă duse de data aceasta pe o culme orientată spre nord, şi acolo îmi spuse: „Marele meu Vrăjitor, cred că eram puţin cam „afumat" atunci când ţi-am spus că trebuie să construieşti o casă; ca urmare ţi-am dat o poruncă greşită. Se pare că atunci a fost o greşeală totală, de la un capăt la altul. Însă acum tu trebuie să-mi construieşti pe locul ăsta o casă cu adevărat frumoasă."

M-am încumetat să-i spun că înălţarea caselor până la jumătate şi apoi dărâmarea lor, reprezentau pentru el o cheltuială fără rost, iar pentru mine erau un mare chin. L-am implorat să ia seama bine şi doar apoi să-mi spună ce să fac. El a răspuns: „Astăzi nu sunt deloc „afumat" şi m-am gândit foarte bine la ce trebuie făcut. Locuinţa unui mistic tantric trebuie să aibă o formă triunghiulară; ca urmare, construieşte-mi una care să aibă această formă. Această casă nu va mai fi demolată."

Am început aşadar să construiesc o casă cu o formă triunghiulară. Într-o zi, pe când ajunsesem cu construcţia pe la o treime, Lama veni la mine şi-mi spuse: „Cine ţi-a poruncit să construieşti o casă ca asta?" Eu am răspuns: „Păi cum, aceasta este casa fiului Preasfinţiei Tale, şi am primit poruncă chiar de la Domnia voastră." „Dar eu nu îmi amintesc să-ţi fi dat o asemenea poruncă" răspunse el. „Dacă este aşa cum susţine Domnia ta, atunci ori eu nu eram în toate minţile, ori am fost complet nebun". Apoi m-am grăbit să adaug: „Dar pentru că m-am temut că se va întâmpla ceva de felul ăsta, am îndrăznit să-i subliniez Preasfinţiei tale necesitatea luării în considerare a acestui lucru. Însă Domnia ta a avut bunătatea să mă asigure că se gândise deja foarte bine la tot şi că această casă nu va fi demolată. În momentul acela, Domnia voastră părea într-o perfectă stare mentală". Lama îmi răspunse: „Ce martori ai la asta? Ce? Vrei să mă distrugi pe mine şi pe ai mei prin vrăjitorie, aruncându-ne în casa asta triunghiulară a ta, care arată ca un triunghi magic? De ce vrei să faci acest lucru, că doar nu ţi-am furat avutul! Şi pe lângă asta, dacă eşti aşa nerăbdător să primeşti instruire spirituală, atunci de ce i-ai dat această formă, când ea singură este suficientă ca să ridice împotriva ta toate zeităţile locului. De aceea, demoleaz-o chiar acum şi ia toate pietrele şi lutul şi du-le acolo de unde le-ai găsit. Mai apoi o să-ţi dau învăţătura pe care o doreşti, sau poţi să pleci!" Şi Lama plecă, părând foarte furios. Am fost foarte mâhnit din această cauză, dar nu aveam ce să fac. Datorită dorinţei mele de *Adevăr* nu am avut de ales şi a trebuit să demolez casa triunghiulară, la fel ca pe celelalte, şi să fac cu materialele ceea ce mi se poruncise.

Atunci mi s-a făcut o rană mare pe spate, între umăr şi şira spinării, dar nu am avut curajul să merg şi să i-o arăt lui Lama, de teamă să nu-i stârnesc nemulţumirea. Nu m-am încumetat să i-o arăt nici soţiei

sale, pentru că nu am vrut să creadă că făceam acest lucru ca să arăt cât de mult lucram pentru ei. Deci am ţinut pentru mine toată acea suferinţă, şi am rugat-o doar să ceară pentru mine învăţătura promisă.

Iar ea, fiind ca o mamă pentru mine, merse la soţul ei şi-i spuse: „Toată această afacere a ta cu zidirea de case este zadarnică şi nu face altceva decât să-i distrugă viaţa sărmanului băiat. Rogu-te, fie-ţi milă de el şi dă-i ceva învăţătură." Lama răspunse: „Pregăteşte o cină gustoasă şi invită-l pe băiat la mine." Ca urmare, femeia pregăti nişte mâncare şi mă duse la el. Maestrul îmi spuse: „Mare Vrăjitor, nu mă acuza pe nedrept, aşa cum ai făcut ieri, de lucruri pe care nu le-am săvârşit. Cât priveşte *Învăţătura*, chiar acum o să ţi-o dau." Şi îmi dădu *Cele Patru Formule* pentru *Refugii*, împreună cu *Poruncile* şi *Legămintele*; şi adăugă: „Acestea poartă numele de *Instrucţiuni Spirituale Temporale-Lumeşti*. Însă dacă tu cauţi *Instrucţiunile Spirituale Non-Temporale*, sau *Adevărurile Mistice*, trebuie să faci anumite lucruri pentru a merita să le dobândeşti." Şi se apucă să-mi zică o scurtă poveste din viaţa Gurului său Naropa, iar la sfârşit adăugă: „Însă tu cu greu vei putea să ajungi la un asemenea ideal înalt; mă tem că pentru tine va fi prea greu." Auzind aceste cuvinte, am fost mişcat până în străfundurile sufletului meu, încât nu mi-am mai putut stăpâni lacrimile. Şi m-am hotărât în sinea mea să fac orişice Lama îmi va porunci.

La câteva zile după această întâmplare, Lama mă invită cu el la o plimbare, şi aşa făcui. La un moment dat am ajuns la locul menţionat deja, locul unde verii şi unchii săi se înţeleseseră să nu construiască, şi care acum era păzit de aceştia. Lama s-a oprit chiar acolo şi îmi spuse: „Trebuie să construieşti o casă chiar pe acest loc, o casă obişnuită, de formă pătrată, înaltă de nouă etaje, iar deasupra ei, o parte ornamentală care să formeze un al zecelea etaj. Această casă nu trebuie să fie dărâmată, iar după terminarea ei îţi voi încredinţa *Adevărurile* pe care le cauţi, şi te voi susţine în tot răstimpul când te vei retragere în singurătate îndeplinind *Sādhanā* (*Meditaţia*), asigurându-ţi tot necesarul de hrană şi îmbrăcăminte."

Atunci am îndrăznit să sugerez că ar fi bine să-mi permită să-i cer soţiei sale – pe care obişnuiam să o numesc Venerabila Mamă – să vină şi să fie martoră la cele spuse de el. El fu de acord cu cererea mea şi, ca urmare, am mers s-o chem pe Venerabila Mamă, în timp ce Lama rămase să facă planul fundaţiei. Apoi, în prezenţa amândurora, am spus: „Până acum am construit trei case, pe care apoi le-am dărâmat pe fiecare în parte. În ceea ce o priveşte pe prima dintre ele, Lama a spus că nu a dat problemei atenţia necesară; în cazul celei de-a doua, a spus că era „afumat" când mi-a poruncit s-o fac, iar în cazul celei de-a treia că, fie nu era în toate minţile, fie chiar era nebun, şi că nu-şi amintea să-mi fi dat vreodată porunca s-o construiesc. Când i-am amintit împrejurările legate de cea de-a treia casă pe care am

construit-o, el mi-a cerut un martor care să-i fi auzit cuvintele, iar la sfârşit a părut foarte nemulţumit. Acum el iarăşi îmi porunceşte să construiesc o altă casă şi de aceea doresc ca tu, Venerabilă Mamă, să ai bunătatea să fii martoră la porunca ce-mi va fi dată acum."

Femeia răspunse: „Desigur că voi fi martor; însă Învăţătorul tău (Venerabilul Tată) este atât de neclintit încât nu ne va acorda nici o atenţie. Mai mult decât atât, Venerabilul Tată face un lucru complet nefolositor; nu este nevoie de toate aceste construcţii. Iar pentru tine este un efort zadarnic să construieşti acele case pentru ca apoi să le dărâmi, iar şi iar. Pe lângă asta, locul nici nu ne aparţine de drept, este împrejmuit şi păzit de rudele Învăţătorului, acesta fiind locul asupra căruia ei au făcut înţelegerea. Însă Venerabilul Tată nu va acorda nici cea mai mică atenţie unei voci slabe ca a mea. Nu voi face altceva decât să risc declanşarea unei gâlceve."

Adresându-i-se soţiei sale, Lama spuse: „Fă doar ceea ce ţi se cere să faci, adică să fii martoră, şi du-te acasă şi lasă-mă să îndeplinesc partea ce-mi revine în această afacere. Nu trebuie să te amesteci în lucruri care nu te privesc."

Aşadar, am aşezat fundaţia clădirii în formă de patrulater, aşa cum mi se ceruse, după care m-am apucat să o ridic. Însă, la un moment dat, Ngogdun-Chudor din Zhung, Tsurtön-Wang-gay din Döl şi Metön-Tsönpo din Tsang-rong – toţi discipoli avansaţi ai Învăţătorului meu – s-au apucat în glumă să aducă pe acel loc un bolovan mare. Şi pentru că acesta era o piatră potrivită ca mărime, am folosit-o ca piatră de temelie, chiar deasupra fundaţiei, lângă uşa de la intrare. Ajunsesem pe la catul al doilea când Marpa a venit să facă o vizită la locul trudei mele. După ce examină cu atenţie toată construcţia, el arătă către piatra adusă de cei trei discipoli avansaţi ai săi şi spuse: „Mare Vrăjitor, de unde ai luat această piatră?" Eu am răspuns: „Venerabile Guru, aceasta a fost adusă în glumă de cei trei discipoli principali ai Domniei Tale." „Aaaa, aşa deci?" spuse el. „Ei bine, nu are nici un rost să foloseşti pentru construirea clădirii o piatră adusă de ei. Fă în aşa fel încât ea să fie scoasă afară de acolo şi să fie dusă înapoi la locul de unde a fost luată."

I-am reamintit de promisiunea făcută, anume că această clădire nu va fi dărâmată, însă el a replicat: „Da, dar eu nu am promis că o să te las să-i foloseşti ca salahori pe principalii mei discipoli, cei care au primit iniţierea în *Adevărurile Mistice* ale *Fiinţelor De-Două-Ori-Născute*. Şi, în afară de asta, nici nu poruncesc ca întregul edificiu să fie dărâmat, eu spun doar să fie scoasă afară piatra adusă de discipolii mei principali, şi să fie dusă înapoi la locul ei de obârşie."

Aşadar, încă o dată a trebuit să dărâm, de sus până jos, peretele pe care-l ridicasem. Am scos piatra şi am dus-o înapoi la locul de unde fusese adusă. Imediat ce Lama a văzut că terminasem, veni şi spuse:

„Acum trebuie să mergi şi să aduci înapoi aceeaşi piatră, şi s-o pui în acelaşi loc de la casă.” Sforţându-mă cu puterea a trei oameni, am reuşit să o aduc îndărăt şi s-o aşez pe locul unde fusese mai-nainte. De atunci încolo, această piatră a fost numită „Piatra Gigantului”, drept mărturie a neobişnuitei mele puteri fizice de care am dat dovadă atunci când am mutat-o.

Pe când eu mă ocupam cu aşezarea fundaţiei clădirii pe acel loc interzis, unele dintre rudele care mă văzuseră au spus: „Se pare că Marpa chiar intenţionează să construiască pe acest pinten de deal. Nu ar fi mai bine să ne opunem?” Însă alţii spuneau: „Marpa a luat-o razna. A găsit un muntean tânăr şi puternic şi, fiind obsedat de construit, îi dă mereu de lucru sărmanului tânăr, punându-l să construiască tot felul de case, cu forme ciudate, pe orice culme, pinten şi deal din împrejurimi. Apoi, când construcţia este pe jumătate terminată, îl pune tot pe tânăr s-o dărâme şi să ducă materialele înapoi de unde le-a luat. Fără-ndoială că va face acelaşi lucru şi cu această clădire. Şi dacă nu, atunci vom avea destulă vreme ca să-l oprim. Hai să mai aşteptăm un pic şi să vedem ce se întâmplă.”

Dar, curând ei văzură că această casă nu era dărâmată, ci din contră, construirea ei continua. Pe când ajunsesem la catul al şaptelea – şi în jurul taliei îmi apăruse o altă rană – rudele lui Marpa îşi spuseră unul altuia: „Nu o să dărâme clădirea asta. Dărâmarea celorlalte a fost doar un şiretlic, menit să ne ducă în eroare, ca să nu ne opunem la început la construirea acesteia. Haideţi chiar acum s-o dărâmăm.” Şi cu acestea în minte, au făcut corp comun. Dar Lama produse cu ajutorul puterilor sale magice numeroase trupe înarmate, care împresurară clădirea pe dinăuntru şi pe dinafară. Aşa-zişii noştri atacatori erau înfricoşaţi. Fiecare se uita la celălalt şi-l întreba: „De unde a putut Marpa Tălmăcitorul să aducă atâta amar de oşteni?” Astfel că nu îndrăzniră să se lupte cu ei. În loc de asta, fiecare dintre ei veni la Marpa şi-şi prezentă omagiile, ulterior aceştia devenind cu toţii discipolii lui.

În acel timp, Metön-Tsönpo din Tsang-rong primi *Marea Iniţiere* în *Dēmchog Maṇdala*. Venerabila Mamă (soţia Gurului meu) veni şi-mi spuse: „Acum a sosit vremea ca şi tu să încerci să primeşti iniţierea. Hai să facem o încercare.” Şi eu mă gândeam că pentru că reuşisem să ridic o asemenea construcţie de unul singur, fără să fi primit măcar o piatră de mărimea capului unei capre, un coş de pământ, o cană cu apă sau un hârleţ de lut, ca ajutor de la altcineva, meritam şi eu puţină consideraţie. Şi am fost aproape sigur că-mi va fi conferită *Iniţierea*. Şi-aşa, am mers şi m-am plecat în faţa lui Lama, şi-am mers apoi să mă aşez printre candidaţii la *Iniţiere*.

Văzându-mă acolo, Lama mă întrebă: „Mare Vrăjitor, ce ofrande ai adus?” Eu i-am răspuns: „Domnia Ta mi-a promis că atunci când voi

termina construcţia casei pentru fiul Domniei Tale voi primi *Iniţierea* şi *Învăţătura*. De aceea sper că Domnia Ta va avea bunătatea să-mi acorde *Iniţierea*." Auzind acestea, Lama exclamă: „Ce neobrăzare! Ce necuviinţă! Doar pentru că ai pus unul peste altul câţiva coţi de pereţi de lut, va trebui eu să-ţi dăruiesc ştiinţa sacră pe care am obţinut-o în India, cu atât de multe sacrificii şi cheltuieli din partea mea? Dacă poţi plăti onorariul pentru iniţiere, atunci foarte bine, plăteşte-l! Dar dacă nu, atunci părăseşte *Cercul Mistic*." Şi a început să mă lovească şi să mă îmbrâncească, târându-mă de păr. Ca urmare, am dorit din tot sufletul să fi murit, sau să mor atunci pe loc. Am plâns neîncetat toată noaptea.

Apoi soţia sa veni la mine şi-mi spuse: „Lama este dincolo de orice înţelegere! El a spus că a adus *Sacra Doctrină* din India pe aceste meleaguri, pentru folosul tuturor fiinţelor simţitoare; de aceea, el va da învăţătura şi-i va predica chiar şi unui câine, de se va afla întâmplător în preajma lui, rugându-se chiar şi pentru binele acestuia. Cu toate astea, nu-ţi pierde credinţa în el." Cu asemenea cuvinte, buna doamnă încerca să-mi ridice moralul.

În dimineaţa următoare Lama însuşi veni la mine şi-mi spuse: „Mare Vrăjitor, e mai bine să te opreşti din construcţia acestei case pe care ai înălţat-o, şi să începi de-ndată construirea unei alte case de locuit, pe doisprezece pilaştri, şi care să mai aibă o sală mare şi o capelă anexate la clădirea principală. Când o să termini cu această casă, îţi voi da cu siguranţă *Învăţătura*."

Şi încă o dată m-am apucat să pun fundaţia unei noi clădiri. În tot acest timp soţia Gurului meu îmi aducea zilnic hrană şi condimente foarte bune şi chiar şi puţin *chhang*; şi mă consola mereu şi îmi dădea numai sfaturi bune.

Pe când ajunsesem cu construcţia anexei pe la sfârşit, Tsurtön-Wang-gay din Döl veni ca să primească *Marea Iniţiere* în *Maṇdala* referitoare la *Ezoteric*. Atunci, soţia lui Lama îmi spuse: „De data asta fiule, cu orice preţ, va trebui să reuşim să te iniţiezi." Şi-mi dădu un cocoloş de unt, o ţesătură groasă de pătură şi un vas mic de aramă, şi-apoi mă trimise să mă aşez printre aspiranţii care urmau să primească iniţierea. Lama, văzându-mă, spuse: „Mare Vrăjitor, ce aduci ca ofrande pentru iniţiere de te-ai aşezat în rândurile aspiranţilor?" Am scos cocoloşul de unt, ţesătura şi vasul de aramă şi am spus că acestea erau darurile mele. La auzul vorbelor mele, Lama zise că acestea îi aparţineau deja, pentru că fuseseră aduse de alţii ca ofrande pentru iniţiere; pentru că acestea nu sunt bune, eu va trebui ori să aduc ceva care-mi aparţine mie, ori să ies afară din *Cercul Mistic* al celor care urmau să fie iniţiaţi. Apoi se ridică de la locul lui, părând foarte furios, şi mă scoase afară în şuturi, astfel că am dorit să pot intra-n pământ, atunci, pe loc.

Apoi m-am gândit aşa: „Întrucât am adus moartea atâtor oameni prin vrăjitorie şi pentru că am distrus atâta amar de recolte prin furtunile de grindină pe care le-am trimis, ceea ce pătimesc acum nu reprezintă nimic altceva decât efectele karmice ale faptelor mele rele. Sau poate că" – gândeam eu – „Lama şi-a dat seama că eu n-o să fiu în stare să primesc şi să practic *Doctrina*. Sau o fi din cauză că Lama nu mă place sau nu mă respectă?" Şi iar m-am gândit în sinea mea: „Oricum ar fi, fără partea spirituală viaţa omului nu merită trăită"; şi atunci am început să mă gândesc la sinucidere. În acel moment, soţia Gurului meu a venit şi mi-a adus partea ei din hrana sfinţită adusă ca ofrandă în timpul ceremoniei, şi m-a asigurat că îi pare foarte rău. Dar eu nu mai aveam poftă nici măcar pentru mâncarea sfinţită şi am plâns neîncetat toată noaptea.

În dimineaţa următoare, Lama însuşi veni la mine şi-mi spuse: „Trebuie să termini cele două construcţii şi apoi îţi voi da *Învăţătura* despre *Adevăruri*."

Şi continuând să construiesc, aproape că terminasem lucrările la anexă, când mi s-a mai deschis o rană pe spate şi a început să curgă sânge şi puroi din toate cele trei răni, şi astfel spatele meu nemaifiind nimic altceva decât o rană mare. I-am arătat acest lucru Venerabilei Mame şi i-am adus aminte de promisiunea făcută de Lama, că-mi va da învăţătura; am implorat-o să mă susţină atunci când va vorbi cu el, astfel încât acesta să aibă bunătatea să-mi încredinţeze *Adevărurile* după care eram atât de însetat. Venerabila Mamă se uită cu atenţie la rănile mele şi după ce lăsă să curgă multe lacrimi pe faţa ei, îmi promise că va vorbi pentru mine cu Lama.

Apoi ea merse la Lama şi-i vorbi astfel: „Marele Vrăjitor a trudit într-atât la construcţia caselor încât mâinile şi picioarele sale sunt numai tăieturi şi vânătăi, iar spatele lui are trei răni mari din care curge sânge şi puroi. Eu am auzit de rănile de pe spinările cailor şi catârilor, iar pe unele chiar le-am văzut; însă niciodată nu am auzit de răni pe spatele oamenilor, cu atât mai puţin am văzut vreuna. Ce nenorocire ar fi dacă oamenii ar afla de una ca asta! Tu, care eşti un Lama atât de respectat şi de onorat, să fii atât de crud! Trebuie să ai mai multă milă de flăcăul ăsta, cu atât mai mult cu cât i-ai promis că-i vei da, după ce va termina construirea clădirii, *Învăţătura* pe care el şi-o doreşte atât de mult." Iar Lama răspunse: „Într-adevăr, am spus aşa ceva; i-am promis că atunci când va termina clădirea cu zece etaje îi voi da *Învăţătura*, dar unde e clădirea cu zece caturi? A terminat-o?" „Dar", a continuat mijlocitoarea mea, „a construit o anexă care depăşeşte în mărime cu mult o clădire cu zece etaje." „'Multă vorbărie, puţină muncă' cum spune proverbul," răspunse Lama. Când va termina construcţia cu zece caturi îi voi da *Învăţătura*, şi nu mai înainte. Cât despre spatele lui, are într-adevăr atâtea răni?"

„O, Venerabile Tată, faptul că eşti atât de aspru te-a împiedicat să vezi acest lucru. Altfel nu văd cum de nu ai băgat de seamă că are răni pe spate şi, mai mult decât atât, că tot spatele lui nu e altceva decât o rană peste tot.” După ce spuse toate acestea într-o mod foarte sever, soţia Gurului meu plecă de la el în cea mai mare grabă. Însă Lama strigă după ea, spunând: „Atunci flăcăul să vină la mine.”

Ca urmare am mers la el, cu speranţa că în sfârşit îmi va fi dată *Învăţătura*; dar în loc de asta, Lama îmi porunci să-i arăt spatele. După ce i-l arătai, el se uită atent şi zise: „Asta nu e nimic în comparaţie cu încercările şi chinurile pe care le-a îndurat Venerabilului meu Guru, sfântul Naropa. El a trebuit să fie supus la douăsprezece încercări mari şi la douăsprezece încercări mici, în total douăzeci şi patru. Iar eu, la rândul meu, nu mi-am cruţat nici averea şi nu m-am gândit nici la sănătatea corpului meu, ci le-am sacrificat pe amândouă, fără să crâcnesc, pentru a-l urma pe Învăţătorul meu, Naropa. Dacă eşti cu adevărat în căutarea *Adevărului*, nu te fuduli cu serviciile tale, continuă să aştepţi răbdător şi să munceşti neîntrerupt, până când sarcina de construire a casei va fi dusă până la capăt”. Şi încă o dată, speranţele mele au fost spulberate în vânt.

Apoi Lama îşi luă roba, o împături ca pe o pernă, şi-mi arătă cum sunt protejaţi caii şi catârii atunci când au răni pe spate, şi mă sfătui să fac şi eu la fel. L-am întrebat ce rost are acea protecţie, când la mine tot spatele era o rană, iar el mi-a răspuns cu răceală că acest lucru va împiedica pământul să intre la rană, înrăutăţind-o, pentru că, adăugă el mai departe, eu va trebui să continui să car cu spatele lutul şi pietrele.

Atunci am socotit că aceasta este dorinţa Gurului meu, şi am simţit că trebuie să continui să fac aşa cum îmi fusese poruncit. De aceea am început să car cele trebuincioase pe piept, şi astfel am reuşit să duc mai departe lucrul. Lama, văzându-mă ce făceam, îşi spuse în sinea lui: „Este demn de laudă acest *shiṣḥya* care se supune fără crâcnire poruncilor Gurului său”, şi în taină vărsă lacrimi de fericire la vederea sincerităţii mele şi a încrederii mele în el.

Cu timpul, pe măsură ce rănile mele se agravau şi se inflamau din ce în ce mai rău, suferinţa devenea din ce în ce mai intensă, până când nu am mai fost în stare să muncesc. Şi iarăşi am implorat-o pe Venerabila Mamă să să-mi apere cauza, ca *Adevărurile* să-mi fie date. Iar dacă acest lucru îmi va fi refuzat, am cerut permisiunea să mă odihnesc un timp, până când voi avea puterea să mă apuc iarăşi de lucru. Şi ea a făcut aşa, însă Lama a spus: „*Învăţătură* sau instrucţiuni el nu va putea primi până când nu va termina construcţiile; dar se poate odihni dacă nu mai este în stare să muncească, pentru că nu avem ce face. Dar oricum, trebuie să muncească măcar atâta cât îi stă în putinţă.” După aceea, Venerabila Mamă mi-a îngăduit să mă

odihnesc şi să-mi vindec rănile.

Pe când rănile mele erau aproape vindecate, Lama, fără să facă vreo aluzie la vreun fel de învăţătură, îmi spuse: „Mare Vrăjitor, este cazul să reîncepi lucrul la construirea casei şi s-o termini cât mai repede." Şi eram pe punctul de a mă supune, când Venerabila Mamă spuse: „Haide să facem ceva pentru ca să-ţi dea *Învăţătura*."

Şi după ce ne-am sfătuit, am hotărât că eu ar trebui ies afară, ducând în spate toate bunurile mele (cărţile şi aşa mai departe), împreună cu un săculeţ de făină de ovăz, şi să-i spun cu voce tare, „Lasă-mă să plec! Lasă-mă să plec!" şi să ies în drum, unde Lama să mă poată vedea (şi auzi) din locul în care el stă de obicei. În acest fel, eu trebuia să mă prefac că plec, iar ea urma să-mi zică: „Nu pleca, Nu pleca! O să fac tot ce-mi stă în putinţă să ţi se dea *Învăţătura*."

Când am început să jucăm acest teatru, punându-ne în raza vizuală (şi auditivă) a Gurului meu, acesta a început să strige: „Damema (Cea fără Ego), ce comedie e aia pe care o jucaţi voi?" Iar Doamna răspunse: „Marele Vrăjitor spune că a bătut atâta cale, încrezător că o să primească de la tine, Gurul său, cunoaşterea *Adevărurilor Salvatoare* şi că, în loc să le primească, a avut de-a face doar cu nemulţumirea ta şi cu bătăile tale pe care i le-ai dat. Iar acum, fiindu-i teamă că o să moară fără să fi aflat *Adevărurile*, vrea să meargă în altă parte să le caute; iar eu l-am asigurat că voi face tot ce-mi va sta în putinţă ca să le obţină de la tine, încercând în acelaşi timp să-l împiedic să plece." „Înţeleg" spuse Lama; şi coborând de la locul lui veni la mine şi începu să îmi dea o ploaie de lovituri, strigând: „Când ai venit la mine la început, nu mi-ai oferit tu întregul tău *Sine* – trup, cuvânt şi minte? Unde vrei să te duci acuma? Acum îmi aparţii mie pe de-a-ntregul. Dacă aş vrea, aş putea tăia corpul tău într-o sută de bucăţele şi nimeni nu m-ar putea împiedica. Şi chiar de-ai vrea să pleci de la mine, ce treabă ai tu să iei făină din casa mea?" Şi după ce spuse acestea, mă trânti la pământ şi mă bătu aprig; după care luă sacul cu făină şi-l băgă înapoi în casă.

Şi mi s-a umplut inima de o mâhnire atât de mare, ca a unei mame care şi-a pierdut unicul său fiu. Însă, în acelaşi timp, am fost copleşit de demna autoritate a Gurului meu, şi de gândul că toată această întorsătură a lucrurilor a fost rezultatul consultării mele cu soţia lui. Nu am mai putut face altceva decât să mă întorc şi să mă prăbuşesc la pământ, unde-am zăcut în lacrimi. Venerabila Mamă mi-a spus că era evident faptul că Lama nu va putea fi convins să-mi încredinţeze *Adevărurile*, nici prin rugăminţi, nici prin stăruinţe, stratageme sau alte moduri. „Dar fii sigur" îmi spuse ea, „că în cele din urmă ţi le va da. Între timp, mă voi aventura să te învăţ eu câte ceva". Şi avu bunătatea să mă înveţe metoda sau sistemul de meditaţie *Dorje-Pa-mo*, care reuşi să uşureze aleanul inimii mele, cu toate că nu am reuşit să

dobândesc toate binefacerile unei „Realizări a Cunoaşterii”. Însă, pentru tot ceea ce am primit i-am fost foarte recunoscător Venerabilei Mame. M-am gândit că dacă ea era soţia Gurului meu, *Adevărurile* primite de la ea mă vor ajuta să şterg faptele mele rele. Şi am încercat să-mi arăt recunoştinţa faţă de ea făcându-i mici servicii care s-o ajute, făcându-i de exemplu un scăunel pe care să se aşeze atunci când mulge vacile pe timpul verii şi un altul pe care să stea atunci când prăjeşte ovăzul în curtea din faţa casei.

Atunci am început să mă gândesc serios să plec în căutarea altui Guru. Dar, cântărind mai bine lucrurile, am ajuns la concluzia că, în ceea ce priveşte *Doctrina* care mi-ar permite să obţin în această viaţă *Perfecta Eliberare*, singura persoană care o deţine este Gurul meu de acum. Şi am înţeles şi faptul că, dacă nu obţin *Eliberarea* în această viaţă, faptele rele pe care le-am săvârşit vor fi suficiente pentru a mă azvârli în Iad. De aceea m-am hotărât să fac tot ce-mi stă în putinţă pentru a-l imita pe Naropa, atât prin cele câte le-a îndurat şi suferit, cât şi prin perseverenţa şi zelul cu care a căutat *Adevărurile Salvatoare*. Cu aceste lucruri în minte, am mers şi am continuat lucrările la construcţie, punând pietre una peste alta şi mestecând pământ cu apă pentru a face lut.

În acest timp, Ngogdun-Chudor din Zhung sosi aducând daruri preţioase, însoţit de un alai numeros, cu scopul de a primi *Marea Iniţiere* în *Maṇdala* (sau Ritualul) *Gaypa-Dorje*.

Atunci soţia Gurului meu îmi spuse: „Dacă venerabilul tată nu este încă satisfăcut de marea ta devoţiune şi ascultare de care ai dat dovadă prin construirea de unul singur a acestor case, şi cere ofrande băneşti drept plată pentru iniţiere, haide atunci să-i dăm ceva, ca să fim siguri de participarea ta la această ceremonie de iniţiere. Spunând acestea, îmi puse în palmă un turcoaz de mare valoare, de un albastru profund, care îi aparţinea chiar ei.

Aşadar, am mers şi l-am oferit ca plată pentru iniţiere, apoi am luat loc între cei ce urmau să participe la ceremonie. Lama a luat turcoazul în mână şi, după ce l-a privit îndelung întorcându-l pe toate părţile şi l-a cercetat cu atenţie, mi-a spus: „Mare Vrăjitor, de unde ai turcoazul ăsta?” Iar eu i-am răspuns: „Venerabila Mamă mi l-a dat.” Atunci a zâmbit şi a spus: „Cheam-o aici pe Damema.” Când Venerabila Mamă a venit, Lama a întrebat-o: „Damema, cum am obţinut noi turcoazul ăsta?”. Atunci ea s-a prosternat în faţa lui de mai multe ori şi a răspuns: „Venerabile Tată, acest turcoaz nu este proprietatea noastră comună. Este o piesă specială din zestrea mea, ce mi-a fost dată pentru căsătoria noastră, de către părinţii mei. Căci, văzând ei că Domnia ta este o persoană iute la mânie, s-au temut că ne vom despărţi. Aşadar, turcoazul a fost destinat ca să-mi servească drept sprijin material, dacă ne-am fi despărţit; iar eu l-am păstrat, fiind o

piesă de-a mea personală. Dar când l-am văzut pe acest sărman băiat cât de dornic este să-i fie împărtăşită *Doctrina*, nu m-am putut stăpâni, şi i l-am dăruit. Te rog să accepţi acest turcoaz şi permite-i obţinerea iniţierii. El a îndurat chinuri insuportabile pentru că a fost dat afară de nenumărate ori din *Cercul Magic*. Permite-mi deci să-ţi adresez rugămintea de a avea milă de el. Şi, de asemenea, le cer şi fiilor mei, lui Ngongdun şi celorlalte persoane prezente să-şi alăture şi ei rugăminţile lor." Terminând de spus acestea, se prosternă din nou în faţa lui Lama de mai multe ori.

Ştiindu-l pe Lama cam nervos, Ngongdun şi ceilalţi nu au spus nimic, doar s-au ridicat şi s-au prosternat, repetând următoarele: „Da, fie cum spune Venerabila Mamă." Însă Lama, care deja îşi pusese turcoazul pe lanţul de la gât, spuse doar atât: „Damema, nebunia ta era să mă facă să pierd acest valoros turcoaz. S-ar fi putut pierde de-a binelea. Nu fii prostuţă, te rog! Pentru că tu îmi aparţii pe de-a-ntregul mie, de bună seamă că şi turcoazul este tot al meu. Mare Vrăjitor, dacă ai ceva al tău, poţi să aduci aici şi-ţi voi acorda *Iniţierea*. Turcoazul ăsta este al meu."

Văzând că Venerabila Mamă îi făcuse un asemenea cadou preţios ca acel turcoaz, m-am gândit că Lama s-a mai îmblânzit şi-mi va permite să iau parte la *Iniţiere*; am rămas deci pe loc o vreme. Văzând aceasta, Lama îşi pierdu cumpătul, se ridică (aparent) furios şi începu să strige: „Neobrăzatule, de ce nu ieşi afară când îţi spun? Cu ce drept rămâi aici în faţa mea?" după care, cu o forţă uluitoare, mă trânti cu faţa la pământ. Apoi mă luă pe sus şi iarăşi mă lovi straşnic de pământ, de data asta aruncându-mă pe spate. Când să pună mâna pe toiag ca să mă altoiască, Ngongdun interveni şi-l prinse. Profitând de moment, cu spaima în suflet, am sărit pe fereastră, lucru care îl nelinişti pe Lama, deşi se vroia a părea furios.

Săritura nu mi-a făcut vreun rău, însă eram atât de îndurerat şi de rănit în suflet, încât m-am hotărât să mă omor. Dar încă o dată Venerabila Mamă veni la mine aducându-mi alinarea, şi-mi spuse: „Mare Vrăjitor, nu pune atât de mult la inimă. Nu există în lume un discipol mai îndrăgit şi mai credincios ca tine. Dacă după toate ce s-au întâmplat, vrei să mergi să cauţi un alt Guru, eu însămi te voi ajuta cu tot ceea ce este necesar, daruri pentru acesta şi-ţi voi acoperi şi toate cheltuielile." Şi, încercând să mă consoleze, rămase şi plânse cu mine toată noaptea, neglijându-şi îndatorirea de a fi prezentă şi de a-l asista pe Lama la rugăciunile de seară.

În dimineaţa următoare, Lama mă chemă la el, iar eu m-am grăbit să mă duc, în speranţa că îmi va îndeplini dorinţele cele mai scumpe. El mă întrebă dacă refuzul său de a mă iniţia îmi zdruncinase încrederea mea în el, sau dacă îmi inspirase aversiune faţă de el. Eu i-am răspuns: „Credinţa mea nu a fost zdruncinată pentru că am socotit

că ceea ce m-a împiedicat pe mine să iau parte la ceremonie au fost faptele mele rele, şi din această cauză sunt străpuns de remuşcări." Rostind acestea, am izbucnit în lacrimi, iar el a început să strige la mine: „Ce motiv ai tu, plângând în felul ăsta, să mă învinuieşti pe mine?"

După ce am ieşit de la el, am simţit că mi se rupe inima; era ca şi cum un vârtej ar fi smuls-o din rădăcină. M-am gândit la aurul pe care-l aveam atunci când am început să fac acele fapte rele, şi am deplâns soarta care acum mă lipsea de el, acum când doream să păşesc pe calea virtuţii. O, cât aş fi dorit să am acum măcar jumătate din aurul de-atunci! Pentru că astfel aş fi putut să dobândesc *Iniţierea* şi *Doctrina*. Dar fără aur, mi-am dat seama că acest Lama nu mi le va acorda. Ar trebui să am mereu asupra mea ceva de oferit, deoarece chiar dacă aş merge în altă parte pentru a obţine *Doctrina,* tot ar fi nevoie de un dar, pentru că nimic nu poate fi făcut fără el. Dacă nu am nici un fel de bogăţie lumească, atunci am să mor neeliberat şi nu voi reuşi nici să obţin *Doctrina Salvatoare*. Deci ar fi mai bine să mor numaidecât decât să trăiesc fără ea. Ce ar trebuie să fac? Oh, ce să fac, ce să fac? Să plec şi să mă fac servitorul unui om bogat şi, punând deoparte bănuţii, să reuşesc să strâng suficient aur pentru a putea plăti iniţierea şi a mă susţine pe perioada penitenţelor şi meditaţiei? Sau ar trebui să merg acasă s-o văd pe mama? Poate aş reuşi să obţin nişte bani pe acolo, dar din păcate am adus atâtea nenorociri oamenilor din ţinutul meu prin ticăloşiile făcute cu ajutorul artei negre! Una din două. Însă ceea ce voi face, trebuie făcut de-ndată. Trebuie s-o pornesc acum, fie că plec în căutarea aurului, fie a *Doctrinei*. Trebuie să pornesc la drum!

Aşadar, mi-am luat cărţile, lăsând în urmă sacul cu făină de ovăz de frică să nu-l supăr pe Lama, şi am pornit la drum, fără măcar s-o anunţ pe Venerabila Mamă de intenţiile mele. Şi după ce am mers vreo cinci sau şase kilometri, am fost copleşit de dorinţa de a o mai vedea măcar o singură dată, şi mi-a fost ruşine de nerecunoştinţa de care am dat dovadă când am plecat, fără să-i spun bunei doamne măcar o vorbă. Era cam vremea mesei de dimineaţă, şi de aceea am strâns un pic de făină de ovăz din pomeni, am împrumutat câteva vase, am adunat puţin ulei şi mi-am pregătit ceva de mâncare. Când am terminat de mâncat, trecuse de miezul zilei. Atunci m-am gândit că primind hrană de la Lama, înseamnă că fusesem plătit pentru cel puţin jumătate din munca ce o făcusem pentru el. Apoi, cugetând la cât de greu făcusem rost de hrana ce-o mâncasem de dimineaţă şi, comparând-o cu traiul bun pe care-l avusesem în casa lui Lama, la toată mâncarea preparată zilnic de soţia sa – caldă şi gustoasă – m-am simţit foarte nerecunoscător pentru că plecasem fără să-mi fi luat rămas bun de la acea minunată femeie. Eram pe jumătate hotărât să mă întorc, însă n-

am fost în stare să duc până la capăt această decizie.

Pe când vroiam să înapoiez vasele pe care le împrumutasem, un bătrân mă opri şi-mi spuse: „Vai de mine! Dar tu eşti un flăcău în putere, bun de muncă; de ce mergi să cerşeşti? De ce, dacă ştii să citeşti, nu-ţi câştigi hrana citind Scripturile? Iar dacă nu ştii să scrii, de ce nu munceşti ceva? Ai putea câştiga pe lângă mâncare şi câţiva bănuţi. Ştii să citeşti sau nu?" I-am răspuns, spunându-i că nu sunt un călugăr cerşetor, şi că ştiu să citesc. Bătrânul spuse: „Foarte bine atunci; vino să locuieşti la mine acasă şi-o să-mi citeşti Scripturile, şi eu te voi răsplăti foarte bine."

M-am bucurat foarte mult şi am acceptat oferta, şi curând m-am regăsit citind o variantă prescurtată a *Prajñei-Paramitā*, cea de opt mii de versete. La un moment dat, în lecturile mele am dat peste povestirea despre un Arhant, pe numele său Taktūngoo (Mereu Plângând), în care se spunea că acest Arhant, neavând nici un ban, îşi vânduse toată carnea de pe trup pentru a obţine *Doctrina*. Nimic nu-i poate fi mai drag omului ca inima sa, şi cu toate acestea el era hotărât s-o vândă şi pe aceasta. Deşi urmarea imediată a acestui lucru era moartea, el nu s-a abătut de la ţelul său. Iar când am comparat încercările mele cu cele ale Arhantului, din ale mele n-a mai rămas nimic. Drept pentru care, în mine s-a ivit o rază de speranţă, că în cele din urmă, Lama îmi va împărtăşi *Învăţătura* după care tânjeam atât de mult. „Dar", reflectam eu, „chiar dacă n-o va face el, nu mi-a promis Venerabila Mamă că mă va ajuta să-mi găsesc un alt Guru?" Şi atunci m-am întors la el.

Acum voi spune ce s-a întâmplat în răstimpul în care eu am fost plecat de la Lama. Când Venerabila Mamă şi-a dat seama că am plecat de-adevăratelea de data asta, a mers la Lama şi i-a spus: „În sfârşit, Venerabile Tată, duşmanul tău neînduplecat te-a părăsit. Acum eşti mulţumit?" „Despre cine vorbeşti?" întrebă el. Iar ea răspunse: „Nu pe Marele Vrăjitor l-ai tratat tu ca pe cel mai aprig vrăjmaş al tău?" Lama atunci se încruntă, dar nu-şi putu stăpâni o lacrimă. „O, Maeştri ai Zeităţilor Kargyütpa şi voi Spirite Păzitoare" exclamă el, „aduceţi-mi înapoi discipolul meu predestinat." Şi, după ce spuse acestea, îşi înfăşură capul în mantie şi rămase tăcut vreme îndelungată.

După ce m-am întors, mi-am prezentat omagiile Venerabilei Mame, care fiind foarte bucuroasă îmi spuse: „Ca să spun adevărul, acesta a fost cel mai bun lucru pe care ai putut să-l faci. Cred că acuma Lama îţi va acorda o oarecare învăţătură, pentru că atunci când i-am spus de plecarea ta, el a vărsat lacrimi şi a zis: «Fie ca discipolul meu predestinat, cel atât de dotat, să fie adus înapoi». Şi eu cred că ai fost adus înapoi prin harul lui Lama."

În sinea mea m-am gândit că Venerabila Mamă a spus toate acestea doar ca să mă încurajeze; pentru că am socotit că a mă chema înapoi

şi a mă numi discipolul său dotat şi toate celelalte, nu prea se potriveau cu refuzul lui de a-mi da măcar o părticică din învăţătura spirituală. Dacă, într-adevăr m-a numit discipolul său dotat, atunci acest lucru ar fi foarte îmbucurător; dar refuzul său de a-mi da el însuşi vreo învăţătură despre *Doctrină*, sau de a mă lăsa să merg în altă parte pentru a o obţine m-a umplut de o amară tristeţe şi de o şi mai mare suferinţă.

Atunci Venerabila Mamă a mers şi i-a spus lui Lama: „O, Venerabile Tată, marele Vrăjitor nu a putut să stea departe de noi. El s-a reîntors. Pot să-i dau permisiunea să intre şi să-ţi prezinte omagiile?" „Ah, dar nu s-a întors din dragoste pentru noi, ci pentru el" spuse Lama; „da, lasă-l să intre să-şi prezinte omagiile." Când am intrat în camera unde se afla, Lama îmi zise: „Mare Vrăjitor, nu şovăi în privinţa scopului tău. Dacă doreşti cu adevărat să obţii *Doctrina*, trebuie să fii gata să-ţi sacrifici chiar şi viaţa. Acum pleacă! Dar, mai înainte de orice, du-te să termini cele trei etaje care-au mai rămas de făcut la clădire; numai după aceea dorinţele tale vor fi împlinite. Dar dacă te întrebi de ce să faci asta, atunci înseamnă că stric degeaba mâncarea pe tine, şi n-ai decât să te duci oriunde voieşti."

Am plecat de la Lama fără a îndrăzni să suflu vreo vorbă; dar i-am spus Venerabilei Mame că am o mare dorinţă de a-mi mai vedea mama încă o dată, şi că sunt sigur că Lama nu-mi va da *Învăţăturile*. Dacă nu m-aş îndoi că după ce aş termina construcţia casei le-aş obţine, aş fi foarte mulţumit şi aş merge şi să o termin. Dar văd bine că Lama nu va face altceva decât să găsească tot felul de motive pentru a nu-mi da *Învăţăturile*. Şi sunt sigur că nu mi le va oferi, chiar dacă voi termina construcţia. De aceea, o rog pe Venerabila Mamă să-mi îngăduie să plec acasă, dorindu-le amândurora sănătate şi viaţă lungă."

Am făcut o plecăciune în faţa ei şi am dat să ies, dar ea mă opri şi-mi spuse: „Ai dreptate. Ţi-am promis că am să te ajut să-ţi găseşti un Guru. Vezi tu, există un discipol al lui Lama, Ngogdun-Chudor, care a dobândit şi el *Preceptele* şi *Învăţătura*. Voi face în aşa fel încât să primeşti de la el *Învăţătura* pe care o doreşti. Mai stai o vreme şi prefă-te că munceşti." Încântat la perspectiva de a-mi vedea dorinţa împlinită, am muncit cu mult zel timp de câteva zile.

Se pare că pe când trăia, marele pandit Naropa avea obiceiul să considere cea de-a zecea zi a fiecărei luni ca fiind o zi specială pentru venerări şi slujbe. Iar Marpa păstrase şi el acest obicei. Cu ocazia celebrării acestei zile de post şi rugăciune, Venerabila Doamnă puse la cale o stratagemă. Trei vase mari, fiecare dintre ele conţinând douăzeci de măsuri de *chhang*, fuseseră puse să fermenteze pentru această ocazie. Când fură gata, ea le strecură, pe primul trăgându-l într-un vas separat, din care Lama a fost servit de unii asistenţi ai lui

(printre care şi eu şi ea), având grijă să i se umple bolul mereu. Din cel de-al doilea vas au fost serviţi discipolii şi învăţăceii. Iar din cel de-al treilea, a sorbit doar Doamna, însă foarte puţin. Eu i-am urmat exemplul, şi ca atare, nu am fost ameţit de băutură. În rest, toţi discipolii şi elevii au fost mai mult sau mai puţin ameţiţi. În ceea ce-l priveşte pe Lama, fiindcă bolul lui fusese prea des umplut cu băutura cea mai tare, căzu într-un somn adânc. În timp ce Lama dormea dus, soţia sa intră la el în cameră, de unde luă unele lucruri, printre care şi *mālā* şi rozariul de rubine al lui Naropa. Apoi scoase o scrisoare de recomandare ce părea scrisă de Gurul meu, pe care ea o avea deja pregătită de dinainte, şi puse înăuntrul ei *mālā* şi rozariul, ca dar din partea lui Lama, după care o înfăşură într-o eşarfă scumpă şi o pecetlui cu sigiliul lui Lama, trimiţându-mă la Ngogdun-Chudor, cel pe care l-am amintit mai devreme, ca să i-o înmânez. Cel mai important lucru din acea scrisoare era porunca adresată lui Ngogdun de a-i da Marelui Vrăjitor *Învăţăturile*. Apoi Doamna m-a trimis la Ngogdun, în Provincia Centrală a Tibetului, pentru a cunoaşte *Doctrina*, iar eu am mers la el cu toată încrederea în capacitatea lui de a mă învăţa *Adevărurile Salvatoare*.

La vreo două zile de la plecarea mea, Lama o întrebă pe soţia sa ce făceam. Ea i-a spus că plecasem şi că probabil eram pe drum, dar nu putea să spună cu exactitate unde anume. „Unde a plecat, şi când?" a întrebat-o Lama. Iar ea i-a răspuns: „O, el a zis că deşi a muncit mult pentru tine, tu nu eşti dispus să-i dai *Învăţăturile* ci doar să-l muştruluieşti şi să-l baţi, şi că atunci va pleca să-şi caute un alt Guru, în altă parte. Şi dacă aş fi venit să-ţi spun care sunt intenţiile sale, nu aş fi făcut altceva decât să-i fac rost de altă bătaie, aşa că am preferat să tac. Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă să-l conving să rămână, dar nu l-am putut ţine, aşa că a plecat ieri."

La auzul acestor veşti, faţa lui Lama s-a întunecat ca noaptea. „Şi când a plecat?" a întrebat el. „Ieri", a răspuns soţia sa. O vreme, Lama a rămas în tăcere. Apoi a spus: „Discipolul meu nu a ajuns încă prea departe."

În acest timp, eu am ajuns la Riwo-Kyungding, în Provincia Centrală a Tibetului, unde l-am găsit pe Ngogdun – care era Lama-Abate în acel moment – ce predica despre *Dubla Analiză* pentru un număr mare de discipoli ai săi. Când m-am apropiat de el, acesta tocmai ajunsese la pasajul care spunea: „*Eu sunt Cel ce Expune şi eu sunt Adevărul. Eu sunt Cel ce Ascultă. Eu sunt Învăţătorul Lumii şi eu sunt Devotul. Eu sunt Fiinţa care a trecut dincolo de toate stadiile existenţei lumeşti şi eu sunt Preafericitul*". Ţinându-mă la distanţă, am făcut o plecăciune adâncă. Acel loc a devenit cunoscut sub numele de Chag-tael-Kang (Dealul-Închinării-Respectoase). Lama Ngogdun îşi scoase pălăria şi îmi răspunse la salut, dându-şi seama din modul în care eu mă

prosternasem că eram unul dintre discipolii lui Marpa Tălmăcitorul şi că, întrucât apărusem chiar în momentul în care el expunea acele stanţe deosebite, era de foarte bun augur – atât de bun încât el a putut prezice, doar pe baza acestei simple întâmplări, că într-o zi am să devin maestrul tuturor cunoaşterilor spirituale. Ca urmare, el trimise pe unul dintre discipolii săi mai apropiaţi să cerceteze cine eram. Persoana trimisă mă recunoscu şi mă întrebă: „Ce vânt te aduce aici?" Iar eu i-am răspuns: „Gurul nostru, Lama Marpa, fiind foarte ocupat să-mi dea lecţii particulare, m-a trimis să iau parte la prelegerile şi predicile de aici. I-am mai spus că am adus cu mine *mālā* şi rozariul de rubine al lui Naropa, ca o dovadă din partea lui Lama. Când omul merse la Lama Ngogdun şi îi spuse lucrurile acestea, şi că eu eram Marele Vrăjitor, fu atât de încântat încât exclamă: „Într-adevăr, sunt foarte rare ocaziile în care te poţi bucura de o favoare ca aceasta – ca umila mea mânăstire să fie binecuvântată şi onorată prin prezenţa în interiorul ei a atât de preţioaselor şi sacrelor relicve ale marelui nostru Învăţător, Naropa. O asemenea ocazie este la fel de rară ca o floare de *udumbara* şi ea trebuie întâmpinată cu respectul cuvenit unui eveniment atât de rar." Apoi şi-a întrerupt expunerea la pasajul de bun augur, menţionat mai devreme, şi a trimis câţiva călugări să aducă flamuri, umbrele de ceremonie şi pandantive, în timp ce o mulţime de instrumente muzicale au început să se facă auzite în onoarea relicvelor aduse de mine.

Când m-am prezentat la locuinţa sa, m-am prosternat, oferindu-i pachetul ce conţinea scrisoarea şi relicvele, lucru care l-a mişcat profund. Lacrimile au început să-i curgă pe obraji, şi-a scos pălăria de Lama, după care şi-a pus relicvele pe creştetul capului, rugându-se ca Graţia să se pogoare asupra lui. Apoi aşeză relicvele pe locul cel mai sfânt al altarului său.

Scrisoarea pe care a deschis-o ca s-o citească, suna aşa: „Mă pregătesc să intru într-o perioadă de izolare, dar Marele Vrăjitor este nerăbdător şi dornic să obţină *Învăţăturile* şi de aceea îl trimit la tine ca să-i acorzi *Iniţierea* şi *Consacrarea*. Ca urmare, acordă-i-le şi împărtăşeşte-i *Adevărurile*. Te autorizez să faci acest lucru şi, ca dovadă, îţi trimit *mālā* şi rozariul lui Naropa."

După ce termină de citit misiva, Ngogdun spuse că îmi va acorda *Iniţierea* şi *Consacrarea*, întocmai cum îi ceruse Lama. El se gândise chiar să trimită după mine, dar cum eu venisem singur, datorită graţiei şi binecuvântării lui Lama, era cu atât mai bine. Apoi adăugă: „Eu am mai mulţi discipoli care vin din regiunile Kham, Tagpo, Kongpo şi Yarlung, dar de câte ori vor să vină aici, sunt prădaţi de nelegiuiţii din Yepo şi Yemo din ţinutul Döl şi sunt lăsaţi fără puţinele lor bunuri cu care s-au pornit la drum pentru a ajunge aici, unde ar putea să-şi urmeze studiile. Aşadar, îţi cer să mergi şi să pedepseşti pe

acei oameni fără de lege, aruncând o furtună de grindină asupra pământurilor lor. După ce vei îndeplini acest lucru, eu îţi voi da *Iniţierea* şi *Consacrarea* pe care o doreşti."

M-am căit amarnic pentru destinul care îmi pusese în mâini o asemenea putere blestemată cu ajutorul căreia eu puteam face rău oamenilor şi bunurilor lor, transformându-mă într-un instrument al răzbunării. Venisem aici ca să caut *Adevărul Salvator*, şi iată-mă din nou pus să fac prăpăd şi fapte rele. Dacă aş refuza, atunci l-aş nesocoti pe Guru – de fapt pe cel pe care intenţionam să mi-l iau de Guru –, un păcat la fel de mare ca cel de a refuza să dau ascultare adevăratului Guru; şi, în plus, voi pierde orice posibilitate de a obţine *Învăţăturile*. Ca atare, am decis să merg, orice s-ar întâmpla.

Am purces deci la drum, înzestrat cu tot ce era necesar şi, ajungând în ţinutul Yepo, la locul cu pricina, m-am găzduit în casa unei bătrâne. Imediat ce furtuna se stârni şi fulgerele începură să se vadă pe cer, tunetele să bubuie şi primele boabe de grindină să cadă, bătrâna, gazda mea, începu să se bată cu pumnii în piept, jeluindu-se: „Aoleu, din ce o să mai trăiesc dacă recolta mea va fi distrusă de grindină?"

De data asta a fost prea mult pentru mine. Nu am mai putut suporta să fiu atât de crud cu sărmana bătrână, aşa că, asumându-mi riscul, i-am cerut să-mi traseze planul terenului ei. „Oh, terenul meu este aşa" strigă ea disperată, desenând un teren în formă de triunghi, cu unul din vârfuri mult mai alungit. Am acoperit imediat figura triunghiulară cu o tingire de fier, având în minte ideea că asta va proteja terenul de furtuna de grindină, scăpând astfel de la distrugere, însă un colţişor a rămas neacoperit, şi astfel a fost devastat de o rafală de vânt.

Când furtuna s-a terminat, am mers afară să văd cum arată ţinutul şi am văzut pantele dealurilor pline de ravine, acele câmpuri cu recolte în abundenţă, acum pustiite, toate, în afară de ogorul bătrânei mele gazde, care era încă verde şi proaspăt. Însă acel colţ din teren, corespunzător celui neacoperit de tingire, fusese devastat de vânt, distrus de grindină şi inundat cu apă. De atunci, acel teren a scăpat de orice furtună cu grindină care a trecut prin acea zonă – cu excepţia colţului cu pricina. Şi se mai spune că bătrâna a fost scutită de taxa de furtună pentru toată acea porţiune din teren, mai puţin pentru colţişorul respectiv.

Întorcându-mă (la noul meu Guru), m-am întâlnit cu un păstor bătrân şi cu fiul acestuia, care îşi pierduseră cirezile de vite din cauza furtunii. Şi am trimis vorbă prin ei, pentru toţi oamenii locului, poruncind-le să se abţină să mai prade pe discipolii şi adepţii lui Lama Ngogpa pentru că altfel vor avea parte neîncetat de acest fel de furtuni, arătându-le astfel cine era persoana care provocase toate acele distrugeri. Începând de atunci, oamenii acelor locuri au fost atât de profund impresionaţi de puterea fenomenală a lui Lama Ngogpa, că au

devenit adepţii săi devotaţi şi l-au slujit mereu cu credinţă.

Venind pe drum, am adunat nişte păsări moarte pe care le-am găsit sub un rug de mure, şi încă alte păsări şi nişte şobolani pe care i-am găsit morţi de-a lungul drumului, atât de multe încât mi-am umplut şi boneta şi poala hainei. Pe toate le-am pus grămadă în faţa lui Lama Ngogpa, implorându-l astfel: „O, Venerabile Învăţător, am venit aici în speranţa că voi găsi *Sfânta Doctrină*, dar nu am reuşit decât să fac o grămadă de păcate. Ai milă de un asemenea păcătos!" şi am izbucnit în lacrimi amare.

Auzind acestea, Lama spuse: „Nu te lăsa cuprins de disperare; nu ai nici un motiv să te laşi încercat de o asemenea frică josnică. Noi, adepţii şi urmaşii lui Naropa şi ai lui Maitrī, posedăm acele *Adevăruri* care îi pot salva şi pe păcătoşii cei mai teribili, cât ai clipi din ochi – la fel cum o singură piatră trasă dintr-o praştie poate să sperie în acelaşi timp o sută de păsări. Toate creaturile, toate acele păsări şi animale care au fost ucise din pricina grindinii, vor renaşte ca discipoli de frunte ai tăi, atunci când vei dobândi *Starea de Buddha*. Până atunci însă, îmi voi pune toată puterea pentru a preveni căderea lor în Iad sau (degenerarea lor) în stări inferioare de existenţă. Fii deci pe pace. Dar dacă totuşi te îndoieşti, dă-mi voie să-ţi dovedesc adevărul spuselor mele." Şi pentru câteva clipe el stătu cu ochii închişi, apoi pocni din degete. Imediat, toţi şobolanii şi toate păsările (pe care le adunasem de pe drum) reînviară şi fugiră către vizuinile şi cuiburile lor. Şi astfel am înţeles că acest Lama este un Buddha. Şi am fost foarte încântat şi fericit. M-aş fi bucurat ca mult mai multe creaturi să fi avut privilegiul de a fi murit cu o astfel de ocazie.

Mai târziu am fost iniţiat în *Maṇḍala* (sau Ritul) *Gaypa-Dorje*. Apoi mi-am găsit o grotă orientată către sud, de unde puteam vedea casa Gurului meu şi, făcând-o locuibilă cu un pic de efort, m-am închis în ea, lăsând doar o mică deschidere laterală prin care mi se putea da hrană, apă şi altele. Cum Gurul meu îmi explicase metodele de meditaţie, am început să practic cu multă perseverenţă însă, cu toată străduania Gurului meu şi silinţa mea, probabil din cauză că nu obţinusem consimţământul lui Marpa, nu am obţinut nici un fel de progres spiritual.

Într-una din zile, Gurul meu a venit şi m-a întrebat dacă nu am experimentat anumite lucruri. I-am răspuns că nu am experimentat nimic (de genul acela). „Cum se poate una ca asta?" a întrebat el. „Prin sistemul evolutiv de acest gen nu trebuie să existe, şi nu a existat până acum, nimeni care să nu fi cunoscut un rapid progres în dezvoltarea sa spirituală, exceptând doar situaţia în care ceva a stat în calea acestuia. Ce poate fi în cazul tău? Oare nu cumva faptul că Marele nostru Guru nu ar fi consimţit ca tu să primeşti *Iniţierea*? Dar altfel nu ar fi trimis acele dovezi şi acea misivă. Oricum, continuă în

meditaţia ta."

M-am cam alarmat în urma întrevederii şi am fost pe punctul de a mărturisi înşelăciunea (pe care o pusesem la cale), dar nu am avut curajul necesar. Acum, mai mult ca oricând, am fost conştient de necesitatea împăciuirii Gurului meu, Lama Marpa. Şi am continuat din răsputeri să practic meditaţia.

Cam în această vreme, pentru că Lama Marpa a terminat de construit partea rămasă din reşedinţa fiului său, i-a scris lui Lama Ngogpa, cerându-i acestuia să trimită cât mai multe sarcini cu crenguţe ornamentale pentru casă. Scrisoarea mai spunea că, după terminarea ornării turlelor şi cornişelor, Lama Ngogpa era invitat să vină în persoană pentru a asista atât la ceremonia de consacrare (a casei) cât şi la cea a serbării majoratului lui Doday-Bum (fiul lui Marpa). Scrisoarea mai lăsa să se înţeleagă şi că Lama Marpa auzise de faptul că eu mă aflam cu Lama Ngogpa, referindu-se la mine ca fiind o „persoană rea" şi totodată cerea imperios să fiu adus înapoi.

Lama Ngogpa veni la deschizătura grotei mele, dădu citire misivei şi făcu următoarea observaţie: „Din modul în care Lama vorbeşte despre tine se pare că nu ai obţinut totuşi permisiunea de a primi *Adevărurile*." Am răspuns: „Lama nu şi-a dat el însuşi consimţământul, soţia sa a fost cea care mi-a dat scrisoarea şi dovezile cu care apoi am fost trimis aici." „Ah", răspunse el, „deci ne-am apucat de o muncă zadarnică. Dar tu cu siguranţă că ai ştiut că este în van să speri într-o creştere spirituală fără ca Gurul tău să încuviinţeze şi să lucreze cu tine. Nu este deci de mirare că nu s-a produs nici un fel de semn de progres. Şi oricum, el îţi porunceşte să te întorci. Vrei să pleci sau nu?" L-am rugat să îngăduie să rămân la el, ca să-l slujesc. Iar el a răspuns că încărcătura de crengi ornamentale fusese trimisă cu cărăuşii şi că, până când aceştia se vor întoarce şi vor comunica data celebrării, pot rămâne în grota mea.

Când cărăuşii s-au întors, el iarăşi a venit la deschizătura grotei mele; am avut o lungă discuţie despre apropiata ceremonie a consacrării clădirii şi a atribuirii acesteia fiului lui Lama Marpa, care mai primea şi o distincţie pe deasupra. În timp ce vorbeam, l-am întrebat pe Lama dacă acei cărăuşi făcuseră vreo referire şi la mine. „Da" spuse Ngogpa, „soţia lui Lama i-a întrebat pe cărăuşi ce e cu tine şi ce faci. Aflând că eşti retras în sihăstrie, ea a mai întrebat ce altceva ai mai făcut pe aici. După ce i s-a spus că ai stat mai mult în singurătate, ea a zis că ţi-ai uitat acolo un zar, pe care apoi ea i l-a dat cărăuşului, ajutându-l chiar să-l prindă bine la cingătoare, însărcinându-l pe acesta să ţi-l aducă şi să ţi-l pună în mână." Apoi Ngogpa îmi dădu un zar făcut din lut. L-am luat din mâna lui cu multă veneraţie şi, socotind că a fost sfinţit prin atingerea mâinilor Venerabilei Mame, l-am pus pe creştetul capului.

După ce Lama a plecat, am fost cuprins de o dorinţă nestăvilită de a arunca zarul şi a mă juca cu el. Însă după câteva momente mi-am dat seama că nu arătasem niciodată vreo slăbiciune faţă de jocul cu zarurile în prezenţa Venerabilei Mame, şi m-am întrebat în sinea mea, care era înţelesul faptului că îmi trimisese un lucru care mai demult dusese la sărăcirea unora dintre strămunii mei. Nu era oare destinat să arate dispreţul ei faţă de mine? Mă înfuriam numai la gândul ăsta. De supărare am aruncat cu zarul de pământ, atât de tare încât s-a făcut bucăţi, iar acest lucru a dat la iveală un ghemotoc mic de hârtie, pe care l-am luat în mână, şi am constatat că acesta conţinea un mesaj, care suna astfel: „Fiule, în acest moment, Gurul tău este dispus să-ţi acorde *Iniţierea* şi *Textele Sacre*. De aceea, vino împreună cu Lama Ngogpa." Aceste veşti erau pentru mine atât de binevenite, încât am început să ţopăi de bucurie prin mica mea grotă.

Apoi Lama Ngogpa veni la mine şi-mi spuse: „Mare Vrăjitor, pregăteşte-te de călătorie"; lucru de care m-am apucat în cea mai mare grabă. Ca ofrande, Lama adună tot ce avea, în afară de ceea ce-i fusese dăruit de Marpa însuşi. Averea sa consta în imagini, cărţi, relicve, aur, turcoaze, ţesături, mătase, veselă, diferite alte vase, vite şi aşa mai departe. Din toate vitele pe care le avea, le duse ca ofrandă pe toate, oi şi capre, lăsând acasă doar o capră bătrână care, din cauză că şchiopăta, nu ar fi putut ţine pasul cu restul turmei, aşa că, vrând-nevrând, o lăsă acasă. Toate celelalte lucruri pe care le mai avea, au fost şi ele pregătite pentru drum, tot ca ofrandă pentru Guru. Lama a fost atât de bun, încât, amintindu-şi de serviciile pe care i le făcusem, îmi dădu o eşarfă de mătase pe care să i-o pot oferi lui Lama Marpa drept dar din partea mea. Soţia sa mai puse şi o desagă cu praf de brânză, pe care eu să i-o ofer ca dar soţiei lui Lama Marpa, Damema.

Apoi, Lama Ngogpa, soţia sa şi cu mine, însoţiţi de o mare suită, am purces la drum către Dowo-Lung (Mânăstirea lui Marpa). Când ajunserăm la poalele dealului pe care se afla Dowo-Lung, Lama îmi ceru să merg înainte şi să dau de ştire lui Lama Marpa şi soţiei sale, Damema, de sosirea lui Ngogpa, şi să văd dacă aceştia vor voi să trimită nişte *chhang* pentru el.

Ca atare, am plecat spre reşedinţa lui Marpa, unde am întâlnit-o pe Venerabila Mamă. Am făcut o reverenţă până la pământ şi apoi i-am dăruit traista cu făina de brânză. Apoi i-am adus la cunoştinţă despre iminenta sosire a lui Lama Ngogpa, cerându-i să trimită acestuia nişte aperitive, pentru a-l întâmpina cum se cuvine. Venerabila Mamă a fost deosebit de încântată să mă revadă, şi-mi spuse apoi să merg să-i prezint omagiile mele lui Lama Marpa, care se afla înăuntru, şi să-l anunţ totodată de sosirea lui Lama Ngogpo.

Am intrat, şi l-am găsit pe Lama Marpa la catul cel mai de sus al casei, aşezat în meditaţie, cu faţa spre est. I-am oferit eşarfa de mătase

şi m-am prosternat în faţa sa, dar el îşi întoarse faţa către vest. Atunci mi-am făcut plecăciunea spre vest, dar el se roti cu totul către sud. Apoi am spus: „Venerabile Guru! Fiindcă nu ai plăcerea să-mi accepţi omagiile, află doar că Lama Ngogpa a sosit, împreună cu tot avutul său, imagini, cărţi, aur, turcoaze, vite şi multe alte lucruri, toate aduse ca ofrandă pentru tine. Ca urmare, el merită cu siguranţă o primire pe potrivă; de aceea te rog să fii bun şi să-i trimiţi nişte *chhang* şi nişte aperitive de bun sosit.

Părând foarte nervos, Lama pocni din degete şi începu să strige la mine: „Cum?! Pe mine cine m-a întâmpinat atunci când m-am întors târându-mă acasă, încărcat cu preţioasele *Învăţături,* tocmai din India? Când am ajuns eu, aducând cu mine preţioasele nestemate ale chintesenţei *Celor Patru Diviziuni ale Doctrinei Buddhiste*, a venit măcar o pasăre şchioapă să mă întâmpine şi să mă salute? Iar eu, marele interpret-tălmăcitor, ar trebui să merg şi să-l întâmpin pe Ngogpa, doar pentru că mi-a adus nişte vite amărâte? Nu, aşa ceva nu se va întâmpla. Dacă el se aşteaptă la asta, atunci mai bine ar fi să se întoarcă de unde a venit."

Am plecat de la Lama şi am mers să-i spun Venerabilei Mame ce spusese acesta. „O, Gurul tău este foarte iute la mânie şi ţâfnos" spuse ea, „Ngogpa este un om mare şi de aceea ar trebui să fie primit corespunzător. Hai cu mine să-l întâmpinăm împreună." Dar eu spusei: „Lama Ngogpa nu se aşteaptă să mergi şi să-l întâmpini personal. Dă-mi, te rog, doar puţin *chhang*, şi-am să i-l duc într-o suflare." „Nu. O să merg să-l întâmpin", spuse ea; şi poruncind unor învăţăcei să ducă o cantitate mare de *chhang*, se porni personal să-l întâmpine pe Lama Ngogpa.

Toţi oamenii din Lhobrak se strânseseră pentru a celebra atingerea vârstei majoratului de către fiul lui Marpa, Darma-Doday, şi pentru a asista la ceremonia de consacrare a casei ce fusese construită pentru el. A fost o mare sărbătoare, cu care ocazie Lama Marpa a binecuvântat cu vocea sa puternică întreaga adunare, intonând următorul psalm:

Îl rog fierbinte pe Gurul meu plin de Graţie!

Asupra glorioasei *Şcoli* a *Liniei de Transmisiune* de care aparţin,
Stă binecuvântarea Purităţii;
Fie ca şi harul acestei binecuvântări să coboare asupra ei.

Pe scurta *Cale* a *Profundelor* mele *Adevăruri*,

Stă binecuvântarea Nerătăcirii;
Fie ca şi harul acestei binecuvântări să coboare asupra ei.
Asupra mea, Marpa Tălmăcitorul,
Stă binecuvântarea profundei cunoaşteri;
Fie ca şi harul acestei binecuvântări să coboare asupra ei.

Asupra Maeştrilor, Zeilor şi asupra tuturor Ḍākinī,
Stă binecuvântarea *Graţiei* şi *Cinstirii*;
Fie ca şi harul acestei binecuvântări să coboare asupra ei.

Asupra fiilor mei spirituali şi asupra tuturor discipolilor adunaţi acum aici,
Stă binecuvântarea devotamentului şi credinţei adevărate;
Fie ca şi harul acestei binecuvântări să coboare asupra ei.

Asupra tuturor discipolilor mei laici, din apropiere şi din depărtări,
Stă binecuvântarea milostiveniei şi a meritelor;
Fie ca şi harul acestei binecuvântări să coboare asupra ei.

Peste toate faptele şi acţiunile pure,
Stă binecuvântarea altruismului şi a *Emancipării*;
Fie ca şi harul acestei binecuvântări să coboare asupra ei.

Peste toate spiritele, bune sau rele, din această lume efemeră,
Stă binecuvântarea marilor merite sau a marilor pedepse;
Fie ca şi harul acestei binecuvântări să coboare asupra ei.

Asupra tuturor acestor Lama şi acestor laici, strânşi aici,
Stă binecuvântarea voioşiei şi-a urărilor de bine;
Fie ca şi harul acestei binecuvântări să coboare asupra ei.

Când Marpa îşi sfârşi binecuvântarea, Lama Ngogpa se ridică şi-i oferi darurile, adresându-i-se lui Marpa în acest mod: „Venerabile şi mult-preţuit Guru al meu, nu mai este nevoie să spun că tot ce-mi aparţine este al tău. Cu această ocazie, rog să am permisiunea să-ţi spun că tot avutul meu – mai puţin o capră, prea bătrână şi prea

înceată pentru a ţine pasul cu turma, şi pe care din această pricină am fost nevoit să o las acasă –, a fost adus aici şi îţi este oferit, în schimbul a ceea ce te rog să-mi conferi, mie, cel mai devotat *shiṣḥya* al tău din toate timpurile, *Cea mai Preţioasă Iniţiere* şi *Adevărurile Mistice* cele mai profunde, şi mai mult decât orice, *Pergamentele* ce conţin acele *Adevăruri (Ezoterice)*, cele care nu se şoptesc decât la ureche."

După ce rosti acestea, se prosternă în faţa binevoitorului Marpa, care răspunse astfel: „Ei bine, dacă-i aşa, atunci şi eu, la rândul meu, trebuie să-ţi spun că *Adevărurile* şi *Scrierile Sacre* pe care le deţin, sunt printre cele mai rare şi mai eficace din lume. Ele aparţin acelei categorii de adevăruri numite „*Scurtătura Imuabilei Căi*", cu ajutorul căreia este posibilă atingerea *Nirvāṇei* chiar în această viaţă, fără a mai fi nevoie să mai aştepţi nenumărate vieţi. Atât de mari sunt neîntrecutele virtuţi ale acestor *Adevăruri*! Şi încă ceva; *Adevărurile* conţinute în *Pergamentele* despre care vorbeşti sunt însoţite de nişte condiţii foarte stricte, impuse la cererea Gurului. Ca urmare, dacă nu aduci şi ultima capră, cu toate că e şchioapă şi bătrână, dobândirea acelor *Pergamente* îţi va fi foarte dificilă. În ceea ce le priveşte pe celelalte, tu le-ai dobândit deja." Ultima cerinţă a lui Lama Marpa stârni hohotele de râs ale întregii asistenţe, însă Lama Ngogpa, foarte serios, întrebă dacă atunci când va aduce capra cea bătrână va primi *Pergamentele* dorite de el. La aceasta, Marpa răspunse: „Da; doar dacă vei merge tu însuţi s-o aduci."

Apoi adunarea luă sfârşit. În dimineaţa următoare, Lama Ngogpa plecă el însuşi să aducă bătrâna capră. Şi, cărând-o singur în spate, i-o aduse şi i-o oferi lui Marpa care, încântat, spuse: „Iată, un adevărat credincios şi devotat adept al *Adevărurilor Mistice* ar trebui să fie exact ca tine. Eu nu am nevoie de o capră bătrână şi şchioapă. Eu am cerut să fie adusă doar pentru a arăta măreţia şi adevărata valoare a *Adevărurilor Spirituale*." Şi-i promise lui Lama Ngogpa că-i va da *Iniţierea* în diferitele *Adevăruri Mistice* şi *Maṇḍale*, şi la scurt timp după aceasta, i le dădu.

Într-o zi, în timpul unui praznic dat în onoarea unor discipoli de-ai săi mai de departe, şi a unor membri ai familiei sale, Lama Marpa se afla aşezat, cu un băţ lung lângă el, uitându-se cu o privire fioroasă la Lama Ngogpa, care se afla printre cei prezenţi. După o vreme, arătându-l pe acesta cu degetul, spuse: „Ngogdun Chudor, ce explicaţie dai faptului că i-ai acordat *Iniţierea* şi *Adevărurile* unei persoane nelegiuite ca acel Thöpaga?" Şi în timp ce vorbea, arunca priviri către toiag.

Lama Ngogpa fu îngrozit. „Mult-preţuite Guru" se bâlbâi el, „chiar Domnia ta mi-a poruncit, scriind şi parafând cu sigiliul domniei voastre, ca să-i dau *Iniţierea* lui Töpaga. Pe lângă scrisoare, Domnia ta

mi-a trimis şi *mālā* şi rozariul de rubine al lui Naropa, ca mărturie a autenticităţii, şi eu nu am făcut altceva decât să mă supun poruncii Tale. De aceea nu am nimic să-mi reproşez, aşa că rog pe Domnia ta să-şi abată de la mine mânia şi nemulţumirea." După ce vorbi astfel, continuă să se uite neliniştit în jurul său.

Atunci Marpa îşi îndreptă furios degetul acuzator către mine, şi întrebă: „De unde ai avut acele lucruri?" Şi atunci am simţit că inima îmi iese din piept şi m-a cuprins o asemenea spaimă, încât aproape că nu am mai putut articula nimic. Tremurând din tot corpul, am reuşit, şovăind, să îngaim că Venerabila Mamă mi le dăduse.

Auzind acestea, Marpa sări brusc de la locul său şi o porni direct spre soţia sa, părând a vrea să-i dea acesteia o bătaie zdravănă, cu toiagul. Însă ea, prevăzând ce urma să se întâmple, se ridicase deja, îndepărtându-se în grabă. Apoi fugi către capelă şi încuie uşa după ea. Lama încercă de mai multe ori s-o deschidă, însă nereuşind, se reîntoarse în sală şi se aşeză la locul său, spunând: „Deci, Ngogdun-Chudor, cine a făcut ceea ce nu i s-a cerut, să meargă şi să-mi aducă înapoi *mālā* şi rozariul lui Naropa chiar acum." După ce spuse acestea, îşi înfăşură capul în roba sa, şi rămase astfel.

Lama Ngogpa se prosternă şi se retrase imediat pentru a aduce înapoi cele cerute. După ce acesta ieşi, eu, care fugisem deodată cu soţia lui Lama Marpa şi mă ascunsesem într-un colţ să plâng, îl văzui şi îl rugai să mă ia cu el. Însă el spuse: „Dacă te iau fără să am poruncă de la Guru, o să se întâmple acelaşi lucru ca mai devreme, şi o să fie dureros pentru amândoi. Pentru moment e mai bine să rămâi aici. Dacă Gurul îţi va refuza Graţia, atunci eu voi face tot ce-mi va sta în putinţă să te ajut."

Iar eu am adăugat: „Datorită multelor mele fapte rele, nu doar eu sufăr, ci v-am făcut şi pe Domnia ta şi pe Venerabila Mamă să daţi de necaz. Mi-am pierdut orice speranţă de a obţine *Doctrina* în această viaţă. Zi de zi nu fac altceva decât să adun grămezi de păcate. E mai bine să-mi iau zilele. Iar tot ce mai doresc de la Domnia ta este ca prin *Graţia* ta să mă faci să renasc printre fiinţele umane (înzestrate), şi să am o viaţă în care să pot obţine *Adevărurile*."

Apoi m-am întors cu spatele, cu intenţia de a sfârşi pe loc cu viaţa, însă Lama, izbucnind în lacrimi, mă prinse strâns, spunându-mi: „Mare Vrăjitor plin de curaj, nu face acest lucru! *Doctrina* noastră mistică, cea care este esenţa şi scopul suprem al *Preceptelor Binecuvântatului Victorios*, spune că toate principiile şi facultăţile corpului nostru au natură divină. Dacă noi dorim să oprim cursul lor prezent mai înainte de a veni vremea (disoluţiei), vom atrage asupra noastră vina de a ucide divinul din noi, şi vom da socoteală pentru acest lucru în mod corespunzător. Nu există un păcat mai mare decât sinuciderea. Chiar şi în Sūtre se spune că suicidul este cel mai rău dintre păcate. Trebuie

să înţelegi foarte bine acest lucru şi să abandonezi orice gând de a-ţi lua zilele. La urma urmelor, poate că Gurul nostru o să aibă bunăvoinţa de a-ţi conferi *Adevărurile*. Dar chiar dacă nu va face el acest lucru, cu siguranţă că se va găsi cineva care să ţi le acorde."

Şi aşa încercă Ngogpa să mă încurajeze. Chiar şi alţi discipoli îmi erau aproape în acele momente, unii dintre ei alergau să vadă dacă nu cumva Marpa era într-o stare de spirit mai bună, alţii stăteau lângă mine, încercând să-mi aducă uşurare în suflet. Însă inima mea nu era făcută din fier şi poate că venise momentul să-mi crape de durere, pentru că suferinţa mea era extremă. Cu siguranţă că toate acestea erau din cauză că în tinereţea mea înfăptuisem fapte rele, atât de multe şi atât de îngrozitoare, iar eu trebuia să suport acum toată această sfâşietoare şi indescriptibilă tortură, chiar acum când eram hotărât să caut o *Credinţă* şi o *Doctrină* care să mă elibereze.

Ascultând această povestire, nici unul dintre cei prezenţi nu fu în stare să-şi stăpânească lacrimile, manifestând în acest fel simpatia faţă de povestitor, unii dintre ei leşinând chiar dintr-un exces de trăire emoţională.

Aceasta este povestea care se referă la Cel de-al Doilea Act Meritoriu al lui Milarepa, în care se arată pedepsele pe care le-a îndurat în scopul purificării sale de păcate, prin încercările şi caznele, fizice şi mentale, la care a fost supus.

CAPITOLUL VI

Iniţierea

În care se spune cum s-au încheiat încercările lui Jetsün, despre Iniţierea lui Jetsün şi despre Predicţiile lui Marpa în ceea ce-l priveşte pe Jetsün.

Şi iarăşi Rechung i se adresă lui Jetsün, şi-l mai întrebă despre circumstanţele în care Marpa i-a făcut în cele din urmă hatârul.

Iar Jetsün continuă: „Aşa cum am spus, ceilalţi învăţăcei fugeau de colo-colo. După un timp, Marpa îşi reveni din supărare, devenind mai blând. Apoi spuse: „Cheam-o pe Damema." Aşa că, cineva plecă după aceasta, iar el întrebă: „Unde este Ngogdun Chudor şi cu ceilalţi elevi?". Unul dintre cei prezenţi răspunse: „După ce Domnia ta i-ai spus să meargă şi să aducă *mālā* şi rozariul lui Naropa, el a pornit imediat la drum, însă când a ieşit l-a întâlnit pe Marele Vrăjitor, şi de atunci îl tot consolează pe acesta." Toată tărăşenia referitoare la mine i-a fost relatată cu de-amănuntul lui Marpa. Auzind povestea, ochii i s-au umplut de lacrimi şi a spus: „Discipolii în *Adevărurile Mistice* trebuie să fie aşa, iar el s-a dovedit a fi exact aşa cum este necesar. Mi-e milă de sărmanii mei discipoli; chemaţi-i pe toţi la mine."

Unul dintre învăţăcei veni la Lama Ngogpa şi-i spuse: „Lama e acum mai blând şi m-a trimis să te chem." Iar eu mi-am deplâns situaţia cea fără de noroc, invidiindu-i pe acei fericiţi norocoşi care se bucurau de graţiile şi de favorurile Gurului. „În ceea ce mă priveşte" am spus eu, „sunt lipsit de prezenţa Gurului chiar şi atunci când acesta este blând, pentru că simpla mea prezenţă îl enervează şi de aceea am parte doar de neplăceri şi de lovituri." Şi-am început să plâng amarnic.

Lama Ngogpa a rămas cu mine şi i-a cerut aceluiaşi învăţăcel să meargă şi să povestească despre situaţia mea lui Marpa, şi să afle dacă mi se permitea să vin şi eu, adăugând: „Căci dacă nu rămân aici, acest disperat va face ceva nechibzuit."

Învăţăcelul merse şi-i prezentă situaţia lui Lama Marpa, care apoi spuse: „Altădată ar fi avut dreptate, însă astăzi nu se poate. Acum invitatul principal este marele Vrăjitor. Damema, mergi deci şi invită-l." Atunci ea veni la mine, toată numai zâmbet, şi spuse: „Mare Vrăjitor, cred că în sfârşit Gurul tău îţi va acorda favorurile, pentru că a spus că acum tu eşti oaspetele cel mai important, deci să vin şi să te chem. Eu socotesc aceasta ca fiind o totală schimbare a atitudinii sale faţă de tine. Nici pe mine nu a mai fost supărat. Hai, bucură-te şi să mergem la el."

Aveam încă îndoieli, de aceea m-am dus foarte neîncrezător. După ce m-am aşezat, Lama Marpa spuse: „Când ne gândim bine la cum stau

lucrurile, ne dăm seama că nimeni nu este de condamnat. Din dorinţa de a-l ajuta pe Marele Vrăjitor să-şi ispăşească păcatele, l-am pus să construiască acele case de unul singur. Dacă toate acestea ar fi fost în beneficiul meu, atunci aş fi obţinut mult mai multe cu ajutorul linguşelilor şi metodelor blânde decât cum am făcut-o, deci nu mă poate învinui nimeni. În ceea ce o priveşte pe Damema, ea fiind femeie, şi având ceva mai multă simpatie şi milă maternă decât este normal, nu a putut suporta să mă vadă tratându-l atât de rău pe sărmanul Mare Vrăjitor, cel care era atâta de supus, ascultător şi răbdător. Cine ar putea-o condamna pentru faptul că i-a oferit acea scrisoare falsă şi acele dovezi, deşi acesta a fost un lucru foarte grav? Iar în ceea ce te priveşte pe tine, Lama Ngogdun-Chudor, nici tu nu eşti de condamnat, aşa cum chiar tu ai spus-o mai devreme. Aş vrea oricum să aduci înapoi relicvele pentru sărbătoarea ce va urma, însă apoi ele îţi vor fi returnate. În ceea ce te priveşte, Mare Vrăjitor, ai foarte mare dreptate să vrei să obţii *Adevărurile Spirituale* cu orice preţ şi prin orice mijloc posibil. Nefiind la curent cu expedierea falsei scrisori către Ngogdun care, supunându-se celor scrise în ea, a conferit Marelui Vrăjitor *Iniţierea* şi *Adevărurile Sacre*, am fost lipsit de şansa de a-l umple de disperare pe acesta, aşa cum ar fi trebuit (fiind de datoria mea) să o fac. De aceea am fost eu furios şi deşi furia s-a lovit de mine şi a ricoşat precum un val de apă, ea nu a fost o furie comună, lumească. Furia spirituală este o altfel de furie, şi sub orice formă ar apărea ea, aceasta are un singur scop, acela de a stârni căinţa şi, ca urmare, ea contribuie astfel la dezvoltarea spirituală a acelei persoane. Dacă printre cei prezenţi există cineva care nu înţelege motivele spirituale şi se simte şocat de toate aceste lucruri, îl îndemn pe să nu-şi piardă credinţa şi încrederea. Dacă aş fi avut şansa să-l arunc pe acest fiu spiritual al meu de nouă ori în cea mai neagră disperare, el ar fi fost curăţat complet de toate păcatele sale. Şi atunci nu ar mai fi fost necesar să se mai nască încă o dată, şi ar fi dispărut cu totul, corpul său fizic fiind pe veci dizolvat, el atingând *Nirvāṇa*. Acest lucru nu se va întâmpla, iar faptul că el încă mai are o mică părticică din păcatele sale, se datorează milei Damemei, avută la momentul nepotrivit, şi a îngustei sale înţelegeri. Oricum, pentru că el a fost supus la opt suferinţe profunde, acum este curăţat de păcatele cele mai grave, iar pentru că a suportat nenumărate alte patimi mai mici, el este curăţat de păcatele sale mici. Acum eu am să mă îngrijesc de el şi-i voi da acele *Învăţături* şi *Iniţieri* care-mi sunt la fel de dragi ca inima din piept. Am să mă îngrijesc ca el să aibă hrana necesară pe timpul retragerii sale în singurătate, şi am să-l închid cu propriile mele mâini în locul de meditaţie. Ca urmare, bucuraţi-vă!”

Nu eram sigur dacă eram treaz sau visam. Dacă era vis, aş fi vrut ca visul să continue, să nu mă mai trezesc, atât de mare şi de nedescris

mi-era bucuria. Am plâns pur şi simplu de încântare, şi m-am prosternat până la pământ, prezentându-mi omagiile. Cu această ocazie, Lama Ngogpa şi Mama Damema, împreună cu toţi ceilalţi, nu se puteau hotărî ce să admire mai mult la Gurul meu – asprimea şi inflexibilitatea sa atunci când mă supunea la chinuri, mila, compasiunea şi bunătatea de care dădea dovadă când îmi purta de grijă, ori înţelepciunea şi ingeniozitatea tuturor faptelor sale. Ei îl recunoşteau ca fiind un Buddha, fiind de asemenea plini de credinţă şi încredere în el. Toţi îl priveau plini de afecţiune, vărsând lacrimi, prosternându-se în faţa lui, pentru bunătatea pe care acesta o arăta faţă de mine. Toată lumea zâmbea şi râdea, radiind de fericire, şi în această stare de spirit am purces la degustarea prăjiturilor sfinţite.

În noaptea aceea, darurile au fost depuse pe altar şi, în prezenţa întregii adunări, părul mi-a fost tăiat şi am fost hirotonisit călugăr, iar hainele mele au fost schimbate (cu roba de călugăr). Marpa a spus că în viziunea pe care a avut-o, Gurul său Naropa mi-a dat de la început numele de Mila-Dorje-Gyaltsen (Mila, Steagul de Diamant). Mi-a fost cerut să respect legământul unui *Ge-nyen* (frate laic) şi mi-a fost cerut să urmez *Legămintele* celor care aspiră să devină *Buddha Învăţători* (sau *Bodhisattvaşi*).

Când Marpa a binecuvântat vinul pentru *Închinarea Interioară*, oricine a putut vedea aura în culorile curcubeului din jurul cupei-craniu în care fusese turnat vinul. Folosind vinul sacrificial, el îi preamări pe Maeştri şi pe Zeităţile Tutelare, apoi bău o parte din acesta iar restul mi-l dădu mie, rest pe care l-am băut imediat. Gurul meu spuse: „Este semn bun. Deşi oferirea vinului în cadrul *Închinării Interioare* pe care o fac eu este superioară *Ritului Completei Iniţieri* din oricare altă Şcoală, mâine dimineaţă îţi voi da şi *Completa Iniţiere* (a Şcolii noastre), care va face să se coacă seminţele *Adevărurilor Mistice* ce vor fi sădite în inima ta."

Apoi ridică *Maṇḍala Demchog*, cea cu şaizeci şi două de Zeităţi, şi începu s-o explice. El arătă spre fundalul zugrăvit cu praf al *Maṇḍalei* şi spuse că aceasta era o diagramă simbolică şi figurativă. Apoi, cu degetul, el arătă spre firmamentul de deasupra şi spuse că aceea era *Maṇḍala Realităţilor Adevărate*.

(Şi iată, acolo) am văzut, foarte distinct, cele *Douăzeci şi Patru de Locuri Sfinte*, cele *Treizeci şi Două de Locuri de Pelerinaj*, cele *Opt Măreţe Locuri de Incinerare* şi am mai văzut *Demchog*-ul, cu toate Zeităţile care locuiau acele Locuri Sfinte, aşezate de jur împrejurul lui. Zeităţile, unindu-şi vocile cu cea a Gurului meu într-un singur mare cor, mi-au conferit numele de iniţiat *Pal-Zhadpa-Dorje* (Gloriosul Imuabil-Complet Înflorit, adică *Purtătorul Simbolului Mistic*); în sanscrită – *Shrī-Vikasita (Hasita) Vajra*.

Apoi Gurul meu mi-a dat permisiunea de a străbate *Tantrele*

(Mantrayanice). El mi-a dat de asemenea şi explicaţii detaliate asupra diferitelor practici de meditaţie (sau *Yoga*), asupra tuturor metodelor şi sistemelor acestora. După aceea, şi-a pus mâna pe creştetul capului meu, spunând: „Fiul meu, am ştiut de la început că tu vei fi un vrednic *shiṣḥya*. În noaptea de dinaintea sosirii tale aici, am avut un vis în care mi-a fost prezis că tu vei fi un om care va servi cu mare eficacitate cauza buddhismului. Şi Damema a avut un vis asemănător, care s-a potrivit foarte bine cu al meu. Dar, mai presus de toate, amândouă visele, arătând că templul va fi păzit de o femeie, au prezis că Zeitatea păzitoare a *Învăţăturii* tale va fi o Ḍākinī. Deci tu eşti un *shiṣḥya* pe care Gurul meu şi Zeiţa mea păzitoare mi l-au dat în dar. Aşa stând lucrurile, m-am dus într-adevăr să te întâlnesc, pretextând că merg să-mi ar câmpul. Iar tu, bând tot *chhang*-ul oferit de mine şi arând apoi tot câmpul, ai prezis prin acestea că vei fi un *shiṣḥya* merituos, care va absorbi în totalitate *Adevărurile Spirituale* pe care eu trebuia să ţi le împărtăşesc. Mai mult decât atât, ofranda ta, constând în vasul de aramă cu patru toarte, a prezis faptul că vor fi patru mari discipoli. Pentru că vasul fusese curăţat foarte bine de orice murdărie, acesta era un semn al viitoarei tale eliberări de pasiunile lumeşti şi că trupul tău va dobândi controlul perfect asupra *Căldurii Vitale*. Oferirea vasului gol a prezis că atunci când vei medita, vei suferi din cauza lipsurilor. Şi pentru ca să ai de toate atunci când vei fi bătrân, şi ca discipolii şi adepţii tăi să fie plini de *Elixirul Adevărurilor Spirituale*, ţi-am umplut vasul cu unt topit, din cel pentru lămpile din altar. Pentru ca numele tău să devină vestit, am zdrăngănit inelele de la toartele vasului cât de tare am putut. Şi pentru ca să fii curăţat de toate păcatele, te-am pus să munceşti din greu la construirea celor patru case. Fiecare casă, în sine, simbolizează natura celor patru tipuri de acţiune, fiecare dintre acestea reprezentând, paşnica, puternica, fascinanta şi aspra acţiune. Intenţionat am vrut să-ţi umplu inima de căinţă amară şi tristeţe, duse până la disperare, dându-te mereu afară şi umilindu-te. Iar tu, pentru că ai putut suporta toate acele încercări cu răbdare şi supunere, fără a-ţi pierde deloc credinţa în mine, vei avea ca rezultat discipoli plini de credinţă, energie, inteligenţă şi compasiune, dotaţi chiar de la început cu calităţile necesare unui *shiṣḥya* destoinic. Aceştia vor fi lipsiţi de ataşamentele lumeşti, vor fi plini de răbdare, rezistenţi şi plini de străduinţă în timpul meditaţiei lor. În cele din urmă, ei vor fi binecuvântaţi cu *Realizarea Înţelepciunii*, vor fi plini de *Graţie* şi *Adevăr*, fiecare dintre aceştia devenind un Lama perfect şi, ca urmare, ierarhia şcolii Kargyütpa va deveni la fel de înaltă şi de strălucitoare ca luna plină. De aceea, bucuraţi-vă!”Aşa s-a făcut că Gurul meu m-a încurajat, m-a lăudat şi m-a făcut să mă bucur, iar zilele mele fericite au început.

Acesta a fost cea de-a Treia Acţiune (Meritorie) – Acţiunea prin care am obţinut *Iniţierea* şi *Adevărul*, pe care cu atâta ardoare le căutasem.

CAPITOLUL VII

Călăuzit de Guru

În care se spune despre roadele meditaţiei şi ale studiului lui Jetsün; despre ultima călătorie în India a lui Marpa; despre visul profetic al lui Milarepa şi despre interpretarea dată de Marpa acestui vis; şi despre responsabilitatea specială a lui Milarepa faţă de cei patru discipoli principali ai săi.

Rechung întrebă apoi: „Maestre, după ce ai primit *Adevărurile*, ai plecat de-ndată pentru a-ţi începe retragerea în sălbăticie, sau ai continuat să trăieşti împreună cu Gurul tău?”

Jetsün dădu următorul răspuns: „Gurul meu mi-a poruncit să rămân şi să continui acolo meditaţia, spunându-mi că el o să se-ngrijească de hrana şi de celelalte nevoi ale mele, şi a făcut acest lucru cu mare generozitate. Atunci am mers să practic meditaţia în singurătate într-o grotă numită Lhobrak-Tak-nya, ducând cu mine o cantitate mare de provizii. Acolo am practicat zi şi noapte, abordând o postură foarte rigidă, punându-mi deasupra capului o lampă aprinsă, stând nemişcat până când lampa se stingea de la sine. Aşa au trecut unsprezece luni. După această perioadă Gurul meu şi soţia sa au venit să mă vadă şi să-mi aducă de-ale gurii, cu intenţia de a organiza un ospăţ religios. Gurul meu a spus: „Fiule, este demn de laudă faptul că ai putut să meditezi timp de unsprezece luni, fără ca perna ta de meditaţie să fie lăsată să se răcească. Acum putem să dărâmăm acest zid (care te închide aici), iar tu poţi veni la bătrânul tău tată să te odihneşti puţin, şi să-i povesteşti acestuia experienţele pe care le-ai trăit în tot acest timp.”

Nu eram prea interesat s-o las mai moale cu meditaţia, dar fiindcă aşa poruncise Gurul meu, am fost nevoit să ies. Am dărâmat atunci zidul, dar fiindu-mi ciudă că trebuia să merg, am tras de timp cât am putut. După un timp, soţia lui Lama a venit din nou sus la mine şi m-a întrebat: „Fiule, vii odată?” „Nu prea am poftă să dărâm zidul ăsta”, i-am răspuns eu. Iar ea răspunse: „O, dar nu are importanţă. Tu ştii că *Profundele Semne Mistice* sunt foarte importante, nu? Şi în plus de asta, mai ştii şi că Lama e iute la mânie. Iar dacă din cauza acestei întârzieri vor apărea semne rele, o să fie mare belea. De aceea te voi ajuta să dărâmi zidul ăsta ca să ajungem cât mai repede.” Zicând acestea, dărâmă zidul, iar eu mă simţii pierdut cu totul.

Gurul meu spuse: „În timp ce noi doi, tată şi fiu, o să fim ocupaţi cu ritualurile legate de această Meditaţie, tu Damema, pregăteşte mâncarea.” Mai târziu, pe când luam masa, el mă întrebă: „Fiul meu,

la ce concluzii şi la ce convingeri ai ajuns în legătură cu aceste *Adevăruri*; ce experienţe, ce viziuni şi ce nivel de înţelegere ai atins?" Şi mai adăugă: „Povesteşte-mi totul pe-ndelete, fără grabă."

Auzind cuvintele lui, am îngenuncheat plin de o sinceră şi profundă smerenie şi, cu lacrimi în ochi, mi-am împreunat palmele, m-am prosternat de şapte ori şi, dintr-un suflet, i-am cântat un imn de laudă Gurului meu, – ca preludiu la povestirea experienţelor şi convingerilor mele:

Pentru ochii celor impuri, pe care Tu cauţi să-i eliberezi,
Te manifeşti într-o mulţime de forme;
Însă pentru cei ai adepţilor Tăi, cei ce au fost purificaţi,
Tu, Venerabile, le apari *Perfect*; O, închinare Ţie!

Cu vocea ta de *Brahma*, cea înzestrată cu cele şaizeci de perfecţiuni vocale,
Tu predici *Adevărurile Sfinte*, fiecăruia pe limba sa,
În toate cele optzeci şi patru de mii de subiecte ale acestora;
Plecăciune în faţa *Cuvântului* Tău, perceptibil, dar totodată inseparabil de *Vacuitate*!

În cereasca strălucire a Minţii *Dharma-Kāya*,
Nu există umbră de vreun lucru sau concept,
Deşi ea penetrează toate obiectele cunoaşterii;
Plecăciune în faţa *Minţii Neclintite şi Eterne*!

În *Palatul Sfânt al Purelor* şi *Spiritualelor Tărâmuri*,
Tu, iluzorie *Persoană*, deşi neclintită şi fără de sine,
Tu, *Mamă Divină* a Iluminaţilor (*Buddha*) din trecut, prezent şi viitor,
Minunata mea Mamă Damema, la Picioarele Tale eu mă prostern.

(O, Guru al meu), fiilor Tăi spirituali,
Discipolilor tăi, cei care de *Cuvântul* Tău ascultă,
Faţă de fiecare dintre ei, şi faţă de toţi adepţii Tăi,
Eu plecăciune sinceră şi-adâncă fac acum.

Oricare dintre ele ar fi, şi orice parte a acestor multe lumi,

Pentru a servi de-ofrandă ritualului divin,
Eu ţi le ofer Ţie, împreună cu forma mea trupească;
Ca de toate păcatele mele să fiu eliberat, purificat.

De meritele dobândite de-alţii, eu mă bucur;
De-aceea, rogu-Te, *Roata Adevărului* Tu pune-o în mişcare;
Şi până ce *Vâltoarea din Fiinţă* nu va fi golită,
Tu nu părăsi lumea aceasta, o Nobile Guru.

Dedic tot meritul acestui Imn,
Cauzei Binelui Universal.

După ce am cântat, ca preludiu, acest imn alcătuit din şapte strofe, am continuat spunând următoarele:

„Inseparabil de *Dorje-Chang* eşti tu, Guru al meu, împreună cu soaţa ta şi cu feciorul tău. Ca urmare a minunatelor şi meritoriilor tale fapte, şi a forţei *Graţiei* ce izvorăşte din nemărginita ta generozitate şi a bunătăţii tale mai presus de orice răsplată, eu, supusul tău, am absorbit puţină cunoaştere care ţine de sfera înţelegerii, şi pe care acuma vreau s-o aştern în faţa ta. În neclintita *Stare de Linişte* din mijlocul *Adevărului Etern*, ascultă-mă pentru o vreme.

Am înţeles că acest corp al meu este un produs al *Ignoranţei*, aşa cum este expus şi în cele Douăsprezece *Nidana*. El este alcătuit din carne şi sânge, iar focul său este aprins de puterea de percepţie a conştiinţei. Pentru fericiţii care tânjesc după *Eliberare*, acesta constituie vehiculul prin mijlocirea ei pot dobândi *Libertate* şi *Însuşiri Speciale*; însă pentru cei mai puţin norocoşi, care doar păcătuiesc cu ajutorul lui, trupul poate fi doar o călăuză spre stările joase şi mizere ale existenţei. Astfel, viaţa noastră este piatra de hotar, de unde se poate alege calea care ne poate duce în sus sau în jos. Timpul prezent este timpul cel mai preţios pe care îl avem, pentru că, acum, fiecare dintre noi poate decide între o parte şi cealaltă, între a perpetua binele sau a perpetua răul. Am înţeles că acest lucru este scopul cel mai important al vieţii noastre de acum. Şi iarăşi, ajutat de Tine, Puternic Stăpân şi Salvator al fiinţelor asemeni celor mie, sper să traversez acest *Ocean al Existenţei Lumeşti*, sursă a tuturor suferinţelor şi durerilor, de care e atât de greu de scăpat. Dar, pentru a putea să fac acest lucru, este necesar, mai întâi de toate, să-mi găsesc refugiul, adăpostul spiritual în *Preţioasa Trinitate*, şi să respect şi să adopt, cu un spirit sincer, regulile prescrise. Şi în această privinţă eu îl consider pe Guru ca fiind sursa principală şi întruchiparea întregului bine şi a

întregii fericiri, care mi se vor cuveni.

Ca urmare, eu am înţeles necesitatea supremă de a mă supune poruncilor Gurului meu, şi de a-mi păstra o trainică şi neîntinată credinţă în el. După ce am realizat acest lucru, am realizat de asemenea că meditaţia profundă asupra dificultăţii dobândirii preţiosului avantaj al unei existenţe umane, libere şi bine înzestrate, asupra incertitudinii în legătură cu momentul exact al morţii, asupra neîndoielnicului efect care rezultă din acţiunile unei persoane, şi asupra suferinţelor fiinţelor ce trăiesc în *sangsāra*, că acest fel de meditaţie nu poate da greş în determinarea unei persoane să dorească libertatea şi desprinderea de toate existenţele *sangsārice*; dar pentru a dobândi acest lucru, această persoană va trebui să apeleze la *Nobila Cale Octuplă*, pentru că doar cu ajutorul acesteia o fiinţă umană poate obţine acest gen de eliberare. Apoi, de la nivelul acestei Căi, acel om trebuie să meargă mai departe şi, gradat, să ajungă la *Căi Mai Înalte*. Dar, totodată, el va trebui să-şi respecte *Legămintele* proprii ca pe ochii din cap, pentru că dacă ele vor fi modificate sau mutilate, în cele din urmă ele vor slăbite sau distruse. Şi am mai înţeles că, dacă cineva ţinteşte spre pacea şi fericirea individuale, atunci această persoană adoptă *Calea cea Mică* (*Hīnayāna*). Însă cel care, de la început, a dedicat altora meritele iubirii şi ale compasiunii sale, atunci acest om păşeşte pe *Calea cea Mare* (*Mahāyāna*). Pentru a ieşi de pe *Calea cea Mică* şi pentru a intra pe *Calea cea Mare*, este necesară dobândirea unei viziuni clare asupra scopului şi aspiraţiilor proprii, aşa cum de asemenea se recomandă şi în cazul neasemuitei *Căi Neclintite* (*Vajra-Yāna)*.

Însă, pentru dobândirea unei viziuni clare asupra *Scopului Final*, este esenţial ca persoana să aibă ajutorul unui Guru complet realizat, care să cunoască fiecare ramură a celor *Patru Rituri Iniţiatorii*, şi care să nu aibă nici cea mai mică nelămurire, lipsă de înţelegere ori îndoială asupra lor, pentru că numai un astfel de Guru poate face ca *Scopul Ultim* să fie complet explicit pentru un *shiṣḥya*. Ceremonia de iniţiere conferă puterea de a stăpâni gândurile tulburătoare şi înşelătoare care pot apărea în legătură cu *Scopul Final*.

În meditaţia asupra *Scopului Ultim*, treptat-treptat trebuiesc implicate, pe lângă toate energiile proprii, şi perspicacitatea logică sau gramaticală. Şi, atât prin judecată morală şi mentală, cât şi printr-o căutare interioară, trebuie să fie descoperită non-existenţa *Ego*-ului personal şi, ca efect al acestei descoperiri, absurditatea ideii că acesta ar exista. Pentru realizarea non-existenţei Ego-ului personal este necesar ca mintea să fie ţinută în stare de calm şi linişte. Având capacitatea şi folosind diferite metode de a aduce mintea în această stare (ca urmare şi a altor cauze..), toate (gândurile, ideile şi percepţiile) încetează, iar mintea trece de la starea de conştienţă

(legată de obiecte), la o stare de perfectă linişte, astfel încât pot trece zile, luni sau ani, fără ca acea persoană să realizeze acest lucru; trecerea timpului îi devine cunoscută acestuia doar prin intermediul altor persoane. Această stare este numită *Shi-nay* (*Repaus Liniştit*). Nelăsându-ne furaţi, neabandonându-ne stării de uitare de sine sau de inconştienţă (legată de obiecte), ci (aflaţi în această stare) exercitându-ne intelectul sau capacităţile conştiinţei, vom putea dobândi acea stare extatică, dar plină de claritate, a unei conştiinţe calme şi liniştite.

Cu toate că această stare a conştiinţei există, stare ce este numită *Lhag-tong – Starea de Supraconştiinţă,* indivizii obişnuiţi sau ego-entităţile, atâta vreme cât sunt astfel, nu sunt în stare să o experimenteze. Eu cred că ea poate fi experimentată doar când se atinge primul *Stadiu (suprauman)*, din cadrul *Căii către Starea de Buddha*. Aşadar, printr-un proces de gândire şi de vizualizare, omul poate păşi pe *Cale*. Aşadar, a reuşi să vizualizezi formele Zeităţilor asupra cărora se meditează, nu reprezintă decât semne ale perseverenţei în meditaţie. Ele în sine nu au nici un fel de valoare, şi nu au nici un fel de importanţă.

Ca o concluzie, o stare mentală liniştită şi calmă, dar în acelaşi timp vie, însoţită de energie şi de o ascuţită putere de analiză, a unui intelect lucid şi iscoditor, reprezintă cerinţele indispensabile. Acestea, la fel ca treptele cele mai de jos ale unei scări, sunt absolut necesare ascensiunii şi evoluţiei unei persoane. Însă, în procesul meditativ din această stare de linişte mentală (*Shi-nay*), printr-o concentrare mentală asupra formelor şi înfăţişării obiectelor, dar şi asupra obiectelor lipsite de formă sau înfăţişare, cel dintâi efort trebuie făcut fiind într-o stare de spirit plină de compasiune, având ca scop dedicarea tuturor meritelor rezultate în urma eforturilor proprii *Binelui Universal*. În al doilea rând, scopul la care aspiră persoana trebuie să fie foarte bine definit şi foarte clar, înălţându-se din regiunile în care gândurile sunt transcense. În ultimul rând, este necesar ca rugăciunea mentală şi dorinţa de binecuvântare a celorlalţi să fie atât de arzătoare, încât să treacă dincolo de gândire. Aceste lucruri eu le înţeleg ca fiind cele mai elevate dintre toate *Căile*.

Dar, aşa cum doar numele mâncării nu potoleşte pofta de mâncare a unei persoane înfometate, pentru asta el trebuind să mănânce hrana, şi nicidecum numele acesteia, şi omul care doreşte să cunoască *Vacuitatea* (Gândirii) trebuie să mediteze şi să o realizeze, şi nu doar să ştie care este definiţia ei. Şi, mai mult decât atât, pentru a obţine cunoaşterea *Stării de Supraconştiinţă* (*Lhag-tong*), omul trebuie să practice şi să se familiarizeze cu dobândirea mecanică, automată, a rezultatelor unei asemenea practici, şi asta fără întrerupere. Cu alte cuvinte, deprinderea de a contempla *Vacuitatea*, *Echilibrul*,

Indescriptibilul şi *Irecognoscibilul*, formele celor patru stadii diferite a celor *Patru Niveluri de Iniţiere*, paşi gradaţi pentru realizarea *Scopului Ultim* al misticei *Vajra-Yāna* (sau *Calea Neclintită*). Pentru a le înţelege complet, o persoană trebuie să sacrifice confortul trupesc şi comoditatea şi, având mereu în minte scopul, trebuie să înfrunte şi să depăşească orice obstacol, să fie gata de a-şi sacrifica chiar viaţa, şi să fie pregătită pentru a face faţă oricăror evenimente neplăcute.

În ceea ce mă priveşte, eu nu am nici o posibilitate de a vă recompensa pe voi, Gurul meu şi Venerabila mea Mamă, binefăcătorii mei; bunătatea voastră plină de iubire depăşeşte puterea mea de a vă răsplăti, oricare ar fi darul meu, averi sau bogăţii lumeşti. Şi, ca atare, vă voi răsplăti dedicându-mi întreaga viaţă meditaţiei, finalizând studiul *Învăţăturilor* voastre în *Cerul, Og-min*.

„Gurului meu, Marele *Dorje-Chang*,
Damemei, Mamă a tuturor Iluminaţilor (*Buddha*),
A tuturor Prinţilor Regali – ai *Avatārilor*,
Aduc în dar, pentru-ale Lor urechi, aceast-esenţă a-nvăţăturii mele adunată.

„Iar dac-o fi vreo erezie sau vreo eroare-n vorba mea,
O să îi rog să aibă bunătatea să mă ierte,
Şi să mă-ndrepte apoi pe *Calea cea Dreaptă*.

„O, Domn al meu, din sfera solară a *Graţiei* Tale,
Radioasele Raze de Lumină-au strălucit,
Deschizând larg petalele Lotusului din Inima mea,
Lăsând astfel să răspândească mireasma ce din Cunoaştere-i născută,
Şi pentru-aceste lucruri, o veşnicie-ndatorat eu îţi voi fi,
Şi-am să Te venerez prin meditaţie statornică, neîncetată.

„Binecuvântează-mă ca, prin eforturile mele,
Binele s-ajungă la fiece făptură.
Iar la sfârşit, cer iertare pentru desfrâul vorbelor mele.”

Gurul meu fu plăcut impresionat şi spuse: „Fiule, am aşteptat multe de la tine, iar aşteptările mi-au fost împlinite.” Apoi soţia lui spuse: „Am ştiut că fiul meu are voinţa şi capacitatea intelectuală de a reuşi.”

Amândoi erau extrem de mulţumiţi şi am discutat îndelung despre diferite subiecte spiritual-religioase. Apoi Gurul meu cu soţia sa şi-au luat rămas bun de la mine, iar eu mi-am reluat meditaţiile în singurătate.

Cam în această vreme, Gurul meu, aflându-se într-o călătorie prin satele din nordul ţinutului Uru, a trebuit să săvârşească o ceremonie religioasă într-una din casele lui Marpa Golay, în timpul căreia a avut o viziune. În această viziune i-au apărut nişte *Dākinī* care i-au reamintit de unele sugestii enigmatice date de Gurul său Naropa, şi pe care el, atunci când le primise, nu le înţelesese. Acum, aceste *Dākinī* i le-au interpretat şi explicat, iar rezultatul acestui lucru a fost faptul că Gurul meu a plecat în India să-l vadă pe Naropa.

După aceea, într-o noapte, la câteva zile de la reîntoarcerea Gurului meu în Valea Grâului, am visat că o femeie cu pielea de culoare albastru-închis, îmbrăcată în mătăsuri şi frumos împodobită cu cele şase ornamente de os, cu genele şi sprâncenele aurii, mi-a apărut în faţă şi mi-a spus: „Fiul meu, ca urmare a râvnei cu care ai practicat o meditaţie constantă, atât de mult timp, tu ai reuşit să dobândeşti *Adevărurile Marelui Simbol*, lucru care îţi va permite să atingi *Nirvāṇa*. Ai dobândit de asemenea şi *Cele Şase Doctrine*. Însă îţi lipseşte preţioasa învăţătură *Drong-jug*, prin care poţi să obţii *Starea de Buddha* într-o clipită. Trebuie să o dobândeşti neapărat."

M-am gândit apoi mult la acest vis şi am tras concluzia că femeie aceea era o *Dākinī*, de vreme ce arăta aşa. Totuşi, nu eram încă sigur dacă viziunea era o indicaţie a unui eveniment ce avea să se petreacă, sau era o ispită a lui *Mārā*. Oricum ar fi fost, eram ferm convins că Gurul meu, Întruparea tuturor Buddha trecuţi, prezenţi şi viitori, putea cu siguranţă să mă lămurească, pentru că nu exista lucru pe care el să nu-l ştie. Mai ales în privinţa cunoaşterii, ştiam că înţelegerea sa cuprindea tot ce ţine de aceasta, de la *Adevărurile Sacre* mai sus menţionate (prin care se obţine *Nirvāṇa*), până la ştiinţa de a lipi la loc vasele de lut sparte. Iar dacă el va considera viziunea mea un fel de premoniţie, atunci eu va trebui să obţin *Drong-jug*.

Aşadar, am dărâmat zidul despărţitor care fusese lipit cu lut, şi am plecat să-l văd pe Gurul meu. Când mă văzu rămase cu gura căscată, şi-mi zise: „De ce ai venit aici în loc să rămâi să meditezi în singurătate? Rişti să dai de vreun necaz." Şi atunci i-am povestit despre acea viziune, spunându-i că am vrut să mă asigur dacă aceasta era o revelaţie ori o tentaţie din partea lui *Mārā*. Dacă era vorba de o premoniţie, atunci îl rugam respectuos să-mi reveleze această cunoaştere, pentru care venisem. El se aşeză atunci în tăcere pentru un timp, iar la sfârşit spuse: „Da, a fost o revelaţie făcută de acea *Dākinī*. Când eu mă pregăteam să mă întorc din India, Gurul meu, marele *pandit* Naropa, a vorbit despre acest *Drong-jug*, dar eu nu-mi amintesc

să-l fi obţinut. O să mă uit prin toate manuscrisele indiene şi o să-l caut."

Apoi, amândoi am petrecut o zi şi-o noapte căutând prin toată colecţia de manuscrise acest *Drong-jug*. Şi deşi am dat peste o mulţime de tratate despre *Pho-wa*, despre *Drong-jug* nu am găsit nici măcar un singur cuvânt. La un moment dat, Gurul meu spuse: „A, visul pe care l-am avut atunci când am fost în nordul ţinutului Uru, este de asemenea un semn care-mi indică să merg şi să obţin tot această lucrare (despre *Drong-jug*). În plus, mai sunt nu ştiu câte alte lucrări pe care trebuie să le procur. Ca urmare, trebuie să merg în India să le obţin."

În ciuda tuturor rugăminţilor şi argumentelor noastre despre vârsta sa înaintată, care poate constitui un obstacol în cazul unei grele călătorii ca aceasta, Gurul meu a fost ferm hotărât s-o întreprindă. Fiecare dintre discipolii săi a contribuit cu ce a putut la cheltuielile de călătorie, iar toate darurile obţinute au fost transformate într-o grămăjoară de piese de aur, cu care Marpa porni la drum spre India, unde ajunse chiar în perioada dispariţiei lui Naropa din acest nivel al existenţei. Marpa era hotărât să-şi sacrifice viaţa pentru a obţine o întrevedere cu Gurul său, iar diferitele semne şi prevestiri i-au dat speranţă, interpretându-le ca semne pentru îndeplinirea cu succes a dorinţei sale.

Chemându-l prin fervente rugăciuni pe Gurul său, în cele din urmă acesta îşi făcu apariţia într-o pădure deasă şi, mergând împreună la mânăstirea din Phulahari, îl întrebă despre ştiinţa referitoare la *Drong-jug*. Atunci Sfântul Naropa l-a întrebat pe Marpa: „Ţi-ai amintit de acesta de unul singur, sau ai avut o revelaţie?" Marpa a răspuns: „Nu mi-am adus aminte eu, şi nici nu am avut eu personal revelaţia." Am un discipol pe nume Thöpaga, lui i-a fost acordată această revelaţie, şi pe această bază am venit aici." „Minunat", a spus Naropa, „iată că în Tibet, o ţară a ignoranţei, există şi nişte spirite la fel de strălucitoare ca soarele ce luminează crestele munţilor."

Se spune că după aceea Naropa, ţinându-şi palmele împreunate ca pentru rugăciune, a intonat cele ce urmează:

„În întunecatele ţinuturi ale Nordului,
Asemeni soarelui ce luminează piscurile munţilor
Trăieşte cel care-i numit Thöpaga;
Să ne plecăm în faţa acestei Mari Fiinţe."

Apoi Naropa şi-a închis ochii cu reverenţă, înclinând capul de trei ori în direcţia Tibetului; şi-odată cu el, toate crestele munţilor şi toţi

copacii şi-au plecat capetele de trei ori către Tibet. Se spune că până în zilele noastre, toate culmile dealurilor şi toate vârfurile copacilor din jurul mânăstirii din Phulahari sunt înclinate spre Tibet. Şi pentru că el primise transmisiunea întregii *Tantre Şoptite la Ureche* de la Zeităţile *Dākinī*, Sfântul Naropa a interpretat anumite semne ca fiind prevestiri ale unor evenimente viitoare. Modul în care Marpa şi-a adus omagiul, a prevestit pierderea propriului său fiu, dar ea a prezis continuarea perpetuării *Liniei de Transmisiune* de către mine. Şi-ntr-adevăr, după ce Marpa s-a reîntors în Tibet, l-a pierdut pe fiul său, Darma-Doday, aşa cum fusese prezis la ceremonia de aducere a omagiilor.

La comemorarea morţii fiului său, după terminarea ceremoniilor aferente, pe când Marpa era aşezat în mijlocul adunării tuturor discipolilor, aceştia, într-un glas, îi vorbiră despre vârsta sa înaintată şi despre greaua pierdere pe care o suferise prin moartea fiului său, fiu care era întruparea tuturor Buddha, trecuţi, prezenţi şi viitori, şi care, dacă ar fi trăit, ar fi fost succesorul său destoinic şi plin de merite. Ei au mai spus: „Acum, mai înainte de toate, trebuie să găsim metoda cea mai bună pentru a face ca *Linia de Transmisiune Kargyütpa* să fie cât mai vestită şi mai durabilă posibil. De aceea noi te rugăm să fii bun şi să laşi instrucţiuni speciale fiecăruia dintre noi, discipolii tăi, în legătură cu ce ramură a *Doctrinei* trebuie să urmeze fiecare, şi ce linie conducătoare a practicii trebuie să adopte fiecare dintre noi. Gurul spuse: „Eu, discipolul spiritual al marelui pandit Naropa, mă bizui doar pe îndrumările oculte pe care le primesc prin semne şi vise. *Ierarhia Kargyütpa* este binecuvântată de Sfinţia sa Naropa. Mergeţi voi, principalii mei discipoli şi aşteptaţi-vă visele, iar apoi veniţi şi mi le povestiţi.”

Aşadar, discipolii şi-au concentrat atenţia asupra viselor şi apoi au mers să povestească rezultatul acestora. Toate, sau aproape toate erau mai mult sau mai puţin bune, însă nici unul dintre vise nu făcea referire la viitorul *Ierarhiei (Succesiunii)*. Oricum, eu am visat despre patru mari stâlpi de susţinere, vis pe care i l-am relatat Gurului meu prin următoarele versuri:

„Dând ascultare poruncii lui *Dorje-Chang*,
Visul de-azi noapte-l povestesc acum,
Exact în modul în care el a fost visat;
Fii bun (O Guru al meu), şi pleacă-ţi urechea doar un pic.

În vastele tărâmuri ale Lumii de la Nord,
Visai că se afla un munte mare,

Cu vârful său el atingea chiar cerul.
În jurul piscului său, soarele şi luna se roteau,
Şi-şi aruncau razele lor, luminând tot cerul de deasupra.
Baza marelui munte se-ntindea pe tot Pământul;
Pe fiecare coastă a sa curgeau patru izvoare, nesecate,
Din care toate simţitoarele fiinţe setea îşi vor potoli.
Apele lor se revărsau într-un ocean profund,
Pe malurile lor nenumărate flori se deschideau.
Astfel sună povestea despre visul ce-l avui,
Pe care-acum, Gurului meu, lui *Buddha cel Etern*, o spun.

La partea dinspre răsărit a marelui şi gloriosului munte,
Visai că se afla un stâlp măreţ.
Şi-n vârful lui, stătea un leu, acolo căţărat;
Coama acelui leu era foarte bogată,
Ghearele sale, toate patru, zgâriau coastele muntelui,
Iar ochii săi întorşi priveau spre cerul nalt.
Iar mai apoi, peste toţi munţii, leul liber hoinărea.
Acestea, Gurului meu, lui *Buddha cel Etern*, eu i le spun.

La partea dinspre sud (a muntelui) un stâlp înalt stătea;
Pe-al cărui vârf o puternică tigroaică răcnea;
Dungile tigroaicei erau frumoase,
Iar cele din interior erau triple şi foarte pronunţate,
Cele patru labe ale ei zgâriau, cu ghearele, adâncurile pădurii,
Iar ochii săi întorşi priveau spre cerul nalt.
(Apoi) prin jungla deasă, liberă, tigroaica hoinărea,
Trecând peste pâlcuri de păduri, peste câmpii.
Acestea, Gurului meu, lui *Buddha cel Etern*, eu i le povestesc.

La partea vestică (a muntelui), stătea un stâlp înalt;
Pe vârful lui, o acvilă se-avânta;
Aripile acvilei erau larg deschise,
Ciocul acvilei străpungea cerul
Iar ochii ei, priveau către-nălţimi.
Apoi, s-a avântat în sus, către seninul de deasupra.
Acestea, Gurului meu, lui *Buddha cel Etern*, eu i le spun.

Şi-n partea nordică (a muntelui) era un stâlp înalt;
Pe vârful său un vultur cutezător plana;

Aripile vulturului erau larg desfăcute,
Pe-o stâncă-naltă cuibul acelui vultur era cocoţat,
Şi-n el, eu am văzut că vulturul avea un puişor,
Iar mai apoi tot cerul era plin de păsărele.
Vulturul şi-a întors ochii către înaltul cer,
Şi-n urmă, şi-a luat avântul, către tărâmurile cele mai de sus.
Acestea, Gurului meu, lui *Buddha cel Etern*, eu i le povestesc.

Socotind că toate acestea sunt semnele de bun augur,
Ce prevestesc doar fapte bune, virtuoase,
Înfiorat am fost de bucurie, şi exaltat fiind,
Vin să te-ntreb umil, ce înţeles au toate-acestea."

La auzul celor povestite mai sus, Gurul meu a fost foarte încântat, şi ca urmare a zis: „Visul tău este minunat." Apoi, adresându-se soţiei sale, spuse: „Damema, pregăteşte un prânz bogat." După ce termină pregătirile, la el fură invitaţi toţi discipolii şi învăţăceii tineri. Gurul meu, adresându-se întregii adunări, spuse acestea: „Mila-Dorje-Gyaltsen a avut un vis care conţine semne extraordinare." Primul-Discipol îl rugă atunci să interpreteze visul şi să dezvăluie acele semne misterioase. Atunci, (Gurul nostru), marele *Avatāra* şi Tălmăcitor improviză într-o interpretare recitată, povestirea înţelesurilor visului, care prevestea destinul viitor al *Liniei de Transmisiune* şi a *Ierarhiei Kargyütpa*, după cum urmează:

„Domn al nostru, Venerabil, Adăpost şi Sprijin pentru toate
Fiinţele Simţitoare, tu, *Eternul Buddha*,
O, Sfinte Naropa, mă plec, prosternându-mă, la Picioarele Tale.

Iar voi, discipoli ai mei, cu toţii adunaţi şi aşezaţi aici,
Luaţi aminte la înţelesul acestui minunat, profetic vis,
Pe care de îndată eu vi-l voi tălmăci.

Vastele regiuni ale ţinutului din Nord
Simbolizează că-n Tibet *Doctrina Buddhistă* va avea întâietate.
Muntele cel mare simbolizează Şcoala noastră, *Kargyütpa*,
Ale cărei baze le-am pus eu, Marpa Tălmăcitorul,
Şi cu adepţii mei, şi toată *Ierarhia*.
Vârful muntelui care-atinge cerul,

Simbolizează *Ţelul cel Inegalabil*;
Soarele şi luna, rotindu-se în jur,
Sunt completa *Iluminare* şi *Iubirea*;
Razele lor, iluminând cerul de deasupra,
Sunt *Graţia* ce luminează *Ignoranţa*;
Baza muntelui ce-acoperă Pământul
Arată cum faptele noastre vor umple această Lume;
Pâraiele ce izvorăsc din cele patru părţi de munte,
Simbolizează *Riturile de Iniţiere* şi-*Adevărurile*;
Apele lor, ce potolesc setea fiinţelor,
Prevestesc că fiecare lucru viu va fi matur şi apoi va fi salvat;
Apele lor, ce curg către *Oceanul cel Profund*,
Înseamnă amestecarea *Luminii din Interior* cu aceea din *Exterior*;
Nenumăratele flori ce înfloresc pe maluri,
Sunt *Imaculatul Rod* al *Adevărurilor Realizate*.
O, voi cei aşezaţi aici, discipoli ai mei,
Întregul vis e unul bun, nu unul rău.

Marele stâlp din estul muntelui cel mare,
Este Tsurtön-Wang-gay, din Döl.
Leul care-i căţărat pe vârful lui,
Arată firea lui Tsurtön, ca cea a unui leu;
Iar coama cea bogată, ne-arată cum,
De *Adevărurile Mistice* acesta e pătruns,
Iar cele patru labe ale leului, cu ghearele înfipte pe laturile muntelui,
Ne-arată că acesta-i înzestrat cu cele patru forţe motrice nemărginite;
Ochii leului care-s întorşi spre cer,
Ne-arată că acesta şi-a luat rămas bun de la viaţa în *sangsāra*;
Iar hoinăreala leului pe crestele înalte ale munţilor,
Ne-arată că acesta trăieşte în *Tărâmurile celui Liber*.
O, voi cei aşezaţi aici, discipoli ai mei,
Visul referitor la Est e unul bun, nu unul rău.

Marele stâlp, dinspre partea de sud a muntelui cel mare,
Este Ngong-Chudor, cel ce e din Zhung;
Tigroaica care rage din vârful acestui stâlp,
Ne-arată firea de tigroaică a acestui om;
Dungile ei, fiindcă se văd frumoase şi bine definite
Ne-arată că acesta este îmbibat de *Adevărurile Mistice*;
Dungile triple, care-nconjoară blana peste tot,

Arată că acest om a realizat *Trinitatea* în interiorul lui;
Cele patru labe, cu ghearele înfipte în adâncurile junglei,
Arată că prin el, cele *Patru Comandamente* vor fi îndeplinite;
Ochii tigroaicei, întorşi spre cerul-nalt,
Ne-arată că acesta şi-a luat rămas bun de la viaţa în *sangsāra*;
Iar hoinăreala ei prin desele păduri, în libertate,
Ne-arată că acesta a realizat *Eliberarea*;
Tigroaica ce traversează pâlcuri de păduri, câmpii,
Ne-arată că *Linia de Transmisiune* a sa va continua prin descendenţii săi.
O, voi cei aşezaţi aici, discipoli ai mei,
Visul referitor la Sud e unul bun, nu unul rău.

Marele stâlp, din partea vestică a muntelui cel mare,
E Metön-Tsönpo, din Tsang-rong;
Acvila ce planează deasupra vârfului acestui stâlp,
Arată că natura lui e ca cea a unei acvile;
Aripile larg desfăcute ale acestei păsări
Arată plinătatea de *Misticele Adevăruri* de care dă dovadă acest om;
Ciocul acvilei străpungând cerul de sus
Arată că acesta a reuşit să treacă peste toate capcanele meditaţiei;
Ochii acvilei care privesc, întorşi, către înaltul cer,
Ne-arată că acesta şi-a luat rămas bun de la viaţa în *sangsāra*;
Zborul acvilei în albastrul de deasupra
Ne-arată că acesta a trecut în *Tărâmurile celui Liber*.
O, voi cei aşezaţi aici, discipoli ai mei,
Visul referitor la Vest e unul bun, nu unul rău.

Marele stâlp din partea nordică a muntelui cel mare
Este Mila-Repa, din Gungthang;
Vulturul care planează deasupra vârfului acestui stâlp
Arată că natura sa este precum a unui vultur;
Aripile larg desfăcute ale acestei păsări,
Arată că el este îmbibat de *Misticele Adevăruri*;
Cuibul vulturului, ce-i agăţat pe-o stâncă,
Ne-arată viaţa sa, cea dură ca o stâncă;
Vulturul care creşte un pui în cuibul său,
Arată că acesta va avea un fiu (spiritual) fără de-asemănare;
Iar păsărelele ce zboară-n vastul cer, umplându-l,
Arată despre răspândirea-n lume a Şcolii noastre, *Kargyütpa*;
Ochii întorşi ai vulturului, care privesc către înaltul cer,

Ne-arată că acesta şi-a luat rămas bun de la viaţa în *sangsāra*;
Zborul vulturului, în cerul de deasupra,
Ne-arată că acesta a ajuns în *Tărâmurile celui Liber*.
O, voi cei aşezaţi aici, discipoli ai mei,
Visul referitor la Nord e unul minunat.

Acum, că datoria vieţii mele e-mplinită;
Mantia mea, întinsă-i peste voi.
Iar de cuvintele ce-am spus sunt profeţii,
Atunci, *Kargyütpa* va dobândi întâietate
Va creşte-n glorie, şi-n veci nu va pieri."

După ce el sfârşi de rostit aceste cuvinte profetice, fiecare dintre discipolii prezenţi fu cuprins de bucurie. Apoi Marpa le deschise comoara sa de cărţi spirituale şi de suluri conţinând *Adevărurile* şi *Ştiinţele Mistice*. În timpul zilei, le dădea acestora învăţătura, prin expuneri, lecturi şi predici; iar pentru noapte, îi încuraja pe aceştia să mediteze. Ca urmare, fiecare dintre ei a realizat un mare progres în propria dezvoltare spirituală.

Într-o noapte, în timpul unei *Iniţieri Speciale* în *Ritualul Yūm* (*Textul-Mamă*), Lama a socotit că, cu ajutorul clarviziunii sale, va reuşi să descopere ce linie particulară de studiu şi de adevăruri era potrivită pentru fiecare dintre cei patru discipoli principali ai săi, pentru a-i da fiecăruia exact acele texte din *Sacrele Adevăruri* care le-ar fi de cel mai mare ajutor. Aşadar, el s-a hotărât să observe semnele din zorii zilei. De aceea, în dimineaţa zilei următoare, i-a privit pe aceşti discipoli cu ochiul clarviziunii. Şi atunci l-a văzut pe Ngogdun-Chudor, din Zhung, în timp ce explica şi clarifica ritualurile legate de *Gaypa-Dorje*. Tsürtun-Wang-gay, din Döl, era aşezat şi făcea meditaţia referitoare la *Pho-wa* (*Transferul Principiului Conştiinţei*); Metön-Tsönpo, din Tsang-rong, era aşezat şi practica meditaţia *Öd-Sal* (*Lumina-Clară*), în timp ce eu practicam meditaţia *Tūm-mo* (ştiinţa generării *Căldurii Vitale*).

Acestea erau informaţiile (dobândite pe cale ocultă), despre aptitudinile înnăscute ale fiecăruia dintre noi, principalii săi discipoli, prin care puteam stăpâni liniile particulare de studiu, potrivite fiecăruia dintre noi, şi în care am fi avut cele mai bune rezultate; iar Marpa va trebui să ne confere fiecăruia iniţierea specifică.

Drept pentru care el a făcut fiecăruia dintre noi darul ultimei, dar celei mai bune, învăţături ale sale. Lui Lama Ngogpa i-a dăruit textul care explica extrem de clar *Gyüd* (*Tantrele*), în conformitate cu cele *Patru Metode* şi cele *Şase Scopuri*, şi ale cărei explicaţii sunt atât de clare şi metodice, încât se poate spune despre ele că sunt asemenea

unui şirag de perle. Pe lângă acest text, Marpa îi mai dărui şi cele şase ornamente, lingura pentru sfinţit şi rozariul de rubine care la origine aparţinuse lui Naropa. De asemenea, îi dădu acestuia comentariile indiene asupra textelor respective, şi-l îndemnă din inimă să fie de ajutor pentru îndeplinirea *Scopului Universal*, predicând *Dharma* tuturor fiinţelor simţitoare.

Lui Tsurtön-Wang-gay din Döl, Marpa i-a dăruit textul despre *Pho-wa* (*Transferul Principiului Conştiinţei*), transfer ce poate fi asemuit cu o pasăre care zboară liberă printr-o fereastră deschisă. Pe lângă acesta, Marpa i-a dăruit şi relicve de-ale lui Naropa, păr, unghii, leacuri ale acestuia, capişonul ritual pentru ceremonie, împodobit cu imaginile pictate ale celor *Cinci Dhyānī Buddha* şi, mai presus de toate, îndemnul ferm de a practica *Pho-wa*.

Lui Metön-Tsönpo din Tsang-rong i-a dăruit un text despre *Öd-Sal* (*Lumina Clară*), cea care este aidoma unei lămpi aprinse ce luminează întunericul nopţii, împreună cu *Sceptrul Lamaic* (*dorje*) şi cu clopotul, o micuţă tobă dublă (*damaru*) şi cupa pentru libaţii, făcută din cochilie de stridie, cu îndemnul de a o apuca pe scurtătura oferită de *Bar-do* (*Stadiul Intermediar* dintre moarte şi renaştere).

Mie, Marpa mi-a dăruit un text despre *Tūm-mo* (ştiinţa generării *Căldurii Vitale*), cea care este ca rug aprins, şi mi-a mai dat acoperitoarea de cap a lui *Maitrī* şi straiele lui Naropa, şi-mi porunci să practic meditaţia în singurătate în locuri diferite – pe vârful muntelui, în peşteri şi în sălbăticie.

Apoi, în faţa întregii adunări (a discipolilor săi), Marpa (adresându-se în principal celor patru discipoli mai sus menţionaţi), spuse: „I-am dat fiecăruia dintre voi exact acele *Texte* şi acele *Diviziuni* ale *Adevărului* cu ajutorul cărora veţi dobândi cele mai bune rezultate; şi mai pot prezice că aceleaşi *Învăţături* se vor potrivi de minune şi adepţilor fiecăruia dintre voi. Eu nu-l mai am pe fiul meu, Doday-Bum. Ca atare, vă încredinţez vouă toată averea mea, toate *Textele* şi *Relicvele Sacre* din Şcoala *Kargyütpa*. Fie ca voi să vă dovediţi păzitori devotaţi ai *Doctrinei*, făcând ca aceasta să înflorească şi să se răspândească.” Apoi, (trei) dintre discipolii principali plecară, fiecare în ţinutul din care venise.

Iar mie îmi mai spuse: „Cât despre tine, tu să mai stai câţiva ani aici cu mine. Mai am multe *Învăţături* şi *Iniţieri* să îţi dau. În plus, înţelegerea ta se va dezvolta mai bine în prezenţa Gurului tău.

Şi, ca urmare a poruncii lui Marpa, m-am închis în *Zhang-phug* (Peştera de Aramă) – peştera despre care prezisese Naropa. Gurul meu şi soţia sa mi-au trimis tot timpul o parte din mâncarea ce o aveau şi o parte din ofrandele de la fiecare ceremonie religioasă pe care ei o celebrau – fie ea cât de mică.

În acest mod mi-am petrecut timpul cu meditaţii plăcute,

dezvoltând-mi înţelegerea în preajma Gurului meu pentru câţiva ani, până când bobocii *Înţelepciunii Spirituale* au înmugurit în inima mea.

Acestea au constituit cea de-a Patra Acţiune Meritorie a lui Milarepa.

CAPITOLUL VIII

Despărţirea de Învăţător

În care se spune despre cum Jetsün, condus de un vis, şi-a părăsit sihăstria şi, mergând la Gurul său, îi ceru permisiunea să meargă în Tsa să-şi viziteze locul natal; despre instrucţiunile şi poveţele finale date de Guru; despre dureroasa despărţire; şi despre cum a ajuns Jetsün în Tsa.

Apoi Rechung îl întrebă pe Jetsün: „Şi cum s-a făcut că ai plecat de la Marpa? Şi câţi ani ai stat în sihăstrie?"

Iar Jetsün răspunse: „Nu am stat foarte mulţi ani, iar împrejurările care m-au făcut să plec acasă la mine au fost următoarele.

Datorită practicii mele în singurătate am făcut multe progrese satisfăcătoare. De obicei nu dormeam deloc însă, într-o dimineaţă, s-a întâmplat că am adormit şi, pentru că am dormit o bună bucată de timp, am visat. În acest vis se făcea că „Patru Coloane şi Opt Stâlpi"-cum se numea casa mea – era într-un asemenea hal, într-o asemenea degradare şi ruină, că semăna cu nişte urechi de măgar. Cărţile ce conţineau *Textele Sfinte* erau toate distruse de umezeală. Câmpul numit „Triunghiul lui Worma" mi se arăta ca fiind tot acoperit numai cu buruieni. Mama mea era moartă, iar singura mea surioară rătăcea singură prin lumea largă. Durerea ce m-a cuprins pentru că nu-mi văzusem mama de atâţia ani de zile, de la despărţirea ce avusese loc în acele condiţii nefericite, îmi sfâşia sufletul. Şi am început să strig în vis numele mamei mele şi al surorii mele, şi am început să plâng amarnic. Trezindu-mă din vis, mi-am dat seama că perna era udă de lacrimile mele. Când am început să mă gândesc la ce visasem, dorul de a-mi mai vedea odată mama a devenit şi mai puternic. Şi atunci m-am hotărât să fac totul ca să reuşesc să merg să o mai văd măcar o dată pe bătrâna mea mamă.

În zori am dărâmat zidul care închidea grota unde stăteam în singurătate şi am mers să-i cer Gurului meu, permisiunea de a pleca. Când am ajuns la el, acesta dormea dus, însă eu m-am aşezat la capul patului său şi, cu sfială şi umilinţă, am început să-i intonez această rugă:

„O, Venerabile Guru, plin de compasiune, Tu cel *Neclintit*,
La casa mea lasă-mă să plec, ca pelerin, măcar o dată,
În neospitalierul Ţinut Tsa unde,
O familie, formată din trei membri, a fost nimicită de duşmănoase ei rude,

Şi risipită-n lume-apoi pentru ani îndelungaţi.
De-acum, eu nu mai pot îndura ăst chin al despărţirii.
Deci lasă-mă să plec, să-mi văd încă o dată mama,
Şi-n urmă, apoi, de-ndat' mă voi întoarce."

Cum terminai de rostit această rugă, Gurul meu se trezi. Razele soarelui, pătrunzând printr-o crăpătură aflată deasupra pernei sale, îi luminară ca o aură de glorie venerabilul său cap, iar în momentul următor soţia sa intră, aducând micul dejun. Aceste trei lucruri se petrecură simultan; ele au reprezentat de fapt o combinaţie de evenimente cu care apoi anumite întâmplări au avut o strânsă legătură. Apoi Gurul meu mi se adresă şi-mi spuse: „Fiule, cum de îndrăzneşti să ieşi atât de repede din retragerea ta? De ce te expui riscului de a fi posedat de *Demon (Mārā)*? Te paşte un pericol foarte mare. Du-te îndată înapoi la refugiul tău!" Însă din nou i-am povestit ceea ce visasem în versurile următoare:

„O, Venerabile Guru, plin de compasiune, Tu cel *Neclintit*,
La casa mea rogu-te lasă-mă să plec, ca pelerin, măcar o dată,
În neospitalierul Ţinut Tsa.

Deşi din averea noastră nu a dăinuit prea mult,
Cele rămase o mare nelinişte-mi provoacă:
Casa mea, numită , Patru Coloane şi Opt Stâlpi';
Aş vrea să văd dacă e toată o ruină.
Cărţile mele, *Sacrele Scripturi*;
Aş vrea să văd de-a mai rămas ceva din ele.
Terenul meu, cel bine-cunoscut, ‚Triunghiul Worma';
Aş vrea să văd de-i plin de buruieni sau nu.
Mama mea, cea care a fost vasul ce mi-a dat forma.
Aş vrea să văd dacă trăieşte şi e sănătoasă.
Pe sora mea, Peta Gönkyit,
Aş vrea s-o văd dacă-i acasă, sau dacă-i dusă-n lume, rătăcind,
Zesay a mea, făgăduită mie pe când eram copil;
Mult mi-ar plăcea să văd dacă-i de măritat.
Vecinul meu şi unchiul meu, Yung-gyal,
Aş vrea să ştiu de mai trăieşte încă.
Mătuşa mea cea rea, Dragonul-Tigru,
Doresc să ştiu dac-a murit sau ba.
Preotul familiei mele, Kunchong-Lhabum,
Vreau ca să ştiu de e în viaţă sau de nu.

Dar mult mai mult decât orice, draga mea mamă,
Pe ea tânjesc s-o văd, atât de arzător.
Dorul de ea e atât de greu de stins,
Că te implor pe Tine, Domn al meu,
De-ndată într-acolo să plec,
Ca iute să mă-ntorc."

Atunci Gurul meu răspunse: „Fiul meu, atunci când ai venit prima dată aici, la mine, ai spus că nu ai absolut nici un motiv să tânjeşti după rudele sau casa ta, însă acum tânjeşti după multe alte lucruri. Chiar dacă ai merge acasă, nu este sigur că-ţi vei găsi mama în viaţă; iar în privinţa celorlalţi, nu ai nici un fel de siguranţă că-i vei găsi bine şi sănătoşi. Tu ai stat vreme îndelungată în provinciile U şi Tsang, iar aici ai poposit de asemenea mulţi ani. Dacă ţii neapărat să te duci, eu îţi dau permisiunea. Dar, dacă intenţionezi să te întorci aici, trebuie să ştii că faptul că m-ai găsit dormind, când ai venit la mine cu rugămintea ta, este un semn că noi doi nu ne vom mai întâlni în această viaţă. Însă lumina soarelui ce a răsărit deasupra casei mele este un semn că tu vei fi o lumină strălucitoare în cadrul *Ierarhiei Buddhiste* şi că vei aduce glorie *Doctrinei*. Iar razele soarelui ce-mi înconjurau capul ca o aură sunt semn că *Şcoala de meditaţie Kargyütpa* va înflori şi se va răspândi pretutindeni. În plus, Damema intrând şi aducând micul dejun chiar atunci, arată că vei fi susţinut prin hrană spirituală. Acum te las să pleci. Damema, împodobeşte altarul cu ofrande."

Învăţătorul meu se puse să facă chiar el diagrama *maṇḍalei*, în timp ce soţia sa începu să aranjeze altarul. Apoi, după ce îmi conferi ultimele şi cele mai înalte Iniţieri, *Misterele Simbolurilor Visului* şi *Tantrele Şoptite la Ureche unui shiṣḥya de către Gurul său*, Marpa spuse: „Ia aminte foarte bine; eu îţi confer toate aceste *Texte*, *Mistere* şi *Iniţieri* pentru că aşa mi-a fost poruncit de Gurul meu, Naropa. Tu, la rândul tău, va trebui să le conferi acelor discipoli ai tăi, după cum ţi se va porunci de către Zeităţi. Şi-ţi poruncesc să le conferi lor, cu condiţia ca acestea să fie transmise mai departe, de la Guru la *shiṣḥya*, timp de treisprezece generaţii. Dar dacă aceste *Adevăruri* vor fi date în schimbul unor vanităţi lumeşti, sau a unor favoruri, acest lucru nu va fi pe placul Zeităţilor, iar efectul va fi cumplit. Ca urmare, păstrează-le ca pe ochii din cap. Dacă un *shiṣḥya* manifestă o aptitudine înnăscută de a le primi, atunci să-i fie date, chiar dacă acesta nu va putea să aducă vreun fel de ofrandă din bunurile lumeşti. Ai mare grijă de aceşti *shiṣḥya*, veghează-i, protejează-i şi ajută-i să se dezvolte. Şi mi ales fă-i să ajute la răspândirea *Doctrinei*. Metoda adoptată de Tilopa pentru a-l disciplina pe Naropa, pe care am preluat-o şi eu pentru a te

schimba pe tine, nu va mai fi potrivită pentru fiinţele degenerate ale generaţiilor viitoare, care vor fi puţine la suflet şi incapabile să înţeleagă *Adevărurile* cele mai sublime. De aceea, fii cu băgare de seamă când vei dori să adopţi o astfel de metodă de instruire.

În India există nouă texte despre aceste metode de instrucţie, deşi pe lângă ele mai sunt şi altele, cu condiţii un pic mai uşoare. Patru dintre acestea ţi le-am dat deja. Dar mai sunt încă cinci de obţinut din India. Unul dintre discipolii mei va face o călătorie în India pentru a le obţine de la unul dintre discipolii discipolilor lui Naropa. Va trebui să faci şi tu toate eforturile pentru a le obţine, căci negreşit acestea vor fi de mare folos umanităţii. Iar dacă acum tu socoţi că din cauză că nu ai ce să-mi oferi ca daruri lumeşti, eu ţin secrete faţă de tine nişte texte pe care le mai am, scoate-ţi asta din cap. Căci pe mine nu mă satisfac vanităţile lumeşti. Eu sunt mult mai satisfăcut de zelul şi devotamentul tău sincer. Ridică aşadar *Steagul Devotamentului şi Meditaţiei pline de Zel*!

Eu ţi-am dezvăluit *Supremele şi Misticele Adevăruri Şoptite la Ureche*, aşa cum au fost revelate de către Zeităţi şi transmise mie de către Gurul meu, Naropa. Nu le-am mai conferit nici unui alt discipol, nici măcar celor mai de frunte. Iar ţie ţi le-am transmis în maniera completă şi perfectă, asemeni unui vas plin ochi."

Apoi el invocă *Zeităţile Tutelare*, pentru a depune mărturie despre adevărul spuselor sale.

După ce Gurul meu rosti toate aceste lucruri, impresionându-mă profund, începu să intoneze următoarele versuri improvizate pe loc:

„Supunere şi adoraţie faţă de Preabunul şi Milostivul nostru Guru!
A medita asupra *Actelor* Sale este în sine un text sacru.

Dacă doreşti prea mult, acest lucru duce la tulburarea minţii;
Păstrează (deci) *Preceptele* acestea în mintea ta, cu înţelepciune;
Multe par să fie „*Acela*" însă nu-s de fapt „*Acela*";

Mulţi copaci nu poartă rodul nici unui fruct.
Nici o Ştiinţă nu este *Înţelepciunea Adevărată*,
Iar de le dobândeşti, nu-nseamnă că ai *Adevărul*.
Vorbirea multă nu-i de vreun folos.

Ceea ce îmbogăţeşte inima este *Comoara Sacră*;
Doreşti să fii bogat? Atunci adună şi strânge-o chiar pe ea.

Doctrina ce stinge pasiunile de rând e chiar *Nobila Cărare*,
Iar de doreşti o cale sigură, atunci păşeşte chiar pe-aceasta.
O inimă-mplinită este cel mai nobil rege;
Doreşti să ai un maestru nobil? Atunci caută-l chiar pe-acesta.
Tu dă uitării lumea plângerii, cea plină de-ntristare;
Şi fă din singuratica ta grotă, cămin al tău,
(Şi fă) un paradis din sihăstria ta.
Lasă *Gândul* care călăreşte *Gândul* să fie neobositul armăsar,
Iar trupul tău să fie un templu plin de zei,
Neistovitul tău devotament să fie cel mai bun medicament.
Ţie, celui plin de energie,
Învăţătura, cea care conţine toată *Înţelepciunea*, eu am dăruit-o.
Credinţa ta, *Învăţătura* şi cum mine suntem *Una*.
Şi fie ca această *Perfectă Sămânţă* de *Adevăr*, cea încredinţată acestui fiu al meu,
Să prindă muguri, şi apoi să rodească un fruct,
Ce să nu fie deformat, risipit şi care să nu cunoască ofilire niciodată."

După ce intonă aceste versuri, Gurul meu îşi puse palma peste creştetul capului meu, şi spuse: „Fiule, plecarea ta îmi frânge inima; dar pentru că lucrurile alcătuite sunt supuse destrămării, nu mă pot împotrivi acestui lucru. Mai rămâi cu mine doar câteva zile; examinează-ţi textele primite şi, dacă ai nelămuriri, clarificăţi-le." Ca urmare, am rămas câteva zile în plus şi mi-am lămurit neclarităţile în legătură cu textele.

Apoi Gurul meu i-a poruncit soţiei sale să împodobească altarul pentru ceremonie, iar ea făcu acest lucru cu mare fast, punând acolo ofrande pentru Zeităţile Tutelare, prăjituri sfinţite pentru *Dākini* şi un mare ospăţ pentru toată lumea. În timpul ceremoniei, Gurul meu s-a înfăţişat pe sine în diferite forme, cea a lui *Gaypa-Dorje* şi în alte forme divine, cu tot cu accesoriile simbolice asociate acestor Zeităţi, cum ar fi, *dorje*, clopoţei, roţi, geme, lotuşi, săbii şi toate celelalte. El mai arătă de asemenea şi literele mistice (*mantrice) Ōm, Ăh, Hūm* în diferite culori. După ce a manifestat aceste semne ale unui *Maestru în Ştiinţele Oculte*, Marpa zise: „Acestea sunt numite puteri psiho-fizice, însă ele nu trebuie niciodată expuse cu un spirit de bravadă; eu ţi le-am arătat doar ca un dar de despărţire."

Astfel am văzut că Gurul meu era infailibil, asemenea lui Buddha. Şi am fost peste măsură de bucuros şi mi-am propus în sinea mea să-l întrec pe Gurul meu, şi să obţin şi eu aceste puteri de natură ocultă.

Apoi Gurul meu mă întrebă: „Fiule, ai văzut şi ai crezut?" Iar eu am răspuns: „Da, Domn şi Guru al meu, este cu neputinţă să nu crezi. Mă

voi întrece cu tine în devoţiune, până ce şi eu voi dobândi aceste puteri."

Iar el a răspuns: „Aceasta este bine, fiul meu. Şi acum eşti pregătit să pleci, pentru că ţi-am arătat natura de miraj a lucrurilor existente. Trebuie să realizezi tu însuţi acest lucru, mergând în sihăstrie în profunzimile munţilor, în grote pustii şi în singurătatea sălbăticiei. Dintre toate sihăstriile din munte, cea mai cunoscută este cea de pe Gyalgyi-Shrī-La (Sfântul Munte al Glorioasei Singurătăţi), muntele acesta fiind binecuvântat de paşii multor sfinţi şi yoghini indieni, iar Piscul Tisé (Muntele Kailāsa) a fost menţionat de însuşi Buddha ca fiind *Marele Munte*, adăpostul *Dēmchog*-ului (*Shamvara*), un loc foarte potrivit pentru meditaţie. Meditează acolo. Lapchi-Kang este cel mai sacru dintre cele *Douăzeci şi Patru de Locuri de Pelerinaj*, fiind *Godavari* din scrierile sacre. Iar Riwo-Palbar şi Yölmo-Kangra din Nepal sunt menţionate în textul Lalita-Vistara. Meditează acolo. Chübar, în Brin (Ḍrin), este considerat un loc sacru pentru *Ḍākinī,* şi orice grotă singuratică, cu apă şi lemn de foc prin apropiere, este un loc bun pentru meditaţie, pentru ridicarea *Steagului Devoţiunii*. Devi-kot şi Tsari, aproape una de cealaltă, se află în est, însă nu a venit timpul deschiderii lor. Un viitor discipol de-al tău va deschide aceste locuri sacre pentru pelerinaj, şi va avea mare grijă de ele. Tu va trebui să-ţi dedici toată viaţa meditaţiei, alegându-ţi drept adăpost unul din locurile pe care ţi le-am spus. Dacă vei face întocmai, îl vei mulţumi pe Gurul tău, vei răsplăti bunătatea şi iubirea părinţilor tăi, şi vei servi cauzei *Binelui Universal*. Dar de vei da greş în devoţiunea ta, atunci viaţa ta, deşi va fi una lungă, nu va fi altceva decât o ocazie de a acumula păcate. Renunţă deci la toate ambiţiile vieţii; nu irosi timpul în zadar cu cei mulţi, care caută doar să-şi realizeze scopurile şi finalităţile unei existenţe lumeşti, dedică-te doar meditaţiei."

Lacrimile au umplut ochii Gurului meu şi au început a curge pe obrajii săi atunci când a continuat cu aceste vorbe: „În această viaţă fiule, noi nu ne vom mai vedea. Eu te voi purta în sufletul meu, aşa cum şi tu mă vei purta în al tău. Dar, cu siguranţă, noi ne vom întâlni din nou în tărâmurile cereşti ale vieţii dincolo de viaţă – deci, bucură-te. După ce va trece o vreme, eu prevăd că vei fi asaltat de un mare pericol fizic; când se va întâmpla acest lucru, deschide asta, dar niciodată până atunci." Şi îmi înmânã un rulou sigilat. Fiecare cuvânt pronunţat de Gurul meu mi-a rămas adânc întipărit în inimă, fiecare vorbă a lui fiindu-mi de mare ajutor în devoţiunea mea de după aceea.

Apoi Gurul spuse: „Damema, Milarepa pleacă mâine, fă pregătirile necesare pentru această ocazie; deşi o să mă întristez foarte tare, trebuie să merg cu el, să-l însoţesc o bucată de drum." Iar mie îmi zise: „Dormi în camera mea în noaptea asta. Noi, tată şi fiu, avem de vorbit." Iar eu m-am supus. Soţia Gurului meu veni şi ea să ni se

alături; începu să plângă şi să suspine. Gurul îi spuse: „Damema, de ce plângi? Dacă ai văzut că fiul meu a primit în dar toate *Preţioasele Adevăruri,* iar acum merge să mediteze asupra lor în singurătate, ce motiv ai de plâns? Dar dacă te gândeşti că toate fiinţele simţitoare – deşi sunt nişte potenţiali Buddha – datorită ignoranţei lor asupra originilor lor înalte şi asupra destinului lor, suferă de durere şi tristeţe şi mor în chinuri, şi mai ales (dacă te gândeşti) că oamenii, cu toate că şi-au câştigat dreptul (ca urmare a naşterii lor în forma umană) şi posibilitatea de a-şi îmbunătăţi condiţia, uită toate aceste lucruri şi mor fără *Iluminare*, atunci poţi să plângi nestăvilit."

Doamna răspunse: „Adevărat grăieşti, dar este greu să fii plin de compasiune în acest mod. Eu plâng acum pentru că nu mă pot abţine. Am fost lipsită prin moarte de fiul meu, care era realizat şi material şi spiritual, şi care ar fi putut să împlinească şi dorinţele sale şi pe ale celorlalţi. Iar acum, şi acest fiu, atât de credincios, de energic, de inteligent, atât de bun la suflet, binevoitor, fără cusur din toate punctele de vedere, va fi îndepărtat de la mine, viu fiind. Cum să nu plâng?" Şi a început să verse lacrimi şi mai amarnic după ce spuse acestea. La rândul meu am fost covârşit de emoţie şi am început să plâng, iar Gurul meu, aşijderea.

Noaptea a fost petrecută în acest mod, dându-ne frâu liber tristeţii, fără să avem o discuţie serioasă. A doua zi de dimineaţă, tot grupul, format din treisprezece persoane, m-a însoţit pe drum vreo patru sau cinci mile. Toţi erau trişti, şi-şi exprimau mâhnirea prin cuvinte sau lacrimi. Când am ajuns la dealul numit Chhö-la-Gang (Dealul Religiei), ce oferea o vedere bună asupra întregului ţinut, de jur împrejur, ne-am oprit să prânzim. După ce am terminat de mâncat, Gurul meu mi-a luat mâna şi mi-a spus: „Fiule, mi-ar fi plăcut să te însoţească nişte tovarăşi de încredere, pentru că vei traversa ţinuturile U şi Tsang, unde se spune că e plin de tâlhari, care atacă în trecătoarea Silma din Tsang, dar se vede că tu trebuie să călătoreşti de unul singur. Însă eu mă voi ruga pentru tine şi le voi cere Zeităţilor Tutelare să vegheze asupra călătoriei tale. Fii foarte prevăzător în drumul tău. Treci şi pe la Lama Ngogpa şi fă comparaţie cu notele la *Textele Sacre* pe care le-ai primit, observând şi notând toate deosebirile. După ce ai făcut asta, îndreaptă-te spre casa ta. Să nu petreci mai mult de şapte zile în acel loc. După aceea, mergi direct în sălbăticie, ca să începi să meditezi şi să-ţi continui devoţiunea, care de atunci încolo va fi singura ta îndatorire. Prin retragerea ta vei avea de câştigat atât tu cât şi toate creaturile vii."

Apoi, am intonat pentru Gurul meu acest cânt:

„O Venerabile Guru, Tu cel Neclintit, o *Dorje-Chang*,
Eu, pentru prima dată, ca un cerşetor umil, merg către Tsang,
Pentru întâia oară, ca un umil discipol al Tău, spre casa mea mă-
ndrept.
O, Tată Bun şi Domn, *Iubirea* ta cea mare a pus pentru mine,
La trecătoarea Silma, o strajă formată din douăsprezece zeiţe ale
muntelui;
Adorare ţie, o Guru Venerabil şi plin de *Graţie*.

Încredinţându-mă puterilor preţioasei *Trinităţi*,
Şi însoţit de oastea *Dākini*-lor,
De-o inimă pură şi sinceră însoţit,
Plec eu, păzit fiind de *Divinităţi*;
Atunci de ce m-aş teme de inamicii muritori?
Am totuşi o dorinţă să-mi exprim:
Ca tu să fii permanentul *Ghid* al meu
În viaţa asta şi în viaţa care vine;
Binecuvântează-mi trupul, vorba şi mintea,
Păzeşte-mi-le de tentaţiile ce-apar.

Dă-ţi consimţirea, împlinindu-mi rugămintea,
Punând pecetea puterii Tale spirituale;
Făcându-mă să realizez *Adevărurile cele mai Profunde*.

La fel, cer *Binecuvântarea* ta, pentru o viaţă lungă, sănătoasă.
Soarta celui ce-ţi cere asta aflându-se în Mâna Ta;
Tu binecuvântează-l, pentru ca statornic acesta să rămână-n
sihăstrie."

După ce am terminat de intonat această rugă, Gurul meu zise: „Fiul meu, vorbele tale sunt dulci. Acum eu îţi voi da ultimele şi cele mai preţioase instrucţiuni; păstrează-le mereu în inima ta." Şi apoi îşi puse mâna pe creştetul meu, şi intonă următorul imn:

„Închinare tuturor Maeştrilor (*Guru*)!

Fiu generos, nobil şi drept,

Fie ca tu să dobândeşti *Dharma-Kāya*,
Fie ca dulceaţa rugăciunii tale
Să dobândească întreaga perfecţiune în *Sambhoga-Kāya*;
Şi fie ca inima ta cea dreaptă, cea pură şi atât de recunoscătoare,
Să realizeze *Nirmāṇa-Kāya*.

Fie ca aceste ultime cuvinte, atât de preţioase,
Infailibile fiind precum *Eterna Lege*,
Să pătrundă în inima ta, şi-acolo să rămână;

Fie ca binecuvântările *Deva*-şilor şi *Dākini*-lor,
Să îţi învigoreze viaţa ta şi mintea ta,
Iar *Spiritele Protectoare*, să vegheze-asupra ta.
Fie ca această rugăciune-a mea, să dea roade cât mai curând:
De cei pioşi iubit să fii mereu.
Fie ca escorta celor douăsprezece zeităţi,
Să te-nsoţească prin trecătoarea Silma,
Iar îngerii tăi păzitori să-ţi străjuiască drumul,
De-a lungul zilelor ce vor urma.

În trista privelişte a casei şi câmpurilor tale,
Vedea-vei ‚vanitatea'.

Între sora şi mătuşa ta, între prietenii şi rubedeniile tale
Îl vei vedea pe cel ce risipeşte visele tale scumpe (despre legăturile familiale).

În singurătatea sihăstriei tale, în grota ta,
Este un târg, o piaţă unde poţi schimba,
Acest vârtej al vieţii pentru eterna fericire.

În templul trupului tău, al formei tale,
Se află locul de-ntâlnire al zeităţilor.

În zeama ta de urzici, ospăţul hrănitor,
Este nectarul care place zeilor.

În sistemul ştiinţific al textelor tale,
Este o recoltă ce naşte fructe preţioase.

În ura şi dispreţul care te aşteapt-acasă,
Se află stimulentul devoţiunii imediate.

Iar în închisa izolare a singurătăţii,
Netulburat de zgomotul făcut de câini şi oameni,
Există privilegiul obţinerii rapide a Puterilor oculte.

În libertatea propriei susţineri,
E binecuvântarea cerească a unei inimi împăcate.

Într-un ţinut nepângărit, pe lâng-un sacru templu,
Se poate întrevedea o nespus de plăcută izbândă.

În sinceritatea celui devotat *Doctrinei*,
Există-acea virtute, născută din efortul plin de zel.

În sacra *Grădină a Supunerii şi Ascultării*
Se află mina de aur a tuturor izbânzilor.

În *Adevărurile de Viaţă* revelate de Ḍākinī
Se află linia de separaţie între *Sangsāra* şi *Nirvāṇa*.

În cadrul Şcolii lui Marpa Tălmăcitorul
Putem găsi speranţa faimei fără de sfârşit.

În zelul şi energia lui Milarepa,
Există un stâlp de susţinere, cel al *Doctrinei Buddhiste*;

Asupra Fiinţei ce susţine acest stâlp de sprijin (să se coboare puţin),

Binecuvântarea *Nobilei Succesiuni*,
Binecuvântarea Sfinţilor Şcolii *Kargyütpa*,
Binecuvântarea *Zeităţilor Divine*,
Dēmchog, Gaypa-Dorje şi Sang-dü,
Binecuvântarea *Nobilelor Adevăruri*,
Binecuvântarea *Adevărurilor de Viaţă* revelate de Ḍākinī
Binecuvântarea Ḍākinī-lor, cele pline de *Graţie*,
Binecuvântarea *Locuitorilor Celor Trei Sălaşuri*,
Binecuvântarea *Nobilului Păzitor al Doctrinei*,
Binecuvântarea *Mamei Kālī*,
Binecuvântarea nobilei fraternităţi din cadrul *Doctrinei*.

(Fie-ţi) binecuvântate eforturile, născute din ascultare,
Şi binecuvântări asupra descendenţilor transmisiunii;
Şi inefabilă să fie şi binecuvântarea ce mi se cuvine.

Păstrează aceste (îndemnuri de sfârşit) în inimă, şi du-le la-
mplinire."

Cântând astfel, Marpa fu cuprins de o mare bucurie. Apoi Venerabila Mamă, soţia Gurului meu, îmi făcu o mulţime de daruri, printre care haine, încălţăminte şi de-ale gurii, spunându-mi: „Fiule, acestea sunt doar câteva lucruri, un mic dar din partea mea, ca dovadă a respectului meu. Este ultimul dar pe care ţi-l fac înainte de plecare, fiul meu. Îţi doresc o călătorie plină de bucurii; şi fie să ne întâlnim din nou în *Paradisul binecuvântat şi sfânt din Urgyen*. Nu da uitării ultimele daruri spirituale şi aceste rugăciuni sincere ale mamei tale, pe care ea le va rosti acum; şi, dându-mi un craniu plin cu vin de împărtăşanie, începu să cânte următorul imn:

„Închinare la Picioarele lui Marpa, cel plin de *Graţie*!

Tu, fiul meu cel răbdător şi atât de plin de energie,
Statornic şi mult îndurător de suferinţă,
O, fiu, ce ai destinul cel mai înalt,
Bea pân' la fund nectarul *Divinei Înţelepciuni* a Gurului tău;
Şi-apoi mergi pe drumul tău, în linişte şi-n siguranţă;
Noi, ca prieteni, să ne întâlnim cândva,
În binecuvântatul *Sfânt Tărâm*.

Şi nu-i uita pe-ai tăi părinţi spirituali;
Şi câteodată roagă-te şi pentru ei;
Hrăneşte-te cu tot ceea ce inima susţine
Cu *Texte Sacre*, cu profunde predici;
Şi-acuma mergi pe drumul tău, în pace şi în siguranţă;
Noi, ca prieteni, să ne întâlnim cândva,
În binecuvântatul *Sfânt Tărâm*.

Şi nu-i uita pe-ai tăi părinţi spirituali;
Fii recunoscător lor, pentru totdeauna,
La grija lor, cea plină de iubire, gândeşte-te ades.
Te-mbracă cu a îngerilor caldă suflare,
Veşmântul tău să-ţi fie pur şi fin.
Şi acum mergi pe drumul tău, în linişte şi-n siguranţă;
Noi, ca prieteni, ne vom întâlni cândva,
În binecuvântatul *Sfânt Tărâm*.

Gândindu-te la fiinţele neajutorate (din *Sangsāra*),
Educă-ţi inima să fie altruistă;
Sarcina *Înaltei Căi* (*Mahāyāna*)
Tu du-o întotdeauna plin de curaj, putere şi credinţă;
Şi mergi acum pe drumul tău, în linişte şi-n siguranţă;
Noi, ca prieteni, ne vom întâlni cândva,
În binecuvântatul *Sfânt Tărâm*.

Damema, cea cu destinul atât de nobil,
Fiului ei, ultimele îndemnuri mai dădu,
Fie ca el în inimă pe toate să le ţină;
Tu (Fiul meu), pe iubitoarea ta mamă, preţuieşte;
Fie ca noi, fiul cel iubitor şi mama,
Noi ca prieteni să ne-ntâlnim din nou
În binecuvântatul *Sfânt Tărâm*.

Fie ca urările de bine să dea roade,
Şi fie ca devoţiunea pură să le răsplătească."

Ea sfârşi aceste versuri cu vocea sugrumată de lacrimi, iar mâhnirea

îndelung înăbuşită a celorlalţi se dezlănţui într-un torent de lacrimi şi suspine. M-am prosternat pentru ultima dată în faţa tatălui şi a mamei mele, a părinţilor mei spirituali şi m-am retras, mergând cu spatele, până când nu l-am mai văzut pe Guru. Îi vedeam pe toţi, rămaşi acolo, cu obrajii şiroind de lacrimi, şi mare mi-a fost dorinţa de a mă reîntoarce. Dar după ce i-am pierdut din vedere, m-am răsucit cu faţa către drum şi am luat-o la pas. Dar când am ajuns pe un gorgan i-am putut vedea din nou, stând acolo, un grup mic, nedesluşit şi cenuşiu. Inima mea plângea ca să mă-ntorc la ei, şi doar printr-un efort extrem de dureros am putut să mă rup de ei şi să mă-ndepărtez. M-am gândit atunci că obţinusem *Adevărurile*, în totalitatea lor, şi că de acum încolo nu voi mai săvârşi nici o faptă rea. În ceea ce-l priveşte pe Gurul meu, voi medita mereu la el, aducând (imaginea lui) deasupra creştetului capului meu, câtă vreme voi mai trăi în viaţa aceasta. Cât despre viaţa viitoare, el a promis că ne vom reîntâlni în *Sfintele Tărâmuri*. De altfel, plecam doar pentru o scurtă vreme, pentru a o vedea pe mama care mă născuse, şi apoi puteam să mă întorc iute la Gurul meu.

Am mers astfel, trist şi vorbind de unul singur, până am ajuns la casa lui Lama Ngogdun-Chudor. După ce ne-am comparat notele, mi-am dat seama că el mă depăşise în interpretarea *Tantrelor*, însă în privinţa practicării riturilor şi ritualurilor referitoare la *Doctrină*, şi a aplicării lor în viaţa de zi cu zi, nu eram cu mult în urma lui. În alte privinţe eu îl depăşeam pe el, eu posedând *Învăţăturile Ezoterice de Inspiraţie Divină*, cele care sunt şoptite la ureche.

După ce am făcut acest lucru, mi-am prezentat respectul şi, urându-ne o viitoare bună revedere, am pornit-o către casă, unde am ajuns după trei zile, fapt ce dovedea evoluţia mea în *Arta controlării Respiraţiei*, simţindu-mă oarecum mândru de această realizare.

Astfel s-au petrecut aceste lucruri – obţinerea *Adevărului* întreg, studierea profundă a acestuia şi apoi, dând curs acelui vis plin de semnificaţii, despărţirea de Gurul meu şi plecarea mea spre casă.

Astfel se termină (povestirea referitoare la) Cea de-a Patra Acţiune Meritorie a lui Milarepa.

CAPITOLUL IX

Renunţarea

În care se povesteşte despre deziluzia pe care a încercat-o Jetsün atunci când a ajuns acasă la el; despre Legămintele pe care le-a făcut în legătură cu conducerea unei vieţi ascetice şi de practicare a meditaţiei în singurătate.

Şi iarăşi Rechung întrebă: „Venerabile Guru, atunci când ai ajuns acasă, visul tău s-a dovedit a fi adevărat, sau ai găsit-o pe mama ta moartă?" Jetsün răspunse: „Visul s-a dovedit a fi chiar prea adevărat, nu mi-am mai putut vedea mama." Atunci Rechung zise: „Povesteşte-ne deci, Venerabile Guru, cum ai intrat la tine în casă, cu cine te-ai întâlnit, şi în ce fel te-au primit oamenii."

Ca urmare Jetsün a continuat: „De pe un gorgan mai înalt, de unde se vedea casa mea, am văzut nişte păstori şi am mers şi i-am întrebat, prefăcându-mă neştiutor, despre numele locurilor acelea, despre case, despre locuitorii acestora, iar ei mi-au răspuns dându-mi toate amănuntele. Iar la sfârşit, arătând înspre casa mea, i-am întrebat despre numele locului şi al locuitorilor acestuia. Ei mi-au răspuns că acea casă purta numele de „Patru Coloane şi Opt Stâlpi" dar că, în acest moment, casa este locuită doar de fantome, pentru că nu mai trăieşte nimeni în ea. Întrebându-i cum se face că nu mai e nimeni şi e goală, despre ce s-a întâmplat cu ocupanţii ei, dacă au murit sau dacă au plecat, aceştia mi-au răspuns: „Mai demult, în acea casă trăia o familie foarte înstărită, familie care avea un singur băiat. Datorită faptului că tatăl, capul familiei, a murit prea de timpuriu şi a unei greşeli în legătură cu întocmirea testamentului acestuia, rudele din partea tatălui au furat averea fiului acestuia, care era minor. Când fiul a ajuns la vârsta majoratului, a cerut restituirea proprietăţilor moştenite şi, pentru că nu i-au fost returnate, acesta a recurs la magia neagră. El a azvârlit blesteme şi furtuni cu grindină asupra acestor pământuri, făcând multă pagubă. Nouă ne e atât de frică de *Zeităţile Tutelare* ale acestuia, că de abia aruncăm o privire în acea direcţie, darămite să mergem acolo. Din acest motiv, casa păstrează încă în ea, pe lângă corpul mamei băiatului, şi câteva spirite rele. Băiatul mai avea o soră care, abandonând corpul mamei, a plecat în lume şi a ajuns cerşetoare. Cu siguranţă că şi băiatul este mort, pentru că nu s-a mai auzit nimic de el. Tu, pelerinule, dacă îndrăzneşti să mergi într-acolo, mai poţi găsi ceva cărţi prin casă."

L-am întrebat pe cel care vorbea când se întâmplaseră toate acele lucruri, şi el îmi spuse că sunt cam opt ani de când a murit mama

băiatului. Dar despre furtunile de grindină şi tot prăpădul declanşat de băiat prin magie neagră, el nu-şi amintea bine, pentru că pe-atunci era încă un copil. Iar despre cele întâmplate mai înainte de acestea, el le auzise doar de la alţii.

Acest lucru m-a asigurat că sătenii erau atâta de înfricoşaţi de *Zeităţile* mele *Tutelare* încât nu-mi vor face nici un rău. Vestea despre moartea mamei mele şi despre dispariţia surorii mele mi-a umplut inima de disperare şi tristeţe. Apoi, până la apusul soarelui, m-am ascuns într-un loc mai retras, unde am vărsat lacrimi amare. După ce soarele a apus, am mers în sat la casa mea, şi am găsit-o exact aşa ca în visul meu. Casa aceea frumoasă, care era ca un templu, acum se afla în ruină, fiind toată dărăpănată. Colecţia de *Texte Sacre* fusese distrusă de ploaia care pătrunsese înăuntru, iar un strat de praf gros, căzut din acoperişul (distrus), le acoperea. Acum ele foloseau drept cuiburi şi loc de dormit pentru păsări şi şoareci. Oriunde priveam, nu vedeam decât dezolare şi ruină, şi tare m-am mâhnit. Apoi, croindu-mi drum către celelalte camere, am dat peste o grămadă de pământ şi zdrenţe, peste care crescuseră o mulţime de buruieni şi ierburi. Când am ridicat-o şi am scuturat-o, s-a dovedit a fi o grămadă de oase umane, şi am ştiut instinctiv că aparţin mamei mele. Atunci m-a cuprins o jale atât de mare, încât e foarte greu de exprimat în cuvinte. Atât de insuportabil a fost pentru mine gândul că nu îmi voi mai vedea vreodată mama, încât era cât pe ce să-mi pierd cunoştinţa însă, dintr-o dată, mi-am amintit *Învăţăturile* Gurului meu; şi, comunicând spiritual cu spiritul mamei mele şi cu spiritele sfinţilor din *Şcoala Kargyütpa*, mi-am făcut pernă din oasele mamei mele şi m-am aşezat pe ele, unde am rămas într-o stare de linişte şi, nelăsându-mă distras de nimic, am stat într-o meditaţie clară şi profundă, realizând faptul că era într-adevăr posibil să-mi salvez mama şi tatăl de la durerea şi suferinţele existenţei *sangsārice*. După ce am petrecut şapte zile şi şapte nopţi meditând astfel, am ieşit din starea de *samādhi*.

După aceea, reflectând, am ajuns la concluzia că nu există nici un câştig permanent care se poate obţine în stările din cadrul existenţei *sangsārice*. Şi m-am hotărât să dispun de oasele mamei mele în modalitatea acceptată, adică să le pulverizez, apoi să le amestec cu lut, după care să modelez din ele mici relicve, numite *tsha-tsha*. Aş fi dorit să ofer volumele de *Scripturi* ca plată pentru acest lucru, iar în ceea mă priveşte, m-am gândit să plec către peştera Dragkar-Taso, unde să-mi petrec restul vieţii într-o neîntreruptă meditaţie. Şi m-am hotărât să stau aşezat în meditaţie zi şi noapte, până când moartea va pune capăt vieţii mele. Şi m-am legat cu jurământ că dacă vreun gând de ambiţie lumească îmi va apărea vreodată în minte, atunci mai degrabă să mă sinucid decât să mă las pradă lui. Am rugat *Zeităţile Tutelare* şi pe *Dākini* să-mi scurteze viaţa dacă vreodată voi da curs

acestui fel de devoţiune.

Gândindu-mă iar şi iar la hotărârile luate, am strâns la un loc oasele mamei. Apoi, dând la o parte praful şi mizeria adunate pe volumele care conţineau *Scrierile Sfinte*, am observat că literele erau încă vizibile. Ducând în spate cărţile şi în poală oasele mamei, am purces la drum. O suferinţă de nedescris îmi frângea inima până în străfundurile ei. De acum înainte, nimic de pe lume nu mă mai putea tenta, şi nimic nu mă mai putea lega în vreun fel. Am repetat iar şi iar legămintele de a-mi dedica viaţa unui trai ascetic, prin care să realizez *Adevărul*, fiind ferm hotărât să reuşesc. Într-o stare aproape frenetică, am intonat următoarele versuri, prin care mi-am exprimat hotărârea luată:

„O, Venerabil Guru plin de *Graţie*, Tu cel Neclintit,
O, Marpa Tălmăcitorul; aşa cum Profeticele Tale cuvinte au arătat,
Învăţător în ale vremelniciei lucrurilor am aflat
În locul unde m-am născut – loc închisoare a tentaţiei;
Şi prin a Ta *Binecuvântare* şi-a Ta *Graţie*,
Fie ca de la acest nobil învăţător, experienţă şi credinţă să obţin.
Toate fenomenele care există şi au înfăţişare
Sunt totdeauna efemere, schimbătoare şi nestatornice;
Mai mult decât atât, viaţa lumească,
Nu are nici un fel de realitate, nimic nu se poate obţine permanent.
Astfel, decât să fac un lucru fără de folos,
Mai bine *Divinul Adevăr* voi căuta.

Mai întâi, când tata a trăit, fiul său (de-acuma mare) pe-atunci nu trăia;
Apoi, când eu am fost născut (şi făcut mare), tata nu mai trăia.
Dacă ne-am fi-ntâlnit, chiar şi atunci folosul ar fi fost destul de mic;
Şi ca urmare am să merg şi-am să obţin *Divinul Adevăr*,
În Peştera Dragkar-Taso mă voi aşeza, să practic meditaţia.

Când mama mea trăia, eu, fiul ei, eram plecat departe;
Când am venit din nou acasă, am găsit că mama era moartă.
Dacă ne-am fi-ntâlnit, chiar şi atunci folosul ar fi fost destul de mic;
Şi ca urmare eu am să merg şi-am să obţin *Divinul Adevăr*,
În Peştera Dragkar-Taso mă voi aşeza, să practic meditaţia.

Când sora mea era acasă, eu, fratele ei, eram plecat.
Când eu, fratele, m-am întors acasă, am găsit că sora mea era plecată-n lume.
Dacă ne-am fi-ntâlnit, chiar şi atunci folosul ar fi fost destul de mic;
Şi ca urmare eu am să merg şi-am să obţin *Divinul Adevăr*,
În Peştera Dragkar-Taso mă voi aşeza, să practic meditaţia.

Când *Textele Scripturilor* erau în casă, nu primeau nici un fel de venerare;
Dar când a fost să le venerez, zăceau uitate, în bătaia ploii.
Dacă (mai devreme) ne-am fi întâlnit, chiar şi atunci folosul ar fi fost destul de mic;
Şi ca urmare eu am să merg şi-am să obţin *Divinul Adevăr*,
În Peştera Dragkar-Taso mă voi aşeza, să practic meditaţia.

Când casa era solidă, în picioare, stăpânul era dus, plecat departe;
Dar când stăpânul s-a întors, casa era căzută în ruină.
Dacă-mpreună ei ar fi rămas, chiar şi atunci folosul ar fi fost destul de mic;
Şi ca urmare eu am să merg şi-am să obţin *Divinul Adevăr*,
În Peştera Dragkar-Taso mă voi aşeza, să practic meditaţia.

Pe când ogorul era fertil, fermierul era dus departe;
Când fermierul s-a întors, ogorul era înăbuşit de buruieni.
Dacă-mpreună ei ar fi rămas, chiar şi atunci folosul ar fi fost destul de mic;
Şi ca urmare eu am să merg şi-am să obţin *Divinul Adevăr*,
În Peştera Dragkar-Taso mă voi aşeza, să practic meditaţia.

Ţinut natal, casă, şi tu avere-ntreagă,
Ştiu că voi toate sunteţi simple lucruri goale;
Orice neghiob vă poate avea.
Cât despre mine, devotul, eu merg ca să obţin *Eternul Adevăr*.

O, Tată plin de *Graţie*, tu, Marpa Tălmăcitorul,
Fie ca eu să izbutesc în meditaţia mea, în sihăstrie."

După ce am intonat aceste versuri, jumate cântec, jumătate imn, plin de zel religios, am mers la casa primului meu dascăl. Am aflat că era mort; dar fiul acestuia trăia şi, ca atare, i-am oferit acestuia volumele cu *Scrierile Sfinte*, cerându-i în acelaşi timp să toarne el acele *tsha-tsha* din oasele mamei mele. Îi era teamă, îmi spuse el, că dacă ar fi acceptat cărţile, Zeităţile mele tutelare ar fi urmat să-i bântuie casa, dar că, va accepta să modeleze acele *tsha-tsha*, pentru mine. Când l-am asigurat că Zeităţile mele tutelare nu-l vor bântui, şi că eu îi ofeream cărţile de bună voie, până la urmă consimţi să le ia, spunând: „Atunci, aşa să fie." După care se apucă să facă *tsha-tsha*-urile, şi îl ajutai şi eu. După ce totul s-a terminat de modelat, am făcut (asupra lor) *Ritualul de Consacrare*. După aceea, le-am luat şi le-am pus într-o *stūpa* (relicvariu), şi m-am pregătit de drum, însă fiul dascălului meu îmi propuse să mai rămân câteva zile, să mai vorbim despre timpurile trecute, spunându-mi că îmi va dat tot ce are el mai bun; însă i-am spus că trebuie să mă grăbesc, să-mi încep imediat meditaţia şi că nu am timp de pierdut cu vorba. Iar el, la rândul lui, a insistat să petrec măcar acea noapte la el, în aşa fel încât să-mi poată pregăti câteva provizii, care să-mi folosească pe durata devoţiunii mele.

Cu acest lucru am fost de acord; iar el, continuând conversaţia, îmi spuse: „Pe când erai tânăr flăcău, ţi-ai distrus duşmanii cu ajutorul magiei negre. Acum, la maturitate, ai devenit un adept al *Doctrinei Spirituale*, iar acest lucru este de admirat. Cu siguranţă că în viitor vei deveni un sfânt. Pe care Guru l-ai căutat şi ce texte spirituale ai obţinut?" Se vedea că era foarte interesat punând aceste întrebări; şi i-am spus că am obţinut *Doctrina Marii Perfecţiuni*, şi apoi i-am povestit cum l-am întâlnit pe Marpa. El m-a felicitat din suflet, şi apoi mi-a sugerat că ar fi bine să repar casa, să mă însor cu Zesay şi să mă stabilesc acolo ca un Lama Ňingma.

Eu i-am răspuns că Marpa s-a căsătorit cu scopul de a fi util celorlalţi, dar dacă eu vreau să fac acelaşi lucru ca el, fără a avea însă puritatea scopului său şi puterea sa spirituală, acest lucru ar fi ca şi când un iepure ar încerca să sară mai departe decât un leu, şi că, neîndoielnic, lucrul acesta va duce la prăbuşirea mea în abisul distrugerii. Şi, am mai adăugat eu, „am convingerea că de fapt nu vreau nimic altceva în afară de o viaţă în meditaţie şi devoţiune, pentru că nu găsesc nici o plăcere în viaţa lumească. Esenţa poruncii Gurului meu este ca eu să trăiesc ca un eremit în singurătate şi să-mi dedic întreaga viaţă practicii meditaţiei. Ca urmare, năzuiesc să trăiesc o viaţă ideală (a unui adept şi devot al *Şcolii Kargyütpa*), satisfăcând în acelaşi timp şi dorinţa Gurului meu, aducând şi servicii tuturor fiinţelor, servind şi *Cauzei Maeştrilor Ierarhiei.* De asemenea, eu îi voi

salva şi pe părinţii mei (de la existenţa *sangsārică*); şi, în ultimul rând, voi beneficia chiar eu. Eu nu cunosc altceva decât meditaţia şi, de aceea, nici nu sunt potrivit pentru a făptui altceva şi nici pentru a aspira la altceva. Pe deasupra, după ce am văzut ruinele casei mele şi ce-a mai rămas din averea pe care o aveau părinţii mei, acuma morţi, în suflet mi s-a întipărit credinţa de neşters că scopurile lumeşti sunt fără valoare, şi am fost cuprins de o arzătoare dorinţă de a-mi dedica viaţa practicării meditaţiei. O viaţă uşoară pot avea doar cei care nu au suferit aşa cum am suferit eu, şi doar cei ale căror gânduri de moarte şi distrugere nu au fost aduse cu forţa la ei în casă. În ceea ce mă priveşte, circumstanţele vieţii mele m-au convins şi mai puternic de necesitatea vitală a unei devoţiuni pline de zel şi a unei practici profunde, atâta timp cât voi trăi; da, până la moarte, în ciuda foametei şi a sărăciei.

Şi cu ochii-n lacrimi, am intonat următorul cântec:

„Plecăciune la Picioarele Tale, o, Nobile Marpa!
Fie ca eu, călugărul cerşetor, să fiu purificat prin a Ta *Graţie Divină* de ataşamentele lumeşti.

Vai vouă, fiinţe fără de noroc,
Ce v-agăţaţi de lucrurile lumeşti!
Şi mai adâncă mi-e durerea cu cât mai mult eu mă gândesc la voi;
Şi mai adâncă mi-e tristeţea cu cât mai mult simt gustul vostru.
Ne învârtim şi ne-nvârtim, până ce în Infern cădem;
Cei cărora karma le-aduce durere în inimă (de supărare)
Să îşi dedice viaţa căutării *Adevărului;* este dintre toate, lucrul cel mai bun.

O, Domn al meu, Tu, *Dorje-Chang*, care eşti *Neclintit*,
Îngăduie-i călugărului cerşetor, cel binecuvântat de a Ta *Graţie*, să fie statornic în sihăstria sa;
Cei ce locuiesc în astă lume, cei ce rătăcesc şi zăbovesc prin ea –
Iluzorie şi efemeră, aşa cum este –
Cu siguranţă că au cu toţii inimile frânte (de durere).

„Islazurile pe unde îmi păşteam oile, caprele şi vacile,
În sânul încântătoarelor câmpuri din Gungthang,

Acum sunt bântuite de spiritele rele;
Acestea sunt toate imagine a *Iluziei* şi a *Amăgirii*,
Făcându-mă să îmi doresc o viaţă contemplativă.

Casa mea, „Patru coloane şi Opt Stâlpi”, cea atât de bine construită,
Arată acum precum falca de sus a unui leu;
Turnul cu patru laturi, opt creneluri şi-un acoperiş, ce-i al nouălea cat,
Acum arată precum urechile de măgar:
Şi-acestea sunt imagini ale *Iluziei* şi *Amăgirii*,
Făcându-mă să îmi doresc o viaţă contemplativă.

Ogorul meu fertil, „Triunghiul Worma”,
Acum e năpădit de buruieni şi iarbă;
Verii mei, prietenii şi rubedeniile mele,
Acum îs gata (contra mea) să se ridice ca duşmanii;
Şi-acestea sunt doar nişte imagini ale *Amăgirii*,
Care mă fac să caut viaţa cea contemplativă

Tatăl meu, nobilul Mila-Shergyal,
Nu a lăsat nicio dovadă că ar fi trăit vreodată;
Buna şi iubitoarea mea mamă, Nyang-Tsa-Kargyen,
Nu e nimic acum, e doar morman din oasele-i albite:
Chiar şi ele sunt doar nişte imagini ale *Iluzoriului*,
Care mă fac să vreau să duc o viaţă contemplativă.

Preotul casei mele, dascălul meu, Kunchog-Lhabum,
Serveşte-acum ca slugă pentru alţii;
Sacrele mele cărţi, *Comoara Legii*,
Au folosit până acum ca-ntăritură pentru cuiburile de şobolani şi păsări;
Şi-acestea sunt doar nişte imagini ale *Amăgirii*,
Care mă fac să îmi doresc o viaţă-n contemplare.

Ruda şi vecinul meu, unchiul Yung-gyal,
De partea duşmanilor mei a trecut;
Iar sora mea, Peta-Gön-kyit,
Departe a plecat, nimeni nu mai ştie unde e;

Şi-acestea sunt imagini ale *Iluzoriului* şi *Amăgirii*,
Care mă fac să-mi doresc o viaţă-n contemplare.

O, Tu, Cel plin de *Graţie*, care eşti Neclintit,
Dă binecuvântarea Ta celui ce ţi-o cere,
Ca să poată rămâne ferm în sihăstria sa."

La auzul acestui cântec trist gazda mea oftă şi spuse: „Foarte bine, ai perfectă dreptate", iar soţia sa vărsă lacrimi din belşug. Vederea stării mizerabile a ruinelor casei mele m-a afectat atât de tare, încât nu m-am putut abţine să nu iau hotărârea de a duce o viaţă de sihastru, într-o solitară meditaţie. Şi am repetat iar şi iar în sinea mea, că voi duce această hotărâre la îndeplinire, până la capăt. Şi, de altfel, că nu am nici un motiv să regret că am practicat meditaţia şi devoţiunea, în loc să-mi fi petrecut vremea cu preocupările lumeşti.

Aceasta a constituit cea de-a Cincea Acţiune Meritorie, cea în care este vorba despre cum Milarepa a fost condus către o viaţă religioasă plină de energică devoţiune, ca urmare a tristelor întâmplări descrise mai sus.

CAPITOLUL X

Meditaţia în Singurătate

În care se povesteşte despre cum şi-a început Jetsün meditaţia solitară în pustietăţile munţilor; despre experienţele legate de decorporalizare şi despre rezultatele fizico-psihice care au derivat din acestea; şi despre Cânturile sale, care au însoţit fiecare dintre aceste evenimente.

Rechung l-a întrebat apoi pe Jetsün unde a meditat şi a practicat înfrânările şi devoţiunile.

Jetsün răspunse: „A doua zi de dimineaţă, fiul dascălului meu mă aprovizionă cu o traistă cu făină, cu nişte unt, nişte brânză şi alte provizii, spunându-mi: „Acestea să-ţi servească drept hrană pentru când o să fii în singurătate, practicând devoţiunea. Roagă-te şi pentru noi." Rostuit astfel, am luat-o din loc şi m-am instalat pentru a medita într-o peşteră spaţioasă ce se afla în coasta unui deal înalt dindărătul casei mele. Pentru că mi-am consumat proviziile cu prea mare cumpătare, constituţia mea fizică a slăbit foarte mult, eu devenind aproape epuizat însă, în privinţa devoţiunii mele, am făcut un mare progres. Hrana mi-a ajuns câteva luni. După ce s-a terminat, o vreme nu am mai fost în stare să trăiesc fără hrană, şi m-am gândit că ar trebui să merg să cerşesc ceva unt şi brânză, sau orice altceva, de la ciobanii care locuiau în partea de sus a dealului, şi nişte cereale sau făină de la cultivatorii de la poalele colinei. Astfel nu ar mai fi fost nevoie să mor de foame şi aş fi putut să-mi continui meditaţia.

Când am mers la oieri pentru a cerşi, am ajuns la intrarea unui cort din acelea care se fac din păr de iac, şi le-am cerut oamenilor dinăuntru să ofere nişte unt şi brânză unui devot religios. Din nefericire, acel cort s-a dovedit a fi locuinţa mătuşii mele, care mă recunoscu pe dată. Înfuriindu-se, aceasta dădu drumul la câini, de care m-am apărat cu un băţ şi aruncând cu pietre în ei. Apoi ieşi chiar ea, înarmată cu un par de cort, şi începu să strige: „Tu, care eşti căzătura tatălui tău! Tu, vânzător de vieţi omeneşti! Tu, distrugător al satului tău! Ce cauţi aici? Când te gândeşti că nobilul tău tată a dat viaţă unui asemenea fiu!" În timp ce striga aşa, mă târnuia cât putea de tare. Eu am încercat să fug, dar fiindcă eram slăbit din lipsă de mâncare, m-am împiedicat de o piatră şi am căzut într-o baltă, şi era cât pe ce să mor. Ea continua să răcnească furioasă. M-am ridicat cum am putut, m-am sprijinit în toiag, şi am început să intonez acest cântec mătuşii mele:

„La Picioarele Bunului meu Tată, Marpa, eu mă prosternez!

În nefericita casă din trista văgăună din ţinutul Tsa,
Trăiam trei nefericiţi – o mamă tristă cu cei doi orfani –
Şi fost-am alungaţi departe, ca boabele de mazăre când le loveşti cu băţul.
Fost-ai ori nu ai fost tu cauză la asta,
Vă amintiţi aceasta, o, voi, mătuşă şi tu unchi?

Pe când eram eu dus în pribegie, cerşetor,
Mama muri, de-a sărăciei sabie-ascuţită;
Iar sora mea, cerşind hrană şi straie, plecă şi ea în lume.
Şi fiindcă nu putui învinge dorinţa de a le revedea,
În închisoarea asta, ţinutul meu natal, venii din nou.

Pe veci de mine fu despărţită iubitoarea mea mamă;
Din pricina mâhnirii, sora mea se duse-n lume;
Inima mea, de adâncă suferinţă e străpunsă.
Aceste dureri şi suferinţe, pe care toţi trei le-ndurarăm –
Oare nu se datorează vouă, neamurile noastre?

Aceste suferinţe greu de îndurat m-au făcut să duc o viaţă religioasă;
Şi în timp ce meditam în sihăstria mea din munţii singuratici,
Asupra *Sacrelor Învăţături* date de Marpa, cel plin de *Graţie*,
Proviziile mi s-au sfârşit şi hrană n-am mai avut pentru a ţine-n viaţă această trecătoare formă trupească,
Şi-atunci plecai din munţi pentru-a cerşi pomană.

Aşa cum o insectă, care stă să moară, atrasă-i de intrarea în muşuroiul de furnici,
Aşa şi eu am venit aici, la uşa cortului mătuşii mele;
Dar ea a aţâţat dulăii fioroşi asupra corpului meu slăbit, secătuit de vlagă,
Şi ea însăşi s-a repezit la mine, furioasă.

Şi iarăşi, prin blesteme aspre şi prin ameninţări,
Durerea, drept în adâncul inimii mele, ai stârnit-o;
Iar prin desele lovituri, cu parul de la cort,

Mi-ai umplut sărmanu-mi trup de răni şi vânătăi,
Făcându-mă aproape să-mi pierd viaţa.

Îndreptăţit sunt să mă mânii pe tine,
Însă poruncile Gurului meu eu vreau să le-mplinesc;
Nu fi atâta de răzbunătoare, o, mătuşa mea,
Şi hrană pentru devoţiunile mele oferă-mi.

O Marpa, Domn al meu! Tu, Cel Milostiv!
Prin puterea *Graţiei* Tale, fă ca mânia celui care te imploră să se potolească!

Auzindu-mă cântând astfel, jumătate melodie, jumătate lacrimi, o fată care venise după mătuşa mea nu se mai putu stăpâni şi izbucni în lacrimi. Chiar şi mătuşa mea, cuprinsă de remuşcare şi ruşine, merse înapoi în cort, luă nişte unt şi nişte brânză, şi o trimise pe fată să mi le aducă.

Apoi am mers şi pe la celelalte corturi ca să cerşesc, însă nu am mai putut recunoaşte pe niciunul dintre ocupanţii acestora, deşi se părea că toţi mă recunoscuseră. Holbându-se la mine, fiecare dintre ei mi-a dat o cantitate bunicică de pomeni, cu care m-am reîntors la mine în peşteră. Şi, gândindu-mă apoi la purtarea mătuşii mele, mi-am putut da seama care ar fi şi cea a unchiului meu, aşa că m-am hotărât să nu mai merg sub nici un motiv în direcţia lor. Dar s-a întâmplat să merg şi să cer de pomană de la cultivatorii din partea de sus a Văii Tsa, şi am avut neşansa să ajung exact la uşa casei noi a unchiului meu, unde acesta se mutase (după dezastru). Când mă văzu, mă recunoscu pe loc şi se repezi la mine strigând în gura mare: „Fir-aş eu să fiu mort, tu eşti persoana pe care aş fi vrut s-o întâlnesc cel mai mult.” Şi, vrând să mă vadă mort, aruncă în mine cu un pietroi, care aproape că mă lovi. M-am întors iute să o iau din loc, însă el începu să arunce după mine cu pietre, cât de tare putea. Eu continuam să fug, însă unchiul puse mâna pe un arc cu săgeţi şi îmi strigă: „Tu, negustor de vieţi omeneşti! Tu, trădător ce eşti! N-ai distrus de tot ţinutul ăsta? Hei, vecinilor, sătenilor, noi încă nu am pus gheara pe duşmanul nostru; ieşiţi repede afară!” Spunând acestea, începu să tragă cu arcul în mine, iar nişte tineri din sat începură să arunce după mine cu pietre.

Începui să mă tem că aş putea cădea victimă furiei şi răzbunării lor pentru faptul că am folosit magia neagră împotriva lor, şi atunci începui să strig la ei: „O, Tată al meu, şi voi Maeştri ai *Şcolii Kargyütpa*! O, voi, miriadelor de Zeităţi băutoare de sânge, păstrătoare

ale *Doctrinei*! Eu, devot al vostru, sunt urmărit de duşmani. Ajutaţi-mă şi răzbunaţi-mă. Deşi eu pot să mor, voi, Zeităţilor, sunteţi nemuritoare."

Şi dintr-o dată, toţi au fost înspăimântaţi de moarte. Unii dintre ei au pus mâna pe unchiul meu şi l-au ţinut strâns, iar unii, dintre cei care îmi purtau simpatie, au intervenit ca mediatori, iar cei ce aruncaseră cu pietre în mine, mi-au cerut iertare. Doar unchiul meu nu a vrut să-mi dea nici un fel de pomană, însă restul sătenilor mi-au dat o mare cantitate de pomeni, cu care m-am întors în peşteră. Şi m-am gândit apoi că dacă aş rămâne în această grotă, nu aş face altceva decât să aţâţ mânia oamenilor, aşa că am hotărât să merg în altă parte. Însă noaptea am avut un vis, care m-a îndrumat să mai rămân câteva zile, aşa că am făcut întocmai.

Zesay, (căreia îi fusesem făgăduit ca soţ în copilărie), auzind că eram prin apropiere, a venit la mine să mă întâlnească, aducându-mi mâncare bună şi băutură. Ea a plâns mult, ţinându-mă strâns în braţe. Apoi, după ce mi-a povestit cum a murit mama mea şi cum sora mea a plecat în lume, m-am întristat foarte tare şi am izbucnit şi eu în lacrimi. Iar ei i-am zis: „Cât de statornică eşti tu, cum nu te-ai măritat încă!" Iar ea îmi răspunse: „Oamenilor le-a fost atâta de frică de Zeităţile tale, încât nimeni nu a mai îndrăznit să-mi ceară mâna, şi nici eu nu m-aş fi măritat, chiar dacă vreunul m-ar fi cerut în căsătorie. Faptul că tu te-ai dedicat acestei vieţi spirituale este demn de admiraţie, dar ce ai de gând să faci cu casa şi cu pământul tău?"

Am înţeles ce-a vrut ea să zică, şi gândindu-mă că de când, prin *Graţia* Gurului meu, Marpa Tălmăcitorul, eu am abandonat viaţa lumească, faptul de a mă ruga pentru ea era de ajuns; trebuia totuşi să îi spun ceva care să o liniştească şi din punct de vedere lumesc. Ca urmare i-am zis: „Dacă o s-o întâlneşti pe sora mea, dă-i-le ei, dar până când vine ea înapoi, foloseşte tu pământul. Dar dacă sora mea se dovedeşte a fi moartă, atunci poţi să iei tu şi casa şi pământul." Iar ea mă întrebă: „Nu le vrei tu pentru tine?" La acestea am răspuns: „Eu trebuie să-mi găsesc de mâncare aşa cum fac şoarecii şi păsările, iar dacă nu sânt în stare, atunci o să postesc şi o să rabd de foame; de aceea nu îmi trebuie pământul. Şi pentru că trebuie să locuiesc doar în peşteri şi în locuri singuratice, nu am nevoie nici de casă. Eu am realizat că dacă aş poseda chiar toată lumea, când o să mor va trebui să renunţ la tot; iar dacă voi renunţa încă de pe acum la toate aceste lucruri, aceasta îmi va asigura fericirea şi în viaţa asta, şi în viaţa viitoare. De aceea, eu duc o viaţă care este opusă aceleia pe care o duc ceilalţi oameni. Încetează să te mai gândeşti la mine ca la o persoană care trăieşte în lume."

Apoi ea mă întrebă: „Este practica ta opusă faţă de cea a tuturor celorlalte persoane spiritual-religioase?" Eu i-am răspuns: „Bineînţeles

că eu sunt opusul acelor ipocriţi care şi-au luat acea alură religioasă doar pentru onorurile care o însoţesc – scopul lor fiind numai acela de a dobândi averi, faimă şi mărire – şi care au reuşit să înveţe pe dinafară conţinutul unui volum sau două, care se strâng într-un grup şi apoi se luptă pentru a obţine victoria grupului lor şi eliminarea grupurilor oponente. Dar, în ceea ce-i priveşte pe devoţii sinceri, chiar dacă ei fac parte din şcoli diferite sau au un crez diferit, dacă principiile pe care le urmează nu sunt ca cele ale ipocriţilor despre care am vorbit mai devreme, atunci nu poate fi prea mare deosebire între scopurile unuia sau altuia şi, ca urmare, nici eu nu mă deosebesc de vreunul dintre ei. Dar, dacă în general ei nu sunt la fel de sinceri ca mine, atunci, bineînţeles, ei vor fi opuşi crezului meu."

La acestea, ea zise: „Atunci cum se face că practica ta este atât de plină de suferinţă şi nevoi – soarta ta e mult mai rea decât a celui mai nenorocit cerşetor. Nu am mai văzut pe nimeni până acum să fie în halul ăsta. De care doctrină particulară a *Şcolii Mahāyāna* aparţii tu?" I-am răspuns că era cea a crezului cel mai înalt al *Mahāyānei*, care se numea *Calea Totalei Abnegaţii Personale*, al cărui scop era acela de a atinge *Starea de Buddha* într-o singură viaţă şi că, pentru a dobândi *Starea de Buddha*, o persoană trebuie să elimine din viaţă toate scopurile şi obiectivele ei lumeşti.

Ea mai spuse: „Într-adevăr, văd că practica *Doctrinei* tale şi practica lor sunt total opuse; şi după cum te văd şi aud cele spuse de tine, se pare că practica *Dharmei* nu e deloc un lucru lesnicios; pe calea lor e mult mai uşor de mers." Eu am răspuns: „Yoghīnul care mai păstrează un mic ataşament faţă de lume, nu atinge idealul pe care îl am eu despre un devot sincer. Eu cred că până şi căutătorii sinceri ai *Adevărului*, care sunt încă ataşaţi de *Roba Galbenă*, continuă să aibă un mic ataşament faţă de faima şi onorurile lumeşti. Şi, chiar dacă nu mai au nici un fel de ataşament faţă de lume, eu totuşi sunt convins că există (între mine şi ei) o mare diferenţă în ceea ce priveşte rapiditatea şi eficacitatea în atingerea *Stării de Buddha*. Însă lucrurile acestea tu nu le poţi înţelege în acest moment. Dar, dacă tu crezi că eşti în stare să faci acest lucru, ar trebui să te devotezi şi tu vieţii spiritual-religioase; însă dacă nu te simţi în stare să faci acest lucru, atunci poţi să te bucuri de casă şi de pământ, aşa cum ţi-am spus deja, şi e mai bine să mergi acum acasă." Ea îmi răspunse: „Eu nu pot accepta casa şi pământul tău, pe care ar trebui să i le dai surorii tale. Mi-ar plăcea să fiu un devot, însă nu cred că aş putea fi aşa cum eşti tu." După ce spuse acestea, plecă.

Mătuşa mea, auzind că nu m-am îngrijit de casă şi de pământ, începu după o vreme să se gândească că, de vreme ce am hotărât să mă ţin de porunca Gurului meu, ar putea să le obţină pentru ea. Ca urmare mă vizită, aduse o cantitate bună de făină de ovăz, unt, *chhang*

şi alte alimente, şi-mi spuse: „Mai demult eu te-am tratat foarte urât, pentru că eram cufundată în ignoranţă; şi pentru că tu, nepotul meu, eşti o persoană spirituală, atunci trebuie să mă ierţi. Dacă îmi vei acorda permisiunea, eu voi cultiva pământul tău şi te voi aproviziona cu alimente." Eu am fost de acord şi i-am spus: „Fie precum spui; să îmi aduci în fiecare lună făina de la douăzeci de măsuri de ovăz; de restul te poţi folosi tu; aşadar poţi să cultivi pământul."

Mătuşa plecă foarte mulţumită de târgul încheiat. Timp de două luni ea mă aprovizionă cu făină, aşa cum ne înţelesesem. Într-o zi, ea veni din nou, şi zise: „Oamenii spun că dacă eu cultiv pământul tău, s-ar putea ca *Zeităţile* tale *Tutelare* să îmi facă rău, datorită puterilor tale magice." Atunci eu i-am spus: „De ce ar mai trebui eu să practic acuma vrăjitoria? Iar tu o să dobândeşti merite dacă vei continua să cultivi pământul şi să mă aprovizionezi pe mine, aşa cum ai făcut-o până acum." Ea îmi răspunse imediat: „În cazul ăsta, şi ca eu să fiu sigură, ar fi bine să faci jurământul că nu vei mai practica vrăjitoria niciodată. Nu ai de ce să te împotriveşti la aceasta." Eu nu eram sigur de ceea ce intenţiona ea să facă; dar, pentru că am socotit că se potrivea cu dorinţa mea de a-i mulţumi pe oameni, am făcut jurământul după dorinţa ei, asigurând-o în acest fel, după care ea a plecat foarte mulţumită.

În tot acest răstimp, în ciuda neobositei mele perseverenţe în meditaţie, nu am putut obţine vreun semn de progres sau creştere în ceea ce priveşte cunoaşterea sau experimentarea *Căldurii Extatice*; şi ca atare, am devenit foarte neliniştit în privinţa a ceea ce aveam de făcut mai departe. Într-o noapte, am visat că aram un pământ foarte tare şi pietros, care nu se lăsa arat în ciuda tuturor eforturilor mele; şi, disperat că nu eram în stare să-l ar, m-am gândit să renunţ. Atunci, iubitul meu Guru, Marpa, a apărut pe cer, spunând: „Fiule, pune-ţi toată energia şi perseverenţa în arat; ai să reuşeşti chiar dacă terenul este foarte tare." Apoi însuşi Marpa puse mâna pe plug, iar câmpul fu arat cu mare uşurinţă, şi-n urma lui s-a strâns o bogată recoltă. Când m-am trezit am fost foarte mulţumit de acest vis.

Dar după un timp, în mine apăru gândul că visele, care sunt nişte reproduceri iluzorii ale gândurilor unei persoane, nu sunt socotite reale nici măcar de cel mai prost şi mai ignorant ţărănoi, iar eu, atunci când am permis unui vis să-mi afecteze starea de spirit, am fost mai nătâng decât cel mai mare prostovan. Dar, cum părea să fie un semn, că dacă voi continua să meditez cu zel şi cu perseverenţă, eforturile mele vor fi încununate de succes, inima mi s-a umplut de bucurie, şi în această stare de spirit am cântat acest cântec, pentru a întipări adevărata interpretare a visului, cu claritate, în memorie:

„Te rog pe Tine, O Domn al meu, atât de plin de *Graţie*!
Fă ca acest călugăr cerşetor să poată rămâne cu bune rezultate în sihăstrie.

Pun pe acest pământ al *Minţii Liniştite*
Apa şi îngrăşământul unei statornice *Credinţe*,
Apoi sădesc în el sămânţa nepătată a *Inimii* curate,
Deasupra căreia apoi, asemeni unui bubuit de tunet, reverberează sincera mea *Rugăciune*;
A cărei *Graţie* cade-asupra ei, ca ropotul de ploaie.

La boii şi la plugul *Gândirii Nedistrase*
Mai pun şi brăzdarul *Metodei (Corecte)* şi al *Judecăţii*.
Boii, conduşi de omul fără de *Iluzii*,
A cărui mână fermă e condusă de *Scopul Nedivizat*,
De biciul *Zelului* şi *Perseverenţei* îmboldiţi,
Sfarmă pământul dur al *Ignoranţei* ce-i născută din cele *Cinci Rele Pasiuni*,
Înlăturând bolovanii tari ai *Naturii* pline de *Păcat*,
Smulgând din rădăcină buruienile *Ipocriziei*.

Apoi, cu ajutorul secerii *Adevărului Legilor Karmice*,
Se practică recoltarea *Nobilei Vieţi*.
Roadele ei, ce sunt fructele *Adevărurilor Sublime*,
Sunt adunate în *Hambarul* căruia nici un concept nu i se poate aplica.

Zeii coc şi macină apoi această hrană preţioasă,
Ce îmi va susţine *Sinele* meu umil, sărman,
În tot răstimpul cât eu *Adevărul* caut.

Visul eu astfel îl interpretez:
Cuvintele nu nasc *Adevăratul Fruct*,
Tălmăcirea nu duce la *Cunoaşterea Adevărată*.
Cei ce vor să se dedice unei *Vieţi Spirituale*,
În *Meditaţie* trebuie să îşi exercite *Zelul* cel mare şi *Perseverenţa*;
Iar dacă ei vor îndura mari chinuri, se vor căzni şi mai cu zel,
Şi vor căuta cu grijă, atunci *Cel Mai de Preţ* poate fi descoperit.

Fie ca toţi aceia care sincer caută *Adevărul*
Netulburaţi să fie de piedici sau întreruperi pe *Cale*.”

Cântând astfel, m-am hotărât să plec pentru a-mi continua meditaţia în Peştera Dragkar-Taso. Tocmai când dădeam să plec, apare mătuşa mea cu şaizeci de măsuri de făină de ovăz, cu o haină din piele zdrenţuită, o bucată de ţesătură din cea bună şi un bulgăre de unt amestecat cu grăsime, şi-mi spune: „Nepoate, astea sunt ca plată pentru pământul tău, aşa cum ne-am înţeles. Ia-le şi du-te departe de văzul şi de auzul meu, pentru că vecinii mei îmi spun: «Odinioară Thöpaga ne-a făcut mult rău; şi dacă tu mai faci afaceri cu el şi-l mai slujeşti, mai mult ca sigur că el o să ne facă un rău şi mai mare decât atunci, şi o să omoare şi restul de oameni de pe-aici. Şi decât să se întâmple asta, mai bine vă ucidem noi pe voi doi». De aceea este mai sigur să o iei din loc şi să mergi în alt ţinut. De ce să mă omoare pe mine dacă tu nu pleci? Dar să ştii că nu e nici o îndoială că pe tine te vor ucide.”

Dar eu ştiam că oamenii nu vorbeau în felul acela, şi ca urmare i-am spus: „Dacă nu aş fi credincios doctrinei mele şi jurămintelor pe care le-am făcut, nu m-aş da în lături să practic vrăjitoria ca să-mi iau înapoi posesiunea asupra terenului meu, cu atât mai mult cu cât eu nu am făcut niciun legământ în privinţa pământului. Şi eu am o asemenea putere magică încât cu cea mai mare uşurinţă aş putea să te lungesc pe jos ca pe un cadavru, cât ai zice peşte; dar cu toate astea nu o să fac asta, căci cum altfel mi-aş putea exersa eu răbdarea, dacă nu cu cei care mi-au greşit? Dacă o fi să mor în noaptea asta, ce-mi mai trebuie mie pământul ăla şi lucrurile astea pe care mi le-ai adus? Se spune că a practica răbdarea este calea cea mai scurtă pentru a dobândi *Starea de Buddha*, iar tu, mătuşa mea, eşti persoana cea mai potrivită pentru a-mi exersa răbdarea. Cu atât mai mult cu cât, tu, mătuşa mea şi cu unchiul meu, aţi fost motivele pentru care eu trăiesc această viaţă (a renunţării). Vă sunt sincer recunoscător amândurora şi, drept recunoştinţă pentru faptele voastre, eu mă voi ruga mereu pentru voi, ca în viaţa viitoare să dobândiţi *Starea de Buddha*. Nu vă voi da doar pământul meu, vă voi da şi casa mea.” Apoi i-am explicat totul foarte clar, iar la sfârşit i-am zis: „Întrucât viaţa mea este închinată căutării *Adevărului*, eu cer doar de la Gurul meu instrucţiuni, şi nimic altceva; aşa că eşti binevenită să fii stăpâna pământului şi a casei.” Apoi i-am cântat următorul cântec:

„O, Venerabil Guru, prin a ta *Graţie* trăiesc o viaţă de asceză;

Bucuriile şi necazurile mele Tu le ştii.

Întrucât *Sangsāra* încâlcită e-n Păienjenişul *Karmei,*
Oricine strâns de ea se ţine, *Vitala Coardă a Salvării* o retează.

În acumularea de fapte rele, rasa umană este ocupată;
Şi fiindcă aşa face, gustă astfel din chinurile Iadului.
Manifestările de dragoste ale prietenilor şi rudelor unei persoane sunt *Castelul Răului*;
A-l construi, înseamnă a cădea în *Flăcările (Suferinţei*).

A strânge grămadă averea, înseamnă a strânge grămadă posesiunile celorlalţi;
Ceea ce omul pune deoparte, nu-s altceva decât provizii pentru vrăjmaşii săi.
Plăcerea de a bea vin şi ceai, la distracţii, înseamnă a bea licoarea otrăvitoare de omag;
A bea înseamnă a îneca *Vitala Coardă a Salvării*.

Răsplata pe care mătuşa mi-a dat-o pentru al meu pământ, nu-i altceva decât dar din lăcomie;
A mânca din ea, înseamnă a mă naşte printre acele *Spirite Înfometate*.

Poveţele mătuşii mele se nasc din răzbunare şi mânie;
Când le rosteşte, din ele se nasc tulburare şi distrugere.

Tot ce posed eu, casă şi pământ,
Ia tot mătuşă, şi fericită fii!

Eu îmi spăl fapta ruşinoasă prin sinceră devoţiune;
Prin zelul meu vreau *Zeităţile* să mulţumesc.

Prin compasiune vreau să îi supun pe demoni;
Toată ocara-o risipesc în vânt,
Şi faţa mi-o întorc privind în sus.

O, Tu, Cel plin de *Graţie* şi care eşti *Neclintit*,
Dă-mi binecuvântarea Ta, ca să pot izbândi, trăindu-mi viaţa în singurătate."

Auzindu-mi cântecul, mătuşa mea spuse: „Un om cu adevărat spiritual ar trebui să fie ca tine nepoate, eşti de toată lauda." Apoi plecă mulţumită.

Această împrejurare m-a întristat foarte mult; însă, pe de altă parte, m-am simţit despovărat de grija pe care o purtam pământului şi casei mele, şi de care m-am descotorosit în acest fel. M-am hotărât să-mi duc imediat la îndeplinire planul de a merge la peştera Dragkar-Taso pentru a-mi continua practica meditaţiei. Şi pentru că această grotă mi-a oferit protecţie în vremea când pusesem bazele *Samādhi*-ului meu (*Starea de Repaus a Minţii*), a primit ulterior numele de Kangtsu-Phug (adică Peştera în care el (Milarepa) şi-a început întemeierea în devoţiune, sau a aşezat *Fundaţia*). A doua zi am plecat la drum, luând cu mine lucrurile pe care mătuşa mea mi le dăduse ca plată pentru pământ şi ceea ce mai rămăsese din proviziile pe care le aveam deja, şi am ajuns la peştera Dragkar-Taso, pe care am găsit-o foarte plăcută, şi unde m-am stabilit. Aveam cu mine o saltea tare, mi-am făcut pat din ea, şi am jurat să nu cobor în nici un sat sau la vreo aşezare omenească:

„Până ce voi atinge *Siddhi*, de-această singurătate eu mă voi ţine strâns;
Chiar dacă foame voi muri, pomană pentru morţi sau de la credincioşi nu voi mai merge să caut,
C-ar însemna să mă înec în praf şi-n murdărie.
Chiar dacă aş muri de frig, eu nu voi coborî să cer îmbrăcăminte.
Chiar dacă de chinuri sau durere aş muri, eu nu voi coborî ca plăcerilor lumeşti să mă dedau.
Chiar de bolnav voi fi, chiar şi pe moarte, eu nu voi coborî să cer măcar un leac.
Nici o mişcare a trupului meu nu voi mai face pentru vreun scop lumesc,
Căci îmi dedic trupul, vorba şi inima atingerii *Stării de Buddha*.

„Fie ca Gurul meu, Zeii şi *Dākini* să-mi îngăduie să-mi respect aceste jurăminte,

Fie ca ei să-mi binecuvânteze eforturile;
Fie ca *Dākinī* şi *Zeităţile Protectoare* ale credinţei să îmi în deplinească aceste dorinţe,
Şi să-mi dea tot ajutorul de care am nevoie."

(Şi am mai adăugat): „De voi încălca aceste legăminte – văzând că e mai bine să mori decât să trăieşti o viaţă fără să cauţi *Adevărul* – fie ca *Fiinţele Divine*, care protejează *Dharma*, să-mi scurteze pe dată viaţa, şi fie ca graţia Gurului meu şi cea a *Deva*-şilor să se unească şi să-mi călăuzească următoarea viaţă, care să fie dedicată *Dharmei*, dăruind-o cu fermitatea şi inteligenţa necesară depăşirii şi biruirii tuturor obstacolelor (aflate pe *Cale*)."

Făcând aceste legăminte, am cântat apoi următorul cântec, consacrându-le:

„Vlăstar al lui Naropa şi-al *Căii Salvatoare*,
Fie ca (eu) ermitul, să izbândesc în sihăstria mea.

Fie ca de-ale vieţii iluzorice tentaţii, eu să nu fiu atras;
Dar fie ca *Liniştea Meditaţiei* mele să se-adâncească;

Fie ca să nu mă las afundat în *Inconştienţa Tăcerii*;
Dar fie ca *Mugurele Supraconştiinţei* să înflorească în lăuntrul meu.

Fie ca numeroasele gânduri lumeşti, create de minte, să nu mă tulbure;
Dar fie ca luxuriantul frunziş al *Necreatului* să irumpă în mine.

Fie ca eu, în sihăstria mea, de conflictele mentale să nu fiu tulburat;
Dar fie ca eu să pot culege fructul *Cunoaşterii* şi al *Experienţei*.

Fie ca *Mārā* şi hoardele sale să nu mă stânjenească;
Dar fie ca eu să-mi găsesc mulţumirea prin *Cunoaşterea (Adevăratei)* mele *Minţi*.

Fie ca eu să nu mă îndoiesc de *Calea* şi *Metoda* ce urmez;
Şi fie ca eu să păşesc pe urmele Tatălui meu (Spiritual).
O, Domn atât de plin de *Graţie*, *Întrupare* a ceea ce este *Neclintit*,
Dă-mi Binecuvântarea, ca eu (călugăr cerşetor) să pot rămâne
ferm în sihăstria mea".

După ce am rostit rugăciunea, mi-am continuat meditaţiile, şi apoi am trăit cu un pic de făină amestecată cu orice găseam de mâncare. La nivel mental am dobândit cunoaşterea *Mahā-Mudrei* (*Marelui Simbol*), însă datorită faptului că trupul meu era mult prea slăbit, nu am putut să controlez *Suflurile* (puterea psiho-fizică a sistemului nervos, sau *Fluidul*) din corpul meu, astfel încât nu am reuşit să realizez *Căldura Interioară Extatică*, şi am continuat să fiu foarte sensibil la frig.

M-am rugat neîncetat Gurului meu. Într-o noapte am avut un vis foarte intens, (mai degrabă acesta a fost o viziune pe care am avut-o într-o stare de supraconştiinţă), în care se făcea că mai multe femei cărau o mare cantitate de alimente, de toate felurile, cu care au făcut o *pūjā* (ceremonie religioasă), spunând că au fost trimise de Gurul meu, Marpa, ca să mă instruiască în exerciţiile fizice ale practicii meditaţiei.

(Şi pentru că aşa mi s-a poruncit în vis), am început să practic cele trei exerciţii ce ţin de *Cultura Fizică, Vocală* şi *Mentală*, şi am reuşit să dezvolt *Căldura Extatică Fizică*. A trecut apoi un an, iar într-o zi am simţit nevoia unei mici recreaţii. Pe când mă pregăteam de drum, mi-am amintit de legămintele pe care le făcusem şi îndată am început să cânt următorul cântec, plin de reproşuri la adresa mea:

„O *Dorje-Chang*, Tu însuţi întrupat în forma fizică a lui Marpa!
Fă ca acest călugăr cerşetor să rămână ferm în sihăstrie.

O, Milarepa, om ciudat ce eşti!
Ţie îţi cânt acest cântec, ca de povăţuire.

Departe eşti de-ntreaga lume, cea care
Ar putea, cu tine, vorbe dulci să schimbe.

De-aceea-nsingurat te simţi, şi-ai vrea distracţie să cauţi,
Dar n-ai nici un motiv ca lucrurile astea să le cauţi.

Mintea nu-ţi aţâţa, ci las-o ca-n linişte ea să adaste;
Că de se umple iar de gânduri, şi alte impietăţi va mai pofti.

Nu-i da apă la moară dorinţei de distracţii, fă uz de intelect;
Dacă ispitei îi dai curs, devoţiunea ta va fi pierdută toată-n vânt.

Nu fă vreun pas (greşit), rămâi satisfăcut pe locul tău;
Căci înainte de vei merge, picioarele de pietre ţi se vor lovi.

Capul nu ţi-l ridica, ci fă-l să se aplece-n jos;
De ţi-l ridici, zadarnice frivolităţi vei căuta.

Şi nu dormi, continuă-ţi devoţiunea;
De-i adormi, cele *Cinci Otrăvuri* ale ignoranţei te vor subjuga."

După ce am intonat acest cântec plin de reproşuri la adresa mea, am continuat să practic neîncetat timp de trei ani, zi şi noapte, şi am putut să realizez că cunoaşterea mea spirituală s-a extins şi s-a îmbunătăţit considerabil. Dar după această perioadă, proviziile mele de făină de ovăz erau pe terminate. Mă hotărâsem să-mi drămuiesc raţia la douăzeci de măsuri de făină de ovăz pe an, însă acum şi această cantitate se terminase. Puteam să mor înainte de a dobândi *Starea de Buddha*, iar acest lucru ar fi însemnat o întrerupere deplorabilă a eternei mele existenţe. M-am gândit că oamenii obişnuiţi se bucură dacă obţin o *seeka* (monedă de patru *anna*) sau două din aur, dar în acelaşi timp se întristează dacă le pierd. Comparativ cu acest lucru, viaţa mea, care era dedicată obţinerii *Stării de Buddha*, era infinit mai preţioasă. Chiar dacă tot universul ar fi plin de aur, tot viaţa dedicată dobândirii *Stării de Buddha* este infinit mai preţioasă. Şi, în acelaşi timp, este de preferat să mor în timpul vieţii mele, care este dedicată practicii devoţiunii, decât să-mi încalc legămintele. Atunci ce ar trebui să fac?

Apoi m-am gândit că dacă aş pleca în căutarea a ceva de mâncare pentru a mă menţine în viaţă, dar fără să cobor până la locuinţele oamenilor pentru a cerşi, atunci nu aş încălca jurămintele. Şi, mai mult decât atât, acest lucru ar fi în interesul devoţiunii mele. Ca urmare, am început să hoinăresc dincolo de Peştera Dragkar-Taso; şi am găsit un loc însorit, plin de izvoare cu apă bună, pe malul cărora

creşteau o grămadă de urzici – un loc minunat, ce oferea vaste privelişti – şi m-am mutat acolo.

Şi mi-am continuat meditaţiile mâncând doar fiertură de urzici. Pe mine nu aveam nici un fel de haine, iar în mine, nici un fel de mâncare hrănitoare. Corpul mi-a devenit ceva asemănător unui schelet, pielea mea avea o culoare verzuie, precum urzicile, părul mi-era şi el verzui.

Obişnuiam să mă uit cu foarte mare veneraţie la pergamentul pe care mi-l dăduse Gurul meu, şi uneori mi-l puneam pe creştetul capului, atingându-l cu multă dragoste. Când nu aveam nimic de mâncat, acest lucru avea efectul de a-mi linişti stomacul. Câteodată chiar râgâiam (ca şi când aş fi mâncat pe săturate). O dată sau de două ori am fost pe punctul de a-l deschide pentru a-l citi; însă am avut nişte semne care mi-au spus că nu sosise încă vremea pentru asta, şi de aceea m-am abţinut.

Cam la un an după ce m-am mutat, s-a întâmplat ca nişte bărbaţi din târgul Kyeedrong, – care ieşiseră la vânătoare, dar nu reuşiseră să găsească nimic – să umble rătăcind prin părţile mele. Când m-au văzut, au luat-o la goană, spunând că eram vreun *bhūta* (spirit răufăcător). După ce i-am asigurat că eram o fiinţă omenească care practica devoţiunea, ei au spus că nu arăt deloc ca unul dintre aceştia, dar au venit totuşi să mă cerceteze mai de aproape. Apoi au intrat în peşteră şi au cercetat fiecare colţişor al acesteia. În cele din urmă, au întrebat: „Unde îţi sunt proviziile? Dă-ne câteva cu împrumut şi ţi le vom plăti cum se cuvine; altfel te vom omorî.” Astfel m-au ameninţat. Le-am răspuns că nu aveam decât urzici, şi chiar de aş fi avut altceva – având în vedere că au fost destul de bădărani şi m-au insultat, ridicându-mă în sus – în nici un caz nu le-ar obţine folosind forţa. Ei mi-au zis că nu aveau de gând să mă jefuiască, şi ce ar fi avut de câştigat dacă mă insultau? Le-am răspuns că ar fi putut să dobândească merite, la care ei au zis: „Foarte bine, atunci te vom mai ridica o dată.” După care m-au săltat şi m-au lăsat să cad la pământ de mai multe ori. Acest lucru a făcut să mi se umple tot corpul de durere dar, cu toate astea, le-am plâns sincer de milă.

Unul dintre ei, care nu fusese părtaş la aceste fapte nemiloase, a spus: „Ei, fârtaţilor, acest om pare să fie un adevărat Lama, şi chiar dacă nu e unul, nu veţi câştiga nici un fel de glorie chinuind o persoană atât de slabă. Nu el ne-a făcut să fim înfometaţi. Încetaţi.” Iar mie îmi spuse: „Sihastrule, este uimitor că poţi suporta o asemenea suferinţă. În ceea ce mă priveşte, eu nu ţi-am făcut nimic; aminteşte-ţi de mine în rugăciunile tale.” Ceilalţi adăugară şi ei în batjocură: „Şi pentru că noi te-am săltat, aminteşte-ţi să ne pui şi pe noi sub protecţia rugilor tale.” Celălalt spuse: „Vai, vai, o va face, numai că o va face altfel, fiţi siguri!” Şi plecară râzând zgomotos. Nu am avut nici

o intenţie sau vreun gând să-i blestem; dar se pare că justiţia divină a avut grijă de ei, căci mai apoi am aflat că au fost prinşi şi arestaţi de către guvernatorul provinciei. Conducătorul lor a fost omorât, iar celorlalţi, cu excepţia celui care nu îmi făcuse nimic şi nu mă insultase, le-au fost scoşi ochii.

Cam la un an după aceasta, toate hainele mele s-au distrus de uzură, rămânându-mi doar nişte zdrenţe pe care mi le dăduse mătuşa mea drept plată pentru bucata de teren, iar din hrană mi-a mai rămas doar sacul în care fusese făina. Şi atunci m-am gândit să cos între ele acele zdrenţe şi să-mi fac din ele un aşternut pe care să şed în meditaţie. După aceea m-am gândit că dacă o fi să mor în noaptea aceea, ce rost ar mai avea coaserea lor; mai degrabă ar trebui să îmi continui meditaţia. Ca urmare, am întins pe jos zdreanţa din piele, m-am aşezat pe ea, şi mi-am acoperit cu ea şi partea de jos a corpului, înfăşurându-i capetele peste mine, cât am putut mai bine; apoi mi-am acoperit partea de sus a corpului cu sacul gol de făină. Cu ce zdrenţe mi-au mai rămas, mi-am acoperit acele părţi ale corpului unde aveam mai mare nevoie. Dar acestea erau mult prea uzate, ca să poată folosi cât de cât ca învelitoare. În cele din urmă, mi-am dat seama că cerea un efort mult prea mare ca să le pun aşa, şi că era necesar să le cos una de alta, dar nu aveam nici ac şi nici aţă. De aceea le-am legat pe mine, înnodându-le în trei locuri, ţinându-le pe corp legate cu un brâu făcut din nişte capete de sfoară. Acoperit în felul acesta, mi-am petrecut zilele urnmătoare cum am putut; noaptea, sacul zdrenţuit şi resturile din haina de piele m-au protejat cât de cât de frig. Şi astfel mi-am continuat practica meditaţiei încă un an. Într-o zi, am auzit o zarvă mare. Uitându-mă pe furiş afară, am văzut un alt grup de vânători care cărau o mare cantitate de carne, apropiindu-se de intrarea în peşteră. Văzându-mă, cei din faţă strigară: „O, aici e un *bhūta*! Şi o rupseră la fugă. Cei din spate spuseră că era prea puţin probabil ca un *bhūta* să apară în timpul zilei, şi adăugară: „Uitaţi-vă mai bine, ia vedeţi dacă mai e *bhūta* acolo?" Auzind că încă eram acolo, până şi vânătorii cei mai bătrâni începură să se înfricoşeze. Le-am spus că nu eram un *bhūta* ci un sihastru, care ajunsese în halul acela din lipsa lucrurilor trebuincioase. Iar ei au vrut să vadă cu ochii lor, şi au răscolit peste tot, prin fiecare colţişor şi ungher. Dar văzând că nu există nimic altceva decât nişte urzici, au fost emoţionaţi până la veneraţie. Atunci mi-au lăsat tot ce le mai rămăsese din proviziile lor, o cantitate mare de carne, spunând respectuos: „Este demn de toată lauda faptul că tu practici ascetismul în acest mod. Te implorăm, roagă-te pentru iertarea păcatelor animalelor pe care le-am ucis, şi pentru iertarea noastră, pentru că le-am omorât.

Am fost foarte bucuros văzând că voi avea o hrană ca cea pe care orice om obişnuit o mănâncă şi, înfruptându-mă din ea, am simţit

plăcere şi stare de bine în trup şi voioşie în minte, ceea ce făcu să crească zelul practicii mele devoţionale. Am experimentat o fericire spirituală care a depăşit orice stare cunoscută până atunci. M-am gândit că meritele dobândite de cei ce oferă câteva fărâme de mâncare sihaştrilor singuratici depăşesc pe cele ale oricăror ofrande, oricât de generoase ar fi acestea, făcute celor care trăiesc printre oamenii din sate sau oraşe, şi care au din plin. Din carne am mâncat foarte rar şi până la urmă aceasta s-a umplut de viermi. La un moment dat m-am gândit să dau viermii la o parte şi să o folosesc; dar m-am gândit apoi că nu-mi era hărăzit să mă bucur de ea, pentru că ar fi trebuit să o iau de la gura viermilor, şi asta ar fi însemnat că i-aş fi jefuit. Şi că, oricât de bună ar fi fost, nu merita să merg până într-acolo încât să fur ca să mănânc. De aceea i-am lăsat pe viermi să-şi ţină carnea pentru ei, iar eu m-am întors la urzicile mele fierte.

Într-o noapte, un om care a crezut că am ceva avere, a intrat şi, bâjbâind, a cotrobăit prin fiecare colţişor al peşterii. Când am văzut ce face, am izbucnit în râs şi i-am spus: „Încearcă să găseşti tu noaptea ceea ce n-am reuşit eu ziua." Omul a izbucnit şi el în râs şi apoi a plecat.

La un an după această întâmplare, nişte vânători din Tsa, nereuşind să prindă nimic, au intrat în peşteră. Şi cum eu eram în *Samādhi*, îmbrăcat în haina mea improvizată, m-au împuns cu capetele arcurilor lor, curioşi să vadă dacă eram om sau *bhūta*. După starea corpului meu şi a hainelor mele, ei înclinau să creadă că sunt un *bhūta*. Pe când vorbeau între ei, am deschis gura şi am spus: „Puteţi fi siguri că sunt om." Când mi-au văzut dinţii, ei m-au recunoscut şi m-au întrebat dacă eram Thöpaga. Răspunzându-le afirmativ, ei mi-au cerut să le împrumut nişte mâncare, cu promisiunea că mă vor răsplăti generos. Ei au spus: „Am auzit că ai fost o dată, acum mulţi ani, acasă la tine. Eşti aici de atunci?" Eu le-am răspuns: „Da; dar nu vă pot oferi niciun fel de mâncare pe care aţi putea s-o mâncaţi." Ei au răspuns că ceea ce e bun pentru mine, va fi bun şi pentru ei.

Atunci le-am zis să facă focul şi să fiarbă nişte urzici. Aşa au şi făcut, dar cum aşteptau şi ceva care să dea gust fierturii, cum ar fi carne, măduvă sau grăsime, le-am spus: „Dacă aş fi avut, atunci aş fi mâncat mâncare bună şi gustoasă, dar eu de ani de zile nu mai am aşa ceva. În loc de condimente se pot pune urzicile." Apoi mi-au cerut făină sau griş, pentru a îngroşa supa. Atunci le-am spus că, dacă aş fi avut aşa ceva, atunci aş fi mâncat o mâncare hrănitoare; pe acestea le terminasem de câţiva ani buni, şi le-am spus ca în loc de acestea, să pună vârfuri de urzici. La urmă îmi cerură nişte sare, şi iarăşi le spusei că sarea, dac-aş fi avut-o, ar fi dat gust mâncării mele; şi că nu mai am sare de mulţi ani, şi de aceea le recomand ca în loc de sare să pună şi mai multe vârfuri de urzici.

După acestea, ei au zis: „Nu-i de mirare că trupul tău a ajuns în acest hal mizerabil, dacă ai trăit mâncând asemenea mâncare şi îmbrăcându-te cu asemenea haine, ca astea pe care le ai acum pe tine. Nu mai arăţi a om. Dar, chiar şi ca slugă dacă ai fi mers să lucrezi, tot ai fi avut burta plină şi haine călduroase. Tu eşti cea mai jalnică şi cea mai vrednică de milă creatură din întreaga lume."

Eu le-am răspuns: „O, prieteni, nu spuneţi una ca asta, căci dintre fiinţele care au dobândit o viaţă de om eu sunt una dintre cele mai pline de noroc. Eu l-am întâlnit pe Tălmăcitorul Marpa din Lhobrak, am căpătat de la el *Adevărul* care îţi permite să dobândeşti *Starea de Buddha* într-o singură viaţă; iar acum, după ce am renunţat în întregime la toate gândurile lumeşti, îmi petrec viaţa în această sihăstrie, într-un ascetism foarte strict şi-ntr-o mare devoţiune, departe de aşezările omeneşti. Eu sunt pe cale de a obţine ceea ce mă va duce direct în *Eternitate*. Renunţând la plăcerile josnice care derivă din hrană, îmbrăcăminte şi faimă, eu biruiesc *Vrăjmaşul* (*Ignoranţa*) chiar în această viaţă. Dintre toţi oamenii acestei lumi, eu sunt cel mai curajos şi am cele mai înalte aspiraţii. Însă voi, cei născuţi într-o ţară unde prevalează *Doctrina lui Buddha*, n-aţi prea plecat urechea la vreo predică, ce să mai vorbim de a vă dedica viaţa acestei *Doctrine*; însă, pe de altă parte, vă străduiţi din toate puterile să atingeţi cele mai joase profunzimi şi cele mai îndelungate durate de existenţă în *Tărâmurile Infernului*! Voi acumulaţi păcate cu ghiotura, luându-vă la întrecere cu ceilalţi, care să aibă mai multe! Cât de prosteşti şi pervertite vă sunt scopurile vieţii! Eu nu numai că mă veselesc la gândul *Eternei Fericiri*, ci mă şi bucur de aceste lucruri care-mi dau mulţumire şi satisfacţie."

Apoi le-am cântat un cântec despre cele *Cinci Plăceri* pe care le am:

„Domn al meu, Marpa cel plin de *Graţie*! La Picioarele Tale mă închin adânc!
Îngăduie-mi puterea ca la ţelurile lumii să renunţ.

Aici, în Peştera de mijloc din Dragkar-Taso,
Pe vârful acesta-nalt al Peşterii de mijloc,
Eu, tibetanul yoghin, numit Repa,
Abandonând orice gând despre ce mănânc, despre ce îmbrac,
despre toate scopurile acestei vieţi lumeşti,
M-am stabilit aici pentru a dobândi *Perfecta Stare de Buddha*.

E plăcută salteaua tare de sub mine,

E plăcută această pătură nepaleză din bumbac, care-i pe mine,
E plăcută această singură eşarfă pentru meditaţie, cu care îmi susţin doar un genunchi,
Plăcut îmi este corpul, care cu puţină hrană e deprins,
Plăcută mi-e lucida minte, ce poate discerne între ataşamentele prezentului şi măreţul *Ţel Final*.
Nimic nu-i neplăcut, ci totul e plăcut.

Dacă nu puteţi face acest lucru, şi-ncercaţi doar să mă imitaţi;
Şi dacă inspiraţi nu sunteţi de-naltul ţel al vieţii de ascet,
Iar de eroarea *Doctrinei Egoului* voi vă agăţaţi,
Atunci rogu-vă să-mi daţi pace cu mila voastră, ce-i nelalocul ei,
Căci eu sunt un yoghin, iar *Calea* mea este cea a *Dobândirii Eternei Fericiri*.

Ultimele raze ale soarelui trec peste vârfurile munţilor;
Reîntoarceţi-vă dar la sălaşurile voastre.
Iar eu, care-n curând mă duc din viaţă, nesigur însă de ora morţii mele,
Am doar un singur scop, să dobândesc *Perfecta Stare de Buddha*.
Timp de pierdut nu am pe zadarnice sporovăieli;
De-aceea în *Starea Liniştii Profunde* a *Samādhi*-ului, eu acuma intru."

Auzind acest cântec, ei spuseră: „Tu cânţi despre diferitele tale plăceri, şi ai şi o voce foarte frumoasă. Dar, dinspre partea noastră, noi nu putem să ne chinuim aşa cum faci tu." După care plecară la casele lor.

La ospăţul organizat cu prilejul unei sărbători anuale, ei şi-au încercat norocul în interpretarea acestui cântec, cântându-l împreună. Şi s-a întâmplat ca propria mea soră, Peta, să fie acolo, cu scopul de a obţine ceva de mâncat şi de băut. După ce auzi acest cântec, ea îi întrebă: „Domnii mei, omul care a cântat acest cântec, trebuie să fie el însuşi un Buddha." Iar unul dintre ei îi răspunse: „Ha! Ha! I-auzi cum îl laudă pe frate-său", iar altul zise: „Indiferent că e un Buddha sau că e un animal, ăsta-i cântecul fratelui tău, pe jumătate mort de foame; el e pe cale să moară de foame."

Auzind acestea, Peta spuse: „O, dar părinţii mei au murit demult de tot; rudele mele au devenit vrăjmaşii mei; fratele meu rătăceşte prin lume, iar eu duc o viaţă de cerşetoare; de ce vă bateţi joc de nefericirea mea?" Şi apoi izbucni în lacrimi. Dar chiar atunci ajunse şi

Zesay în acel loc, şi auzind discuţia, începu să o consoleze cum putu mai bine, spunându-i: „Nu plânge. Este foarte posibil ca să fie chiar fratele tău; şi eu m-am întâlnit cu el mai demult. Mergi la Peştera Dragkar-Taso şi vezi dacă mai e acolo. Şi dacă mai e, vom merge să-l vedem împreună.”

Încrezându-se în vorbele acelea, ea veni la peştera Dragkar-Taso, aducând cu sine un vas cu *chhang* şi unul plin cu făină. De cum intră şi mă văzu, se sperie foarte tare. Corpul meu era descărnat din cauza lipsurilor şi a suferinţelor; ochii îmi erau adânciţi în orbite, oasele îmi erau foarte proeminente, culoarea pielii mele era albăstrui-verzuie; muşchii mi se atrofiaseră, iar corpul meu scheletic era acoperit de un păr albastru-verzui, părul din cap îmi stătea ţeapăn şi arăta ca o chică groaznică. Membrele mele păreau că stau să mi se rupă. Eram o asemenea arătare, încât îi inspiram o frică groaznică; ca urmare mă crezu a fi un *bhūta*. Dar amintindu-şi că auzise că fratele ei era aproape să moară de foame, începu să creadă, măcar pe jumătate, că eram chiar fratele ei. În cele din urmă îşi făcu puţin curaj şi mă întrebă: „Eşti o fiinţă omenească sau un *bhūta*?” Iar eu i-am răspuns: „Sunt Mila Thöpaga.”

Atunci îmi recunoscu vocea, intră în peşteră şi mă îmbrăţişă, plângând: „Frăţioare, frăţioare!”, după care leşină şi rămase aşa pentru o vreme. Recunoscând că ea era Peta, am fost fericit şi întristat în acelaşi timp. Apoi m-am străduit s-o fac să-şi vină în simţiri, cum am putut mai bine, şi în cele din urmă am reuşit. Revenindu-şi, ea îşi puse capul pe genunchii mei, îşi acoperi faţa cu palmele, şi iarăşi începu să verse şiroaie de lacrimi. Printre suspine, îmi spuse: „Maica noastră a murit în chinuri mari, tânjind să te mai vadă o dată. Nimeni nu a mai venit să ne stea alături; eu însămi nu am mai putut să suport lipsurile şi singurătatea din casa noastră, şi am plecat să cerşesc departe în alte ţinuturi. Te-am crezut şi pe tine mort. Oricum, m-aş fi aşteptat, dacă mai erai în viaţă, să te găsesc în alte împrejurări, mai bune decât acestea. Dar, fie cum o fi, aceasta e situaţia. Vezi ce soartă am şi eu! Nu mai e nimeni în lumea asta atât de nenorociţi ca noi!” Apoi rosti de multe ori numele părinţilor noştri, continuând să jelească amarnic. Eu am făcut tot ce am putut ca să o mângâi. Dar şi au am fost foarte mâhnit; în cele din urmă i-am cântat acest cântec surorii mele:

„Supunere faţă de toţi Maeştrii mei!
Îngăduiţi ca acest yoghin să rămână ferm în sihăstria sa!

O, soră, tu plină eşti de sentimente şi simţiri lumeşti;
(Află că lumeasca) fericire şi-ntristarea sunt trecătoare,

Dar eu, luând asupră-mi toate aceste greutăţi,
Sunt sigur că voi dobândi *Eterna Fericire*;
Deci pleacă-ţi urechea la cântecul fratelui tău.

Pentru-a răsplăti bunătatea tuturor fiinţelor simţitoare
- Ele fiindu-ne părinţi -, eu m-am dedicat total Devoţiunii.
Priveşte-mi locuinţa; ca a fiarelor din junglă e;
Oricine altcineva s-ar fi codit să stea aici.
Priveşte-mi hrana; ca hrana porcilor şi-a câinilor e.
Pe alţii, de scârbă, i-ar face să vomite.

Priveşte-mi corpul; doar un schelet a mai rămas din el;
Până şi un duşman ar plânge la vederea lui.

Purtarea mea e ca a unui om nebun;
O, sora mea, dezamăgită eşti, şi întristată;
Dar dac-ai putea mintea-mi s-o observi, vedea-vei că-i însăşi *Mintea Bodhi*;
Pe care, cei *Biruitori*, s-ar bucura s-o vadă.

Şed pe-această rece piatră de sub mine şi, plin de zel, eu meditez,
Eu pot să-ndur ca pielea-mi să se zdrenţuiască, sau carnea de pe oase să îmi cadă;
Precum urzicile corpul meu a devenit, pe-afară şi pe dinăuntru;
O culoare verzuie, de neschimbat, a dobândit.

Aici, în această peşteră din piatră, solitară,
Deşi fără vreo şansă ca să-mi alung melancolia din astă minte-a mea,
Statornic, neîncetat, eu port adorare şi afecţiune,
Pentru Gurul meu, *Reală Întrupare* a *Eternilor Buddha*.

Şi astfel, perseverând în meditaţii,
Făr' de-ndoială că voi dobândi *Cunoaşterea* şi *Experienţa Transcendentă*.
Şi dacă în acest (demers) eu am să izbândesc,
Bunăstare şi fericire voi câştiga în viaţa asta, cât oi mai avea de trăit;

Şi-n următoarea mea viaţă, voi dobândi *Starea de Buddha*.

Şi ca urmare, dragă Peta, sora mea,
Tu liber frâu nu da la tânguieli,
Ci lasă-te supusă doar la penitenţe, spre-al tău folos spiritual".

Când Peta a auzit acestea a spus: „Ar fi minunat de-ar fi aşa cum spui tu, dar e greu de crezut că e şi adevărat. Căci dacă ar fi aşa cum spui tu că este, şi alţi devoţi ar practica măcar o parte din aceste suferinţe şi chinuri, chiar dacă nu le pot duce pe toate aşa cum ai făcut tu. Dar nu am mai văzut pe nimeni care să suporte atâtea lipsuri şi penitenţe." După ce spuse acestea, ea îmi dădu *chhang*-ul şi mâncarea pe care mi-o adusese. După ce am mâncat şi am băut, m-am simţit foarte întremat şi înzdrăvenit, iar devoţiunile mele din acea noapte au fost mult mai sârguincioase şi mai spirituale.

A doua zi de dimineaţă, după ce Peta a plecat, am experimentat o stare de mare agitaţie şi durere fizică; o mulţime de idei şi gânduri, pioase şi mai puţin pioase, mi-au apărut în minte. M-am forţat cât am putut eu mai bine să-mi concentrez mintea la meditaţie, însă a fost în zadar. La câteva zile după aceasta, Zesay a venit la mine şi mi-a adus nişte carne bine făcută şi foarte gustoasă, nişte unt, o cantitate mare de *chhang* şi făină. A venit însoţită de Peta. M-am întâlnit cu ele pe drum, pentru că mă dusesem să aduc nişte apă. Eu eram gol goluţ (pentru că nu aveam nici un fel de haine), iar ele s-au ruşinat foarte tare; dar, în ciuda sfiiciunii, ele nu s-au putut abţine să nu plângă, văzând halul de sărăcie în care eram. Mi-au dat carnea, untul, făina şi *chhang*-ul. Pe când beam *chhang*, Peta îmi spuse: „O, frăţioare, oricum aş da-o, şi în orice fel te-aş privi, tu nu arăţi deloc ca un om sănătos la cap. Rogu-te, fii bun şi cere şi tu de pomană, şi mănâncă şi tu din mâncarea oamenilor. O să încerc să-ţi găsesc nişte îmbrăcăminte şi am să ţi-o aduc. Zesay spuse şi ea: „Mergi şi cere mâncare de pomană, iar eu îţi voi aduce ceva de îmbrăcat." Însă eu le spusei: „Întrucât nesiguranţa legată de momentul morţii mele planează asupra mea, nu văd rostul de-a merge şi a cerşi mâncare, şi nici nu am timp de pierdut cu acest lucru. Chiar dacă aş muri de frig, aceasta ar fi doar pentru *Adevăr* şi *Dharma*; ca urmare, nu ar avea de ce să-mi pară rău, pentru că eu nu mă pot mulţumi cu acea dovadă de devoţiune practicată în cadrul unui cerc de rude şi prieteni veseli, care se desfată cu mari cantităţi de mâncare şi băutură, îmbrăcaţi cu haine de ţesătură fină – toate acestea cu preţul devotamentului real şi sincer. Mie nu-mi trebuie nici hainele voastre, nici vizitele voastre. Şi nu o să-ţi urmez sfatul de a merge să cerşesc ceva de mâncare." Peta spuse: „Şi atunci

cum, frate, poate fi satisfăcută inima ta? Probabil că te-ar satisface ceva mult mai sărac şi mai prăpădit decât eşti tu acuma, însă se pare că până şi ingeniozitatea nu a reuşit să găsească ceva mai dureros şi mai sărăcăcios." Iar eu i-am răspuns că *Cele Trei Loka Inferioare* sunt mult mai pline de suferinţă decât aceasta; şi totuşi, cei mai mulţi oameni fac tot ceea ce le stă în putinţă pentru a reuşi să obţină suferinţele din aceste trei stări de existenţă. În ce mă priveşte, eu sunt mulţumit de ceea ce îndur în prezent. Şi după ce spusei toate astea, am cântat cântecul despre *Mulţumirile* mele:

„Plecăciune în faţa Trupului Domnului, Gurul meu!
Fie ca eu să izbândesc să rămân în sihăstrie.

Fericirea mea, le e necunoscută rubedeniilor mele,
Durerea mea, le e necunoscută vrăşmaşilor mei –
Şi de-aş putea să mor, în mijlocul acestei sihăstrii,
Cât de mulţumit aş fi eu, cel devot.

Îmbătrânirea mea, necunoscută e logodnicei ce-o am,
Îmbolnăvirea mea, necunoscută e surorii mele –
Şi de-aş putea să mor, în mijlocul acestei sihăstrii,
Cât de mulţumit aş fi eu, cel devot.

Iar moartea mea, necunoscută va fi pentru oameni,
Putreziciunea corpului meu, nevăzută va fi de păsări –
Şi de-aş putea să mor, în mijlocul acestei sihăstrii,
Cât de mulţumit aş fi eu, cel devot.

Carnea mea putredă, suptă va fi de muşte,
Muşchii mei descompuşi, mâncaţi vor fi de viermi –
Şi de-aş putea să mor, în mijlocul acestei sihăstrii,
Cât de mulţumit aş fi eu, cel devot.

Fără vreo urmă de picior de om la uşa mea,
Fără vreo urmă de sânge în (peştera mea) –
Şi de-aş putea să mor, în mijlocul acestei sihăstrii,
Cât de mulţumit aş fi eu, cel devot.

Fără mulţime aplecată peste cadavrul meu,
Fără ca nimeni să-mi jelească moartea –
Şi de-aş putea să mor, în mijlocul acestei sihăstrii,
Cât de mulţumit aş fi eu, cel devot.

Fără ca nimeni să mă-ntrebe unde am plecat,
Şi făr' un loc pe care cineva mi l-ar arăta ca ţel al meu –
Şi de-aş putea să mor în mijlocul acestei Sihăstrii,
Cât de mulţumit aş fi eu, devotul.

Şi fie ca ruga mea, despre felul morţii mele
În mijlocul acestei singurătăţi pustii
Roade să dea, şi-aş mai dori ca binele să fie al tuturor fiinţelor;
Şi-apoi mulţumit eu aş muri, eu, cel devot."

Auzind acestea, Zesay spuse: „Vorbele tale de la început cu faptele tale din prezent se potrivesc; ca urmare, acest cântec este demn de toată admiraţia." Apoi Peta zise şi ea: „Orice-ai spune tu, frăţioare, eu nu suport să te văd în asemenea hal de lipsă de hrană şi îmbrăcăminte. Eu o să mă străduiesc din toate puterile să-ţi fac rost de haine, şi ţi le voi aduce. Devoţiunea ta nu va dispărea de vei avea suficientă hrană şi îmbrăcăminte. Dar, văzând că nu te vei merge nicicum în căutare de pomeni, este foarte probabil că vei muri fără vreun suflet pe lângă tine, în singurătăţile astea, mort de foame şi de frig, exact aşa cum doreşti. Dar cum văd că încă nu eşti mort, voi merge şi voi încerca să-ţi găsesc ceva de îmbrăcat, şi apoi am să vin să ţi le aduc." Încheind ce avea de spus, plecară amândouă.

După ce am mâncat din acea mâncare bună, durerile mele fizice şi tulburările mele mentale crescură atât de mult, încât nu am mai putut continua să meditez. Din pricina necazului acestei situaţii, gândindu-mă că nu ar exista pericol mai mare decât cel al neputinţei de a-mi continua practica meditaţiei, am deschis pergamentul pe care mi-l dăduse Gurul meu. Am descoperit că acesta conţinea modul de a trata exact acest fel de tulburări, mod prin care erau eliminate obstacolele şi pericolele care apar la un moment dat pe *Cale*, transformând *Viciul* în *Virtute*, crescând *Ardoarea* şi *Energia Spirituală*. În manuscris se menţiona că trebuia să consum o mâncare bună şi hrănitoare în această perioadă. Perseverenţa cu care meditasem în tot acest timp îmi pregătise nervii pentru schimbarea internă care are loc la nivelul întregului sistem nervos, însă schimbarea propriu zisă fusese întârziată

de slaba calitate a hranei mele.

Chhaŋ-ul adus de Peta îmi stimulase într-o oarecare măsură nervii, însă ofranda de mâncare adusă de Zesay i-a afectat total. Şi acum mi-am dat seama ce se întâmplase cu mine; şi am studiat mai departe conţinutul pergamentului şi am văzut că acesta conţinea mijloace şi exerciţii (fizice şi mentale) pe care am început imediat să le practic. După un timp, am văzut că până şi cei mai fini nervi ai sistemului meu nervos îşi reveniseră; până şi nodul care se află la *Suşhumṇā-Nādi* (pe nervul median), se desfăcuse sub buric; apoi am experimentat o stare de calm şi de claritate suprasenzorială, care aducea cu stările pe care le experimentasem deja, dar care erau mult mai profunde şi mai intense din punct de vedere extatic, diferind prin aceasta de primele. Şi aşa a luat naştere în mine o cunoaştere transcendentă, neştiută de mine până atunci. Mă puteam avânta liber peste toate obstacolele, şi am ştiut că răul (sau pericolul) se preschimbase în bine. Ceea ce era considerat a fi o discriminare obiectivă, se dovedea a fi *Dharma-Kāya*. Am înţeles că *Sangsāra* şi *Nirvāṇa* sunt stări dependente una de alta şi relative una la alta; că *Universala Cauză* este *Mintea*, care este diferită de ideile de *Interes* sau *Parţialitate*. Atunci când *Cauza Universală* este direcţionată spre *Calea Necredinţei* (a *Egoismului*), duce în *Sangsāra*; dacă în schimb este direcţionată spre *Calea Altruismului*, ea duce la *Nirvāṇa*. Am fost absolut convins că adevărata sursă, atât a *Sangsārei* cât şi a *Nirvāṇei*, este *Vacuitatea* (*Minţii Supra-mundane*).

Cunoaşterea pe care acum am dobândit-o s-a născut din devoţiunile mele pline de râvnă din toată această perioadă, şi care au fost principala cauză a acestei cunoaşteri; şi nu a fost nevoie decât de acel incident, de momentul critic, legat de hrana bună şi hrănitoare şi de prescripţiile conţinute în pergament, apărute la momentul oportun, pentru a o scoate la iveală. Credinţa mea că metodele doctrinelor *Mantrayānice* – care ne învaţă că o cunoaştere transcendentă reală poate fi obţinută printr-o grijă corespunzătoare faţă de corp, fără a renunţa la o mâncare hrănitoare sau la îmbrăcăminte confortabilă – a fost astfel ferm înrădăcinată. Mi-am dat seama de asemenea că Peta şi Zesay contribuiseră din plin la dezvoltarea finală a acestor calităţi latente, de aceea şi obligaţia mea faţă de ele a fost una foarte mare. Şi pentru a-mi arăta recunoştinţa faţă de ele şi a consacra faptele lor pioase *Ţelului Etern* şi *Inepuizabil*, am intonat acest imn (de rugăciune), imn ce întrupează *Esenţa Dependenţei şi Relativităţii Fenomenelor*:

„Închinare la Picioarele lui Marpa din Lhobrak!
Fă ca acest ermit să rămână ferm şi cu succes în sihăstrie.

De milostenia laicilor drepţi
Depinde şi izbânda lor şi-a mea;
Trupului acesta, delicat, fragil şi greu de căpătat,
Dacă i se dă hrană, este susţinut.

Principiul susţinător al vieţii, ce-apare din pământ,
Şi ploile de ambrozie ce cad din cerească boltă-albastră
Se unesc şi dau binecuvântare tuturor simţitoarelor fiinţe;
Dar pentru o viaţă dedicată *Dharmei*, acest lucru foloseşte cel mai bine.

Corpul trecător, ce-i de părinţi hrănit,
Şi *Sacrele Doctrine* ce-s date de *Sfinţii Învăţători*,
Unite, favorizează o viaţă de devoţiune;
În care, prin *Perseverenţă*, se va ajunge la *Izbândă*.
Peştera aflată-n stâncă, în mijlocul pustiei singurătăţi,
Şi devoţiunea sinceră şi plină de zel,
Unite, duc la apariţia *Izbânzii*;
Ce constă în *Cunoaşterea Spirituală*.

În aspra şi răbdătoarea fermitate a meditaţiei lui Milarepa,
Şi în soarta ce le paşte pe fiinţele din *Cele Trei Lumi*,
Stă prilejul favorabil al Ajutorului *Universal,*
A cărui esenţă este *Compasiunea*.

Yoghinul care meditează în peşterile din stâncă
Şi laicii care-i aduc provizii ca să se susţină,
Şi-au câştigat şansa de a dobândi *Starea de Buddha*;
A cărei esenţă este *Consacrarea*.

În *Graţia cea Sacră* a Gurului meu,
Şi în activa meditaţie a zeloşilor săi discipoli.
Stă prilejul favorabil de-a duce mai departe *Adevărul (Linia Ierarhică*);
A cărui esenţă este puritatea *Dharmei*.

În *Ritualurile Iniţiatice*, care ne binecuvântează cu *Puterea cea Ocultă*,

Şi-n rugăciunea sinceră şi arzătoare (a devotului),
Stă prilejul favorabil al grabnicei întâlniri (*Comuniunii Spirituale*);
A cărei esenţă e *Binecuvântarea*.

Tu *Dorje-Chang*, tu cel *Neclintit*,
Binele şi Răul acestui călugăr cerşetor Tu îl cunoşti.

După ce am terminat de cântat acest imn, mi-am continuat meditaţiile cu perseverenţă şi zel. În cele din urmă am simţit că am dobândit puterea de a mă transforma în orice formă (aş fi dorit), şi de a zbura prin aer. În timpul zilei puteam să-mi exercit nenumărate puteri legate de fenomene; noaptea, în timpul viselor, puteam traversa universul în orice direcţie, fără nici o oprelişte – de la vârful *Muntelui Meru* până la poalele lui – şi am văzut toate lucrurile cu foarte mare claritate (pe măsură ce treceam pe lângă ele). De asemenea (în vise) mă puteam multiplica în sute de personalităţi diferite, toate având aceleaşi puteri ca şi mine. Toate aceste forme multiplicate ale mele puteau traversa spaţiul şi puteau ajunge în *Cerurile lui Buddha*, puteau asculta acolo *Învăţăturile*, şi apoi puteau reveni şi predica *Dharma* pentru o mulţime de persoane. Puteam să îmi transform corpul fizic într-o sferă strălucitoare de foc, într-o apă curgătoare sau stătătoare. Văzând că am reuşit să dobândesc o infinitate de puteri asupra lumii fenomenelor (chiar dacă nu se manifestau decât în vis), m-am umplut de bucurie şi m-am simţit îmbărbătat în urma acestor reuşite ale mele.

De atunci înainte am perseverat cu şi mai multă bucurie în meditaţiile mele, până când, în cele din urmă, am putut zbura de-adevăratelea. Uneori zburam, pentru a medita, pe deasupra lui Min-khyüt-Dribma-Dzong (Castelul ce se află în Spatele Sprâncenelor); şi acolo am obţinut un progres mult mai mare în *Căldura Vitală* decât vreodată până atunci. Uneori zburam înapoi până la Peştera Dragkar-Taso.

Odată, pe când zburam astfel, s-a întâmplat să trec pe deasupra unui sătuc, numit Long-da, în care trăia un frate de-al nurorii moarte a unchiului meu. Ea era una dintre persoanele care muriseră în prăpădul acela, la prăbuşirea casei. Acesta avea şi el un fiu, şi, pe când zburam pe deasupra lor, ei erau la arat. Fiul conducea atelajul, în timp ce tatăl ghida brăzdarul. Fiul fu cel care mă văzu zburând, şi exclamă: „Uite, e un om care zboară!" Şi lăsă lucrul pentru a se uita la mine. Tatăl spuse: „Ce găseşti atât de minunat sau de distractiv în chestia asta? O femeie, Nyang-Tsa-Kargyen, foarte rea, a avut un fiu, Mila, şi el foarte afurisit. El este, haimanaua aia moartă de foame. Dă-te la o parte şi nu lăsa umbra lui să treacă pe tine, şi treci să conduci atelajul." Până şi

tatăl se aplecă în aşa fel încât să evite ca umbra mea să cadă peste el. Dar fiul spuse: „Dacă un om poate să zboare, nu-mi pasă că e un netrebnic; pentru că nu-i nimic mai minunat decât un om care zboară.” Şi, spunând acestea, continuă să se uite la mine.

Atunci m-am gândit că dacă aş vrea, aş putea să ajut, cu foarte mare eficacitate, toate fiinţele simţitoare, aşa că m-am hotărât să mă dedic ajutării lor. Însă am primit poruncă directă din partea *Zeităţilor* mele *Tutelare*, ca să-mi continui viaţa dedicându-mi-o practicii meditaţiei, aşa cum fusese porunca Gurului meu, pentru că doar astfel eu aş fi putut servi *Cauzei Doctrinei Buddhiste* şi, în plus, şi fiinţelor simţitoare le-aş fi fost astfel cel mai de folos. Astfel suna porunca primită de la acestea. Aşadar, m-am gândit că dedicându-mi întreaga viaţă meditaţiei, aş oferi un exemplu tuturor viitorilor devoţi, care astfel vor fi conduşi să-şi trăiască viaţa în devoţiune, abandonând orice scopuri şi perspective lumeşti, iar acest lucru va servi *Cauzei Doctrinei Buddhiste* şi va fi în folosul tuturor fiinţelor simţitoare. Ca urmare, m-am hotărât să-mi petrec toată viaţa în meditaţie.

Dar, m-am gândit că am trăit vreme îndelungată în acest loc, răstimp în care am fost văzut de mulţi oameni, cărora eu le-am vorbit despre *Dharma*; iar acum, că am reuşit să dobândesc cunoaşterea transcendentă şi puterile *siddhi* (supranaturale), şi am fost văzut de oameni zburând, dacă voi rămâne aici, atunci oamenii obişnuiţi vor da buzna peste mine, rugându-mă să le acord protecţie împotriva răului şi să-i ajut să-şi îndeplinească dorinţele lor egoiste. Şi aceasta ar însemna că m-aş lăsa în voia tentaţiilor *Fiului Celestelor*. Faima lumească şi bunăstarea vor întârzia evoluţia devoţiunii mele şi-mi vor întuneca cunoaşterea spirituală, şi de aceea m-am hotărât să plec şi să-mi continui practica meditaţiei în pustietăţile din Lapchi-Chūbar (Între-Râuri).

Aşadar, am pornit la drum, ducând cu mine din Peştera Dragkar-Taso doar vasul de lut în care îmi gătisem mâncarea de urzici. Dar, pentru că practicam meditaţia de foarte multă vreme şi mă hrănisem foarte prost, umblând aproape gol cea mai mare parte a timpului, tălpile mi se întăriseră şi mi se umpluseră de bătături, şi din această cauză, când am ieşit din peşteră am alunecat şi am căzut. Toarta vasului s-a rupt, iar vasul s-a rostogolit pe pământ şi s-a spart, în ciuda efortului meu de a-l prinde. Şi spărgându-se, de pe el s-a desprins şi s-a rostogolit mai departe o copie perfectă a lui, de culoare verde, şi care era de fapt crusta întărită a fierturii de urzici, care luase forma vasului. Incidentul m-a făcut să simt foarte intens impermanenţa lucrurilor lumeşti. Şi am înţeles această întâmplare ca fiind un fel de îndemn de a persevera în practica mea devoţională. Şi, socotind că ceea ce s-a petrecut fusese un lucru minunat, am intonat următorul imn, plin de profundă credinţă în *Dharma*:

„Chiar şi vasul de pământ ce-a existat odată, acuma nu mai este,
Vădind astfel natura tuturor lucrurilor:
Dar mai ales, acesta simbolizează viaţa omului.
Şi ca urmare eu, Mila, Devotul,
M-am hotărât, neşovăielnic, să perseverez.
Vasul de lut, ce-mi era singura avere,
Spărgându-se, a devenit un Guru,
Vorbindu-mi minunat despre *Impermanenţă*."

În timp ce cântam aşa, m-au auzit nişte vânători care umblau prin părţile mele în căutare de hrană. Unul dintre ei mi-a zis: „O, sihastrule, ai o voce foarte melodioasă, este bună pentru cântat. Ce faci cu vasul spart de lut şi cu vasul care s-a format la interior din crusta de urzici fierte; şi cum de ai ajuns atât de descărnat şi de verde la piele?" Când le-am explicat motivul pentru care am ajuns aşa de slab şi prăpădit, ei au fost plini de uimire, şi m-au poftit să mănânc cu ei. În timp ce mâncam, unul dintre cei mai tineri vânători a spus: „Dar tu pare-se că eşti un om bine făcut de felul tău. Decât să fi suportat toate aceste chinuri şi lipsuri, mai bine ai fi îmbrăţişat o profesie lumească şi, dacă lucrurile ar fi mers cum trebuie, ai fi călărit un cal ca un leu; şi dacă braţele tale ar fi puternice şi înarmate ca nişte crengi dintr-un tufiş de mărăcini, ţi-ai putea supune toţi duşmanii. Dacă ai avea avere, ai putea să-ţi protejezi neamurile pe care le iubeşti, şi ai fi fericit. Sau te-ai putea dedica negoţului, şi ai putea astfel să câştigi suficient pentru a fi fericit. Sau, în cel mai rău caz, ai putea fi slugă şi ai putea obţine mâncare bună şi îmbrăcăminte. Dar, uitându-mă la corpul şi la mintea ta, ai putea să ajungi mult mai bine decât atât. Se pare că nu ai ştiut aceste lucruri până acum, aşa că, poţi să începi să iei măsuri."

Unul dintre vânătorii mai bătrâni a spus: „Mie mi se pare că el este un mare devot şi deci e foarte puţin probabil ca el să ia în seamă sfatul nostru lumesc; mai bine taci din gură." Apoi mi se adresă mie: „Tu ai o voce foarte frumoasă, cântă-ne te rog un cântec, să facă plăcere minţii noastre." La care eu am răspuns: „Pare-se că voi toţi mă socotiţi un biet nefericit însă, nu-i nimeni pe lumea asta care să fie mai fericit ca mine, care să se poată lăuda că şi-a găsit în viaţă un rost mai bun, sau care să aibă o viaţă mai nobilă sau mai plină de realizări. Însă voi încă nu puteţi înţelege asta. Eu mă bucur de lucrurile ce constituie motivul meu de fericire, la fel ca cel mai bun dintre voi. Ascultaţi vorbele mele." Şi după ce spusei acestea, le-am intonat imnul *Cursa Yoghinului*:

„Închinare la Picioarele lui Marpa, Tatăl meu cel plin de *Graţie*!

Înlăuntrul *Templului Muntelui Bodhi*, corpul meu,
Înlăuntrul pieptului meu, unde este *Altarul*,
Înlăuntrul camerei celei mai de sus, cea cu trei laturi, din *Inima* mea,
Calul Minţii, gonind ca vântul, se cabrează, săltând.

Cu ce *Frânghie* trebuie acest *Cal* să fie prins?
Şi de ce *Stâlp* să fie el legat atunci când e-nhăţat?
Ce *Hrană* trebuie să i se dea atunci când e înfometat?
Ce *Băutură* s-ar cuveni să-i dăm când este însetat?
Şi în ce *Adăpost* el trebuie ţinut dacă-i înfrigurat?

Ca să prinzi *Calul*, foloseşti ca *Frânghie, Unicitatea Scopului*;
El trebuie legat, atunci când este prins, la *Stâlpul Meditaţiei*;
El trebuie hrănit, atunci când e înfometat, cu *Învăţăturile* Gurului său;
El trebuie să bea, atunci când e însetat, din *Apa Conştiinţei*;
El trebuie adăpostit, atunci când îi e frig, în *Sălaşul Vacuităţii*.
Ca *Şa*, foloseşte *Voinţa*, ca hăţuri, *Intelectul*;
Şi pune-i, drept *Chingi* şi *Curele*, *Fixitatea Neclintită*;
Iar pentru cap, ca *Zăbală* sau *Căpăstru*, *Suflurile Vitale*.
Cel ce-l călăreşte e *Floarea Intelectului (Atenţia Ascuţită);*
Coiful pe care-l poartă este *Altruismul Mahāyanic*;
Platoşa sa de *Zale* este *Învăţare*, *Gând* şi *Contemplare*;
În spate duce *Pavăza Răbdării*;
În mână ţine lunga *Lance* a *Aspiraţiei*;
La şoldul său atârnă *Sabia*, *Inteligenţa*.
Săgeata şlefuită a *Universalei Minţi* (sau *Cauze*),
Făcută netedă de lipsa *Mâniei* sau a *Urii*,
E întărită cu nervurile celor *Patru Infinite* (*Virtuţi*),
Şi-având în vârf *Capul Săgeţii Intelectului*, devine ascuţită.
Ea-i aşezată apoi în *Arcul* elastic al *Înţelepciunii Spirituale*,
Fixată în *Deschizătura Căii Înţelepte* şi a *Metodei Juste*,
Şi-apoi ţintită către adânca profunzime a *Marii Comuniuni*;
Trăgând înspre acolo, săgeţile sale cad în mijlocul tuturor *Popoarelor*.
Ele-i lovesc pe *Cei Cucernici*,

Nimicind în ei *Năluca Egoismului*.
Astfel, *Vrăjmaşii, Pasiunile cele Rele*, sunt supuse;
Şi protejaţi sunt cei asemeni nouă.

Calul goneşte-acum peste *Vastele Câmpii ale Fericirii*;
Scopul său este de-a dobândi *Starea celor Cuceritori*.
Crupa lui lasă în urmă ataşamentul faţă de viaţa în *Sangsāra*;
Greabănul lui goneşte înspre locul sigur al *Eliberării*.

Alergând o astfel de cursă, mă îndrept către *Starea de Buddha*;
Judecaţi dacă acest lucru se potriveşte cu concepţia voastră despre fericire;
Fericire Lumească pe care eu nu o râvnesc."

Auzind toate acestea, oamenii au fost foarte impresionaţi din cauza credinţei, şi au plecat având această stare.

Apoi eu am plecat către Chūbar, mergând prin Palkhung. Ajungând la Tingri, m-am aşezat la marginea drumului pentru a admira priveliştea, când un grup de fete, îmbrăcate foarte colorat, trecură pe lângă mine, mergând spre Snag-mo. Una dintre ele, văzându-mi corpul în acea starea de slăbiciune, le spuse celorlalte: „Ia uitaţi-vă cât de mizerabil arată omul ăsta! Fie ca eu să nu mă nasc niciodată astfel! La care o alta zise: „Ce jalnic arată! Mă indispune foarte tare să văd o asemenea privelişte." M-am gândit la ele ca fiind nişte sărmane creaturi ignorante, şi m-am ridicat de la locul meu şi le-am spus: „O, voi, fetişcanelor, nu vorbiţi aşa. Nu trebuie să vă îngrijoraţi absolut deloc în privinţa acestui lucru; voi nu veţi renaşte ca mine, chiar dacă v-aţi ruga şi aţi dori din tot sufletul acest lucru. Mila este demnă de laudă, însă mila şi trufia sunt opuse una alteia, nu se împacă între ele. Ascultaţi mai bine un cântec de-al meu." După aceea, le-am cântat acest cântec:

„La picioarele Tale, o Guru plin de *Graţie*, acum mă prosternez;
Dă-mi *Binecuvântarea* Ta şi *Graţia* Ta, O Marpa!

Acele creaturi ce-n *karma* rea sunt scufundate,
Dispreţuitoare privesc la alţii, dar nu şi la ele;
Femeile cu *karma* rea cugetă la măritiş ca la lucrul cel mai de dorit;

Îngâmfarea lor arde precum focul încins;
Ah, ce trist este să vezi aceste fiinţe cât de mult se-nşeală!

În aceste întunecate zile ale lui *Kālī-Yuga*,
Pungaşii, făcători de rău, sunt veneraţi ca nişte zei,
Iar şarlatanii sunt preţuiţi mai mult decât aurul;
Devoţii-adevăraţi sunt alungaţi şi daţi deoparte, precum pietroaiele din drum;
O, fie-vă milă de-aceste fiinţe ignorante!
Voi, grup de fetişcane, vesel îmbrăcate,
Şi eu, Milarepa din Gungthang,
Fiecare dintre noi simte dispreţ faţă de celălalt,
Şi milă reciprocă, de asemeni;
Dar, în duelul suliţelor milei noastre reciproce,
Vom vedea mai bine cine va-nvinge la sfârşit.

Această predică adevărată, de Milarepa e rostită,
Şi-i drept răspuns la vorbăria goală, a ignorantelor fiinţe;
Aceasta-nseamnă că vă dau vin, în locul apei ce-am primit-o de la voi,
Şi că întorc Binele, în locul Răului ce mi l-aţi oferit."

După ce am terminat de cântat, fata care mă compătimise, spuse: „Acest om este vestitul Milarepa din Gungthang, iar noi, din trufie, am rostit o mulţime de vorbe prosteşti. Acum haideţi să îi cerem iertare". Şi acestea fiind zise, fetele o însărcinară pe cea care vorbise să meargă şi să ceară iertare. Fetei îi părea într-adevăr foarte rău, aşa că a luat şapte cochilii, care se foloseau ca monedă de schimb în vremea aceea, şi a venit să mi le ofere, prosternându-se, rugându-mă în acelaşi timp să am îngăduinţa să le mai rostesc încă o predică; ca atare, le-am cântat următorul cântec:

„Cer îngăduinţă Venerabilului meu Guru, cel Plin de *Graţie*!
Ca să rostesc o scurtă predică despre *Adevăr*.

În *Cereştile Palate* ale *Zeităţilor Gahdan*,
Adevărurile Spirituale nu sunt preţuite, doar *Adevărurile Ştiinţifice* sunt ţinute la mare preţ;
În *Regiunile de mai Jos*, în *Oraşul* plin de Palate al lui *Nāga*,

Adevărurile Profunde şi *Adânci* nu au valoare, doar *Bogăţiile* au;
În această lume a *Fiinţelor Umane*,
Înţeleptul şi *Învăţatul* nu sunt preţuiţi, doar *Mincinoşii* sunt.

În Provinciile U şi Tsang şi în *Cele Patru Districte*,
Meditaţia nu are valoare, ci doar *Expunerea* orală;
În ceea ce a mai rămas din aceste rele timpuri (ale *Întunecimii)*,
Bunii oameni nu sunt preţuiţi, ci doar cei răi.

În ochii veselelor fetişcane,
Nu devotul, ci craidonul este preţuit;
Pentru urechile tinerelor fete,
Prozaicele predici despre *Dharma* nu sună deloc plăcut,
Doar cântul de dragoste are gustul dulce-al mierii.

Acestea sunt adevărurile, spuse-n versuri,
Rostite drept răsplată, pentru cele şapte scoici,
Şi, pentru că-i un cântec vesel, înseamnă că aţi fost deplin iertate."

Ascultând acest cântec, fetişcanele au fost cuprinse de emoţia credinţei, şi la sfârşit şi-au văzut mai departe de drum.

Şi eu am plecat către Brin (Ḍrin), unde am auzit de Lapchi-Chūbar (M. Everest?) şi de Kyit-Phug (Peştera Plăcută), cunoscută şi ca Nyima-Dzong (Castelul Însorit). Din acestea două, am ales-o pe cea din urmă. Acolo am petrecut câteva luni, progresând favorabil în devoţiunile şi meditaţiile mele; însă oamenii din Brin au început să mă viziteze şi să-mi aducă ofrande şi provizii. Fiind conştient de faptul că acest lucru va duce, într-un anume fel, la deteriorarea practicilor mele devoţionale, m-am gândit că, dacă voi rămâne mai mult timp în acest loc, popularitatea mea va fi dăunătoare practicii meditaţiei. Stăteam deja de mai multă vreme în acel loc, şi până în acest moment avusesem de câştigat. Dar acum venise vremea să mă îndrept către un ţinut mai solitar, unde să-mi găsesc o peşteră.

Ca urmare, conformându-mă poruncii Gurului meu, m-am hotărât să merg la Lapchi-Chūbar. Pe când mă pregăteam să plec într-acolo, sora mea Peta veni să-mi aducă o pătură făcută dintr-o lână pe care ea o strânsese din resturile pe care le lăsaseră alţii, şi pe care ea o ţesuse. Ea fusese la Dragkar-Taso, dar negăsindu-mă acolo, a plecat în căutarea mea, întrebând pe toată lumea. La Gungthang-Töt a aflat că

un sihastru care semăna cu o omidă, pentru că se hrănea cu urzici, a trecut dinspre Palkhung mergând către La-Töt-Lho (Munţii de Sus cu Faţa spre Sud). Venise după mine, luându-mi urma. La Tingri îl văzuse pe Lama Bari-Lotsawa (Marele Tălmăcitor Bari), care şedea pe un scaun înalt, sub o umbrelă, îmbrăcat în mătase de cinci culori diferite, înconjurat de discipolii săi, care sunau din cochilii, cimbale, clarinete şi flaute, cu o mare de oameni în jurul său, toţi oferindu-i ceai şi *chhang*. Când a văzut toate acestea, Peta a gândit în sinea ei: „Alţi devoţi şi oameni religioşi se bucură de aceste lucruri, însă calea spirituală a fratelui meu nu este altceva decât o sursă de chinuri şi suferinţe, pentru el, şi de ruşine pentru rudele sale. Când o să mă întâlnesc cu fratele meu, o să insist să devină discipol al acestui Lama."

Având acestea în minte, întrebă câţiva dintre oamenii de acolo dacă văzuseră sau auziseră ceva de mine şi, aflând că eram la Brin, plecă spre mine, întrebând din când în când pe câte cineva, până ce ajunse la Kyit-Phug, acolo unde mă aflam. Când mă văzu, spuse: „O, fratele meu, nu se mai poate să continui cu starea asta de înfometare şi de lipsă totală de îmbrăcăminte, despre care spui că este modul tău de a trăi o viaţă în devoţiune. Ai depăşit orice limită a ruşinii şi a bunei cuviinţe! Fă-ţi un acoperământ pentru partea de jos a corpului din această pătură, şi mergi la Lama Bari-Lotsawa, care e un adevărat Lama, şi care e total diferit ca stil şi practică de tine. El stă pe tron şi are o umbrelă deasupra capului; este înveşmântat în haine de mătase, iar buzele sale sunt mereu înmuiate în ceai şi *chhang*. El este înconjurat de discipolii şi adepţii săi, care merg doi câte doi înaintea sa, suflând din trompete. Oamenii se adună oriunde vine el, şi strânge de la ei o mulţime de ofrande, fiind spre mândria şi folosul rudelor sale; el este un Lama despre care se spune că este eminent. Ar fi bine ca tu să încerci să intri ca discipol în slujba lui şi să-l urmezi ca discipol. Chiar dacă ai fi acceptat de el ca cel mai de rând discipol al său, tot ar fi mai bine decât să duci viaţa pe care o duci. Nici sărăcia ta şi nici viaţa mea fără de noroc nu au valoare pe lumea asta. Nu putem trăi aşa." Apoi izbucni în lacrimi amare, deplângând soarta noastră nemiloasă.

Am încercat să o consolez, spunându-i: „Peta, nu vorbi aşa. Tu priveşti goliciunea mea ca pe o ruşine, pentru că eu am dat la o parte haine şi acoperământ. Eu sunt mândru că am obţinut *Adevărul* ca urmare a faptului că sunt om; şi nu e nici un motiv de ruşine în asta. Eu m-am născut gol, şi ca urmare nu e nimic ruşinos în a fi gol. Însă, cei care deşi cunosc faptul că anumite acţiuni sunt păcătoase, totuşi le comit, frângând inima părinţilor lor, şi cei care, râvnind la bunurile dedicate Maeştrilor sau *Trinităţii*, comit diferite înşelăciuni şi răutăţi pentru a-şi atinge scopurile lor egoiste, cauzează durere şi suferinţă

celorlalte fiinţe şi, ca urmare, îşi fac de fapt lor înşişi rău. Ei sunt priviţi cu dezgust şi scârbă de orice fiinţă dreaptă şi virtuoasă dintre zeităţi sau oameni; lor trebuie să le fie ruşine. Şi dacă tu vorbeşti de ruşine la vederea corpului meu gol, atunci ar trebui să-ţi fie ruşine şi mai mare din cauza pieptului tău, pe care nu-l aveai atunci când te-ai născut, şi care ţi-a crescut atât de proeminent. Şi mai mult decât atât, dacă tu crezi că eu meditez în aceste condiţii jalnice din pricină că nu pot să obţin hrană şi îmbrăcăminte, te înşeli amarnic. Eu sunt îngrozit de chinurile şi suferinţele acestei *Sangsāra*. Le simt atât de intens, de parcă aş fi fost aruncat de viu în foc. Eu privesc atât agonisirea bogăţiilor lumeşti şi ataşamentul faţă de acestea, cât şi goana după realizarea celor *Opt Ţeluri Lumeşti* cu multă scârbă şi dezgust, ca un om care suferă de vezică biliară şi care are în faţă mâncare grasă. Eu îi privesc pe aceştia ca şi cum ar fi cei care mi-au omorât tatăl; de aceea eu am asumat această viaţă plină de sărăcie şi lipsuri. Mai mult decât atât, Gurul meu, Marpa Tălmăcitorul, mi-a poruncit să renunţ la toate ambiţiile şi scopurile lumeşti; să îndur lipsa hranei, a hainelor şi a faimei; să trăiesc doar în locuri singuratice (să nu mă fixez permanent în nici un loc); să-mi continui viaţa într-o practică devoţională plină de energie, abandonând toate perspectivele unei vieţi lumeşti. Acestea au fost poruncile Gurului meu, iar eu le duc la îndeplinire. Supunându-mă poruncilor Gurului meu, eu nu doar voi putea să ofer tihnă şi alinare celor care sunt adepţii mei, ci voi dobândi eterna fericire pentru toate fiinţele simţitoare, şi pentru mine. Eu am abandonat toate gândurile referitoare la viaţa lumească, pentru că am văzut că nu există nici o siguranţă în legătură cu momentul exact al morţii mele. Dacă m-aş fi gândit să capăt averi şi o viaţă uşoară, aş fi putut obţine şi eu cât a dobândit Lama Bari-Lotsawa; ce rost are să vorbim despre cel mai de rând discipol al lui?! Eu doresc să dobândesc *Starea de Buddha* chiar în această viaţă; ca urmare mă dedic cu toată energia mea devoţiunilor şi meditaţiei. Peta, sora mea, şi tu trebuie să renunţi la toate aceste scopuri lumeşti şi să vii cu mine, fratele tău mai mare, să-ţi petreci viaţa în meditaţie la Lapchi-Kang. Dacă poţi renunţa la gândurile lumeşti şi să-ţi petreci viaţa în devoţiuni şi meditaţie, soarele fericirii temporare şi cel al eternei fericiri vor străluci în toată splendoarea lor. Pleacă-ţi urechea la cântecul fratelui tău." Apoi am început să cânt acest cântec:

"O, Venerabile Guru, Protector al tuturor *Fiinţelor Simţitoare*, Tu,
Buddha cel Etern!
Pentru că Tu, de ce-i lumesc, rămas-ai nepătat,
Binecuvântând cu *Graţia* Ta, pe-ai tăi *Shiṣḥya*,
Eu mă închin la Picioarele Tale, o, Marpa Tălmăcitorul!

Sora mea, Peta, ascultă la mine,
Tu, care eşti cufundată-n dorinţele tale lumeşti.

Primul, e acul de aur, pus la umbrelă, sus;
Al doilea, mai dedesubt, e materialul din mătase chinezească, ce-i aranjat în falduri minunate,
Al treilea, la mijloc, sunt arcurile desfăcute-ale umbrelei, ca pene minunate de păun,
Al patrulea, chiar jos, este mânerul bine lustruit, din lemn roşu de tek;
Toate acestea, dacă e nevoie, fratele tău mai mare le poate procura.

Însă acestea sunt lucruri lumeşti, iar eu mă pot lipsi de ele,
Şi pentru că eu evit tot ceea ce-i lumesc, *Soarele Fericirii* mele va străluci plin de *Glorie*.
Şi tu, o, Peta, fugi de tot ce-i lumesc,
Vino să meditezi în Lapchi-Kang;
Hai să mergem împreună în Lapchi-Kang, să medităm.

Primul, cochilia cea albă, care până departe se aude;
Al doilea, suflarea puternică şi plină a iscusitului suflător;
Al treilea, panglicile de mătase (de pe scoică), împletite-n minunate şnururi;
Al patrulea, marea adunare a preoţilor celibatari (strânşi acolo):
Acestea patru, dacă e nevoie, fratele tău mai mare le poate procura.

Primul, încântătorul şi frumosul templu, deasupra unui sat, e construit;
Al doilea, vorbirea curgătoare a învăţăceilor cei tineri;
Al treilea, minunata bucătărie, bine-aranjată, cu un stoc bun de ceai chinezesc;
Al patrulea, mâinile harnice ale numeroşilor tineri novici:
Acestea patru, dacă e nevoie, fratele tău mai mare le poate procura.

Primul, plăcuta ocupaţie, clarviziunea necromantică şi astrologia;
Al doilea, corectitudinea şi modestia faptelor preotului;
Al treilea, îndeplinirea ritualurilor *pūjā*, pentru a se bucura de ele;
Al patrulea, melodioşii psalmi, cântaţi pentru a aiuri minţile laicilor:
Acestea patru, dacă e nevoie, fratele tău mai mare le poate procura.

Primul, o casă, mare, frumoasă şi înaltă, din cărămidă;
Al doilea, un câmp, întins şi fertil;
Al treilea, o magazie burduşită cu mâncare şi avere;
Al patrulea, o suită numeroasă şi o mulţime de servitori:
Acestea patru, dacă e nevoie, fratele tău mai mare le poate procura.

Primul, mândra, înalta coamă a unui cal puternic;
Al doilea, o şa, cu pietre scumpe-mpodobită, placată cu aur;
Al treilea, o escortă înarmată şi splendid echipată;
Al patrulea, o vigilenţă permanentă, în a birui duşmanii şi a-i proteja pe prieteni.
Acestea patru, dacă e nevoie, fratele tău mai mare le poate procura.

Dar dacă tu nu poţi abandona ceea ce-i lumesc,
Şi dacă nu poţi veni la Lapchi-Kang,
Atunci eu nu mă bucur de-al tău iubitor simţământ de soră,
Şi toată astă vorbărie despre ce-i lumesc, îmi tulbură meditaţia.
Eu m-am născut şi ştiu că voi muri, dar sunt nesigur doar de ora morţii,
Şi pentru că n-am vreme să-mi amân devoţiunea,
Neîntrerupt, mă voi dedica meditaţiei.
Învăţăturile Maestrului-Tatăl meu sunt binefăcătoare minţii;
Astfel, contemplând ceea ce aduce foloase,
Voi dobândi *Marea Fericire a Eliberării*;
Ca urmare, către Lapchi-Kang eu voi pleca acum.

Tu, sora mea, fiind atrasă de ceea ce-i lumesc,
Agoniseşti păcate cu grămada,
Faci tot ce poţi pentru-a rămâne cât mai mult în *Sangsāra*,
Căutând să dobândeşti o naştere în cele *Trei Lumi de Jos*.

Dar, dacă măcar un pic ţi-e teamă de *Sangsāra*,
Renunţă chiar acum, în astă viaţă, la cele *Opt Scopuri* ale *Sangsārei*,
Şi vino cu mine la Lapchi-Kang,
Pentru ca noi, frate şi soră, să fim cei cu destin înalt,
Şi împreună să mergem acum la Lapchi-Kang."

Auzindu-mă cântând aşa, Peta spuse: „Înţeleg că tu, fratele meu, vezi uşurătatea şi bunăstarea ca fiind lucruri lumeşti. Dacă ar fi aşa, atunci noi doi nu am avea prea multe lucruri pe care ar trebui să le abandonăm. Aceste adevăruri şi predici, care sună frumos în gura ta, nu sunt altceva decât simple scuze pentru faptul că nu poţi fi ca Lama Bari-Lotsawa. În ceea ce mă priveşte, eu nicidecum nu voi merge la Lapchi-Kang, unde nu voi avea nimic de mâncat şi nimic cu care să mă îmbrac; ar fi doar o mizerie nesuferită, pe care n-am nevoie să merg până la Lapchi ca să o aflu. Nici măcar nu ştiu unde este; şi te sfătuiesc şi pe tine, fratele meu, să rămâi permanent în acelaşi loc, în loc să goneşti dintr-un sălaş în altul, ca să te ascunzi pe stânci nelocuite, ca un animal urmărit de câini. Aşa aş veni şi eu mai uşor la tine. Oamenii din locurile astea te privesc cu veneraţie, aşa că ar fi cel mai bine dacă ai rămâne mereu aici. Dar dacă-i musai, atunci măcar mai rămâi câteva zile. Şi te-aş mai ruga să-ţi coşi o haină din pătura asta; eu mă voi întoarce peste câteva zile." Am consimţit să mai rămân câteva zile pe loc, aşa cum îmi ceruse. Apoi ea plecă spre Tingri ca să cerşească.

În acest timp, am tăiat pătura pe care mi-o adusese şi mi-am cusut o pelerină, cu care să-mi pot acoperi capul; apoi mi-am cusut nişte degete de mânuşă şi nişte învelitori pentru picioare, şi de asemenea şi ceva cu care să-mi acopăr goliciunea; le-am pregătit şi le-am pus deoparte. După câteva zile, sora mea se reîntoarse şi mă întrebă dacă mi-am cusut ceva din pătură, iar eu i-am răspuns că da. Şi, luând piesele una câte una, şi punându-le pe mine, i-am arătat ce făcusem. Văzându-le, ea zise: „O, frăţioare, tu nu mai eşti o fiinţă omenească! Nu numai că eşti lipsit de ruşine, dar ţi-ai şi bătut joc de pătura pe care ţi-am adus-o, şi pe care am căpătat-o atât de greu. Uneori pare că tu chiar nu vrei sa-ţi pierzi vremea cu altceva în afară de devoţiuni; dar alteori pare că îţi pierzi tot timpul lenevind."

Eu i-am răspuns: „Eu sunt fiinţa cea mai vrednică de laudă dintre toţi oamenii, pentru că sunt pregătit să împlinesc cel mai înalt scop al unei fiinţe binecuvântate. Cunoscând ceea ce este cu adevărat ruşinos, eu m-am dedicat unei vieţi spirituale şi mi-am respectat legămintele

cu foarte mare stricteţe. Dar, pentru că tu te ruşinezi la vederea unor părţi ale corpului meu şi pentru că eu nu-mi pot permite să tai acea parte care ţie ţi se pare cea mai ruşinoasă, atunci m-am apucat să cos această acoperitoare pentru ea, pierzând din timpul preţios dedicat devoţiunilor mele, aşa cum ai spus data trecută; şi, cum celelalte membre ale mele fac şi ele parte din corpul meu, m-am gândit că trebuie să cos o acoperitoare pentru fiecare dintre ele, aşa că am cusut toate acestea. Pătura ta nu a fost nicidecum irosită în zadar, ea a folosit chiar scopului urmărit de tine, acela de a-mi acoperi partea ruşinoasă. Şi cum pare că tu eşti mai sensibilă şi mai încercată decât mine de sentimentul ruşinii, vreau să-ţi spun că dacă mie mi-e ruşine, atunci ţie ar trebui să-ţi fie şi mai multă ruşine. Căci, dacă tu socoţi că e mai bine să elimini un obiect al ruşinii decât să-l păstrezi, atunci elimină-le şi tu pe ale tale cât poţi de repede."

La auzul acestor cuvinte ea a plecat capul şi a rămas tăcută. După un timp am reluat: „Oamenii obişnuiţi privesc ca pe ceva ruşinos un lucru care nu-i deloc ruşinos. Ceea ce este de-a dreptul ruşinos, sunt faptele rele şi înşelătoria; dar când ei comit aceste fapte, nu se simt deloc ruşinaţi. Ei nu ştiu ce este cu adevărat ruşinos şi ce nu. Ascultă deci la acest cântec al meu." Şi spunând acestea, am început să-i cânt cântecul în care se arată cu claritate ce este ruşinos şi ce nu:

„În faţa tuturor Maeştrilor din *Linia de Succesiune*, eu mă înclin adânc!
Cei care mi-au arătat ce cu adevărat e ruşinos.

O, Peta, draga mea, cea puternic încercată de ruşine,
La cântecul fratelui tău pleacă-ţi, pentru un timp, urechea:

Ruşinea ta-i născută din convenţionalitatea ignorantă;
Tu simţi ruşinea acolo unde nu-i nici un motiv să fie.
Iar eu, devotul, cel care ştie ce-i ruşinea cu adevărat,
Atunci când îmi arăt tripla mea personalitate, în modul natural,
De ce ar trebui să simt ruşinea ta?
Se ştie că atuncea când se nasc, oamenii au fiecare-un sex,
Şi se mai ştie că fiecare om posedă şi anumite organe.

Cei mai mulţi oameni din această lume nu iau în seamă
Acele fapte care sunt cu adevărat rele şi ruşinoase:
Fiica Ruşinii cu bogăţii e cumpărată;

Copilul Ruşinii în poală este alintat;
Gândurile cele rele şi pizmaşe, ce sunt născute din *Necredinţă*,
Faptele rele, înşelăciunea ticăloasă, furtul şi tâlhăria,
Înşelarea prietenilor şi rudelor celui căruia ei îi acordă încredere;
Acestea sunt cu-adevărat faptele pline de răutate şi ruşine;
Şi doar puţini sunt cei ce se abţin de-a le comite.

Acei sihaştri care au abandonat viaţa lumească,
Dedicându-se practicării *Adevărurilor Spirituale* –
Care se află în *Sacrele Învăţături* ale *Misticei Căi*,
Cei care s-au legat să îşi petreacă viaţa în meditaţie,
Nu simt nevoia să respecte aceste coduri de ruşine, convenţionale.
Prin urmare, Peta, nu căuta s-adaogi asta la suferinţele pe care le ai deja,
Ci lasă-ţi înţelegerea să curgă liberă, de-a lungul canalelor sale naturale."

După ce i-am cântat acest cântec, ea se întristă şi-mi dădu proviziile de unt şi grăsime pe care le căpătase cerşind şi pe care mi le adusese, şi apoi zise: „Este limpede pentru mine că tu nu vei face nimic din ceea ce aş dori eu să faci, dar nu te pot părăsi. Te rog, foloseşte-te de ceea ce ţi-am adus şi voi face tot ce-mi stă în putinţă ca să-ţi mai aduc." După ce spuse acestea, se pregăti de plecare, dar eu, vrând să-i întorc inima către latura spirituală, o rugai să mai rămână până când proviziile mi se vor termina, astfel încât, chiar dacă ea nu va dobândi merite prin practicarea devoţiunilor, măcar în acel timp nu va mai comite alte păcate. După aceea, cât timp a rămas cu mine, i-am vorbit despre lucruri spirituale şi despre *Legea Karmei*. În cele din urmă am reuşit, într-o oarecare măsură, să-i întorc inima către *Dharma*.

Cam pe la timpul acela, mătuşa mea, pierzându-şi fratele, unchiul meu, a început să se căiască amarnic pentru răutăţile pe care mi le făcuseră, aşa că a venit şi ea să mă caute, aducând cu sine o încărcătură plină de provizii. Dar mai înainte ea fusese la Brin, unde depozitase lucrurile pentru mine, şi iacul, şi-abia după aceea a venit aici, aducând cu ea doar atâta cât a putut să care în spate. Peta, văzând-o de pe un dâmb, o recunoscu şi îmi spuse: „Pe această mătuşă afurisită, care ne-a chinuit şi ne-a făcut atâta rău, nu trebuie s-o întâlnim." Zis şi făcut: ea ridică podeţul de peste râpa adâncă ce despărţea panta cealaltă a muntelui de intrarea în peştera mea. Mătuşa, ajungând la marginea prăpastiei, de pe partea opusă nouă, spuse: „Nepoată, nu cobori podeţul? Mătuşa voastră vrea să vină la voi." Peta îi răspunse: „Nu; tocmai de aceea l-am ridicat, să nu vii."

„Nepoată, tu chiar ai dreptate; însă acum eu am venit la voi pentru că mă căiesc amarnic de faptele pe care le-am făcut; ca urmare, lasă podeţul în jos. Şi chiar dacă tu nu vrei, atunci spune-i fratelui tău că am venit”

Chiar atunci am ieşit şi eu şi m-am aşezat pe un dâmb, pe partea noastră. Mătuşa făcu atunci numeroase plecăciuni şi mă rugă insistent s-o las să vină la mine. M-am gândit atunci că, la urma urmei, nu se cade ca eu, un devot, să refuz s-o primesc, dar că, întâi de toate, trebuie să-i spun clar despre toate cruzimile şi persecuţiile la care ne-a supus. Ca atare i-am zis: „Eu am renunţat la toate ataşamentele faţă de neamuri, în general, dar mai ales la cele legate de tine şi de unchiul meu. Voi nu v-aţi mulţumit doar cu faptul că ne-aţi persecutat atât de tare şi pe vremea când eram copii şi când am ajuns măricei ci, până şi atunci când am ales viaţa spirituală şi am ajuns la uşa voastră ca să cer pomană, v-aţi repezit la mine cu atâta cruzime, încât am încetat să vă mai socot rudele mele. Îţi voi reaminti pe scurt acele circumstanţe într-un cântec, pe care ţi-l voi cânta acum.” Spunând acestea, i-am cântat un cântec ce povestea despre cruzimea şi persecuţiile la care ei mă supuseseră:

„O, Tată Bun şi plin de *Graţie*, ce ai *Compasiune* pentru toţi,
O, Marpa Tălmăcitorul, la picioarele Tale eu mă prosternez!
Fii rudă pentru mine, eu, cel lipsit de rude!
O, mătuşă, îţi aminteşti de tot ce ai făcut?
Şi de nu poţi, cântecu-acesta îţi va primeni memoria;
Cu atenţie ascultă-l şi fii sinceră în căinţa ta.

Departe, în nefericitul ţinut Kyanga-Tsa,
Nobilul nostru tată muri, lăsând în urma sa o văduvă cu doi copii;
De toată averea noastră voi ne-aţi jefuit, dându-ne astfel pradă suferinţei.
Şi ca pleava de vânt suflată, noi ne-am risipit în lume.
Din vina voastră totul s-a întâmplat, a ta şi-a unchiului nostru,
Aşa că ataşamentul nostru pentru rude şi prieteni a pierit.

Mai târziu, după ce prin ţinuturi depărtate-am rătăcit,
Nerăbdător să-mi văd sora mea şi mama, eu m-am întors acasă,
Mi-am găsit mama moartă şi pe soră-mea plecată.
De chin pătruns, am căutat *Învăţătura*, văzând că ea-i singura mângâiere,
Şi am ales apoi o viaţă închinată ei.

Înfometat fiind, am căutat pomană,
La uşa ta, mătuşa, eu am ajuns să cer,
Iar tu, recunoscându-mă pe mine, devotul cel neajutorat,
Ai dat frâu liber furiei tale cea plină de venin.
Cu strigăte de „Şo! Şo!” ai asmuţit pe mine câinii tăi;
Cu parul cortului tu m-ai îmblăcit cumplit,
De parcă aş fi fost un braţ de spice pentru treierat.
Şi am căzut apoi cu faţa-n jos, într-o băltoacă,
Unde era să-mi pierd şi preţioasa viaţă.
Tu cu furie mi-ai strigat că-s „Negustor de vieţi”;
Şi de asemeni, „Ruşinea Neamului meu”.
Din pricina acestor vorbe aspre şi grele, inima mea a fost rănită;
Copleşită a fost de deznădejde şi de suferinţă,
Suflarea mi s-a oprit şi am rămas apoi făr-de cuvinte.

Apoi, deşi de ele nu aveam nici o nevoie,
Prin multe şiretlicuri, m-ai jefuit de casă şi de-ogor.
Tu eşti un duh rău în trupul unei mătuşi,
De aceea, iubirea mea pentru tine, mătuşă, a pierit.

Apoi, când am ajuns la uşa unchiului meu,
Nu am găsit decât gânduri pline de răutate, fapte vătămătoare şi cuvinte pline de ocară.
Căci a strigat „Demonul distrugător al ţinutului nostru a sosit”,
Şi a strigat către vecini să vină să-l ajute, ca viaţa să mi-o ia;
Mi-a adresat cuvinte de ocară,
A aruncat în mine cu o ploaie de pietre,
Şi a încercat să mă ucidă, trăgând asupra mea un nor de săgeţi mici şi ascuţite;
De-o suferinţă fără leac inima mea s-a umplut,
Acolo, de asemenea, era ca eu să mor.
O inimă de măcelar este în trupul unchiului meu!
Tot respectul faţă de unchi, atunci mi l-am pierdut.

Pe când eram sărac şi fără ajutor, rudele mele au fost mai crude ca duşmanii mei,
După un timp, pe muntele pe care meditam,
Statornica mea Zesay veni ca să mă vadă, din iubire;
Şi ea, cu vorbe plăcute, m-a mângâiat;
Mi-a alinat inima mea plină de tristeţe;
Mi-a adus mâncare bună şi gustoasă;

Şi m-a scăpat de la înfometare.
Ea-i bună, chiar mai bună decât pot eu spune;
Dar, pentru că ea nu s-a devotat *Învăţăturii*,
N-am trebuinţă ca s-o întâlnesc, atunci când va veni.
Cât te priveşte, mătuşă, cu atât mai abitir nu voi a te-ntâlni;
Întoarnă-te acuma, aşa cum ai venit,
Mai bine-i ca să pleci degrabă, atât cât mai e timp."

Când am cântat acest cântec, mătuşa mea a vărsat potop de lacrimi, apoi, la sfârşit, s-a prosternat de nenumărate ori în faţa mea, şi a spus: „Ai dreptate, o, nepotul meu; până aici ai dreptate; însă te rog să ai răbdare." Şi apoi a început să mă implore. Am văzut că era sinceră în căinţa sa, şi că venise să-mi ceară iertare. Ea zise: „Neputând să-mi stăpânesc dorinţa de a veni să te văd, am pornit încoace. Te implor să-mi acorzi întrevederea cu tine, altfel mă voi omorî."

Fiindu-mi imposibil să-mi întăresc inima mai mult, am vrut să cobor podeţul, însă sora mea începu să-mi şoptească o mulţime de motive pentru care nu ar trebui să fac astfel. Cu toate acestea, eu l-am lăsat jos. Se spune că nu este de dorit să trăieşti în acelaşi ţinut sau să bei din aceeaşi fântână sau puţ, cu o persoană care s-a îndoit măcar o dată de *Dharma*; pentru că dacă vom face aşa, va apărea o oarecare întunecare şi o pângărire; dar în acest caz nu era o chestiune de îndoială în legătură cu latura spirituală, cu *Dharma*. Şi pe lângă asta, din cauză că devenisem călugăr, mă legasem să fiu iertător; ca atare, am lăsat podeţul jos, i-am acordat mătuşii întrevederea dorită şi i-am vorbit despre *Legea Karmei*. Mătuşa mea a fost pătrunsă de acele predici şi şi-a dedicat viaţa ispăşirii şi meditaţiei, şi în cele din urmă a dobândit *Eliberarea*.

Apoi Shiwa-wöd-Repa i se adresă lui Jetsün cu următoarele cuvinte: „O, Jetsün, e dincolo de înţelegerea noastră când auzim cât de statornic ai fost în credinţă şi în scopul acesteia, în obţinerea *Adevărurilor* de la Gurul tău; cât de umil şi de plin de credinţă ai fost de-a lungul tuturor acestor suferinţe şi încercări; cât de perseverent şi de plin de energie ai fost în legătură cu devoţiunile şi meditaţiile tale, făcute în singurătatea munţilor pustii. Când ne gândim la faptele tale, devoţiunea noastră ne pare doar o simplă joacă – făcută în tihnă şi printre picături; şi ne e teamă că acest fel al nostru de devoţiune, nu ne va salva de *Sangsāra*. Ce trebuie să facem?" Şi după ce rosti aceste cuvinte, începu să plângă amarnic.

Jetsün răspunse: „Când mă gândesc la chinurile şi suferinţele ce sunt îndurate în *Sangsāra* şi în *Lumile de jos ale Iadului*, credinţa şi zelul

de care am dat dovadă nu par nici ele prea măreţe. Oamenii atenţi şi profunzi, atunci când aud vorbindu-se despre *Doctrina Karmei*, şi cred în ea, vor pune aceeaşi energie şi acelaşi zel în practica lor. Însă cei care vor înţelege doar vorbele *Doctrinei,* nerealizând sensul profund al acesteia, nu vor putea să renunţe la cele *Opt Scopuri şi Obiective Lumeşti*. Ca urmare, cea mai mare importanţă o are credinţa în Doctrina *Karmei*. Aceştia (din urmă) nu cred nici măcar în cele mai simple, mai evidente şi mai general acceptate legi *karmice*. Astfel, deşi ei sunt adepţii unor anumite expuneri ale *Vacuităţii* (*Shūnyata*) din *Textele Sfinte* sau *Scripturi,* în ceea ce priveşte *Vacuitatea* în sine, aceasta fiind mult mai subtilă şi mai complexă, este mult mai greu de înţeles pentru ei şi le este mai greu să creadă în ea. Dar când un om crede în *Vacuitate*, însuşi sinele acestui om se manifestă în cadrul complicatelor lucrări ale *Legii Karmei*; iar când un om realizează natura *Vacuităţii*, el devine în mod necesar mult mai subtil, putând să distingă calităţile bune sau rele ale acţiunilor, cu o mult mai mare putere de percepţie. Pe scurt, el devine mult mai conştient. Pietatea constă în respectarea *Legii Karmei* şi credinţa în aceasta; de aceea este extrem de important de a fi foarte perseverent în acceptarea faptelor pioase şi în respingerea celor lipsite de pietate. La început eu nu înţelesesem natura *Vacuităţii*, dar credeam cu putere în *Legea Karmei*; şi, fiind conştient că păcătuisem foarte grav, am socotit că merit pe deplin să ajung în cele mai de jos şi mai cumplite *Lumi ale Iadului*. De aceea, eu am purtat cel mai mare respect şi credinţă faţă de Gurul meu, şi mi-am pus toată energia şi zelul în practica meditaţiei, din care nu mă puteam opri. Vă îndemn pe toţi să vă petreceţi viaţa în cel mai strict ascetism, în sihăstrie, meditând asupra *Sacrelor Adevăruri Mistice*, punând în practică învăţăturile *Doctrinei*. Dacă veţi face întocmai, atunci eu vă asigur că vă veţi elibera de *Sangsāra*.

Apoi Ngan-Dzong-Tönpa Budhi-Rāja se adresă lui Jetsün în aceşti termeni elogioşi: „O, Jetsün Rinpoche, eu cred că tu eşti însuşi marele Buddha *Dorje-Chang*, care s-a întrupat pentru a ne arăta acele fapte care sunt spre folosul fiinţelor simţitoare de pe această lume. Şi chiar dacă nu este aşa, atunci tu ai dobândit multe merite, timp de nenumărate *Kalpa*, şi ai dobândit starea specifică *Marii Fiinţe* – cea care nu se va mai reîntoarce în *Sangsāra*. Tu ai fost gata să-ţi sacrifici chiar şi viaţa pentru *Dharma*, şi ai stăruit plin de zel în practica meditaţiei şi a devoţiunii. În viaţa ta pot fi găsite toate semnele unui *Buddha Încarnat*. Pentru fiinţe ca noi, care trăim pentru *Sinele Individual*, supunerea, statornicia şi neclintita ta credinţă din vremea când ai fost cu Gurul tău, şi lipsurile pe care le-ai îndurat, par de neînţeles. Ar fi aproape cu neputinţă pentru noi să ne gândim să îndurăm toate acele lipsuri de dragul *Adevărului*; cine ar putea să facă la fel ca tine? Şi chiar dacă cineva ar avea dorinţa şi tăria de a încerca,

corpul său nu ar fi în stare să suporte. De aceea este foarte sigur că, în viaţa anterioară, Jetsün a fost un *Bodhisattva* sau un Buddha; iar noi suntem binecuvântaţi că ţi-am văzut chipul şi ţi-am auzit vocea. Aceia dintre noi care am avut această favoare vom obţine cu siguranţă *Eliberarea*, chiar dacă noi nu suntem în stare să ne urmăm devoţiunea atât de sârguincios. Fii bun şi revelează-ne care *Bodhisattva* ai fost în trecut."

La aceasta Jetsün răspunse: „Nici eu nu sunt sigur a cui reincarnare sunt; dar chiar dacă aş fi reîncarnarea unei fiinţe care a trăit în una dintre cele *Trei Stadii ale Suferinţei,* dar voi mă priviţi ca şi cum aş fi întruparea lui *Dorje-Chang* sau a oricărei alte Zeităţi, atunci voi veţi dobândi *Graţia* şi *Binecuvântarea* acelei Zeităţi datorită credinţei voastre. Iubirea şi consideraţia personală vă fac să vă gândiţi că eu aş fi o *Încarnare*; însă faţă de *Dharma* voi comiteţi greul păcat al îndoielii şi scepticismului. Şi asta este din cauză că voi nu aveţi puterea unei înfocate devoţiuni. Eu am putut realiza acest progres spiritual, care în anii din urmă m-a dus atât de aproape de *Perfecta Stare de Buddha*, datorită măreţei forţe a *Sacrei Dharma*, şi asta chiar dacă eu m-am făcut vinovat pentru acele păcate îngrozitoare din tinereţea mea. Datorită credinţei mele ferme în realitatea *Legii Karmice*, eu m-am consacrat cu atâta zel *Adevărului* şi am renunţat la toate gândurile legate de această viaţă şi această lume. Dar, mai ales, eu am fost favorizat de soartă datorită faptului că am fost pe mâna unui Guru perfect, care a putut să-mi dea acele *Adevăruri* şi *Texte* care mi se potriveau cel mai bine, şi care mi-au permis să adopt *Calea cea Scurtă a Mantrayānei Mistice*. El mi-a dat *Adevărurile* golite de orice ornamente şi veşminte de prisos, mi-a dat *Iniţierile* de care aveam nevoie şi m-a îndemnat să meditez asupra acestor *Adevăruri* în modul just. Dacă oricine altcineva le-ar fi dobândit şi dacă ar fi continuat să mediteze asupra lor, nu este nici cea mai mică îndoială că acesta ar fi dobândit *Perfecta Iluminare* chiar în această viaţă. Dar dacă cineva îşi petrece viaţa, nefăcând altceva decât să comită cele *Zece Fapte Rele* şi cele *Cinci Păcate Nelimitate*, atunci nu există nici cea mai mică îndoială că acea persoană va cădea în cel mai cumplit dintre *Infernuri.* Dacă un om nu crede în *Legea Karmei*, atunci acestuia îi va lipsi zelul de care are nevoie pentru a-şi urma practica devoţională; dacă cineva crede cu putere în *Legea Karmei*, atunci gândul la chinurile din cele *Trei Stadii Inferioare* îl va umple de groază şi-i va inspira cea mai intensă dorinţă de a dobândi *Starea de Buddha*. Deci, credinţa şi devotamentul faţă de Guru, zelul şi energia pusă în practica meditaţiei asupra *Adevărului* şi, în cele din urmă, modul în care cineva îndură experienţa creşterii spirituale şi a *Cunoaşterii*, vor face ca această persoană să fie egală cu mine din toate punctele de vedere. Dacă cineva dobândeşte aceste dezvoltări spirituale, atunci oamenii obişnuiţi consideră că acest lucru

se datorează faptului că acea persoană este un *Avatāra* sau un Buddha sau un *Bodhisattva*. Acest lucru înseamnă de fapt o lipsă de încredere în *Scurta Cale a Mantrayānei*. Ca urmare, vă îndemn pe toţi să fiţi fermi în credinţa în *Legea Karmei*. Meditaţi, cugetaţi şi luaţi aminte la faptele ce sunt povestite în biografiile despre vieţile Maeştrilor din trecut, la *Legea Karmei*, la neajunsurile şi suferinţele stadiilor *sangsārice* ale existenţei, la cât este de greu să obţii o existenţă ca fiinţă umană, la certitudinea morţii şi la incertitudinea momentului exact al morţii. Şi, după ce aţi cântărit foarte bine aceste lucruri în mintea voastră, dedicaţi-vă apoi studiului şi practicii *Doctrinelor Mantrayānice*. În ceea ce mă priveşte, eu am obţinut cunoaşterea spirituală în urma abandonării gândurilor legate de hrană, îmbrăcăminte şi faimă. Fiind plin de zel în inimă, am reuşit să îndur orice chin şi am putut să-mi deprind corpul cu toate soiurile de lipsuri; am practicat cu mare devoţiune meditaţia în locurile cele mai neumblate şi mai singuratice. În acest fel am dobândit cunoaştere şi experienţă; voi trebuie să păşiţi pe calea pe care şi eu am păşit şi să vă dedicaţi practicii, aşa cum şi eu am făcut.”

Aceasta este cea de-a Şasea Acţiune Meritorie, care ne spune cum Jetsün, după ce a abandonat toate gândurile legate de confortul, numele şi faima lumească, s-a supus poruncilor Gurului său, dedicându-se unei necontenite meditaţii, în cele mai neumblate şi mai singuratice locuri din munţi, petrecându-şi astfel tot timpul în *Devoţiune*.

CAPITOLUL XI

Sihăstriile

În care se povesteşte despre discipolii lui Jetsün şi despre locurile în care el a meditat; şi despre scrierile şi însemnările referitoare la Jetsün.

Apoi Rechung zise: „Maestre, istoria vieţii tale nu poate fi depăşită prin minunatul său umor, dar şi prin cât este de interesantă; şi, deşi în ea există o mare parte hazlie, care te face să râzi, şi care apare pe toată lungimea istorisirii, totuşi ea este atât de dramatică, încât nu te poţi abţine să nu verşi lacrimi. Te rog acuma să fii bun şi să ne povesteşti acele incidente care stârnesc cel mai tare râsul. Iar Jetsün spuse: „Nu vă puteţi aştepta la alte momente hazlii într-o povestire despre izbânda obţinută în urma efortului meu devoţional plin de zel, care mi-a permis să salvez atât fiinţele umane cât şi pe celelalte fiinţe, şi să le pun pe *Calea Realizării Eliberării*, servind astfel *Cauzei Doctrinei Buddhiste.*

Şi iarăşi Rechung întrebă: „Maestre, care au fost primii tăi discipoli; au fost fiinţe umane sau alte fiinţe?" La aceasta Jetsün răspunse: „Primii mei discipoli au fost fiinţe supra-umane, cele care au venit la mine cu scopul de a mă chinui. Apoi am avut şi câteva fiinţe omeneşti ca discipoli. După aceea a venit la mine *Zeitatea Tseringma* ca să mă pună la încercare, arătându-şi diferitele puteri supranaturale. Mai apoi, alte fiinţe umane au început să se strângă în jurul meu, ca discipoli. Învăţăturile mele, aşa cum percep acum, vor fi răspândite de către Tseringma printre fiinţele supra-umane şi de către Upa-Tönpa printre fiinţele umane.

Apoi Seban-Repa întrebă: „Maestre, pe lângă principala ta retragere în peştera Lapchi-Chūbar şi cele din peşterile amintite mai înainte, unde ai mai practicat meditaţia?" Jetsün răspunse: „Un alt loc de sihăstrie a fost Yölmo-Kangra din Nepal. În plus, au mai fost alte şase peşteri cunoscute şi alte şase necunoscute, la care se adaugă alte şase peşteri tainice, în total optsprezece. Pe lângă acestea au mai fost altele două, deci, de toate, au fost douăzeci de sihăstrii. Printre acestea au fost patru peşteri mari, renumite şi patru peşteri mari necunoscute. Dar am mai meditat şi în alte peşteri şi locuri singuratice mai mici, unde cele necesare practicii meditaţiei puteau fi găsite din plin – până când, în cele din urmă, obiectul meditaţiei, acţiunea de a medita şi cel care medita s-au contopit, încât acum nici nu mai ştiu cum se meditează."

Rechung spuse: „Maestre, datorită faptului că ai realizat *Scopul Final* al *Dharmei* şi ai dobândit (*Comoara* ei) noi, umilii tăi discipoli, ne

bucurăm acum de beneficiile rezultate în urma acestui fapt; căci tu ne-ai revelat *Doctrina* într-un mod atât de clar şi de uşor de înţeles încât noi, doar cu puţin efort, vom putea să pătrundem adevăratul său înţeles şi vom dobândi fermitate în credinţa noastră, fără să ne mai fie teamă de vreo neînţelegere. Acest sentiment de siguranţă în legătură cu credinţa noastră se datorează bunătăţii şi graţiei tale divine. Însă viitorii tăi adepţi vor dori să dobândească merite (prin vizitarea peşterilor unde ai meditat); şi cu gândul de a-i călăuzi cât de cât, te rog să ai bunătatea să le numeşti pe fiecare în parte."

Jetsün răspunse după cum urmează: „Cele şase peşteri bine cunoscute (de pe înălţimile stâncoase) sunt: 1) Dragkar-Taso-Uma-Dzong (Castelul Central (sau Peştera) de pe Stânca Albă ca Dinţii Calului); 2) Minkhyūt-Dribma-Dzong (Castelul Aşezat la Umbrele Sprâncenelor); 3) Lingwa-Dragmar-Dzong (Castelul din Piatră de pe Stânca Roşie); 4) Ragma-Changchup-Dzong (Castelul Perfect din Ragma); 5) Kyang-Phan-Namkha-Dzong (Castelul Cerului Împodobit cu Steaguri); 6) Dragkya-Dorje-Dzong (Indestructibilul Castel de pe Stânca Cenuşie).

Cele şase peşteri necunoscute (de pe înălţimile stâncoase) sunt: 1) Chonglūng-Khyungi-Dzong (Castelul din Chonglūng-Khyung); 2) Khyipa-Nyima-Dzong (Castelul Soarelui Fericit); 3) Khujuk-Enpa-Dzong (Castelul Cucului Singuratic); 4) Shelphug-Chushing-Dzong (Castelul Pătlaginei din Grota de Cristal; 5) Bektse-Döyön-Dzong (Castelul Verzelor Bune la Gust); şi 6) Tsigpa-Kangthil-Dzong (Castelul Tălpii de Piatră).

Cele şase peşteri foarte secrete de pe înălţimile muntoase sunt: Gyadrak-Namkha-Dzong (Castelul Ceresc Plin cu Simboluri Minunate); 2) Tagphug-Sengé-Dzong (Castelul Leului din Peştera Tigrului); 3) Bayphug-Mamo-Dzong (Castelul din Peştera Ascunsă); 4) Laphug-Pema-Dzong (Castelul Lotusului din Grotă); 5) Langno-Ludüt-Dzong (Castelul Nāga de la Poarta Elefantului); şi 6) Trogyal-Dorje-Dzong (Castelul Victoriosului *Vajra* din Bronz). Celelalte două sunt: Kyiphug-Nyima-Dzong (Castelul Soarelui din Grota Fericită) şi Potho-Namkha-Dzong (Castelul Cerului Plin de Piscuri).

Apoi: 1) NyanamTröpa-Phug (Peştera în Formă de Stomac din Nyanam); 2) Lapchi Dütdül-Phug (Peştera în care Demonii au fost Înfrânţi, din Lapchi); 3) Brin-Briche-Phug (Peştera Limbii de Iac, din Brin); şi 4) Tisé-Dzu-Trül-Phug (Peştera Miracol, din Muntele Kailāsa). Cele patru peşteri mai mari, care sunt necunoscute, sunt: 1) Tsayi-Kangtsu-Phug, sau Kangtsu-Phug din Kyanga-Tsa (Peştera în care el (Milarepa) a pornit pe calea devoţiunii, din Kyanga-Tsa); 2) Ödsal-Phug. (Peştera Luminii Clare) din Ron; 3) Zawog-Phug (Peştera de Mătase) din Rala; şi 4) Phurön-Phug (Peştera Porumbelului) din Kuthang. Cel care meditează în aceste peşteri va găsi tot ceea ce-i este

necesar pentru a supravieţui (lemne, apă, rădăcini şi plante) şi va primi inspiraţia *Graţiei Maeştrilor Liniei de Succesiune*. Aşadar, mergeţi acolo şi practicaţi meditaţia.

După ce Jetsün rosti acestea, întreaga adunare a discipolilor săi, formată din fiinţe umane şi supra-umane, din bărbaţi şi femei – care se strânseseră ca să audă predicându-se *Dharma*, a fost profund mişcată. Povestirea le-a stârnit o credinţă adâncă şi zeloasă, şi le-a atins inimile încât au abandonat *Cele Opt Ţeluri Lumeşti*, şi au renunţat la ambiţii şi bogăţie. Toţi au găsit o totală satisfacţie în a urma o viaţă spirituală, după ce au realizat adevărata valoare a *Sacrei Dharma*, şi s-au ataşat de ea în mod inseparabil. Aceia dintre discipolii umani care erau cei mai avansaţi, s-au hotărât să-şi pună trupul, inima şi cuvântul în slujba tuturor fiinţelor simţitoare şi în slujba *Dharmei*; şi au depus legământ, ca netulburaţi şi neclintiţi, să-şi petreacă întreaga viaţă doar în meditaţii, în peşteri şi în singurătate. Fiinţele supra-umane au promis şi au făcut legământ ca să păstreze şi să protejeze *Dharma*. Mulţi dintre cei care erau mai evoluaţi spiritual dintre laici, fie că erau femei, fie că erau bărbaţi, au abandonat viaţa lumească şi, urmându-l pe Jetsün oriunde acesta mergea, şi-au petrecut timpul în meditaţie şi au putut să realizeze *Adevărata Stare*. Astfel, mulţi dintre ei au devenit *Yoghini*. Cât despre cei care erau mai puţin evoluaţi spiritual, aceştia au depus legământ ca să-şi dedice un număr de luni sau de ani pentru devoţiuni. Cei mai puţin dezvoltaţi spiritual dintre adepţii laici au depus legământ să renunţe la unele fapte rele şi lipsite de pietate. Astfel, întreaga congregaţie a fost salvată.

Toată această povestire, consemnată în scris aici, este exact ceea ce Jetsün însuşi a povestit. Când faptele istorice ce constituie subiectul principal al poveştii vieţii sale sunt relatate într-o formă mai largă, atunci ele sunt împărţite în trei părţi principale. Prima parte tratează despre atacurile răuvoitoare ale fiinţelor supra-umane, dar care au fost în cele din urmă biruite şi convertite. Partea a doua tratează despre discipolii săi umani, dintre care, cei care au fost favorizaţi de soartă, au fost conduşi către o dezvoltare (spirituală) perfectă şi către *Eliberare.* Cea de-a treia parte tratează despre diferiţi discipoli ai săi, laici sau iniţiaţi, cărora Jetsün le-a predicat *Dharma*.

Dar dacă expunerea se întinde şi mai pe larg, istorisirea vieţii lui ajunge până la a nara şi despre modul în care primele fiinţe supra-umane au fost înfrânte şi convertite. Despre cum, în Peştera Dragmar-Chong-lūng, regele spiritelor, Vināyaka, a fost înfrânt deoarece Jetsün a intonat cântecul numit „Lama-Dren-Drug” (Cele şase Moduri în care el (Milarepa) dorea să aibă o viziune în care să apară Gurul său). Apoi, despre cum Jetsün a mers la Lapchi-Kang, supunându-se poruncii Gurului său. Acolo a convertit pe marea zeitate Ganapati, fapt ce constituie subiectul Capitolului referitor la Lapchi-Chüzang. În anul

următor, Jetsün a intrat în peştera Lapchi, iar acest lucru îl regăsim în binecunoscutul *Cântec despre abundenta cădere de zăpadă* (şi despre triumful lui Jetsün asupra zăpezii), pe care l-a cântat în momentul în care a reuşit să iasă din zăpadă. Apoi, se mai povesteşte şi despre intenţia lui de a merge la muntele Palbar din Mangyül şi la Yölmo-Kangra din Nepal, dar cum, trecând prin Gungthang, s-a simţit atras de Peştera în Stâncă din Lingwa, rămânând acolo o vreme. Capitolul despre demonul-femeie din Peştera Lingwa este scris în urma perioadei petrecute acolo. Apoi, cum în vecinătatea Muntelui Palbar, unde se află Castelul Perfect din Ragma, Jetsün a învins şi a convertit o zeitate nimfă şi pe zeităţile locale din Ragma (intonându-le un imn). Acest lucru este descris în Capitolul referitor la convertirea acestora. Apoi, în perioada când Jetsün a stat în Castelul Cerului Împodobit cu Steaguri, a făcut mult bine multor fiinţe umane şi supra-umane. După aceea Jetsün a vizitat Yölmo-Kangra, trăind în Pădurea Singala, în adâncurile căreia se află Castelul Leului din Peştera Tigrului. Şi acolo a făcut bine multor fiinţe umane şi supra-umane. Pe când vieţuia în acel loc, Jetsün a primit o *Poruncă Divină*, care îi spunea că trebuie să meargă în Tibet, să practice meditaţia acolo, pentru binele tuturor fiinţelor simţitoare. Ca urmare, Jetsün a plecat în Tibet, unde a locuit în Peştera (Porumbelului) din Kuthang. Aici a fost locul în care le-a cântat porumbeilor, *Imnul*.

În partea a doua se povesteşte despre cum Jetsün şi-a întâlnit prima dată discipolii. Astfel, pe când Jetsün se afla în Indestructibilul Castel de pe Stânca Cenuşie, făcând bine multor fiinţe simţitoare, *Mama Divină (Vaj-ra-Yoghini*) i-a spus lui Jetsün că va avea mulţi discipoli, dar mai ales îl va avea pe unul (Rechung-Dorje-Tagpa) care va duce *Dākinī Tantra* din India, în Tibet. Locul exact în care îl va găsi pe acesta îi va fi făcut cunoscut ulterior lui Jetsün. Ca urmare, Jetsün a mers în Gungthang şi s-a stabilit, pentru a practica meditaţia, în Peştera de Mătase din Rala, unde l-a întâlnit pe Rechung. Apoi Rechung a plecat în India pentru a se lecui de o boală (lepră). După ce s-a vindecat, el s-a întors şi a locuit cu Jetsün în Peştera Luminii Clare din Rön, unde şi Tsa-Phu-Repa li s-a alăturat. Apoi, în Castelul Perfect din Ragma, l-a întâlnit pe Sangyay-Kyap-Repa. După un timp a plecat în Peştera în Formă de Stomac din Nyanam, unde a predicat *Dharma* şi i-a dat *Iniţierea* lui Tönpa-Shākya-Guna, care era un adept laic al său de foarte multă vreme, şi pe care l-a pus pe *Calea Perfecţiunii şi Eliberării*. Apoi, mergând către Chang-Tago, a întâlnit-o la Chungi-Ketpa-Le-sum, pe Paldar-Būm, discipola sa laică. La întoarcerea sa de la Chang-Tago, la un han din Yeru-Chang, l-a întâlnit pe Seban-Repa. De acolo, Jetsün a mers să mediteze pe un munte numit Gyalgyi-Shrī-La din Latöt şi l-a întâlnit pe Bri-Gom-Repa. Într-o toamnă, pe când a mers pentru a cerşi de mâncare în Chūmig-Ngülbūm, l-a întâlnit pe

Shiwa-Wöd-Repa. La Chim-lūng el i-a predicat lui Ngan-Dzong-Repa despre „*Tulpina de Bambus*”. De la Lapchi, pentru că *Dākini*-le i-au reamintit de porunca Gurului său, Jetsün a plecat către Muntele Tisé, unde l-a întâlnit pe Dampa-Gya-Phūpa. Pe când se apropia de munte, la Trecătoarea Lowo-Kara l-a întâlnit pe Khar-Chūng-Repa. Mai târziu, în timpul retragerii de iarnă de lângă Piscul Dritse din apropierea Munţilor Purang, l-a întâlnit pe Tarma-Wangchuk-Repa. În primăvara următoare, Jetsün a ajuns la Muntele Tisé, şi triumfă asupra (magicianului) Naro-Bön-chūng etalându-şi puterile magice. Această relatare face subiectul Capitolului despre Tisé (Muntele Kailāsa). Apoi, întorcându-se la Indestructibilul Castel din Piatră Cenuşie, l-a întâlnit pe Rong-Chūng-Repa. Plecând de acolo, în urma indicaţiilor date de *Dākini*, a ajuns la Castelul din Peştera Ascunsă, unde a rămas pentru câteva zile. Pe când se afla acolo, a cunoscut un păstor, care l-a urmat şi apoi a devenit un foarte mare yoghin, cunoscut sub numele de Lugdzi-Repa (Păstorul Repa). Apoi l-a întâlnit pe Shan-Gom-Repa la Castelul Lotusului din Grotă. Acest discipol i-a pus la dispoziţie lui Jetsün, pe toată perioada şederii sale în Castelul Nāga de la Poarta Elefantului şi în Castelul din Peştera Ascunsă, hrană bună şi multe alte lucruri necesare. După aceea, pe când se îndrepta către Choro-Dri-Tsam, a întâlnit-o pe Rechungma (o discipolă). La Nyishang-Gurta-La, l-a întâlnit pe Khira-Repa (Vânătorul Repa). Toate acestea au făcut ca renumele lui Jetsün să se răspândească pretutindeni, ajungând până în Nepal, unde regele din Khokhom a primit instrucţiuni de la zeitatea Tāra să-i trimită ofrande lui Jetsün. După un timp, Rechung şi Shan-Gom-Repa l-au rugat pe Jetsün să se reîntoarcă la Lapchi; apoi Jetsün a locuit în Peştera Nyen-yön de la poalele Muntelui Lapchi. În anul care a urmat, Jetsün a locuit în peştera de piatră de la Chong-lūng. Apoi s-a îndreptat către Chūbar, unde a ţinut trei predici despre *Tseringma*.

Mergând către centrul regiunii Brin, l-a întâlnit pe Dorje-Wangchuk-Repa. Apoi, pe când locuia împreună cu discipolii săi în Peştera în Formă de Stomac din Nyanam, renumitul yoghin indian, Dharma-Bodhi, a venit în vizită şi s-a prosternat la picioarele lui Jetsün. Aceste împrejurări, pe lângă respectul şi veneraţia arătate deja de toată lumea faţă de Jetsün, au stârnit invidia unui Lama foarte versat în discursuri metafizice, care i-a adresat acestuia câteva întrebări metafizice; la acestea Jetsün a răspuns cu mare uşurinţă, manifestându-şi puterile oculte (*siddhi*). Există un capitol despre această dispută. Vizita yoghinului l-a făcut pe Rechung să meargă iarăşi în India, a cărei relatare se regăseşte în Capitolul despre Rechung şi Tiphoo (un alt mare yoghin indian). În acest răstimp, pe când locuia în Peştera din Dröt (Nyanam), lui Jetsün i s-a alăturat un alt adept, pe nume Me-Gom-Repa. După aceea, Jetsün l-a întâlnit pe

Salewöd-Repa, la Nagtra, în Nyanam. Apoi Jetsün a mers pentru o retragere în recluziune, şi văzând într-o viziune că Rechung se întoarce din India, a plecat să-l întâmpine. Acest lucru a constituit subiectul Capitolului referitor la Cornul de Iac şi a *Cântecului despre Măgarii Sălbatici*. La Chūbar l-a întâlnit pe Tagpo-Lan-Gom-Repa.

Pe *Mahā-Puruṣa* (Marele Sfânt), cel pe care Buddha îl menţionase în cuvântările Sale apocrife, l-a întâlnit la Trode-Trashi-Gang, în Brin. Acesta a devenit discipolul cel mai favorizat şi mai eminent dintre toţi ucenicii lui Jetsün. El a primit iniţierea completă de călugăr, a fost un Guru al *Şcolii Vajra-Dhara*, un mare *Bodhisattva* (a primit numele de Dawöd-Shyönū – Tânăra-Lumină-a-Lunii), dar cel mai bine a fost cunoscut ca Neasemuitul Doctor din Tagpo, cel care se născuse ca fiinţă omenească pentru a aduce beneficii tuturor fiinţelor simţitoare. La Chūbar-Wom-Chūng, Lotön-Gedün, care odinioară fusese adversarul lui Jetsün, i-a devenit în cele din urmă, discipol. Dretön-Trashibar din Brin i-a devenit discipol lui Jetsün pe când acesta se afla la Castelul Soarelui din Grota Fericită. Datorită manifestării din partea lui Jetsün a anumitor puteri supranaturale, Likor-Charūwa a devenit discipolul său.

Dākini-le au prezis că Jetsün va avea, dintre oameni, douăzeci şi cinci de discipoli; aceştia sunt: Cei opt fii, cei mai favorizaţi (născuţi din inimă), cei treisprezece fii spirituali şi cele patru fiice întru *Dharma*. Există un capitol în care se relatează cum Jetsün i-a întâlnit pe fiecare dintre aceştia.

Cel de-al treilea, care se referă la alte diferite întâlniri şi incidente ce au avut loc în vremea în care Jetsün a locuit în peşterile tainice, pe perioada întâlnirilor sale cu fii săi spirituali, cuprinde relatări şi însemnări, însă acestea sunt lipsite de acurateţe în privinţa perioadei când s-au petrecut acestea. Apoi mai există unele (însemnări sub formă de) răspunsuri la întrebările (puse de discipoli). Mai există şi Capitolul care conţine însemnările referitoare la *Cântecele* de pe Muntele din Bönpo, ce datează din perioada în care Gampopa era cu Jetsün. Mai sunt şi relatările despre cum Jetsün predica *Dharma* şi despre modul în care acorda iniţiere oamenilor din Nyanam; despre *Cântecele* despre Shendormo şi Lesay-Būm, de la Tsarma, despre *Cântecul* care conţine minunatele expresii de încântare în legătură cu perspectiva morţii, despre *Cântecele* în care Jetsün povesteşte despre faptul că Rechung l-a însoţit la Lapchi, şi despre perioada petrecută împreună cu acesta în Peştera unde Demonul a fost Înfrânt, despre o călătorie de plăcere şi despre Ramding-Namphug, atunci când Jetsün a fost invitat de oamenii din Nyanam, la Peştera în Formă de Stomac, şi unde a povestit istoria vieţii sale. Apoi mai sunt *Cântecele* despre plecarea lui Rechung în Provincia U, şi despre întâlnirea ulterioară a lui Jetsün cu Dampa-Sangyay la Thong-La, care a avut loc în urma

unor aranjamente speciale ale *Zeităţii cu chip de Leu*.

Mai sunt şi alte însemnări: despre o ceremonie funerară îndeplinită de Jetsün, din compasiune pentru persoana decedată, la Lay-Shing; despre îndeplinirea datoriilor sale filiale faţă de mama lui decedată; despre testamentul final lăsat discipolilor săi laici, la Tsarma; despre o relatare a îndeplinirii de către Jetsün a unui *Ritual Bönpo* la Tingri, pe când se îndrepta către Chūbar; Capitolul despre cea de-a doua plecare a lui Rechung în provincia U; Capitolul despre Tashi-Tseg din Din-Lhado, laicul care îi ajuta susţinându-i prin donaţii; Capitolul despre Zesay-Būm, despre Khujung şi alte discipole, din Din-Dag-Khar; Capitolul despre triumful lui Jetsün asupra *Celor Patru Māra* (Spirite Malefice) pe vârful Stâncii-Roşii; Dialogul lui Jetsün cu magicianul; Capitolul despre manifestarea puterilor sale supranaturale, spre beneficiul discipolilor şi adepţilor săi laici. Şi mai sunt, pe lângă acestea, o culegere bogată de discursuri de natură spirituală, unele binecunoscute, altele mai puţin.

În acest mod, Jetsün a dus la eliberare un mare număr de fiinţe favorizate de soartă. Cei mai evoluaţi spiritual dintre aceştia au dobândit *Perfecta Realizare* (spirituală) şi s-au eliberat; aceia care erau mai puţin evoluaţi decât primii, au fost puşi ferm pe *Calea Emancipării*; cei care erau cel mai puţin evoluaţi, au fost convertiţi şi s-au angajat cu hotărâre să păşească pe *Nobila Cale a Virtuţii*; până şi cei cărora *karma* le-a negat dreptul de a avea *Darul Cel mai Preţios*, au dobândit în interiorul lor o bunătate care s-a fixat în inima lor, şi datorită căreia au obţinut, în viitorul apropiat, binefacerile cereşti şi omeneşti.

Aşadar Jetsün, datorită *Graţiei* sale şi a infinitei sale *Iubiri*, a făcut ca *Doctrina Buddhistă* să fie la fel de strălucitoare ca lumina zilei, salvând nenumărate fiinţe de la *Suferinţă*. Toate acestea sunt consemnate pe larg în *Gur-Bun* (*O Sută de Mii de Cântece*) ale lui Jetsün.

Acesta constituie cel de-al Şaptelea Act Meritoriu al lui Jetsün, în care se relatează despre modul în care acesta, prin roadele devoţiunii sale, a adus servicii tuturor fiinţelor simţitoare.

CAPITOLUL XII

Nirvāṇa

În care se povesteşte despre cum Jetsün a băut lapte acru otrăvit de la concubina lui Tsaphuwa; despre ultima întrunire a adepţilor lui Jetsün şi despre minunile care au avut loc; despre Discursul lui Jetsün în legătură cu boala şi moartea; despre ultimele sale Învăţături – Testamentul său Spiritual; despre convertirea lui Tsaphuwa; despre ultima sa Dorinţă; despre trecerea în Samādhi a lui Jetsün şi despre fenomenele supranaturale care au rezultat în urma acestui fapt; despre sosirea întârziată a lui Rechung, despre rugămintea acestuia adresată lui Jetsün, şi despre răspunsul dat de acesta; despre extraordinarele evenimente legate de incinerare şi de relicve; despre punerea în execuţie a ultimei dorinţe a lui Jetsün; şi despre discipolii săi.

Pe vremea când Jetsün ducea la îndeplinire îndatoririle menţionate mai înainte, în ţinutul Brin (Ḍrin) vieţuia un Lama foarte învăţat, pe nume Tsaphuwa, care era foarte bogat, având o mare influenţă, şi care obişnuia să ocupe scaunul cel mai înalt la adunările oamenilor din Brin. Acest om se prefăcea că are un mare respect pentru Jetsün, însă în inima sa crăpa de invidie, şi dorea din tot sufletul să demonstreze (ceea ce considera el a fi) ignoranţa lui Jetsün, punându-l pe Jetsün să răspundă în faţa unei adunări formată din proprii susţinători, la nişte întrebări foarte grele. Pentru aceasta, în decursul timpului, el i-a adresat lui Jetsün o mulţime de întrebări, prefăcându-se că făcea acest lucru pentru lămurirea unor neclarităţi şi îndoieli ale sale.

Apoi, în prima lună din toamna *Anului Tigrului de Lemn* s-a întâmplat să aibă loc un mare ospăţ de nuntă, la care Jetsün a fost invitat, fiind aşezat pe scaunul cel mai de seamă, în capul primului rând pentru oaspeţi, iar Geshe Tsaphuwa a fost aşezat pe scaunul alăturat. Geshe se închină adânc în faţa lui Jetsün, aşteptându-se ca şi acesta să-i întoarcă plecăciunea, la rândul său. Însă Jetsün nu a făcut acest lucru; şi pentru că, în afara Gurului său, niciodată nu se plecase în faţa cuiva şi nici nu răspunsese cu plecăciune la plecăciunea altcuiva, el nu a făcut excepţie nici cu această ocazie.

Foarte mâhnit, Geshe a gândit în sinea lui: „Ce?! Un Pandit atât de erudit ca mine să se închine în faţa unui ignorant ca el, şi el nu catadicseşte să-mi întoarcă plecăciunea?! Va trebui să fac tot ce-mi stă în putinţă să îl înjosesc în faţa tuturor.” Şi, scoţând o carte de filozofie, i se adresă lui Jetsün în acest mod: „O, Jetsün, te rog, fii bun şi alungă-mi nedumeririle, citind această carte şi explicându-mi-o cuvânt cu cuvânt.”

La acestea Jetsün răspunse: „În privinţa explicaţiilor date acestor dialectici, cuvânt cu cuvânt, tu însuţi eşti îndeajuns de învăţat; dar, pentru a realiza adevăratul lor înţeles este necesar să renunţi la *Cele Opt Ambiţii Lumeşti*, retezându-le capetele şi rădăcinile, să îţi înfrângi iluzia referitoare la credinţa că există un ego personal şi, realizând faptul că *Nirvāṇa* şi *Sangsāra* sunt inseparabile, prin meditaţii practicate în singurătatea munţilor, să dobândeşti *Ego-ul Spiritual*. Eu niciodată nu am atribuit vreo valoare şi nu am studiat nicio sofisticărie a cunoaşterii prin cuvinte, aşa cum se regăseşte în cărţi sub convenţionala formă de întrebări şi răspunsuri, destinată memorării (şi lansării lor împotriva unui oponent, într-o dezbatere); pentru că acestea nu duc decât la confuzie mentală, nefiind ca acele practici care duc la realizarea *Adevărului*. Eu sunt ignorant în privinţa unei astfel de cunoaşteri, la nivelul cuvintelor; şi dacă am ştiut-o vreodată, am uitat-o acum mult timp. Te rog să asculţi cântecul pe care-l voi cânta, prin care-ţi voi arăta motivele pentru care am uitat această cunoaştere de la nivelul cuvintelor.” Apoi Jetsün intonă acest cântec:

„Plecăciune la venerabilele picioare ale lui Marpa Tălmăcitorul!
Fie ca eu să fiu ţinut departe de gâlceava discuţiilor despre
principii şi dogme.

De când *Graţia Maestrului* meu mi-a pătruns în minte,
Niciodată aceasta n-a mai rătăcit în căutarea altor lucruri, care s-o
distragă.

Obişnuit fiind să contemplu *Iubirea* şi *Compasiunea*,
Eu am uitat să fie vreo deosebire între mine şi ceilalţi.

Obişnuit fiind să meditez aducând imaginea Gurului meu
deasupra capului,
I-am uitat pe toţi aceia care conduc prin putere şi prestigiu.

Obişnuit fiind să meditez că *Zeităţile* mele *Protectoare* de mine
sunt nedespărţite,
Eu am uitat că mai există forma umilă, întrupată-n carne.

Obişnuit fiind să meditez asupra *Aleselor Adevăruri* care sunt

şoptite,
Eu am uitat tot ce e spus în scrieri şi tot ce-i tipărit în cărţi.
Obişnuit, aşa cum eu am fost, cu studierea *Dharmei*,
Cunoaşterea *Ignoranţei* ce ne rătăceşte am pierdut.

Obişnuit, aşa cum eu am fost, ca să contemplu cele *Trei Corpuri*,
ca inerente-n mine,
Să mă gândesc la teamă sau speranţă, am uitat.

Obişnuit, aşa cum eu am fost, să meditez asupra acestei vieţi, ca
fiind una şi aceeaşi cu viaţa viitoare,
Ca să mă tem de naştere şi moarte, am uitat.

Obişnuit fiind să studiez de unul singur şi doar prin experienţe
personale.
Nevoia ca să caut părerea prietenilor sau fraţilor mei, eu am uitat.

Obişnuit fiind s-aplic fiecare nouă experienţă personală la
creşterea mea spirituală,
Oricare crez sau dogmă, am uitat.

Obişnuit fiind să meditez la *Ceea ce e Nenăscut*, ce e *Indestructibil*
şi-asupra *Impermanenţei*,
Eu am uitat orice defineşte sau caracterizează un anumit *Scop*, sau
un altul.

Obişnuit fiind să meditez că toate fenomenele vizibile sunt
Dharma-kāya.
Eu am uitat orice meditaţii, care de minte sunt create.

Obişnuit fiind ca să-mi menţin mintea în *Ne-creata Stare de
Libertate*,
Eu am uitat s-o folosesc pentru folosul convenţional şi artificial.

Obişnuit fiind cu smerenia corpului şi-a minţii,
Eu am uitat mândria şi ţinuta trufaşă a celui care e puternic.

Obişnuit fiind ca să-mi consider corpul de carne ca fiind sihăstria mea,
Eu am uitat uşurătatea şi confortul retragerii în mânăstiri.

Obişnuit fiind ca să cunosc înţelesul a ceea ce nu-i rostit,
Eu am uitat modul de a găsi rădăcina verbului, sursa cuvintelor şi a frazelor;
Fie ca tu, cel ce eşti Învăţat, să le descoperi în nişte preţioase cărţi."

După ce Jetsün intonă acest cântec, Geshe spuse: „Toate acestea pot fi corecte potrivit *Doctrinei Yoghine* însă, dacă e să ne luăm după metafizicienii noştri, acest tip de discurs spiritual nu duce nicăieri (adică nu ne arată concret nici un fel de dobândire a *Înţelegerii*). Eu m-am prosternat în faţa ta pentru că te-am socotit o persoană foarte evoluată din punct de vedere spiritual!

După ce rosti aceste cuvinte, oamenii care îl însoţeau şi-au manifestat profund nemulţumirea şi strigară într-un glas: „O, Geshe Tönpa, oricât de învăţat ai fi tu şi oricât de mulţi maeştri ca tine ar fi în lumea asta, voi toţi nu aţi egala nici cel mai mic fir de păr de pe trupul lui Jetsün, şi nu aţi putea umple nici măcar porul în care acesta creşte. Ar fi mai bine să te mulţumeşti cu locul care ţi s-a dat, la capătul rândului nostru, şi fă tot ce poţi ca să-ţi mai sporeşti averea din camătă. Cât despre partea spirituală, nu eşti câtuşi de puţin pătruns de gustul acesteia.

Geshe se mânie foarte tare la auzul acestor vorbe, dar pentru că toată adunarea era în unanimitate împotriva lui, el nu şi-o putu manifesta, aşa că rămase mai degrabă tăcut, posomorât, dar gândind în sinea lui: „Acest ignorant de Milarepa, prin faptul că face nişte lucruri nebuneşti şi că spune numai minciuni, care tind să răstoarne *Doctrina Buddhistă*, este în stare să aiurească oamenii, făcându-i să-i aducă numeroase daruri şi pomeni, în timp ce eu, care sunt atât de învăţat, de bogat şi de influent în acest ţinut, valorez chiar mai puţin decât un câine, în ciuda realizărilor mele spirituale. Trebuie să fac ceva ca să pun capăt acestei stări de lucruri."

Ca atare, el convinse pe o concubină de-a sa, căreia îi promise un turcoaz de mare valoare, ca să-i ducă lui Jetsün nişte lapte prins otrăvit, lucru pe care aceasta îl făcu atunci când Jetsün se afla la Brin-Dragkar (Stânca din Brin).

Jetsün îşi îndeplinise datoria de a-i îndrepta pe discipolii săi

favorizaţi de karmă pe *Calea Eliberării* şi ştia că firul vieţii sale se apropia de sfârşit, chiar dacă nu ar fi băut otrava. Dar, prevestind că femeia nu va mai intra în posesia turcoazului (dacă nu îşi va duce la îndeplinire sarcina primită), îi spuse: „Acum eu nu voi primi hrana de la tine. Adu-o mai târziu şi atunci o voi primi."

Gândind că Jetsün îi cunoaşte probabil intenţiile, femeia se întoarse fâstâcită şi ruşinată la Geshe, căruia îi povesti pe larg ce se întâmplase, spunând că Jetsün datorită clarviziunii sale a descoperit reaua sa intenţie, şi a refuzat laptele otrăvit. Însă seducătorul ei, dorind s-o încurajeze, îi spuse: „Dacă Jetsün ar fi avut această putere, atunci nu ţi-ar fi zis să i-l aduci mai târziu, ci ţi l-ar fi dat îndărăt, spunându-ţi să-l bei tu însăţi. Asta e o dovadă că nu posedă clarviziunea. Uite, acum îţi dau turcoazul, dar asigură-te că Jetsün bea laptele." Apoi îi dădu turcoazul; după aceea, femeia zise: „Toată lumea ştie că Jetsün e clarvăzător, iar faptul că a refuzat prima oară otrava, dovedeşte acest fapt. Eu o să fiu mulţumită dacă o s-o refuze şi a doua oară. Nu mai vreau turcoazul tău. Mi-e foarte frică să mai merg la el încă o dată, aşa că nu mă duc."

Geshe răspunse: „Oamenii fără de carte cred că el are această putere, căci nefiind cunoscători într-ale *Scripturilor*, ei se lasă păcăliţi de trucurile lui. *Cărţile Sfinte* descriu o persoană care are darul clarviziunii ca fiind una total diferită de aşa cum e Jetsün; iar eu sunt convins că el nu o posedă. Acuma, dacă tu vei fi de acord să-i mai duci o dată laptele şi reuşeşti să-l faci să-l bea, de acum înainte – având în vedere că noi doi am trăit împreună şi, aşa cum spune proverbul, „Nu e nici o deosebire între a lua doar o muşcătură mică sau una mare de usturoi, pentru că tot a usturoi miroşi" – vom trăi în văzul lumii, ca soţ şi soţie. Nu numai că vei primi acest turcoaz, dar vei deveni stăpână pe toată averea mea; şi vom fi împreună la bine şi la rău. Şi fiindcă amândoi avem un interes comun, fă tot ce-ţi stă în putinţă ca să duci încercarea la bun sfârşit."

Dându-i crezare lui Geshe, femeia făcu a doua încercare; amestecă iarăşi laptele prins cu otravă, apoi îl duse lui Jetsün drept ofrandă, pe când acesta se afla la Trashi-Gang. Zâmbind, Jetsün îi luă acesteia ofranda din mână, şi atunci femeia gândi că probabil Geshe avea dreptate când spunea că Jetsün nu avea darul clarviziunii. Însă, chiar în acel moment Jetsün îi spuse: „Pentru această faptă, tu ai obţinut ca plată un turcoaz." Copleşită de remuşcări şi de teamă, femeia începu să tremure şi, printre suspine, zice: „Da, *Maestre*, am obţinut turcoazul"; şi, prosternându-se la picioarele lui, îl imploră să nu bea laptele, ci să i-l dea ei (să-l bea), căci se făcea vinovată de acea intenţie odioasă.

Jetsün răspunse: „Mai înainte de toate, sub nici o formă eu nu ţi-l pot da înapoi ca să-l bei; compasiunea pe care o am faţă de tine este

prea mare. Dacă aş face aceasta, aş încălca jurămintele unui *Bodhisattva* şi mi-aş atrage cele mai aspre pedepse spirituale. Mai mult decât atât, viaţa mea se apropie de sfârşit iar lucrarea mea este încheiată; a sosit vremea ca eu ca să merg într-o altă lume. Oricum, laptele tău otrăvit nu ar fi avut niciun efect asupra mea, dacă nu mi-ar fi sosit ceasul. Totuşi, l-am refuzat la început pentru ca tu să poţi obţine turcoazul, care este răsplata pentru crima ta. Acum că turcoazul este al tău, voi bea laptele otrăvit, ca să împlinesc dorinţa lui Geshe şi ca turcoazul să rămână la tine. În privinţa multelor promisiuni pe care ţi le-a făcut, cu condiţia ca tu să reuşeşti să duci la capăt această crimă, nu trebuie să le dai crezare, fiindcă el te va dezamăgi. Nimic din ceea ce a spus despre mine nu este adevărat. Va veni o vreme când şi tu şi el vă veţi căi de ceea ce aţi pus la cale. Şi atunci, când va veni vremea, va trebui să vă consacraţi cu totul, dacă ca fi posibil, penitenţei şi devoţiunii, sau măcar să evitaţi să mai comiteţi asemenea fapte odioase, chiar dacă viaţa voastră vă va fi în pericol, şi rugaţi-vă mie şi discipolilor mei cu adâncă şi umilă credinţă. Dacă veţi fi lipsiţi de ajutorul nostru, voi nu veţi mai cunoaşte fericirea multe vieţi de acum încolo, iar soarta voastră nu va fi alta decât să suferiţi. De aceea, măcar de data asta, o să văd dacă vă pot absolvi de *karma* voastră rea. Dar vă poruncesc, ca atâta timp cât mai sunt în viaţă, să ţineţi acest lucru în mare taină. Va veni o vreme când toată lumea va afla adevărul. Chiar dacă alte vorbe pe care eu le-am spus poate că tu nu le dai crezare, acum, în această privinţă, o să ai posibilitatea să crezi în mine (sau să te convingi). De aceea, ţine bine minte toate astea şi aşteaptă ca lucrurile să se împlinească." Apoi Jetsün bău laptele otrăvit.

Când femeia îi povesti toate acestea lui Geshe, acesta zise: „După cum spune proverbul „Nu tot ce se găteşte este şi potrivit (pentru mâncare)", nu tot ceea ce se vorbeşte este necesar să fie adevărat. Pentru mine este de ajuns că a băut otrava. Acum fii cu băgare de seamă şi ţine-ţi gura."

Apoi Jetsün trimise vorbă la toţi oamenii din Tingri şi Nyanam, la toţi cei care îl cunoşteau şi credeau în el, ca să vină să-l vadă, aducând cu ei câte o mică ofrandă. El trimise o asemenea invitaţie tuturor celor care doreau să-l vadă, dar nu o făcuseră niciodată. De asemenea, mesajul a fost trimis tuturor discipolilor săi. Şi, profund impresionaţi de natura prevestitoare a mesajului, fiecare dintre aceste persoane, bărbaţi şi femei, iniţiaţi şi neiniţiaţi, oameni care se cunoşteau şi care nu, s-au strâns într-o mare adunare la Lapchi-Chūbar. Apoi, timp de mai multe zile, Jetsün le-a predicat despre *Adevărul ce ţine de Existenţa Vizibilă*, întrupată (adică *Legea Karmei*) şi despre *Adevărul Real* (adică *Dharma-Kāya*).

În acele zile, cei mai dotaţi spiritual dintre cei prezenţi la predici au

putut vedea cerurile pline cu Zeităţi care ascultau şi ele (pe Maestru). Mulţi alţii au simţit (intuitiv) că în ceruri şi pe pământ se strânsese o adunare foarte numeroasă de Zeităţi şi de oameni, toţi desfătându-se ascultând predicarea *Dharmei*. Ei au simţit de asemenea că întreaga adunare a fost cuprinsă de o mare fericire. Şi tuturor celor prezenţi le-au apărut numeroase fenomene şi semne, curcubeie ivindu-se pe cerul albastru şi senin, nori de diferite culori, care luau înfăţişări de umbrele (regale), steaguri şi alte ofrande, şi ploi de flori. Toţi cei prezenţi au auzit o muzică minunată, interpretată la diferite instrumente şi au simţit că văzduhul se umple de cele mai plăcute arome şi miresme, nemaiîntâlnite de nimeni până atunci. Cei care aveau o dezvoltare spirituală moderată şi care au experimentat acele fenomene de bun augur, l-au întrebat pe Jetsün de ce exista acest sentiment de minunată comuniune între adunarea fiinţelor celeste, care umpleau cerurile) şi adunarea fiinţelor umane de pe pământ, şi din ce motiv fenomenele şi semnele de bun augur, pe care le văzuseră toţi cei prezenţi, avuseseră loc.

Jetsün răspunse: „Dintre oameni, inclusiv dintre cei iniţiaţi şi cei neiniţiaţi, numărul celor care sunt dezvoltaţi spiritual nu este prea mare, în timp ce fiinţele divine, care au o înclinaţie religioasă şi sunt mereu dornice să asculte *Dharma*, umplu cerurile, şi-mi aduc ca ofrande de veneraţie cele *Cinci Obiecte Cereşti de Desfătare*, radiind peste tot bucuria şi buna dispoziţie. De aceea voi vă simţiţi plini de bucurie şi percepeţi semnele favorabile, îmbucurătoare."

Apoi ei l-au mai întrebat: „De ce atunci fiinţele divine trebuie să fie invizibile ochilor (celor mai mulţi dintre) noi? Jetsün răspunse: „Multe dintre Zeităţile prezente au dobândit *Starea Anāgāmi*, iar altele au dobândit alte stări de sfinţenie, iar pentru a putea să le vezi, trebuie să fii dotat cu vedere perfectă şi cu cel mai înalt zel în dobândirea celor două tipuri de merite, să fii liber de cele două impurităţi întunecătoare născute din *Ignoranţă*. Dacă cele mai înalte dintre Zeităţi sunt văzute, atunci şi adepţii acestora vor fi văzuţi. Oricine doreşte să vadă aceste fiinţe divine trebuie să se dedice dobândirii unor merite, suficiente pentru a putea ispăşi toate *karmele* sale rele. După aceea, omul acela va putea să vadă în el însuşi pe cea mai înaltă şi mai sfântă dintre toate Zeităţile (adică *Mintea Pură*)."

Apoi Jetsün intonă un imn despre modul în care zeităţile pot fi văzute:

„Închinare la picioarele lui Marpa, cel plin de *Graţie*!
Binecuvântează descendenţii Tăi spirituali, şi fă ca ei să se-nmulţească.

La mine, la Milarepa devotul,
Cereştile fiinţe din *Cerurile Tuṣhita*,
Şi din alte *Tărâmuri Sfinte*, au venit să îmi asculte predicile.
Ele-au umplut toate părţile cerului,
Dar numai aceia (dintre adepţii mei) care se bucură de cele *Cinci Feluri de Vedere*,
Au putut să le zărească; cei mai de rând n-au fost în stare.
Iar eu, nestingherit de nimic, pe toate le-am putut vedea.
Pentru binele întregii congregaţii,
Acestea îmi oferă reverenţă, dându-mi ofrandele lor cereşti.

Cerurile sunt pline de strălucirea curcubeielor;
De ploi cereşti, în care flori înmiresmate cad;
Toate fiinţele, deopotrivă, aud melodioasele melodii şi simt, cu bucurie, arome parfumate;
O dragoste divină şi o fericire pătrunde întreaga adunare.
Acestea sunt (fructele) *Valurilor de Graţie* ale *Sfinţilor Kargyütpa*.

Făcând chiar voi legământul de a vă refugia în *Dharma*,
Dacă doriţi ca să-i vedeţi pe Îngeri şi pe Zeităţi,
Ascultaţi cu luare aminte acest imn al meu:

«Ca urmare a karmei rele, acumulate de voi, în vieţile trecute,
În acest moment sunteţi născuţi din pântec şi în păcat vă desfătaţi;
Facerea de bine şi de fapte aducătoare de merite nu e pe placul vostru;
Pân-la bătrâneţe, natura voastră e-nclinată spre rău:
Acest lucru, neîndoielnic, e urmarea faptelor voastre rele.

De vă-ntrebaţi cumva dacă reaua karmă poate fi anihilată sau nu,
Trebuie să ştiţi că ea e neutralizată de dorinţa de a face bine.

Dar cei care, cu bună ştiinţă, săvârşesc fapte rele,
Schimbă o îmbucătură de mâncare pe-o înjosire.

Cei care, neştiind ei înşuşi încotro se-ndreaptă,

Pozează cu îngâmfare în călăuze, pentru alţii,
Făcându-şi rău lor înşile, precum şi celorlalţi.

Dacă, în mod sincer, durerea şi suferinţa vreţi să evitaţi,
Renunţaţi atunci să faceţi rău împotriva celorlalţi.

Mărturisirea tuturor păcatelor voastre trecute, şi căinţa,
La picioarele Gurului vostru, şi ale Zeităţilor,
Ca şi făgăduiala că, nicicând, rău nu veţi mai săvârşi,
Sunt cele mai rapide căi de a vă ispăşi păcatele făcute.

Cei mai mulţi dintre păcătoşi sunt ageri la minte;
(Cu mintea) instabilă, nestatornică, ei se desfată în plăceri care-i distrag;
Ei sunt lipsiţi de dragostea pentru o viaţă spirituală,
Aceasta însemnând că mintea le-a fost întunecată de păcat,
Şi că vor avea nevoie de mărturisire şi căinţă neîncetat.

Dedicaţi-vă, aşadar, fiecare dintre voi, cu zel,
Ispăşirii păcatelor voastre şi dobândirii de merite;
Dacă aşa veţi face, nu numai că veţi vedea
Cereştile Zeităţi, iubitoare ale *Dharmei*,
Ci şi pe cele mai mari şi mai sfinte dintre-acestea.
Dharma-Kāya minţii voastre, voi de asemenea o veţi putea vedea,
Şi-aşa, văzând-o, înseamnă că aţi văzut deja *Totul*,
Adică în *Viziunea Infinită*, *Sangsāra* şi *Nirvāṇa*.
Abia apoi lucrarea *karmei* voastre va-nceta».”

După ce Jetsün termină de intonat imnul său, cei care erau foarte evoluaţi din punct de vedere spiritual (din adunarea zeităţilor şi a oamenilor) au dobândit viziunea justă asupra *Stării de Dharma-Kāya* (*Starea de Nirvāṇa*). Cei cu o evoluţie spirituală moderată au realizat experienţa *Stării Divine Suprasenzoriale* corespunzătoare *Fericirii Extatice* şi *Vacuităţii*, experienţă pe care nu o mai cunoscuseră până atunci, fiind astfel ajutaţi să intre şi să păşească pe *Calea (Realizării Nirvāṇei)*. Şi nici unul dintre cei care mai erau acolo, n-a fost să nu dorească realizarea *Marii Eliberări*.

Apoi Jetsün se adresă întregii congregaţii, spunând: „Discipoli ai mei, oameni sau zeităţi, şi toţi ceilalţi care v-aţi adunat aici în această

zi, faptul că ne-am întâlnit este rezultatul karmei noastre bune, acumulată în vieţile anterioare; şi acum, în această viaţă, am stabilit între noi o relaţie mai pură şi mai sfântă, ca urmare a acestei comuniuni spirituale, existentă între noi. Şi, pentru că eu am înaintat destul de mult în vârstă, nu mai avem nici o siguranţă că ne vom mai reîntâlni (în această viaţă). Vă îndemn să păstraţi cum se cuvine vorbele mele din discursurile spirituale pe care vi le-am împărtăşit şi să nu le nesocotiţi, să le puneţi în practică, atât cât vă stă în putinţă, în viaţa voastră de zi cu zi. Dacă veţi face acest lucru, indiferent de tărâmul în care eu voi ajunge, după ce voi realiza *Perfecţiunea Stării de Buddha*, voi veţi fi primii discipoli care veţi primi *Adevărul* pe care-l voi predica în acel moment. Deci, bucuraţi-vă pentru aceasta."

Când locuitorii din Nyanam au auzit aceste cuvinte ale Maestrului Jetsün, au început să se întrebe unii pe alţii dacă Maestrul a vrut să spună că e pe cale să părăsească această lume, pentru a merge şi să se bucure într-o alta, şi că, dacă acesta este înţelesul spuselor sale, atunci ei ar trebui să-l roage să se înalţe din Nyanam în *Paradisul Ceresc* sau, în cazul în care acest lucru nu va fi cu putinţă, măcar să binecuvânteze acest ţinut, făcându-i o ultimă vizită. Aşadar, merseră cu toţii la Jetsün şi, atingându-i picioarele plini de veneraţie, îl implorară cu lacrimi în ochi şi cu ardoarea credinţei şi iubirii lor, să le îndeplinească dorinţa. La fel procedară şi discipolii şi adepţii laici din ţinutul Tingri, rugându-l să meargă în Tingri. La toate aceste rugăminţi Jetsün răspunse:

„Eu acum sunt mult prea înaintat în vârstă ca să merg în Tingri sau Nyanam; eu o să-mi aştept moartea la Brin, în Chūbar. Ca urmare, fiecare dintre voi să vină să ne luăm rămas bun, şi să plece acasă; mă voi întâlni cu voi toţi în *Paradisurile Sacre*."

Apoi ei îl rugară ca, dacă lui Jetsün îi este cu neputinţă să meargă să le viziteze ţinuturile, atunci măcar să rostească o binecuvântare asupra fiecăruia dintre locurile pe care el le vizitase, şi o urare specială pentru cei care i-au văzut chipul şi i-au auzit vocea, ascultându-i predicile; pe scurt, nu doar pentru ei (să fie aceste binecuvântări) ci şi pentru toate fiinţele simţitoare din întregul univers.

La această rugăminte Jetsün răspunse: „Sunt foarte recunoscător pentru încrederea pe care mi-o arătaţi şi pentru toate ajutoarele pe care mi le-aţi dat, cu care m-aţi susţinut mereu. Eu mi-am arătat recunoştinţa faţă de voi, dorindu-vă întotdeauna binele; pentru a vă face bine, eu v-am predicat *Dharma*, şi ca urmare, între noi s-a stabilit o legătură strânsă. Iar acum, pentru că eu sunt un yoghin care a realizat *Adevărul*, este de datoria mea să vă urez pace şi fericire, atât în viaţa lumească, cât şi în cea spirituală, atât pentru acum cât şi pentru eternitate."

Apoi Jetsün cântă următoarele urări, în versuri:

„O, Tată şi *Protector* al tuturor *Creaturilor*, Tu, care Ţi-ai văzut
realizate toate *Urările de Bine*,
Tălmăcitorule Marpa, eu la picioarele Tale mă prosternez!

O, voi, discipoli ai mei, care v-aţi adunat aici, ascultaţi vorbele
mele.
Cu adevărat buni v-aţi arătat faţă de mine,
Şi, prin urmare, buni aţi fost de asemeni cu voi;
Fie ca noi, care suntem legaţi printr-o legătură reciprocă de
ajutor,
Să ne-ntâlnim în *Tărâmul Fericirii*.

Voi, cei ce aţi dat de pomană, şi care acum sunteţi aşezaţi aici,
Fie ca voi s-aveţi viaţă lungă, şi plini de belşug să fiţi;
Fie ca nici un gând stricat să vă pătrundă-n minte;
Fie ca toate gândurile voastre să fie mereu pioase, să vă conducă
spre izbândă spirituală.
Fie ca armonia păcii să binecuvânteze acest pământ;
Fie ca el mereu să fie liber de boli şi de războaie;
Fie ca recoltele sale să fie bogate, grâul să fie din belşug;
Fie ca fiecare om să-şi afle plăcerea în cinste şi dreptate.

Fie ca cei ce mi-au văzut chipul şi mi-au auzit vocea,
Toţi cei care povestea mea o ştiu, şi în inimă şi-au aşezat-o,
Toţi cei care doar au auzit numele meu, şi a mea poveste,
Să mă-ntâlnească pe *Tărâmul Fericirii*.
Fie ca cei care-au făcut din viaţa mea un studiu,
Şi care vor acum să mă întreacă, dedicându-se cu totul meditării;
Şi toţi cei care vor scrie, povesti sau asculta povestea mea,
Toţi care-o vor citi şi o vor venera,
Sau o vor lua ca pildă pentru a lor purtare,
Să mă-ntâlnească pe *Tărâmul Fericirii*.

Fie ca fiecare fiinţă, care va fi în viitor,
Şi care dorinţă să mediteze va avea
Urmând exemplul propriilor mele austerităţi,
Să fie liberă de orice piedică, sau de orişice eroare.

Cei care, datorită devoţiunii lor, vor îndura lipsuri,
Aceştia vor obţine merite nesfârşite.
Cei care vor trebui să-i călăuzească pe alţii pentru a păşi pe această *Cale*,
Acestora, li se cuvine o recunoştinţă fără margini.
Cei care îmi ascultă povestirea vieţii,
Asupra lor va coborî o *Graţie* nesfârşită.
Şi, prin puterea acestei nesfârşite gratitudini, *Graţii* şi a acestui *Merit* nesfârşit,
Fie ca orişice fiinţă, îndată ce-mi ascultă (povestea vieţii), să dobândească *Eliberarea,*
Şi (Adevărata) *Izbândă*, de-ndată ce vor reflecta asupra (ei).
Fie ca toate locurile unde-am poposit şi obiectele pe care m-am odihnit,
Şi fiecare lucru ce mi-a aparţinut,
S-aducă pace şi bucurie oriunde s-ar găsi.

Pământul, apa, focul, aerul
Şi spaţiile eterice, peste tot pe unde acestea ar pătrunde –
Fie ca eu să fiu în stare pe toate ca să le cuprind.

Şi fie ca *Deva*-şii, *Nāga*-şii şi *Spiritele celor Opt Ordine*,
Toate duhurile locale sau spiritele,
Să nu le poată face nici un rău;
Şi fie ca ei să poată împlini aceste dorinţe potrivit *Dharmei*.

Fie ca nici una dintre fiinţele care trăiesc, nici măcar una dintre insecte,
Să nu fie nevoite să trăiască în *Sangsāra*, nici una dintre ele;
Fie ca eu să am puterea ca să le salvez pe toate.”

Auzind aceste cuvinte, discipolii laici şi-au arătat bucuria, pentru că acum nu se mai temeau că Jetsün intenţiona să treacă în *Nirvāṇa*; iar cei din Tingri şi Nyanam erau cei mai dornici să li se dea *Harul* şi *Binecuvântarea*, dornici să asculte discursurile spirituale ale lui Jetsün.

Imediat ce congregaţia s-a risipit şi fiecare a plecat la casa lui, curcubeiele şi toate celelalte fenomene au dispărut deodată.

Acum, a venit rândul celor din Brin să-l roage pe Jetsün, prin

intermediul lui Shiwa-Wöd-Repa şi al altor discipoli avansaţi, să le ţină şi lor discursuri. Ca urmare, Jetsün a mers şi a locuit într-o sihăstrie ce a fusese construită în vârful unei stânci numită „Otrăvitoare la Atingere", pentru că stânca se considera a fi cununa de şerpi ce încorona răuvoitorul *Spirit-Şarpe* din Brin, sihăstria fiind construită pe acel loc cu scopul de a subjuga *Spiritul-Şarpe* (ca urmare a faptului că sihaştrii locuiau în ea); în acel loc, Jetsün a continuat să dea învăţătură discipolilor săi laici din Brin. După ce şi-a încheiat predicile, le-a spus: „Cei care au lucruri nedesluşite, sau neclarităţi de lămurit în legătură cu aceste învăţături speciale pe care le-au primit, să se grăbească să le expună, pentru că nu sunt sigur că am să mai trăiesc mult."

Aşadar, discipolii au strâns ofrande pentru o *pūjā*, iar după săvârşirea ei au mers la Jetsün pentru a asculta *Învăţăturile Speciale*, în care Jetsün a explicat şi lămurit toate neclarităţile. Apoi, Bri-Gom-Repa şi Seban-Repa, adresându-i-se lui Jetsün, îl întrebară: „O, Jetsün, după cele ce ai spus (acum), noi ne temem ca nu cumva să intenţionezi să intri în *Nirvāṇa*. Este cu putinţă ca viaţa ta să ia sfârşit?" Jetsün răspunse: „Viaţa mea şi influenţa pe care am avut-o în a-i converti pe alţii, a ajuns la capăt. A venit vremea să trag consecinţele faptului de a mă fi născut."

Câteva zile mai târziu, Jetsün dădu semne de boală, iar Ngan-Dzong-Repa, în numele tuturor discipolilor, începu pregătirile pentru a aduce ofrande spre venerarea *Maeştrilor*, *Deva*-şilor şi *Ḍākinī*-lor; în acelaşi timp, el îl rugă pe Jetsün să se îngrijească cu leacuri sau cu alte feluri de tratamente. El se pregăti să convoace toţi discipolii şi adepţii laici ai lui Jetsün, pentru întocmirea tuturor pregătirilor necesare, însă Jetsün îi spuse: „În mod obişnuit există regula ca atunci când boala se abate asupra unui yoghin, aceasta să fie privită de el ca un îndemn de a persevera în devoţiunea practicării *Meditaţiei*, şi să nu se recurgă la nici un fel de rugăciuni speciale pentru însănătoşirea lui. Yoghinul trebuie să folosească boala ca pe un ajutor în evoluţia sa pe *Cale*, să fie gata să primească *Suferinţa*, chiar şi *Moartea*, dacă e cazul. În ceea ce mă priveşte, datorită *Graţiei* Gurului meu, eu, Milarepa, am săvârşit toate ritualurile speciale pentru învingerea bolii, în modul lui particular; iar acum, eu nu am nevoie nici de *Puteri*, nici de mijlocitori. Eu am făcut din duşmanii mei nişte prieteni buni; ca urmare, nu am nevoie de înălţarea de rugăciuni sau de ofrande de ispăşire. Nu am nevoie nici de exorcisme sau de ritualuri împăciuitoare cu demonii, căci eu am preschimbat toate semnele rele şi presentimentele de rău augur în *Zeităţi Păzitoare ale Dharmei*, zeităţi ce vor îndeplini toate cele *Patru Feluri de Ceremonii*. Bolile născute din cele *Cinci Otrăvuri* eu le-am preschimbat în *Fericirea* celor *Cinci Înţelepciuni Divine*; ca urmare, nu am nevoie de leacurile ce conţin cele

Şase Condimente Principale. A sosit ceasul ca ceea ce este vizibil şi iluzoriu, corpul fizic, forma emanată din *Corpul Divin* (*Dharma-Kāya*), să se cufunde în *Tărâmurile Luminii Spirituale*; iar pentru aceasta nu este nevoie de nici un fel de ritual de consacrare. Oamenii obişnuiţi, care au acumulat karmă rea în timpul vieţii lor, şi care merită (din cauza acestui lucru) chinurile naşterii în lumea aceasta, suferinţele bătrâneţii, bolii şi ale morţii, caută zadarnic să evadeze sau să le scadă intensitatea şi să micşoreze agonia suferinţei, folosindu-se de ceremoniile împăciuitoare şi de leacurile doftoriceşti. Nici autoritatea sau puterea regilor, nici valoarea unui erou, nici formele încântătoare ale unei femei frumoase, nici averea celui bogat, nici fuga celui laş, nici discursul unui orator iscusit nu pot face să se prevină sau să se amâne *Momentul Hotărât al Morţii*. Nu există mijloace şi nici metode, fie că sunt paşnice, nobile, fascinante sau aspre, care să poată elimina sau opri executarea acestei legi neclintite. Însă, dacă există cineva căruia să-i fie într-adevăr frică de toate aceste chinuri şi suferinţe şi care, în mod sincer, voieşte să preîntâmpine ca acestea să se petreacă şi care doreşte într-adevăr să dobândească *Starea de Eternă Fericire*, atunci să ştie că pentru realizarea acestui lucru eu deţin *Ritualul Secret* şi i-l pot împărtăşi."

Când Jetsün rosti aceste vorbe, unii dintre discipolii săi îl rugară să le împărtăşească acest ritual (sau ştiinţă), iar Jetsün zise:, „Atunci, aşa să fie! Toate ţelurile lumeşti nu au decât un singur final, care nu poate fi evitat, şi acesta este suferinţa: dobândirea devine risipire, construcţiile devin ruină, unirea devine separare, naşterea devine moarte. Ştiind acest lucru, trebuie să renunţăm chiar de la începutul începutului la acumulare şi dobândire, la construire şi unire; şi, credincioşi poruncilor unui Guru realizat şi perfect, să pornim la realizarea *Adevărului* (căci acesta nu are nici naştere, nici moarte). Acesta este cel mai bun ritual (sau ştiinţă). Mai am încă un ultim testament de făcut. Nu uitaţi, acest lucru îl voi face mai târziu."

Şi iarăşi Shiwa-Wöd-Repa şi Ngan-Dzong-Repa i se adresară lui Jetsün, spunând, „O, Jetsün, dacă te vei însănătoşi, vei putea face în continuare bine multor fiinţe simţitoare. De aceea, chiar dacă tu nu crezi că ar fi potrivit să ne împlineşti toate dorinţele, şi ca noi să nu regretăm mai târziu, te rugăm încă o dată să ai bunătatea să îndeplineşti o *Ceremonie Tantrică* de veneraţie, de mare eficacitate pentru însănătoşirea ta, şi să iei şi nişte leacuri."

Jetsün răspunse: „Dacă nu mi-ar fi sosit ceasul, aş fi făcut întocmai cum îmi cereţi. Însă, dacă cineva consimte să îndeplinească un *Ritual Tantric* cu scopul de a-şi prelungi viaţa, dar nu o face cu intenţia altruistă de a-i servi pe ceilalţi, acest lucru va constitui un comportament la fel de nepotrivit faţă de *Zeităţile Divine*, aşa cum este nepotrivit să-i ceri unui rege să facă o muncă de slugă, să mături sau

să frece podelele căci lucrul acesta va atrage după sine pedepse pe măsură. Aşadar, vă sfătuiesc să nu îndepliniţi niciodată *Ritualuri Tantrice* cu scopul de a avea realizări lumeşti; totuşi, oamenii egoişti (care nu pot mai mult de atât) nu sunt de condamnat când fac acest lucru. În ceea ce mă priveşte, din cauza atâtor ani pe care i-am petrecut în practica devoţiunii, mintea îmi este fixată ferm în *Samādhi* (*Lăcaşul Adevărului*), iar eu nu o pot retrage de acolo; acest lucru este de ajuns, este echivalentul îndeplinirii ritualurilor de viaţă lungă. Învăţăturile lui Marpa au smuls rădăcinile bolilor care provin de la cele *Cinci Otrăvuri* (dorinţa, ura, ignoranţa, egoismul, gelozia); acest lucru este echivalentul tratamentului şi leacurilor. Dar, în ceea ce vă priveşte pe voi, faptul că sunteţi devoţi şi aţi ales o viaţă spirituală nu este de ajuns; pe lângă aceasta, voi trebuie să priviţi încercările şi suferinţele la care veţi fi supuşi ca ajutoare pe *Cale*. Dacă ceasul cuiva nu a sosit încă şi dacă anumite acţiuni rele îi ameninţă viaţa, atunci nu e nimic rău în a recurge la tratamente şi la ritualuri de vindecare pentru însănătoşirea sa, aceasta folosindu-i şi ajutându-l pe *Cale*. Acţiunile rele de dată recentă pot fi eliminate folosindu-ne chiar de puterea înlănţuirii circumstanţelor, corelative şi interdependente, care rezultă (din acestea). În acel moment, faptele rele pot fi chiar preschimbate chiar în binefaceri. De aceea şi Buddha, în vremea lui, gândindu-se la binele discipolilor săi mai puţin dezvoltaţi spiritual, şi-a dezgolit braţul pentru ca doctorul Jīvaka Kumāra să-i ia pulsul, după care a băut leacurile prescrise de acesta. Dar când ceasul Său a sosit, chiar şi El, Buddha, a intrat în *Nirvāṇa*. La fel, acum ceasul meu a sosit, iar eu nu voi recurge la nici un fel de tratamente sau la vreo ceremonie pentru a mă vindeca.

În acest mod, Jetsün nu a permis să se facă ceva pentru el. Ca urmare, cei doi discipoli apropiaţi ai săi l-au rugat să le dea instrucţiunile necesare pentru ceea ce va urma, spunând: „Dacă Jetsün va intra cu adevărat în alte tărâmuri, atunci, spre binele nostru, spune-ne cum vor trebui săvârşite ceremoniile funerare, cum vor trebui păstrate oasele şi relicvele, şi cum vor trebui făcute *stupele* şi *tsha-tsha*-urile? Cine va fi ales succesor şi cum vor trebui îndeplinite ceremoniile aniversărilor (comemorative)? Apoi, care discipol va urma o ramură sau o alta a practicii spirituale, care va asculta (instrucţiunile), care va cugeta, sau care va medita (în singurătate)? În toate aceste privinţe, noi cerem instrucţiunile şi poruncile tale.”

La acestea, Jetsün răspunse: „Prin bunăvoinţa arătată de Marpa, eu mi-am împlinit toate datoriile din *Sangsāra* şi am dobândit *Eliberarea* (din ea). Cele trei principii ale individualităţii mele (corp, cuvânt şi minte) au fost transmutate în *Corpul Adevărului* şi, ca atare, nu este sigur că în urma mea va mai rămâne un cadavru. De aceea, nu e nevoie de *stupe* sau de *tsha-tsha*-uri. Pentru că eu nu am nici o

mănăstire sau un templu, nu e nevoie să numesc pe nimeni succesor al meu. Dealurile pustii şi sterpe, vârfurile munţilor şi alte locuri singuratice sau sihăstrii pot fi ocupate de voi toţi. Voi puteţi proteja fiinţele simţitoare din cele *Şase Loka* ca pe copiii sau adepţii voştri. În loc să ridicaţi *stupe*, cultivaţi o duioasă iubire faţă de toate aspectele *Dharmei* şi înălţaţi *Victoriosul Steag al Devoţiunii*; şi, în loc de *tsha-tsha*-uri, mai bine repetaţi zilnic, fără întrerupere, *Rugăciunea în Patru Părţi*. În loc de ceremoniile (de comemorare) periodice, oferiţi-mi mai bine o rugăciune sinceră, care să vină din adâncurile inimilor voastre. Referitor la metoda de a dobândi cunoaştere practică, dacă observaţi că o anumită practică face să vi se amplifice relele pasiuni şi începeţi să deveniţi egoişti, abandonaţi-o, chiar dacă ea pare plină de virtute; iar dacă o anumită acţiune duce la contracararea celor *Cinci Pasiuni Rele* şi aduce beneficii fiinţelor simţitoare, să ştiţi că aceasta e *Adevărata şi Sfânta Dharma*, şi este bine să o continuaţi, chiar dacă acţiunea aceea pare păcătoasă şi imorală (în ochii celor legaţi de convenţiile lumeşti).

Dacă, după ce a ascultat aceste sfaturi cineva nu reuşeşte să le urmeze şi le încalcă, desconsiderându-le, sfidând *Legea (Divină)*, oricât de bine informat ar fi acesta, el nu va putea obţine decât un loc în Iadul cel mai de jos. Viaţa este scurtă şi clipa morţii e nesigură; de aceea, dedicaţi-vă practicării meditaţiei. Evitaţi faptele rele şi străduiţi-vă cât puteţi de mult să dobândiţi merite, punându-vă chiar propria viaţă în joc. Pe scurt, înţelesul celor spuse de mine până acuma, este următorul: acţionaţi în aşa fel încât să nu vă fie ruşine de voi înşivă şi respectaţi cu stricteţe această regulă. Dacă veţi face astfel, puteţi fi siguri că niciodată nu vă vei abate de la poruncile *Supremilor Buddha*, şi că nu veţi aduce atingere niciunei reguli contrare, ce ar putea fi consemnată în vreo scriere. În aceste cuvinte sunt conţinute toate îndrumările referitoare la ascultare şi deliberare. Inima acestui om bătrân va fi satisfăcută dacă veţi proceda în felul acesta, iar dacă inima mea este satisfăcută, înseamnă că voi v-aţi îndeplinit îndatoririle atât faţă de *Saṅgsāra*, cât şi faţă de *Nirvāṇa*. Nici o altă metodă, oricât de plăcută ar fi ea din punct de vedere lumesc, nu mă poate satisface. Apoi, pentru a întări cele spuse, Jetsün intonă următorul imn, referitor la lucrurile utile:

„Plecăciune fac la picioarele lui Marpa Tălmăcitorul!

Voi, discipoli ai mei, strânşi aici pentru credinţă,
Daţi ascultare acestui testament final,
Care-i al meu, bătrânul Milarepa, Tatăl (Spiritual) –

Eu, yoghinul Milarepa,
Care prin *Graţia* şi *Bunăvoinţa* lui Marpa din Lhobrak,
Mi-am îndeplinit cu bine toate îndatoririle.

Şi dacă voi discipoli şi voi adepţi ai mei,
Veţi da ascultare poruncilor date de mine mai-nainte;
Şi dacă toate aceste lucruri voi le veţi face toată viaţa,
Un mare serviciu veţi face celorlalţi, şi vouă înşivă,
Lucru ce mă va mulţumi pe mine şi pe *Supremii Buddha*;
În afară de acestea, oricare altă acţiune e fără de folos,
Atât pentru voi, cât şi pentru ceilalţi, iar pe mine mă va nemulţumi.

Iar dacă Gurul unui om nu vine dintr-o linie ne-ntreruptă (apostolică)
Care-i folosul să primeşti *Iniţierea* de la el?

Dacă *Dharma* nu-i contopită cu propria ta *Natură*,
Care-i folosul să-nveţi *Tantrele* pe dinafară?

Fără renunţarea la ţelurile lumeşti,
Care-i folosul să meditezi asupra *Învăţăturilor Alese*?

Fără armonizarea corpului, cuvântului şi minţii cu *Doctrina,*
Care-i folosul să celebrezi ritualurile religioase?

Dacă mânia nu e cucerită prin antidotul ei,
Care-i folosul dacă meditezi asupra răbdării?

Dacă parţialitatea, preferinţa şi antipatia nu sunt abandonate,
Care-i folosul să oferi venerarea?

Dacă egoismul nu-i abandonat cu totul chiar din adâncul inimii,
Care-i folosul să dăruieşti pomană?

Dacă părinţii tăi nu sunt fiinţele din cele *Şase Loka*,
Care-i folosul să ocupi un anumit loc în *Ierarhie*?
Dacă iubirea pură şi veneraţia nu există necondiţionat în inima ta,
Care-i folosul în a construi o *stupa*?

Dacă nu ai puterea să meditezi în toate cele patru părţi ale unei zile,
Care-i folosul ca să modelezi *tsha-tsha*-uri?

Dacă rugăciunile tale nu izvorăsc din adâncul inimii,
Care-i folosul ca să celebrezi comemorarea?

Dacă nu ţi-ai plecat urechea la *Învăţăturile Secrete*,
Care-i folosul de a îndura un chin?

Dacă iubirea şi credinţa nu-s dobândite în viaţa asta de *Cel Sfânt*,
Care-i folosul în a-i contempla relicvele sau imaginea?

Dacă remuşcarea şi căinţa nu s-au născut în tine,
Care-i folosul să spui „Renunţă şi te căieşte”?

Dacă nu meditezi la a-i iubi pe ceilalţi mult mai mult de cât pe tine,
Care-i folosul ca buzele tale să rostească „O, bietele (fiinţe simţitoare)?

Dacă toate poftele rele nu sunt depăşite şi învinse,
Care-i folosul să faci servicii altora din când în când?

Dacă fiecare cuvânt al Gurului tău n-a fost respectat şi n-a fost socotit adevărat,
Care-i folosul în a avea o mulţime de discipoli?

Orice acţiune care nu ne-aduce nici un beneficiu,
Nu face nimic decât rău; deci, dă-o la o parte, liniştit.

Yoghinul care şi-a dus misiunea la bun sfârşit,
Nu mai are nevoie să-şi asume noi îndatoriri”.

Intonarea acestor versuri a produs o adâncă impresie asupra inimilor tuturor discipolilor.

După aceea Jetsün începu să dea semne de înrăutăţire a bolii. Chiar atunci veni la Jetsün şi Geshe Tsaphuwa, care aduse puţină carne şi puţin *chhang*, prefăcându-se că aduce ofrandă lui Jetsün, dar în realitate dorind să vadă (el însuşi) cum se simte acesta. El zise: „Un om sfânt cum e Jetsün nu ar trebui să se îmbolnăvească de o asemenea boală gravă; dar pentru că acest lucru s-a întâmplat, boala ar trebui împărţită câte puţin tuturor discipolilor săi, dacă acest lucru ar fi cu putinţă, sau dacă ar trebui transferată, atunci ar trebui transferată unui om ca mine; dar, cum aceasta este cu neputinţă, ce putem face?”

Jetsün zâmbi şi răspunse: „Într-adevăr, nu exista nici un motiv ca să fiu încercat de o astfel de boală, dar nu am avut de ales, după cum şi tu ştii foarte bine. În general, boala unui yoghin nu are acelaşi caracter cu boala unui om obişnuit, chiar dacă e aceeaşi; la yoghin aceasta pare să fie ceva accidental. Dar, în cazul meu, această boală îmi este ca o podoabă.”

După ce rosti aceste cuvinte, Jetsün intonă acest cântec:

„*Roata Naşterii, Morţii şi Eliberării* poate fi văzută (sau înţeleasă)
când te afli în *Tărâmul Luminii Clare*;
Când palmele se aşează în postura lor naturală,
Marea Mudră îşi aşează pecetea peste ele.
Astfel, (în mine) există măreţia imparţialităţii,
Curajul meu nu cunoaşte nici un obstacol.

Bolile, spiritele rele, păcatele şi piedicile,
Toate mă fac să fiu împodobit frumos;
Ele se află-n mine, sub forma nervilor, umorilor, sămânţei.
Ele sunt daruri pe care le folosesc ca ornamente la semnele perfecţiunii mele;
Fie ca păcatele gândurilor rele să fie ispăşite.
Această boală, care-mi vine atât de bine,
Eu o pot transfera, dar nu-i nici o nevoie ca să fac astfel.”

Geshe gândi în sinea lui: „Jetsün mă bănuieşte că sunt cauza otrăvirii sale, dar nu este prea sigur de asta. Cât priveşte transferarea bolii, sunt sigur că nu poate face acest lucru, chiar dacă are motive foarte bune ca s-o facă." Apoi spuse: „O, Jetsün, aş dori să ştiu pricina îmbolnăvirii tale. Dacă ea e cauzată de spirite rele, atunci acestea ar trebui să fie exorcizate; dacă este vorba doar de ceva constituţional, şi se datorează dezechilibrului umorilor din trup, atunci acestea trebuie egalizate şi aranjate corespunzător; dar eu nu ştiu ce e cu boala asta. Dar, dacă tu o poţi transfera, atunci transferă-mi-o mie."

Jetsün răspunse: „O anumită persoană este posedată de unul dintre spiritele cele mai rele, iar acest spirit este *Demonul Egoismului*. Acest demon este cauza bolii mele, care mi-a distrus armonia trupească. Acest demon nu poate fi exorcizat şi boala nu poate fi vindecată. Dacă aş încerca să-ţi transfer ţie această boală, tu nu vei putea s-o suporţi nici un moment, ca atare nu o voi transfera."

Geshe gândi în sinea lui: „Aha; pentru că nu vrea să admită că nu poate transfera boala, el se preface că nu vrea s-o transfere." Aşadar, Geshe insistă şi mai tare (la Jetsün): „Te rog, transferă-mi-o mie!"

Jetsün răspunse: „Bine, fie! Dar nu ţi-o voi transfera ţie, ci o voi transfera uşii de acolo; tu trebuie doar să stai şi să observi *puterea* bolii." Şi după ce spuse acestea, Jetsün transferă boala asupra uşii de la sala de meditaţie, care de îndată începu să scoată sunete, ca şi cum s-ar fi crăpat şi s-ar fi făcut ţăndări; începu să se zgâlţâie şi să tremure atât de tare, că părea că se va face fărâme. În acelaşi timp, Jetsün păru eliberat de orice durere.

Dar Geshe cugetă iarăşi în sinea lui: „Cu siguranţă că asta e o iluzie magică", şi spuse: „Cât se poate de minunat! Rogu-te, transferă-mi-o mai bine mie".

Jetsün spuse: „Prea bine, dar voi transfera doar un pic din puterea ei." Şi Jetsün luă înapoi durerea de la uşă şi o transferă asupra lui Tsaphuwa, spunându-i că fusese doar jumătate din durere, şi îl rugă să spună ce credea despre intensitatea acesteia, dacă se putea îndura.

Geshe fu cuprins de o suferinţă atât de mare, încât aproape că leşină. Astfel, simţind intensitatea şi chinurile bolii pe care o îndurase Jetsün, se căi amarnic şi sincer de răul pe care îl făcuse; merse aşadar şi puse tălpile picioarelor lui Jetsün pe creştetul său, vărsă din abundenţă lacrimi amare, jelindu-se: „O, Jetsün, *Sacru Maestru*, această boală a fost adusă, aşa cum *Venerabila Ta Persoană* a spus, de această creatură obsedată de egoism şi de gelozie. Acceptă, rogu-Te, toate averile mele lumeşti şi iartă această crimă pe care am săvârşit-o, pentru ca karma rea să nu mă ajungă."

Întrucât aceste vorbe fură rostite cu un spirit de căinţă sinceră, şi pentru că remuşcarea lui Geshe era cu adevărat profundă, bucuros îi

acordă acestuia iertarea. După ce luă înapoi toată boala, spuse: „Niciodată în viaţa mea nu am posedat o casă sau vreo proprietate; iar acum, pe patul morţii, când nu mai am nevoie de nimic, ce aş putea să fac cu bunurile lumeşti? Ia-ţi înapoi darurile, şi de acum încolo nu mai încălca *Preceptele Dharmei*. În privinţa încălcării de acum, mă voi ruga sincer ca să nu te ajungă karma cea rea şi să suferi din această cauză." Apoi Jetsün intonă acest imn:

„Închinare la picioarele lui Marpa cel Perfect!

Până şi cele *Cinci Păcate Odioase*, ce-s nelimitate (în consecinţele lor rele),
Dacă repede sunt regretate, pot fi făcute inofensive.
Fie ca virtutea *Meritului* meu şi partea mea de *Fericire*,
Împreună cu cea a tuturor Buddha din trecut, prezent şi viitor,
Să şteargă reaua karmă a tuturor fiinţelor simţitoare!
Fie ca toată partea ta de suferinţă să o iau eu,
Şi-astfel să fie făcută inofensivă.

Eu multă milă am faţă de cel ce greşeşte
Faţă de Gurul său, de preceptor sau de părinţi;
Fie ca acea karmă rea care se naşte din acele fapte,
Eu să o-nghit, şi s-o diger cu totul.

Fie ca tu să stai departe de tovarăşii cei vicioşi,
Şi fie ca în toate stadiile viitoare ale fiinţei,
Tu să te însoţeşti doar cu prieteni virtuoşi;
Şi fie ca nicunul dintre ei, cu rea intenţie, să-ţi cauzeze rău,
Ca tu să-ţi risipeşti din meritele acumulate.

Fie ca orice fiinţă simţitoare de-a pururi să-ntâlnească
Doar bunăvoinţă reciprocă şi doar nobleţea unei minţi de *Bodhisattva*."

Când Jetsün intonă acest imn, Geshe se simţi foarte mângâiat şi, în fervoarea dată de o bucurie şi de o încredere fără margini, el se legă ca de acum încolo să evite toate faptele rele şi să se dedice până la moarte practicii spirituale. Apoi, el îi spuse lui Jetsün: „Toate fapte

rele pe care am fost tentat să le săvârşesc în trecut, s-au datorat iubirii mele faţă de avere şi de bogăţie. De acum înainte nu mai doresc nici case, nici pământuri, nici avere, nici bunuri lumeşti. Ca urmare, chiar dacă Jetsün nu are nevoie de posesiunile mele, ele pot servi totuşi pentru a-i susţine pe discipolii şi pe adepţii care se află angajaţi în practicile devoţionale. De aceea, te rog să le primeşti."

În ciuda sincerităţii rugăminţii adresate de Geshe, Jetsün refuză să accepte darurile acestuia; însă, după aceea, discipolii săi le-au primit pentru a acoperi cu ele cheltuielile ceremoniilor funerare şi ale festivalurilor instituite ulterior, care aveau loc periodic pentru a comemora moartea lui, festival ce se continuă chiar şi în zilele noastre. Iar Tsaphuwa însuşi a devenit în cele din urmă un devot foarte sincer.

Apoi Jetsün spuse: „Ca rezultat al şederii mele în acest loc, un mare păcătos a fost convertit datorită căinţei sale, şi a fost călăuzit pe drumul către *Eliberare*. Întrucât misiunea mea de aici a fost îndeplinită, nu mai este nevoie ca acest yoghin, care sunt eu, să mai rămân în acest sălaş lumesc. Pentru un yoghin, a muri într-un sat locuit de oameni e ca şi cum ar muri în casa unui ţărănoi. Eu trebuie să merg să mor în Chūbar.

Seban-Repa zise: „Datorită bolii tale actuale, o să-ţi fie foarte greu să mergi pe jos într-o asemenea călătorie. O să te transportăm într-un palanchin."

La acestea, Jetsün răspunse: „Pentru mine nu există nici boală, nici moarte. Eu aici am manifestat doar fenomenul bolii; la Chūbar voi manifesta fenomenul morţii. De aceea, nu am nevoie de palanchin. Unii dintre novicii mei mai tineri să meargă înainte la Chūbar.

După aceea, unii dintre aspiranţii mai tineri au plecat înainte, însă au aflat mai apoi că Jetsün ajunsese deja la Peştera din Brilche (Limba-Vacii). Discipolii mai vechi, care au plecat mai târziu, l-au însoţit şi l-au asistat pe un alt Jetsün. Un alt Jetsün s-a aflat la Stânca-Otrăvitoare, manifestând fenomenul bolii. În timp ce un Jetsün era însoţit şi asistat de adepţii săi în călătoria sa către Chūbar, un altul se adresa celor care se adunaseră pentru predica finală de pe Stânca Roşie. Şi Jetsün le apăru fiecăruia dintre cei care rămăseseră acasă pentru a aduce ofrande de rămas bun.

Aşadar, cei ce o luaseră înainte au spus că Jetsün stătea în faţa lor, în timp ce discipolii mai vechi, care plecaseră cu Jetsün, spuneau că ei îl însoţiseră. Fiecare grup al celor care ajunseseră separat, au susţinut după aceea că ei au fost cei care au venit împreună cu Jetsün. Alţii au spus că, în ziua aceea, Jetsün a fost cu ei la Stânca Roşie, iar alţii au susţinut că Jetsün a fost la ei acasă în acele momente; cei care îi oferiseră daruri pentru venerare au susţinut că Jetsün fusese în fiecare dintre casele lor, în acelaşi timp. Fiecare susţinea că Jetsün fusese

oaspete lor cel mai de seamă şi primise ofrande de la ei, de aceea nu se putea ajunge la nici o înţelegere. În cele din urmă, strângându-se laolaltă într-un singur grup, au mers toţi şi l-au întrebat chiar pe Jetsün însuşi, iar acesta a răspuns: „Toţi aveţi dreptate. Eu am fost cel care s-a jucat cu voi."

După aceea, Jetsün a locuit în Peştera din Brilche, în Chūbar, iar boala sa a continuat să lucreze. În tot acel timp s-au manifestat fenomene prin care oamenii din toată regiunea aceea simţeau extazul, vedeau curcubeie, aşa cum se întâmplase şi cu prilejul predicilor sale precedente; creştetele munţilor erau minunate şi pretutindeni domnea un sentiment de bun augur. Toţi aveau certitudinea că Jetsün luase decizia de a pleca spre alte tărâmuri.

Cei mai de frunte discipoli ai săi, Shiwa-Wöd-Repa, Maestrul din Ngan-Dzong şi Seban-Repa l-au rugat pe Jetsün să le spună spre care dintre tărâmuri voia să se îndrepte, şi dacă îi pot înălţa rugăciuni. Au mai întrebat dacă mai are vreo poruncă sau instrucţiune de dat; şi fiecare dintre ei l-a întrebat pe Jetsün, spre care dintre liniile de devoţiune să se îndrepte.

Jetsün le răspunse: „În privinţa locului sau direcţiei spre care ar trebui să vă îndreptaţi rugile (vă poruncesc) să le îndreptaţi către direcţia potrivită credinţelor şi convingerilor fiecăruia dintre voi. În orice direcţie vă veţi îndrepta rugile cu sinceritate şi ardoare, eu voi fi în faţa voastră şi vă voi îndeplini dorinţele. Ca urmare, rugaţi-vă sincer şi cu credinţă fermă. Acum eu vreau să mă îndrept către *Tărâmul Fericirii (Ngön-gah*), unde guvernează *Bhagavān Akṣḥobhya*. Iar ultima mea poruncă sau dorinţă, atunci când eu, Milarepa, voi fi mort, este următoarea: Lui Rechung, care va sosi în curând, aşa cum prevăd, să-i daţi toiagul meu de bambus şi această haină de bumbac, care, după cum puteţi vedea, sunt tot ceea ce posed; acestea îi vor servi ca un fel de talisman aducător de biruinţă pentru meditaţiile sale care au ca scop controlul *Suflurilor Vitale*. Până ce Rechung nu va ajunge aici, nimeni să nu îmi atingă trupul. *Coroana lui Maitrī* şi acest toiag negru din lemn de *agaru* vor asigura păstrarea *Credinţei*, prin intermediul meditaţiilor profunde şi a aspiraţiilor înalte; ele trebuie date lui Upa-Tönpa. Acest bol de lemn să fie luat de Shiwa-Wöd. Această cupă-craniu i-o dau lui Ngan-Dzong-Tönpa. Lui Seban-Repa îi las acest amnar şi această cremene. Această lingură de os i-o dau lui Bri-Gom-Repa. Celorlalţi discipoli le las această pelerină de bumbac, pe care o pot împărţi între ei, luând fiecare câte o fâşie. Din punct de vedere lumesc, aceste lucruri sunt de mică valoare, însă fiecare dintre acestea aduce o binecuvântare spirituală.

Acum ascultaţi testamentul meu principal, pe care nimeni, în afară de discipolii mei şi de adepţii laici, bărbaţi sau femei, nu trebuie să-l afle: Tot aurul pe care l-am strâns în viaţa mea se află ascuns aici,

îngropat sub această vatră; lângă el se află şi instrucţiunile scrise, în care se spune cum trebuie împărţit între voi toţi. După ce eu voi pleca dintre voi, mergeţi neapărat după el, şi faceţi aşa cum este scris în instrucţiunile pe care le veţi găsi împreună cu el.

Cât despre modul în care trebuie să vă conduceţi învăţătura spirituală în viaţa voastră de zi cu zi, păstraţi în minte următoarele: unii dintre voi pot fi mândri de aspectul lor exterior de sfinţenie, însă în inima lor ei sunt mai curând dedicaţi dobândirii renumelui şi faimei în această lume; ei împart sute de lucruri trebuincioase sau netrebuincioase, făcând aşa-zise binefaceri, în speranţa că vor obţine o răsplată îmbelşugată. Acest lucru, deşi nu este pe placul *Divinităţilor,* care sunt înzestrate cu viziunea divină, este făcut cu perseverenţă de fiinţele egoiste, care au o viziune întunecată. Ipocrizia năzuinţei de a obţine sucurile dulci ale acestei lumi, dar în exterior apărând pios şi devotat practicii spirituale – din cauza incapacităţii de a face faţă ridicolului lumii – (care altfel poate sesiza această năzuinţă), este la fel cu a mânca din delicatese şi mâncări gustoase amestecate cu suc de aconit (omag). De aceea, nu beţi din otrava dorinţei pentru faima lumească; înlăturaţi toate obstacolele şi opreliştile îndatoririlor lumeşti, care nu duc decât la această dorinţă, şi dedicaţi-vă viaţa unei devoţiuni sincere şi neclintite".

Apoi discipolii au întrebat dacă se pot angaja în lucrări lumeşti, dar numai în mică măsură, în folosul celorlalţi, iar Jetsün a spus: „Dacă nu aveţi nici cel mai mic interes legat de acel lucru, atunci vă este îngăduit. Însă o astfel de detaşare este deosebit de rară; iar lucrul făcut pentru binele celorlalţi rareori este dus la bun sfârşit dacă nu există o eliberare totală de interesul personal. Chiar şi fără a dori să le fii de folos celorlalţi, chiar şi în lucrările făcute pentru tine (în mod egoist) este greu să izbândeşti. Căci este ca şi cum un om, care se îneacă, ar încerca să-l salveze pe altul de la înec. Nu ar trebui să fiţi nerăbdători şi să daţi buzna să-i ajutaţi pe alţii, mai înainte de a fi realizat întregul *Adevăr*; pentru că aţi fi ca un orb care conduce un alt orb. Atâta timp cât cerul va dura, tot atâta timp nu se va sfârşi nici numărul celor care trebuie ajutaţi, şi pentru fiecare se va ivi prilejul unui asemenea ajutor. Iar, până când prilejul se va ivi, vă îndemn pe fiecare dintre voi să nu aveţi decât un singur scop, şi anume, acela de a dobândi, pentru binele tuturor creaturilor vii, *Starea de Buddha*.

Fiţi modeşti şi umili. Îmbrăcaţi-vă în zdrenţe. Resemnaţi-vă în privinţa suferinţelor legate de hrană şi îmbrăcăminte. Renunţaţi la toate gândurile de a dobândi faima lumească. Înduraţi lipsurile trupului şi poverile minţii. Prin aceasta se dobândeşte *Cunoaşterea prin Experienţă*. Pentru ca studiul şi suferinţele voastre să fie îndreptate către *Calea Justă*, este necesar să păstraţi în inima voastră aceste instrucţiuni ale mele.

După ce rosti aceste cuvinte, Jetsün intonă următorul imn:

„Plecăciune la picioarele Venerabilului Marpa, Tălmăcitorul!

Dacă voi, cei care vreţi să fiţi devoţi şi *Înţelepciune* vreţi să dobândiţi,
Nu veţi găsi şi nu îi veţi sluji unui Guru, care este un înţelept,
Cu toată încrederea şi umilinţa voastră, puţină *Graţie* veţi dobândi.

De nu veţi dobândi *Iniţierea* mistică şi înaltă,
Numai cuvintele ce le putem găsi în *Tantre* vă vor fi doar nişte oprelişti.

De nu socotiţi *Scrierile Sacre Tantrice* ca fiind autentice,
Toată practica ritualurilor nu va fi decât o capcană.

Dacă nu meditaţi asupra *Învăţăturilor Alese*,
Simpla renunţare la viaţa lumească nu va fi decât o tortură zadarnică.

De nu anihilaţi pasiunile rele, folosindu-vă de antidotul lor,
Simplele predici nu vor fi decât vorbe goale.

Dacă nu cunoaşteţi *Metodele Subtile* şi *Calea*,
Simpla voastră perseverenţă nu va aduce multe roade.

Dacă nu cunoaşteţi *Secretul* şi *Metodele Subtile*,
Simplul vostru zel va face *Calea* să fie mai lungă.

Dacă nu dobândiţi merite mari (servindu-i pe alţii),
Şi lucraţi doar pentru voi, în *Sangsāra* veţi continua să existaţi.

Dacă nu dăruiţi *Învăţăturii* toate bunurile lumeşti pe care le-aţi

adunat,
Oricât de mult veţi medita, multă *Cunoaştere* voi nu veţi dobândi.

Dacă nu aveţi, în voi înşivă, mulţumire şi satisfacţie,
Tot ce aţi dobândit, îi va îmbogăţi pe alţii.

Dacă nu veţi obţine *Lumina Păcii Interioare*,
Tihna şi desfătarea, ce vin din exterior, vor deveni o sursă de durere pentru voi.

Dacă nu suprimaţi *Demonul Ambiţiei*,
Dorinţa de faimă vă va conduce la osândă şi ruină.

Dorinţa de a plăcea aţâţă cele *Cinci Pasiuni Otrăvitoare*;
Lăcomia de câştig te desparte de cel mai drag prieten;
Preamărirea cuiva înseamnă umilirea celorlalţi.

Rămâneţi în pace, şi nici o ceartă nu va apărea;
Menţineţi *Starea de Nedistragere* (a concentrării) şi distragerile vor dispărea;
Locuiţi singuri şi veţi găsi un prieten;
Luaţi locul cel mai de jos şi veţi ajunge-n vârf;
Grăbiţi-vă încet, şi de îndată veţi ajunge;
Abandonaţi scopurile lumeşti şi veţi atinge *Scopul Cel Mai Înalt*.

Dacă păşiţi pe *Calea Secretă*, înseamnă că aţi găsit drumul cel mai scurt;
Dacă realizaţi *Vacuitatea*, în inimile voastre se va naşte *Compasiunea*;
Dacă veţi elimina deosebirea (pe care o faceţi) între voi şi ceilalţi, veţi fi pregătiţi să-i ajutaţi pe alţii.
Şi când, servind pe alţii, izbânzi veţi dobândi, înseamnă că ne vom întâlni;
Şi găsindu-mă, veţi dobândi *Starea de Buddha*.

Mie, lui Buddha, şi congregaţiei discipolilor mei
Rugaţi-vă cu sinceritate, fără a face deosebire între unii şi alţii."

Astfel cântă Jetsün. Apoi zise: „Văzând că nu mai am mult de trăit, vă rog să ţineţi seama de învăţăturile mele şi să le urmaţi.”

După ce rosti aceste cuvinte, Jetsün se cufundă în tăcerea *Samādhi*-ului. În acest fel Jetsün plecă din această lume, la vârsta de optzeci şi patru de ani, în zorii celei de-a paisprezecea zi a ultimei, din cele trei, luni ale iernii Anului Iepurelui de Lemn (1135 e.n).

La trecerea sa, Jetsün manifestă procesul de contopire a corpului fizic în *Tărâmul Eternului Adevăr*, *Deva*-şii şi Ḍākinī-le manifestând fenomene mult mai măreţe şi mai minunate decât până atunci, şi foarte mulţi oameni s-au adunat să vadă acele fenomene. Cerul senin şi fără de nori era ca şi cum putea fi atins, era colorat în culorile curcubeului aranjate într-un fundal de figuri geometrice variate, în centrul cărora se aflau lotuşi de diferite culori, unii cu opt petale, alţii cu patru. Pe petalele lotuşilor erau desenate *maṇḍale* (desene mistice circulare), mult mai frumoase decât cele pe care le-ar fi desenat cei mai iscusiţi artişti (dintre oameni). Pe firmament se puteau vedea mulţi nori, minunat coloraţi, care luau forme de umbrele (regale), steaguri, draperii şi cortine, şi multe alte obiecte de cult. Din înalt cădeau din abundenţă ploi de flori. Nori de diferite culori împrejmuiau crestele munţilor şi luau forme de *stupa*, fiecare dintre acestea având vârful înclinat către Chūbar. Peste tot se putea auzi o muzică minunat de melodioasă ce acompania cereştii psalmi intonaţi spre lauda *Sfântului* plecat. Fiecare fiinţă putea percepe în aer un parfum minunat, mult mai înmiresmat decât orice altă esenţă parfumată, lumească. Mulţi dintre cei prezenţi au putut vedea fiinţe cereşti, *Deva* şi Ḍākinī, aducând variate ofrande, ca pentru a-l întâmpina pe Jetsün. Mai minunat era faptul că fiinţele umane nu simţeau nici un fel de sentiment de ruşine la vederea corpului gol al fiinţelor celeste, iar fiinţele cereşti nu erau deloc atinse de mirosul neplăcut al fiinţelor umane. Zeităţile şi oamenii puteau discuta liber unii cu alţii, iar uneori schimbau între ei urări de bine; astfel, în acele momente, toţi erau purtaţi îndărăt către *Vârsta de Aur* (*Sat-Yuga*).

Oamenii din Nyanam, de îndată ce auziră că Jetsün plecase din această lume, merseră la Chūbar şi propuseră discipolilor şi adepţilor laici din Brin să-i lase să aibă privilegiul de a incinera corpul lui Jetsün în Nyanam, însă aceştia le respinseră propunerea. Apoi, oamenii din Nyanam cerură ca ceremonia de incinerare să fie amânată până când ei merg să aducă din Brin pe toţi adepţii credincioşi, pentru ca aceştia să-l poată vedea pe Gurul lor. Pentru că rugămintea le-a fost ascultată, aceştia plecară către Brin, şi se întoarseră cu un mare număr de oameni, pregătiţi să ducă cu ei, cu forţa, rămăşiţele Gurului lor. Pentru că un conflict părea iminent, între ei se interpuseră principalii

discipoli, care spuseră: „Voi, oameni din Brin şi din Nyanam! Voi toţi aţi crezut în Jetsün, şi deopotrivă l-aţi urmat şi aţi fost adepţii lui. Dar pentru că Jetsün a plecat dintre noi la Chūbar, nu este potrivit ca să fie incinerat la Nyanam. Voi, cei care sunteţi din Nyanam, puteţi rămâne aici până ceremonia de incinerare se încheie, şi veţi primi partea ce vi se cuvine din relicvele lui Jetsün." Însă oamenii din Nyanam, gândindu-se că sunt mai numeroşi şi mai puternici, erau cât pe ce să ia cu forţa trupul mort al lui Jetsün, când un *Deva* apăru în cer şi, cu vocea lui Jetsün, intonă acest imn:

„O, voi, discipolii mei, ce v-aţi adunat aici!
Şi voi, laici, care vă certaţi pe cadavrul meu!
Plecaţi urechea la judecata mea:
Eu sunt un *Deva*-adept al lui Jetsün,
Şi am venit aici, să aduc pacea între voi, dându-vă sfat.
Milarepa, omul cel mai măreţ,
Mintea şi-a contopit în nenăscuta *Dharma-Kāya*;
Şi pentru că, acolo, nu există formă reală în afara *Minţii*,
Şi forma pământeană a lui Jetsün a fost contopită în *Dharma-Kāya*.
Dacă nu veţi obţine *Adevăratele Relicve*,
Este o nebunie ca să vă luptaţi pentru un corp.
Numai un prost s-ar putea certa pentru corpul lui Milarepa;
Cu siguranţă că nu-l veţi obţine, dacă vă certaţi.
Rugaţi-vă cu modestie şi aveţi credinţă;
Dacă din străfundurile inimii voi vă veţi ruga,
Cu toate că *Dharma-Kāya* nu cunoaşte naşterea,
Prin *Graţia* ce vine din bunele urări, cel care este *Liber* străluceşte.
Astfel, voi toţi veţi dobândi o parte din *Relicve*,
Fiecăruia, după cum i se cuvine."

După ce cântă astfel, *Deva* dispăru ca un curcubeu, iar discipolii laici se simţiră atât de fericiţi de parcă l-ar mai fi văzut încă o dată pe iubitul lor Guru. Toţi încetară orice dispută şi începură să se roage.

Apoi, discipolii de frunte şi oamenii din Brin văzură că ei aveau un corp al lui Jetsün şi că oamenii din Nyanam aveau un altul. Aceştia din urmă îl luară şi îl duseră pentru a-l incinera în Peştera Düt-dül, de pe stânca numită „Oul de Vultur", ceremonie care a fost şi ea însoţită de numeroase fenomene. Curcubeiele se arcuiau în văzduh, din cer cădeau ploi de flori, miresme cereşti umpleau aerul, melodii cereşti răsunau pretutindeni, şi în Lapchi şi în Chūbar.

Corpul lui Jetsün din Chūbar a fost însoţit de discipolii săi de frunte

şi de adepţii laici. Aceştia au făcut ofranda unei rugi pline de devoţiune, fără încetare, până când, după cea de-a şasea zi, s-a văzut cum corpul lui Jetsün emitea o aură de *Glorie*, foarte strălucitoare, ca cea a *Fiinţelor Divine*, şi care nu era mai mare de cea a unui copil de opt ani.

Apoi discipolii mai importanţi spuseră: „Se pare că Rechung nu vine; dacă amânăm prea mult timp incinerarea, nu-o să mai rămână nimic din corp, şi astfel vom pierde partea noastră de relicve, şi nu vom mai avea nici un obiect de veneraţie sau închinare. Ar fi mai bine să procedăm de-ndată la incinerare."

Toată lumea fu de acord cu acest lucru; şi, după ce fiecăruia i se dădu posibilitatea să mai privească ultima oară, de rămas bun, faţa lui Jetsün, un rug funerar fu ridicat pe o lespede de la poalele Peşterii Brilche, de pe care, asemenea unui amvon, Jetsün predicase în trecut. Cadavrul fu dus acolo cu mare pompă. Conturul *Diagramei- Maṇḍală* a fost trasat şi colorat. Cu toate că ofrandele aduse de fiinţele cereşti erau mult mai numeroase, cele aduse de adepţii pământeni, deşi modeste, au fost făcute cu toată dăruirea omenească. Înainte de revărsatul zorilor, cu toate că era încă întuneric, s-a făcut o încercare de a aprinde rugul funerar, însă rugul nu a putut fi făcut să ardă. În acel moment, cinci *Ḍākinī* au apărut dintr-un nor învăluit în lumina unui curcubeu, şi împreună au cântat următorul imn:

„*Rom*! *Foc Divin* al *Forţei Vitale*
Ce întotdeauna a fost contemplat (de El),
Ce putere mai are focul (acestei lumi) asupra Sa?
Pentru El, Cel care a practicat devoţiunea îndelung,
Meditând asupra corpului Său organic, ca fiind o formă divină,
Ce nevoie mai e ca trupul său de carne să fie lăsat în urmă?
Pentru acest yoghin, care a definit prea bine
Maṇḍala cea *Divină* în corpul său,
Ce nevoie mai e să se traseze o *Maṇḍala* pe pământ?
Pentru El, Cel care a păstrat *Făclia Minţii*
Mereu arzând, cu strălucire, împreună cu *Suflul Vital*,
Ce nevoie mai e de meschinele voastre lămpi (lumeşti)?
Pentru El, Cel care mereu s-a hrănit cu *Purul Elixir*,
Ce nevoie mai e, de prăjiturelele voastre de orez?
Pentru El, Cel ce-i înveşmântat în *Roba Castităţii*,
Neîntinată de *Dubla Pângărire*,
Ce nevoie mai e ca voi să consacraţi *Vasul cel Sfânt*?

Văzduhu-i plin de nori de fum
De-arome parfumate şi de miresmele ofrandelor cereşti;
Nu e nevoie astăzi să oferiţi şi voi arome arse.

Cele Patru Ordine ale Ḍākinī-lor intonează,
Şi *Ordine* mult mai înalte de Ḍākinī oferă venerare;
Ce ritualuri mai vreţi voi să împliniţi în astă zi?

Stăpânii Înţelepciunii înconjoară acuma rugul,
Eroii se înfruntă, se întrec între ei spre a da închinare;
Nu e nevoie astăzi ca voi să atingeţi *Sacra Formă*.

Relicva Omului care realizat *Aşaitatea*,
Nu are nevoie de ritualuri convenţionale; lăsaţi-o în pace.

Ceea ce este venerat acum, de zei şi oameni deopotrivă,
Nu are nevoie de proprietar; de-aceea, veneraţi doar şi faceţi rugăciune.

La *Sacrele Legăminte* impuse de *Devaşi* şi de *Maeştri*,
Nevoie nu-i să adăugaţi alte porunci.

În faţa acestei grămezi de nepreţuite geme şi bijuterii
Să nu rostiţi „Acesta e al meu”, ci practicaţi doar meditaţia.

Despre profundele cuvinte, tainice, ale celor ce sunt *Guru* şi *Buddha*,
Nu flecăriţi, ci în tăcere să rămâneţi.

Sfintele Învăţături Alese, şoptite de suflarea *Îngerilor*,
Sunt întinate de necucernicie; deci mergeţi şi căutaţi singurătatea.

În viaţa pe care aţi ales-o pentru voi,
Multe piedici vor apărea; deci împliniţi ritualurile în taină.

Din toate îndemnurile date de minunatul vostru Guru
Va veni binecuvântarea; deci lăsaţi deoparte îndoiala.

Povestea vieţii *Învăţătorului* vostru, Jetsün,
Nu are nevoie de laude formale.

Din *Imnurile* cântate de *Divinele* Ḍākinī
Un anumit dar voi veţi obţine; luaţi aminte la el, cu umilinţă şi credinţă.

Din descendenţii spirituali ai lui Milarepa
Vor fi nenumăraţi yoghini, oameni sfinţi, O, voi cei cu destin înalt!

Asupra oamenilor şi a animalelor acestui loc
Nicio boală nu va mai veni, O, voi, fiinţe cereşti şi pământene.

Niciuna dintre fiinţele care s-au adunat astăzi aici
Nu se va mai naşte într-una din *Lumile fără Fericire*, O, voi, fiinţe omeneşti.

Pentru *Maṇḍala Aşaităţii*
Apariţiile exterioare şi mintea sunt unul şi acelaşi lucru; eliminaţi din voi teoria *Dualităţii*.

Cuvintelor de pe urmă, pe care Jetsün le-a rostit atunci când a plecat murind
Daţi-le multă ascultare; poruncilor sale vă supuneţi! De mare importanţă au fost ele.

Fie ca fiecare dintre voi să practice *Sacra Dharmă*, pentru totdeauna;
Şi-aceasta s-aducă *Pace* şi *Fericire* tuturor.”

După ce aceste cuvinte au fost întonate, Ngan-Dzong- Tönpa spuse: „Porunca de a nu ne atinge de rămăşiţele Maestrului până când va ajunge Rechung, se potriveşte cu cele spuse în cântecul *Ḍākinī*-lor. Dar cum nu avem nici o siguranţă că Rechung va veni, chiar dacă amânăm incinerarea corpului sacru al Maestrului, pare că acesta va dispărea fără a lăsa vreo relicvă în urma sa.”

Apoi Shiwa-Repa spuse: „Porunca lui Jetsün însuşi, *Cântecul Ḍākinī*-lor şi faptul că rugul refuză să ia foc, coincid. Este sigur că Rechung va ajunge în curând. Până atunci, haideţi să ne dedicăm rugăciunilor.” Ca urmare, toţi continuară să se roage.

În vremea aceea, Rechung se afla la Mânăstirea Loro-Döl; într-o noapte, chiar după miezul nopţii, aflat în somn, într-o stare de supraconştiinţă clară, el avu un vis sau o viziune clarvăzătoare, după cum urmează: Dinspre Chūbar văzu o *chaitya* (relicvariu) strălucitoare, din cristal, a cărei *Glorie* umplu văzduhurile. Era pe cale de a fi luată şi dusă de o mulţime de *Ḍākinī*, ajutate de fraţii săi întru *Dharma* şi de discipolii laici ai lui Jetsün, şi alte numeroase fiinţe omeneşti şi o mulţime de fiinţe cereşti. Văzduhul părea înţesat de această mulţime de fiinţe, care înălţau imnuri de veneraţie. Ofrandele de adorare erau neînchipuit de minunate şi de numeroase. El însuşi se închina în faţa acelei *chaitya*. Apoi îl văzu pe Jetsün ridicându-se din acea *chaitya* şi îl auzi spunând: „Fiul meu Rechung, deşi nu ai venit când te-am chemat să vii, este totuşi o plăcere să te întâlnesc iarăşi; fericită este într-adevăr această întâlnire, între tată şi fiu. Dar, pentru că nu există nici o siguranţă că ne vom reîntâlni, hai să ne bucurăm din plin de această rară plăcere, şi să vorbim despre nişte subiecte potrivite.”

El îşi trecu mâna cu multă duioşie peste creştetul lui Rechung, atingându-l cu multă dragoste şi duioşie; iar Rechung fu cuprins de o extraordinară fericire, simţi o profundă dragoste şi credinţă, mai multă decât simţise vreodată pentru Jetsün. În acest moment al visului, se trezi; şi reamintindu-şi tot ceea ce îi spusese mai demult Jetsün, îi veni în minte acest gând: „Oare nu cumva Gurul meu a murit?” De cum acest gând îi apăru în minte, un simţământ de profundă credinţă crescu în el, încât începu să se roage; şi, copleşit de o dorinţă irezistibilă, decise să plece către Jetsün, deşi acesta nu era exact momentul pe care-l indicase Jetsün. Atunci, în văzduh apărură două *Ḍākinī*, care spuseră: „Rechung, dacă nu te grăbeşti să-ţi vezi Gurul, acesta va pleca curând către *Tărâmurile Sfinte*, iar tu nu-l vei mai vedea vreodată în această viaţă. Pleacă cât mai degrabă.” În timp ce ele rosteau aceste cuvinte, cerul era plin de gloria curcubeielor.

Foarte impresionat de viziunea sa şi plin de dorinţa de a-şi vedea Gurul, se ridică şi porni de îndată la drum, imediat ce cocoşii din Loro-Döl începură să cânte.

Având credinţă în Gurul său şi folosindu-şi cunoştinţele despre controlul procesului respiraţiei, într-o singură dimineaţă Rechung străbătu o distanţă pe care, de obicei, oamenii ce călătoresc călare pe măgari o străbat în două luni. Din cauza forţei rezultate în urma suspendării procesului de respiraţie, el ţâşni cu viteza unei săgeţi; la răsăritul soarelui el se găsea deja la Trecătoarea dintre Tingri şi Brin, numită Pozele. În timp ce se aşeză puţin să se odihnească, văzu cerul de o uimitoare claritate, pe firmamentul căruia se desfăşurau o mulţime neobişnuită de curcubeie şi de alte fenomene minunate, care luminau crestele munţilor şi întregul văzduh, lucru care îl umplu, rând pe rând, de fericire şi de tristeţe. Mai văzu Piscul Jovö-Rabzang puternic luminat, cu o strălucire de curcubeu. De asemenea văzu nori sub formă de cort, din mijlocul cărora ieşeau mulţimi nenumărate de fiinţe cereşti, Zei şi Zeiţe, toate ducând grăbite numeroase ofrande, închinându-se, plecându-şi capul şi prosternându-se cu multă devoţiune către Lapchi. Văzând acestea, Rechung se simţi cuprins de o mare nelinişte, şi întrebă Zeităţile despre înţelesul tuturor acelor semne şi acţiuni.

Una dintre Zeiţe răspunse: „Omule, tu ai trăit până acum cu ochii închişi şi cu urechile pecetluite, şi mă întrebi de ce se întâmplă toate acestea? Toate aceste semne se petrec pentru că Jetsün Mila-Zhadpa-Dorje, care a trăit pe pământ venerat şi de zei şi de oameni, se pregăteşte să plece în *Tărâmurile mai Pure şi mai Sfinte*. De aceea fiinţele cereşti, care onorează *Sacra Dharma* (sau *Doctrina Albă*), îşi arată respectul şi veneraţia faţă de Jetsün, iar fiinţele umane, adunate la Chūbar, îşi aduc şi ele prinosul recunoştinţei şi veneraţiei lor”.

Auzind acestea, Rechung simţi că inima îi este smulsă din piept şi se porni la drum în cea mai mare grabă. Când ajunse în apropiere de Chūbar, îl văzu pe Jetsün, care-l aştepta pe o lespede în formă de postament de *chaitya*. Jetsün îi ură un afectuos bun venit, şi spuse: „A venit fiul meu Rechung, în sfârşit?” Şi zicând acestea, îşi trecu mâna peste creştetul lui Rechung, mângâindu-l cu dragoste şi duioşie, aşa cum fusese în viziunea lui Rechung. Plin de bucurie că Jetsün nu murise, Rechung îşi puse tălpile lui Jetsün pe creştetul capului, aducându-i acestuia o închinăciune ferventă. Răspunzând tuturor rugăciunilor lui Rechung, Jetsün spuse: „Rechung, fiul meu, porneşte fără grabă la drum; eu voi merge înainte, să-ţi pregătesc sosirea.” Şi Jetsün plecă, şi în câteva clipe dispăru dinaintea ochilor.

Când ajunse la Chūbar, Rechung văzu că peştera în care Jetsün voise să locuiască era plină de discipoli şi de adepţi laici, adunaţi în jurul trupului lui Jetsün, jelind sau îndeplinind diferite ceremonii de veneraţie. Unii dintre cei care fuseseră de curând acceptaţi ca discipoli, nu îl cunoşteau pe Rechung, şi de aceea nu îl lăsară să se apropie de trup. Foarte îndurerat de acest lucru, din cauza tristeţii îi

oferi Gurului său imnul *Celor Şapte Feluri de Ofrande*:

„O, Venerabile Maestre, *Întrupare* a *Eternilor Buddha*,
Tu, *Refugiu* al tuturor *Fiinţelor Simţitoare*,
Din adâncimea marii tale *Iubiri* şi *Înţelepciuni,*
Auzi Tu plângerea nefericitului Tău implorator, Rechung-Dorje-Tagpa?

Către Tine, plin de suferinţă şi tristeţe, eu strig;
Dacă Tu nu vrei ca Iubirea şi Înţelepciunea să-ţi arăţi
Ca să îţi aperi Fiul Tău, cui altcuiva vrei s-o arăţi, O, Venerabilul meu Maestru?

Dornic să îmi văd Tatăl, la picioarele Tale am zburat;
Fiul Tău cel nefericit sortit a fost ca faţa să nu îţi vadă;
Arată-ţi bunătatea şi acordă-mi această *Graţie,* o, Tată al meu.
Atotcunoscător şi cu Iubire dăruit,
Ţie, Maestru Venerabil, ţie Buddha din trecut, prezent şi viitor,
Eu, cerşetorul călugăr, plin de umilinţă mă rog.

Supus eu sunt *Poruncilor Tale*, pe Tine eu Te venerez;
Iartă-mi, rogu-te, păcatele, faptele nepioase şi erezia mea.

Plin sunt de admiraţie faţă de faptele Tale, măreţe şi nobile,
Mă rog ca Tu să continui să învârţi întotdeauna
Roata Profundei şi Misticei *Dharma*.

Toate virtuţile dobândite în urma meditaţiei şi devoţiunii,
Eu toate le dedic, O Jetsün, fericirii Tale;
Fie ca această dedicare să fie acceptată,
Şi fie ca eu să văd chipul Tău.

Am fost, O Guru al meu, cel dintâi favorit al Tău,
Şi-acum, o, vai! Nu-mi stă-n putinţă să-ţi văd *Trupul*.
Chiar de nu-ţi pot vedea Actuala Ta *Formă*,
Fie măcar să-ţi mai văd o dată *Chipul*.

Şi, văzându-ţi astfel *Înfăţişarea*,
Aievea, sau în clarvăzătoare viziune,
Fie ca să obţin *Învăţătura* cea *Rară* şi prea *Preţioasă*,
Esenţială pentru eliminarea îndoielii şi a criticismului, atunci
când studiem *Dublele Învăţături*.

Dacă Tu, Guru *Atotcunoscător*, nu ai compasiune,
Pentru a răspunde la chemarea Fiului Tău, faţă de cine altcineva
ar trebui să ai?

O, Tată, nu îţi retrage de la mine *Graţia* Ta,
Ci mă priveşte cu bunăvoinţă din *Nevăzutele Tărâmuri*.
De mine, Rechung, imploratorul Tău nesăbuit,
Tu, cel *Cunoscător al celor Trei Timpuri*, să ai milă.
Asupra mea, Rechung, cel beat de-otrava celor *Cinci Pasiuni*,
Veghează, Tată, Tu care eşti dăruit cu cele *Cinci Atribute ale
Divinei Înţelepciuni*.

Să ai compasiune pentru toţi şi pentru toate,
Dar mai ales, compasiune să ai pentru mine, Rechung."

Îndată ce Rechung începu să dea frâu liber sincerelor şi îndureratelor sale rugăminţi, şi îndată ce vocea sa clară ajunse la cadavru, culoarea acestuia, care devenise din ce în ce mai pală, se învioră deodată, iar rugul funerar se aprinse pe loc, izbucnind în flăcări. În acelaşi timp, Shiwa-Wöd Repa, Ngan-Dzong-Tönpa, Seban-Repa şi alţi mulţi fraţi întru *Dharma* şi femeile din rândul discipolilor laici, veniră să îi ureze bun venit. Însă el se simţise atât de profund rănit în urma faptului că fusese împiedicat să se apropie de trupul lui Jetsün de către acei discipoli, care nu îl cunoscuseră, încât nu se mişcă din loc până nu-şi termină de intonat rugăciunea. Atât de mare fusese puterea şi ardoarea credinţei lui Rechung, încât Jetsün, care se cufundase deja în *Starea Conştiinţei Luminii Clare*, îşi reanimă corpul şi le adresă discipolilor săi recent adoptaţi următoarele cuvinte: „O, voi, discipoli mai tineri, nu faceţi aşa; pentru că un leu este mult mai de preferat decât o sută de tigri. Un astfel (de leu) este fiul meu, Rechung. Permiteţi-i să se apropie." Apoi îi spuse lui Rechung: „Iar tu, fiul meu, nu pune atât de mult la inimă, ci mai degrabă vino mai aproape de Tatăl tău."

La început, toată lumea fu înfiorată şi cuprinsă de uimire; apoi, aceste simţăminte se retraseră, făcând loc unei mari bucurii. Atunci Rechung se prinse de Jetsün şi izbucni într-un potop de lacrimi; şi atât de copleşit fu de acest şuvoi de bucurie amestecată cu tristeţe, încât pentru un timp căzu leşinat.

Când Rechung îşi veni în fire, văzu că toţi discipolii şi adepţii se aşezaseră împrejurul intrării în clădirea unde se făcea incinerarea. Între timp, Jetsün dobândise *Corpul Indestructibil*, cel în care se contopesc *Corpul Spiritual* cu cel *Întrupat*. Flăcările rugului funerar luară forma unui lotus cu opt petale, din mijlocul căruia, precum stamina unei flori, se ivea Jetsün, cu un genunchi pe jumătate ridicat şi cu palma dreaptă întinsă ca pentru rugăciune, apăsând flăcările către în jos. „Ascultaţi" spuse el, „cuvintele ultimului testament al acestui bătrân". Apoi, ca o împlinire a rugăminţii lui Rechung şi ca o ultimă învăţătură dată discipolilor săi, din mijlocul rugului în flăcări, punându-şi mâna stângă pe obraz, intonă cu o voce care venea din acel *Corp Indestructibil*, acest imn final, referitor la cele *Şase Porunci Esenţiale*:

„O, Rechung, fiul meu, drag îmi eşti precum propria mea inimă,
Ascultă acest imn, testamentul meu final despre precepte:

În Oceanul *Sangsārei*, al celor *Trei Loka*,
Marele vinovat este acest corp fizic, ce e impermanent.
Ocupat cum e să caute hrană şi îmbrăcăminte,
De lucrările lumeşti el nu va găsi nicicând scăpare:
Renunţă deci, tu, Rechung, la toate lucrurile lumeşti.

Pe *Tărâmul Formelor Fizice Impermanente*,
Marele vinovat e mintea ne-reală;
Supusă formei sângelui şi-a cărnii,
Nu va găsi nicicând timp pentru a realiza *Natura Realităţii*:
Discerne, o, Rechung, *Natura Adevărată a Minţii*.

La graniţa dintre *Intelect* şi *Substanţă (Materie),*
Marele vinovat este *Cunoaşterea născută* (sau creată);
Mereu vigilentă împotriva potrivniciilor accidentale (sau distructive) (faţă de sine însuşi),
Nu va găsi nicicând timp pentru a realiza adevărata natură a *Cunoaşterii Ne-născute* (sau *Adevărul*)

Rămâi, o, Rechung, în *Refugiul* sigur al *Nenăscutului* (sau *Necreatului*).

La graniţa dintre această viaţă şi cealaltă, viitoare,
Marele vinovat este (născuta, sau creata) *Conştiinţă*;
Ce mereu îşi caută o formă, pe care nu o are,
Nu va găsi nicicând timpul pentru a realiza *Adevărul*:
Găseşte, o, Rechung, *Natura Eternului Adevăr*.

Pe *Tărâmul Iluzoriul al celor Şase Loka*,
Principalul vinovat este păcatul şi întunecarea născută din karma rea;
Aici, fiinţa urmează poruncile date de preferinţă sau antipatie,
Negăsind niciodată timp pentru a cunoaşte *Egalitatea* (*Paritatea*):
Evită, o, Rechung, *Preferinţa* sau *Antipatia*.

În anumite *Tărâmuri Nevăzute din Ceruri*,
Perfectul Buddha, priceput în *Subtilul Argument*,
A expus multe *Adevăruri Aparente* (referitoare la ceea ce este vizibil) subtile şi profunde;
Acolo însă nu poţi găsi niciodată timp ca să cunoşti *Realele Adevăruri*:
Evită, o, Rechung, *Subtilul Argument*.

Pe *Guru*, *Deva* şi *Ḍākinī*
Tu să-i socoţi ca pe un singur tot, pe care-apoi să-l venerezi;
Scopul aspiraţiilor tale, *Meditaţia* şi *Practica* –
Socoate-le ca fiind un singur tot şi dobândeşte astfel *Cunoaşterea în urma Experienţei;*
Viaţa aceasta, cea viitoare şi viaţa care este între ele (în *Bardo*) –
Socoteşte-le ca fiind una singură şi obişnuieşte-te cu ele (ca fiind aşa).

Acesta este ultimul dintre *Preceptele Selectate*,
Şi e sfârşitul *Testamentului* meu.
Alt *Adevăr*, în afară de acesta, nu vei mai găsi în el, o, Rechung;
Dobândeşte din el *Cunoaşterea Practică*, o, fiul meu."

După ce rosti aceste cuvinte, Jetsün se cufundă iarăşi în *Starea Conştiinţei Luminii Clare*. Apoi rugul funerar luă forma unei măreţe *Vihara* (Palat), de formă pătrată, cu patru intrări, cu piedestale şi alte decoraţiuni, formă ce era înconjurată de o aură în culorile strălucitoare ale curcubeului, având licăriri şi unduiri de perdele de lumină colorată. Acoperişurile şi cupolele păreau acoperite de flamuri şi steaguri, de umbrele (regale), fanioane şi alte numeroase ornamente. Flăcările de la baza rugului luaseră forma florilor de lotus cu opt petale, care se răsuceau şi se deschideau formând desene variate, ca cel al celor *Opt Embleme de Bun Augur*, pe când flăcările din vârf (formau) cele *Şapte Însemne Regale*. Până şi scânteile luau formele unor zeităţi purtătoare de diferite obiecte de veneraţie şi de ofrande. Trosniturile lemnului arzând semănau cu melodia minunată a diferitelor instrumente muzicale, precum viorile, flautele şi timpanele. Fumul răspândea o mireasmă dulce, plină de arome diferite, volutele sale fiind colorate în culorile curcubeului, formând figuri de umbrele (regale) şi de steaguri. Cerul de deasupra rugului funerar era plin de fiinţe îngereşti ce purtau vase pline cu nectar, pe care îl turnau apoi, într-o boare fină, peste pământ, altele purtau hrană cerească şi băutură, unguente şi parfumuri, obiecte pentru desfătarea celor cinci simţuri, care erau dăruite tuturor fiinţelor umane adunate împrejurul rugului.

Deşi discipolii adunaţi în jurul focului vedeau rugul funerar la fel, cadavrul în sine îl vedeau, unul ca fiind *Gaypa-Dorje*, altul ca fiind *Dēmchog*, altul ca fiind al lui *Sand-dü* şi altul ca fiind al lui *Dorje-Pamo*. Şi toţi auzeau Zeiţele cântau următorul imn:

„Din cauza plecării acelei *Nestemate Împlinitoare de Dorinţe*, care era *Maestrul*,
De prea multă întristare, unii au plâns, alţii au leşinat.
Într-un asemenea moment de jale, cum e-acesta,
Flăcările rugului au izbucnit (de la sine),
Luându-şi formele florilor de lotuşi cu opt petale,
Ale celor *Opt Embleme de Bun Augur*, ale celor *Şapte Însemne Preţioase*,
Şi ale altor minunate obiecte de prinos spiritual.
Sunetul produs de-acele flăcări,
Face să răsune melodioasa muzică, ca de cochilii de scoică şi cinele,
Harpe şi flaute, de micuţe chimvale,
Mici tobe, tobe duble şi de tamburine.
Iar din scânteile meteorice împrăştiate de-aceste flăcări,
Zeiţe felurite răsar, apărând din afara, din interiorul şi din cele

mai ezoterice conclavuri,
Purtând cu ele ofrande, cu bun gust aranjate.
Fumul însuşi, în culorile curcubeului,
Ia forma formei ornamentale a steagurilor, umbrelelor (regale),
A celor *Opt Embleme de Bun Augur*, a *Svasticii* şi a *Diagramei Purtătoare de Noroc*.
Felurite zeiţe, cu forme încântătoare,
Au dus cu ele, din rugul funerar, oasele carbonizate şi cenuşa Lui,
Cel care acum înapoiază trupul său pământesc, preschimbându-l în element eteric:
De-acum, incinerarea formei sale-i încheiată.
Gurul, fiind *Dharma-Kāya*, este tot atât de vast ca *Universul*,
În faţa căruia se-adună *Norul de Bun Augur* al *Sambhoga-Kāya*-ei;
De-acolo, coboară ploile de flori ale *Nirmāṇa-Kāya*-ei.
Acestea, căzând neîncetat asupra *Pământului*,
Hrănesc şi pârguiesc *Recolta Fiinţelor Salvate*.

Aceea care este *Natura Necreatului*,
Dharma-Dhātu, *Ce e Nenăscut*, *Vacuitatea*,
Shūnyata, nu are nici început şi nici încetare;
Chiar şi naşterea şi moartea au *Natura Vacuităţii*:
Acesta fiind *Realul Adevăr*, evită îndoielile şi neîncrederea (în privinţa Lui)."

Când intonarea acestui imn încetă, seara tocmai se lăsase; rugul se stinsese de la sine iar casa de cremaţie era din nou goală. Mulţimea oamenilor putea vedea de la un capăt la altul al ei; dar când discipolii se uitară înăuntru, unii dintre ei văzură o măreaţă *chaitya* de lumină, alţii îl văzură pe *Gaypa-Dorje*, alţii pe *Dēmchog*, pe *Sang-dü*, sau pe *Dorje-Pa-mo*. Alţii văzură însemne ale regalităţii, cum ar fi un *dorje* sau un clopot, un vas cu apă sfinţită şi aşa mai departe, în timp ce alţii văzură diferite forme de litere ce alcătuiau o *bīja-mantra*. Unii au văzut casa de cremaţie plină de o lumină strălucitoare, precum un ocean de aur sclipitor, alţii au văzut acolo un ochi de apă, alţii un foc dogoritor, iar alţii nu au văzut nimic.

Apoi discipolii deschiseră uşa casei de cremaţie (pentru ca cenuşa să se răcească mai repede); şi fiind nerăbdători să obţină relicve cu forme şi virtuţi minunate, dormiră cu capul îndreptat către locul incinerării. Spre dimineaţă, Rechung visă că un număr de cinci *Ḍākinī*, înveşmântate ca nişte *Yoghinī* cereşti, cu veşminte de mătase şi împodobite cu ornamente de os şi alte bijuterii preţioase, înconjurate de numeroşi însoţitori de diferite culori, galben, roşu, verde şi

albastru, care se închinau în faţa rugului funerar. Cele cinci principale Ḍākinī luau din casa de cremaţie o *Sferă de Lumină*. O vreme, el rămase fascinat de acea privelişte. Apoi, îi dădu prin minte că era posibil ca Ḍākinī-le să ia şi să ducă cu ele relicvele şi cenuşa. Ca atare, merse ca să vadă, însă Ḍākinī-le îşi luară zborul. Strigându-i pe fraţii săi întru *Dharma*, intră apoi în casa de cremaţie şi văzu că relicvele şi cenuşa dispăruseră cu totul. Nu mai rămăsese nici un fir de praf sau cenuşă.

Rechung se întristă foarte tare; şi, adresându-se Ḍākinī- lor, le ceru o parte din relicve, pentru folosul fiinţelor omeneşti. Ḍākinī-le răspunseră: „În ceea ce vă priveşte pe voi, discipolii principali, aţi obţinut tot ce-i mai preţios ca relicve, pentru că voi aţi dobândit *Adevărurile*, cu ajutorul cărora aţi descoperit *Dharma-Kāya* în mintea voastră. Dacă acest lucru nu vi se pare de ajuns, şi aţi vrea mai mult, atunci trebuie să vă înălţaţi rugile voastre pline de ardoare către Jetsün, şi s-ar putea ca el să vă mai dea ceva. Cât priveşte restul omenirii, de ce ei nu l-au preţuit pe Jetsün mai mult decât au preţuit un licurici, pe când el era la fel de mare ca Soarele sau Luna? Ei nu merită nici un fel de relicvă a lui; toate sunt bunurile noastre preţioase." După ce spuseră asta, Ḍākinī-le rămaseră nemişcate pe cer, deasupra. Iar discipolii, recunoscând adevărul spuselor lor, începură să se roage astfel:

„O, Venerat Maestru, pe când erai la picioarele Gurului Tău,
Tu, toate poruncile sale le-ai îndeplinit, cu supunere şi credinţă,
Obţinând astfel *Învăţăturile Alese*, pline de *Subtile Adevăruri*;
Îndurător fii Tu, şi acordă-ne şi nouă (o parte) din *Sacrele Tale Relicve*,
Pentru a fi folosite ca obiecte de veneraţie şi spre folosul *Celor Destinaţi*,
Şi pentru a ajuta *Fiinţele Simţitoare* în creşterea lor (spirituală).

O, Venerat Maestru, pe când erai singur, în munţii cei pustii,
Plin de cel mai mare zel şi de cea mai mare hotărâre, ai meditat,
Şi ai obţinut astfel miraculoase realizări şi împliniri (*siddhi*),
Făcându-Te faimos în toate *Împărăţiile Pământului*;
Îndurător fii Tu, şi acordă-ne şi nouă (o parte) din *Sacrele Tale Relicve*,
Pentru a servi drept obiecte de veneraţie şi credinţă,
Tuturor celor care Te-au văzut, sau care doar au auzit numele Tău.

O, Venerat Maestru, când locuiai împreună cu *Discipolii* Tăi,
Îndurător şi bun ai fost Tu cu ei toţi,
Din Tine *Înţelepciunea* şi *Atotcunoaşterea* radiau;
Discipolii tăi Te-au ajutat, în *Bunătatea* şi *Compasiunea* Ta, ca să ajuţi toate creaturile;
Îndurător fii Tu, şi acordă-ne şi nouă (o parte) din *Sacrele Tale Relicve*,
Pentru a servi drept obiecte de veneraţie şi credinţă
Tuturor adepţilor Tăi favorizaţi de *Karma*.

O, Venerat Maestru, când tu erai în fruntea tuturor,
Erai copleşit de valurile lor de dragoste şi duioşie,
Şi Tu i-ai salvat pe toţi şi i-ai făcut să păşească pe *Calea cea Măreaţă*,
Iar pe cei plini de suferinţă, Tu i-ai compătimit îndeosebi;
Îndurător fii Tu, şi acordă-ne şi nouă (o parte) din *Sacrele Tale Relicve*,
Pentru a servi drept obiecte de veneraţie şi credinţă
Tuturor celor care nu au zelul şi energia (Ta).

O, Venerat Maestru, când *Corpul Iluzoriu* Tu l-ai abandonat,
Ai dovedit c-ai căpătat *Starea Divină a Sfinţilor Perfecţi*;
În *Corpul Adevărului* ai preschimbat tot *Universul*,
Devenind Maestrul celor mai sfinte *Ḍākinī*;
Îndurător fii Tu, şi acordă-ne şi nouă (o parte) din *Sacrele Tale Relicve*,
Pentru a servi drept obiecte de veneraţie şi credinţă
Tuturor discipolilor care sunt adunaţi aici."

După au cântat această jelanie, din *Sfera de Lumină* ce se afla în mâinile *Ḍākinī*-lor a coborât o relicvă strălucitoare ca un glob şi mare cât un ou. Ea coborî pe o rază de lumină, direct către rugul funerar. Toţi discipolii întinseră braţele plini de nerăbdare, fiecare dintre ei voind-o pentru sine. Însă relicva se întoarse înapoi pe firmament, fiind absorbită de *Sfera de Lumină* ce se afla în continuare pe palmele *Ḍākinī*-lor. După aceea, *Sfera de Lumină* se împărţi în două, o parte devenind un tron în formă de lotus ce era susţinut de un leu, pe suprafaţa căruia se aflau un disc solar şi un disc lunar, iar cealaltă parte se transformă într-o *Chaitya* de cristal, limpede şi transparent, de un cot înălţime. *Chaitya* răspândea cinci raze colorate diferit, foarte

strălucitoare, iar capătul fiecărei raze era împodobit cu o imagine a unui Buddha din *Seria celor O Mie Doi Buddha*, iar razele acestor Buddha învăluiau *Chaitya*. *Cele Patru Legături* de la baza (*Chaityei*) erau acoperite de (imaginile) *Zeităţilor Tutelare* ale *Celor Patru Clase ale Panteonului Tantric*, în ordinea ierarhică cuvenită. Interiorul *Chaityei* era ocupat de o imagine a lui Jetsün, înaltă cam de o palmă, ce era înconjurată de imagini de *Ḍākinī,* care se prosternau dinaintea lui. Două *Ḍākinī*, care păzeau *Chaitya* şi îi făceau ofrande, intonară următorul imn:

„O, Fiii mei, Deva-Kyong şi Shiwa-Wöd, Ngan-Dzong şi ceilalţi,
Discipoli cu un înalt destin, înveşmântaţi în haină albă de bumbac,
Din adevărată credinţă şi mare devoţiune
Voi strigaţi Numele Tatălui vostru spiritual,
Rugându-l să vă dea o relicvă, un obiect al veneraţiei şi credinţei.

Prin puterea credinţei şi a zelului arătat prin acea rugă,
Un obiect ce întrupează în el însuşi toate virtuţile din *Tri-Kāya*,
Care, şi dacă este doar văzut, poate salva fiinţele din *Roata Naşterii şi-a Morţii*,
Pe când, dacă se crede în el, atunci el poate aduce *Starea de Buddha*.
Dharma-Kāya, – simbolul ei este o singură *Sferă* –
Este acea relicvă în formă de ou;
Şi ea este, pentru toate fiinţele simţitoare, un obiect al veneraţiei,
Dar nu poate fi, pentru nimeni, un bun personal; şi totuşi voi vă agăţaţi de ea.
Ce ar mai rămâne din ea dacă ar fi deţinută de fiinţele obişnuite?
Dar, dacă voi vă veţi ruga cu mare ardoare,
Graţia şi *Binecuvântarea* ei nu vor scădea deloc:
Aceasta este *Promisiunea Sacră* a tuturor Buddha.

Zeităţile Tutelare Tată-Mamă, *Dēmchog* în uniune,
Împodobite cu ornamente sepulcrale din oase (de fiinţă umană),
Şi-nconjurate de o mulţime de *Eroi* şi de *Yoghini*,
Umplu cerurile cu perfectele lor conclavuri;
Aceste *Zeităţi Divine*, ce personifică *Înţelepciunea Sambhoga-Kāya*,
Acordă degrabă puterile şi darurile lor (spirituale) ;
Şi dacă lor vă veţi ruga plini de ardoare,
Atunci *Graţia* şi *Binecuvântarea* lor, nu se va micşora:

Aceasta este *Promisiunea Sacră* a tuturor Ḍākinī.

Datorită *Mărinimiei* lui Buddha, *Sinele* din *Dharma-Kāya*,
Au fost îngăduite numeroase fenomene,
O *Chaitya* de cristal, lungă de un cot,
Împodobită cu o mie (şi încă două) de imagini din piatră ale lui Buddha,
Şi cu cele *Patru Ordine ale Zeităţilor Tantrice*,
A fost produsă în mod miraculos;
Dacă voi vă veţi ruga cu foarte mare concentrare,
Virtutea acelei zeităţi nu va scădea deloc:
Aceasta este *Sacra Promisiune* a tuturor *Dharmapāla*.

Gurul care este *Întruparea* de nezdruncinat a *Tri-Kāya*,
Prin puterile sale supranaturale s-a manifestat pe *Sine* în fiecare formă;
Faptul că el se manifestă pe *Sine*
În această mică şi minunată lucrare de artă, e un lucru uimitor;
Iar, dacă spre aceasta voi vă veţi îndrepta credinţa şi rugăciunea,
Rugându-vă din adâncurile inimilor voastre,
Darul binecuvântărilor sale nu va scădea deloc:
În *Sacra promisiunea* a tuturor *Marilor Yoghini* voi vă puteţi încrede.

Dacă voi, în toate acestea, veţi păstra cu fermitate *Credinţa Sacră*,
Virtutea unei asemenea credinţe îşi va arăta rodul.

Dacă vă veţi putea stabili şi trăi în singurătate,
Toate *Mātrikā* şi toate Ḍākinī, neîndoielnic, se vor aduna în jurul vostru.

Dacă în practica voastră spirituală veţi fi sinceri,
Un semn de reuşită în Yoga degrab' se va ivi.
„Dacă-n voi înşivă nu veţi vedea dorinţă de viaţă uşoară,
Acesta-i un semn că în voi pasiunile rele au fost dezrădăcinate.

Dacă de-al vostru sine şi de bunurile lumeşti nu vă agăţaţi,
Acesta-i semn că *Mārā* şi spiritele rele sunt controlate.

Dacă în voi nu mai există ideea de diferenţă de castă sau de crez,
Acesta-i un semn că *Vederile* voastre sunt total corecte.

Dacă vedeţi *Sangsāra* şi *Nirvāṇa* ca fiind *Vacuitatea*,
Acesta-i un semn că *Meditaţia voastră* este corectă.

Dacă zelul şi energia curge din inimile voastre (în mod spontan),
Acesta-i un semn că *Acţiunile* voastre sunt corecte.

Dacă de la Gurul vostru obţineţi profetice cuvinte,
Acesta-i un semn că *Buna* voastră *Credinţă* e dreaptă.

Dacă aveţi puterea de a ajuta toate fiinţele simţitoare,
Acesta-i un semn că *Rezultatul* este corect.

Dacă Gurul şi discipolii lui, în inimile lor se potrivesc,
Acesta-i un semn că *Relaţia* dintre ei este cea justă.

Dacă primiţi semne de bun augur, de reuşită şi de favoruri divine,
Acesta-i un semn că *Gândirea* voastră este corectă.

Fie ca *Buna* şi *Reciproca Credinţă*, *Experienţa* şi *Satisfacţia*
Să vă servească, drept parte a voastră, din *Relicve*."

Intonând acest imn, Zeiţele ţineau încă *Chaitya* ridicată în înaltul cerurilor, pentru ca discipolii cei de seamă s-o poată privi mai bine. Apoi ele au pus-o pe un tron făcut din metale şi pietre preţioase, pentru a o transporta în altă parte. Pe când se pregăteau să plece, Shiwa-Wöd-Repa le imploră pe *Ḍākinī* să lase *Chaitya* în grija discipolilor, ca obiect de veneraţie pentru toate fiinţele umane, intonând următorul imn:

„O, Tată, Tu cel care ai luat formă omenească pentru a-i ajuta pe

alţii,
Yoghin Divin, ce faci parte din *Ordinul Sambhoga-Kāya*,
Tu, cel care pătrunzi în *Tărâmurile Invizibile*, unde se naşte *Adevărul*;
La Tine, Venerabile *Maestru*, care eşti *Realitatea* însăşi, ne rugăm,
Ca nouă, discipolilor tăi, Tu să ne acorzi
Chaitya, pe care în mâna lor, acum, Ḍākinī-le o poartă.

O, Venerabile *Maestru*, atunci când pe ceilalţi *Yoghini Perfecţi* i-ai întâlnit,
Tu erai asemeni unei casete încărcată de aur;
Erai un *Yoghin* nepreţuit şi neasemuit, o, Guru Venerabil;
Un *Maestru al Vieţii Ascetice*; Ţie noi îţi înălţăm acum această rugă:
Acordă-ne *Chaitya* pe care Ḍākinī-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, atunci când îl slujeai pe Gurul tău,
Ca lâna pe o blândă mieluşea erai,
Erai un yoghin gata să-i servească şi să-i ajute pe toţi;
O, Tu, *Cel plin de Compasiune*, noi te rugăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care Ḍākinī-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile, când la *Scopurile Lumeşti* ai renunţat,
La fel de *Înţelept* ca *Împăratul Rishi*-lor ai fost,
Şi un *Yoghin* neclintit în hotărârea sa;
O, *Maestre al Măreţului Curaj*, noi Ţie rugă-ţi înălţăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care Ḍākinī-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, pe când meditai la învăţăturile Gurului Tău,
Precum tigroaica hrănindu-se cu carne de om erai,
Un mare *Yoghin* eliberat de orice îndoială!
Ţie, *Cel cu Măreaţă Perseverenţă*, la Tine ne rugăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care Ḍākinī-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, când semne ale minunatelor tale *siddhi* Tu ai arătat,
Erai precum un leu, sau asemeni unui elefant,
Un *Yoghin* neînfricat şi cu tărie de caracter;
Ţie, *Celui Eliberat de Teamă*, noi Ţie rugă-ţi înălţăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care Ḍākinī-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, când Tu ai dobândit *Căldura Psihi că* şi *Adevărata Experienţă,*
Erai precum înfăţişarea lunii pline,
Şi-ţi aruncai *Razele* Tale luminoase asupra-ntregii lumi;
Ţie, *Celui care a Alungat toate Aspiraţiile Lumeşti*, noi Ţie rugă-ţi înălţăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care Ḍākinī-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, când Tu i-ai protejat pe discipolii ce îţi erau destinaţi,
Ai fost aidoma întâlnirii dintre sticla topită şi soare.
Tu ai făcut din ei, Venerabile *Yoghin*, Maeştri în *Siddhi*:
Ţie, *Celui Binevoitor*, noi Ţie rugă-ţi înălţăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care Ḍākinī-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, când bunurile lumeşti la Tine au ajuns,
Ai fost ca picăturile de mercur ce cad pe pământ,
Neîntinat de lăcomia lumească; O, Venerabile *Yoghin*;
Ţie, *Celui Fără de Greşeală*, noi Ţie rugă-ţi înălţăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care Ḍākinī-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, când în fruntea congregaţiei ai fost pus,
Erai ca soarele care răsare deasupra-ntregii lumi;
Tu i-ai luminat pe toţi, o, Venerabile *Yoghin*;
Ţie, *Celui Înţelept şi Iubitor*, noi Ţie rugă-ţi înălţăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care Ḍākinī-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, când Tu ai fost văzut de oamenii din Lume
A fost ca întâlnirea dintre un fiu şi-o mamă;
Tu ai făcut totul pentru binele lor, Venerabile *Yoghin*;
Ţie, *Celui Plin de Iubire*, noi Ţie rugă-ţi înălţăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care *Ḍākinī*-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, când spre *Divinele Tărâmuri* pleci acum,
Eşti precum o urnă, plină de daruri preţioase;
Tu, *Cel care-ai Împlinit Orice Dorinţă*, O Venerabile *Yoghin*,
Ţie, *Sublimule*, noi Ţie rugă-ţi înălţăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care *Ḍākinī*-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, când tu făceai prevestiri,
Era ca şi cum ai fi dus mâna la gură (pentru a cânta un cântec fără de greşeală);
Tu, niciodată n-ai greşit, O, Venerabile *Yoghin*;
Ţie, *Cunoscător al Celor Trei Timpuri*, noi Ţie rugă-ţi înălţăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care *Ḍākinī*-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi, care se află pe pământ.

O, Venerabile *Maestru*, când ai acordat o favoare,
Ai fost precum un tată, care dăruieşte fiului său ceva;
Tu n-ai păstrat nimic pentru Tine şi nu ai refuzat nimic,
Venerabile *Yoghin*;
Ţie, *Celui Plin de Graţie*, noi Ţie rugă-ţi înălţăm:
Acordă-ne *Chaitya* pe care *Ḍākinī*-le o ţin pe palme,
Nouă, discipolilor şi adepţilor Tăi care se află pe pământ."

După ce imnul acesta a fost intonat, forma lui Jetsün, care se afla în interiorul *Chaitya*-ei, i-a dat lui Shiwa- Wöd-Repa un răspuns sub formă de psalm, în care se arătau *Deosebirile dintre Lucrurile Aparent Asemănătoare*, şi care suna astfel:

„O, tu, care ai un destin şi o credinţă pline de măreţie,
Care mi te rogi mie, cu toată profunda ta ardoare şi sinceritate,
Ascultă-mi vorbele, tu, discipol al meu favorit, înveşmântat în roba albă de bumbac.

Despre *Dharma-Kāya* cea atotpătrunzătoare, despre care eu am avut o realizare –
Că adevărata sa natură este *Vacuitatea* –
Nimeni nu poate spune: „E a mea, o am” sau „Am pierdut-o, nu o am”:
Când în *Spaţiu* corpul de carne a fost absorbit,
În urma sa a rămas o relicvă, formată din materie, de forma unui ou;
Aceasta a devenit o *Chaitya*, plină de glorioasă strălucire –
Un câmp pe care toate fiinţele simţitoare pot lucra, pentru a obţine *Merite*.
De acum, în *Tărâmul Divin*, ea va rămâne pentru veşnicie,
Însoţită fiind de Ḍākinī-le celor *Cinci Ordine*;
De *Cereştile Fiinţe* şi de Ḍākinī, ea va fi venerată;
Dar dacă în lumea oamenilor va fi lăsată, atunci va dispărea încet-încet.
Voi, fiii mei spirituali şi voi adepţi ai mei, aţi primit partea voastră de *Relicve* –
Cunoaşterea, cea care v-a permis să realizaţi *Dharma-Kāya* în mintea voastră;
Ea este mai preţioasă şi mai sfântă decât relicvele sau cenuşa.
Când voi veţi căuta să realizaţi *„Aceasta”*,
Va trebui ca să cunoaşteţi aceste *Asemănări* (care vă duc în greşeală);
Uitaţi-le acum, dar păstraţi-le mereu în minte,
Ţinându-vă astfel de partea Binelui, abandonând ce-i Rău:

Slujirea unui Guru *Perfect*,
Şi slujirea unei persoane bogate şi avute,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Adevărata realizare a *Vacuităţii* în mintea personală,
Şi iluzoria obsesie a conştiinţei,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Cunoaşterea *Purei* şi *Neumbritei Stări*, prin *Meditaţie*,
Şi dispoziţia pentru o *Stare de Seninătate*, născută din transa extatică a *Liniştirii*,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Fluxul Profunde Intuiţii şi alte-adânci convingeri,
Că „Asta e bine”şi „Asta e adevărat”,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Clara percepţie a *Minţii Neclintite*,
Şi nobilul impuls de a-i ajuta pe ceilalţi,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Darul spiritual ce străluceşte-n cineva, ca rezultat al *Cauzelor Conexe*,
Şi meritul pământesc care aduce bunuri lumeşti, nenumărate,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Călăuzirea spirituală şi poruncile profetice ale păzitoarelor *Mātrikā* şi *Ḍākinī*,
Şi tentaţiile ce vin de la duhurile şi spiritele înşelătoare,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Bunele lucrări, poruncite de *Ḍākinī*,
Şi tentaţiile şi amăgirile puse la cale, în chip viclean, de către *Mārā*,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Sfera (imaculată a) *Dharma-Kāya*-ei,
Şi o sferă-relicvă, formată din materie pământească,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Întruchipata Floare a *Tărâmului Nirmāṇa-Kāya*,
Şi *Floarea Cerească* a *Paradisului Simţurilor*,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

O *Chaitya* cum zeii în mod miraculos produc,
Şi o *Chaitya* cum demonii pot face să apară,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Glorioasa Aură care simbolizează universul fenomenelor,
Şi curcubeul ce-i născut din cauzele naturale (obişnuite),
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Credinţa născută din *Legăturile Karmice* ale trecutului,
Şi credinţa rezultată în urma unor metode artificiale,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Adevărata credinţă ce vine din străfundurile inimii,
Şi credinţa convenţională, născută dintr-un sentiment de ruşine şi de obligaţie,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Sincera devoţiune în studiile spirituale,
Şi prefăcuta devoţiune, doar pentru a-i face Gurului pe plac,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

Adevărata Reuşită, pe care cineva a dobândit-o,
Şi reuşita convenţională, despre care zvonurile aleargă,
Pare că-i acelaşi lucru, dar fiţi atenţi şi nu le confundaţi.

„Această *Chaitya*, aparţinând Divinelor *Mātrikā* şi *Dākinī*,
Simbolizează *Tărâmul* unde se află *Iluminaţii* (*Buddha)* din trecut, prezent şi viitor;
Ea este sala adunării congregaţiei, pentru *Eroi* şi pentru *Yoghini*;
Iar pentru Gurul tău, Jetsűn, ea este locul pentru meditaţie.
Acuma el se naşte în *Ngön-gah (Paradisul din Est),*
Unde toate *Dākinī*-le sunt strânse,
În *Tărâmul Fericirii*,
Unde *Bhagavān Shamvara*,
Lokeshvara, şi cu *Zeitatea Tārā* se-ntâlnesc.
Acolo, în acel binecuvântat şi fericit *Tărâm*,
Mulţimi de *Dākinī Divine* îl întâmpină, urându-i bun sosit.

„Dacă vă veţi ruga la *Chaitya* din toată inima voastră,
Cu lacrimi, devoţiune şi sinceritate,
Oferind prinosuri adevărate pentru adorarea şi venerarea ei,

Presărând peste acestea florile minţii voastre ascuţite,
Stropindu-le cu sfinţita apă a inimii voastre purificate,
Voi înşivă, fiind protejaţi şi înrădăcinaţi într-o credinţă neclintită,
Asupra voastră va fi pogorâtă puterea *Înţelepciunii Individuale*,
De-aceea, încă de acum, plecaţi-vă capul sub *Chaitya*."

În timpul cât acest imn a fost intonat, *Dākinī*-le au dus *Chaitya* în văzduh şi au ţinut-o exact deasupra capetelor principalilor discipoli, aruncând astfel raze de lumină peste creştetul fiecăruia dintre ei, conferindu-le astfel puterea sa. Marea majoritate a celor strânşi acolo au văzut forma lui Jetsün proiectându-se din *Chaitya*. Şi în văzduh au apărut (*Zeităţile Tantrice*) *Gaypa-Dorje*, *Dēmchog, Sang-dü* şi *Dorje-Pamo*, înconjurate de nenumăratele mulţimi care, după ce au mers împrejurul *Zeităţii Celei Mai Însemnate*, s-au contopit cu aceasta.

În final, întregul conclav s-a transformat într-o *Sferă de Lumină*, care apoi s-a îndreptat ca fulgerul către est. *Chaitya* a fost înfăşurată de către *Dākinī* în mai multe fâşii de mătase, după care a fost aşezată cu mare grijă într-o casetă de metal preţios; apoi a fost transportată către est, în sunetele unei muzici celeste, interpretată de diferite instrumente. Unii l-au văzut pe Jetsün înveşmântat ca un Buddha *Sambhoga-Kāya*, călare pe un Leu, ale cărui picioare erau susţinute de câte o *Dākinī,* în ordinea culorii şi ordinului (alb, galben, roşu şi verde). Hăţul era ţinut chiar de *Dorje-Pa-mo*. Deasupra lui erau o mulţime de steaguri, umbrele (regale) şi alte ornamente şi obiecte de venerare ţinute de *Eroi, Yoghini* şi *Dākinī*, în timp ce nenumărate *Fiinţe Cereşti* purtau felurite instrumente muzicale în mâinile lor. Alţii au văzut o *Dākinī* albă care ducea *Chaitya* către est, acoperită cu o apărătoare de mătase. Astfel, diferiţi spectatori au văzut diferite fenomene.

Discipolii şi toţi adepţii fură cuprinşi de deznădejde întrucât nu primiseră nicio parte din relicve, astfel că începură să se jeluiască tare şi să se roage pentru ele. Drept răspuns, un glas din ceruri, asemănător vocii lui Jetsün, dar fără ca cineva să fie văzut, spuse: „O, fiii mei, nu puneţi atât de mult la suflet. Relicvele materiale, care vă sunt destinate vouă, sunt patru litere apărute (în mod miraculos), pe care le veţi putea găsi pe Lespedea Amolika. Acestora, voi trebuie să le acordaţi multă consideraţie şi respect. Mergeţi şi căutaţi-le sub lespede."

Căutând în jurul lespezii pe care se desfăşurase incinerarea, până la urmă găsiră locul în care literele erau vizibile. Ca urmare, dezamăgirea şi tristeţea de a fi pierdut partea lor de relicve, s-au mai micşorat. Această minunată stâncă-relicvă este vizibilă chiar şi în zilele noastre – şi ea constituie un obiect de veneraţie şi admiraţie

pentru toţi cei din Mânăstirea Lapchi-Chūbar.

Cei mai de seamă discipoli ai lui Jetsün, deşi deplângeau amarnic inevitabila despărţire de Gurul lor, şi-au găsit alinarea în speranţa şi credinţa că indiferent de *Tărâmul* în care Jetsün a atins *Starea de Buddha*, ei vor fi cu siguranţă primii dintre adepţii acestuia. Ei au fost de asemenea siguri că viaţa şi exemplul lui Jetsün au dat un nou impuls şi au insuflat un nou spirit, atât vieţii spirituale cât şi tuturor fiinţelor simţitoare, în general. Mai mult decât atât, toţi au realizat că *Învăţăturile Speciale* şi *Mantrele* primite, şi care trebuiau desăvârşite de fiecare dintre ei, erau potrivite pentru a-i ajuta atât pe ei, cât şi pe ceilalţi.

Ca urmare, s-a hotărât că trebuie să caute sub vatră, aşa cum Jetsün ceruse în testamentul său. Judecând după modul de viaţă al lui Jetsün, niciunul dintre ei nu se aştepta ca acesta să fi adunat vreun fir de aur însă, deoarece Jetsün subliniase problema aurului, ei s-au hotărât să facă aşa cum le fusese cerut.

Săpând sub vatră, găsiră o bucată de pânză de bumbac, pe care Jetsün o purtase. Înfăşurat în ea, se afla un cuţit, al cărui mâner era ca o sulă, dosul cuţitului era ca un amnar pentru aţâţat focul, iar lama acestuia era foarte potrivită pentru tăiat. Alături de cuţit se afla o bucată de zahăr brun şi un mic manuscris, ce conţinea următoarele: „Pânza şi zahărul, dacă vor fi tăiate cu acest cuţit, vor deveni inepuizabile. Tăiaţi pânza în cât mai multe fâşii şi zahărul în cât mai multe părţi posibile şi împărţiţi-le oamenilor. Toţi cei care vor gusta din acest zahăr şi vor atinge această pânză vor fi salvaţi din nivelurile inferioare ale existenţei. Acestea au fost hrana şi veşmântul lui Milarepa atunci când a stat în *Samādhi* şi a fost binecuvântat de toţi Buddha şi Sfinţii din trecut. Orice fiinţă simţitoare care a auzit de numele lui Milarepa, chiar dacă a fost numai o dată în viaţă, nu va mai renaşte într-un nivel inferior de existenţă timp de şapte vieţi, şi timp de şapte vieţi, îşi vor reaminti vieţile precedente. Acestea au fost profeţite de Sfinţii şi Iluminaţii din trecut. Oricine va spune că Milarepa a avut aur ascuns, să-i fie gura pângărită.”

Acest ultim pasaj a produs o mare veselie printre toţi discipolii, în ciuda tristeţii din străfundurile sufletelor lor. În partea de jos a manuscrisului, se puteau citi următoarele versuri:

“Mâncarea, pe care Eu, *Yoghinul*, am mâncat-o,
În timp ce mă aflam în *Samādhi*,
Posedă un mare dar, ce are două virtuţi;
Iar cei ce au norocul să o guste,
Vor închide bine uşa renaşterii în *Preta-Loka*.

O fâşie mică din această pânză de bumbac,
Purtată pe corp, sau agăţată la gât,
Atunci când practicaţi *Meditaţia Căldurii Vitale*,
Va ţine-nchise porţile *Iadurilor*, fierbinţi sau îngheţate.

Iar cei ce vor mânca această hrană plină de har,
Vor fi salvaţi din cele *Trei Lumi Inferioare*.
Cei care cu mine au legături spirituale,
De-acum încolo nu se vor mai naşte în stări inferioare,
Şi-ncet-încet, îşi vor atinge scopul, păşind pe *Calea Bodhi*.

Cei care doar numele mi-au auzit,
Şi-apoi, prin asta, s-au îndreptat către credinţa-n *Dharma*,
Timp de şapte vieţi îşi vor reaminti numele precedente şi càstele din care făceau parte.

Pentru mine, Milarepa, Cel Plin de Energie,
Întregul univers s-a preschimbat în aur;
De-aceea n-am nevoie să strâng aurul în săculeţe.

Îi povăţuiesc pe fiii şi pe adepţii mei spirituali, ca poruncile să mi le urmeze;
Ca prin aceasta, aceleaşi realizări să le aibă şi ei toţi,
Favorizând astfel binele lor şi-ndeplinirea scopului."

Ca urmare, ei tăiară zahărul în nenumărate bucăţele, iar fiecare bucăţică era la fel de mare ca cea originală – şi totuşi bucata iniţială nu se termina. La fel, şi bucata de pânză fu tăiată în nenumărate pătrăţele şi, (împreună cu zahărul) acestea fură împărţite tuturor celor care erau adunaţi acolo. Iar dintre cei aflaţi în mulţime, şi care sufereau de boli sau aveau alte suferinţe, îndată ce mâncară bucăţica de zahăr şi-şi puseră pe corp bucata de pânză ca un talisman, fură vindecaţi pe loc. Cei care aveau o dispoziţie spre a face rău, sau erau stăpâniţi de pasiunile rele, se transformară în nişte adepţi credincioşi, profunzi, inteligenţi şi plini de compasiune; ca urmare, au reuşit să scape de prăbuşirea în stările inferioare ale existenţei. Iar zahărul şi bucata de pânză au durat toată viaţa, cât a trăit fiecare dintre cei care le-au primit, şi nu s-au terminat niciodată.

În ziua în care a avut loc ceremonia funerară, a căzut o ploaie îmbelşugată de flori, de diferite culori, unele dintre acestea având chiar patru sau cinci culori. Marea parte a florilor cădea până la nivelul la care oamenii le puteau atinge cu mâna, după care se ridicau din nou în văzduh şi dispăreau. Cele care cădeau la pământ, când te uitai la ele erau uimitor de frumoase, însă imediat ce le atingeai se topeau văzând cu ochii. Unele dintre florile ce erau colorate în trei culori, sau altele, în două culori, erau atât de plăpânde şi de delicate, că păreau nişte aripi de albină.

În Valea Chūbar-ului, florile care căzuseră din cer pe pământ ajunseseră până la gleznă, iar în alte locuri, ele erau atât de multe încât dădeau o nouă culoare pământului. Apoi, îndată după ce funerarele ceremonii s-au încheiat, feluritele fenomene au încetat, iar culorile curcubeielor din văzduh au început să pălească, încet-încet.

La fiecare comemorare, cerurile erau limpezi precum cristalul, văzduhul era plin de curcubeie şi din ceruri cădeau ploi abundente de flori, miresme cereşti umpleau aerul, o muzică cerească răsuna peste tot, la fel ca în ziua în care Jetsün plecase din această lume.

Foloasele extraordinare care au venit peste întregul Pământ, în urma acestui fapt, sunt mult prea numeroase pentru a putea fi descrise în întregime. Puteau fi văzute flori care înfloreau iarna, oamenii se bucurau de recolte bogate şi nici un război sau epidemie nu a mai venit peste Pământ.

Când *Marele şi Venerabilul Maestru al Yoghinilor* a plecat înspre *Tărâmurile Pure*, cei care vor fi menţionaţi mai încolo (în Anexă), au rămas pentru a depune mărturie despre adevărurile povestite aici, în legătură cu viaţa sa.

Datorită virtuţilor sale, a harului său şi a bunăvoinţei sale, el a lăsat după el discipoli realizaţi, la fel de numeroşi ca stelele pe cer. Numărul celor care nu s-au mai reîntors în existenţa *sangsārei* este la fel de mare ca cel al firelor de praf de pe pământ. Numărul femeilor şi bărbaţilor care au intrat pe *Cale* (către nivelul de *Arhat*) este extraordinar de mare.

Astfel s-a făcut că *Învăţătura Buddhistă*, *Dharma*, a devenit strălucitoare precum soarele, iar toate fiinţele simţitoare au fost salvate de la durere şi tristeţe, devenind fericite în veci.

Acesta este cel de-al Doisprezecelea Capitol (şi ultimul) al biografiei lui Jetsün.

Anexă

Discipolii lui Jetsün

Dintre discipolii *(shiṣḥya)* lui Jetsün, care au fost indicaţi de către *Dākinī* prin intermediul viselor, în momentul când Jetsün l-a întâlnit pe Shiwa-Wöd-Repa, discipolul care, aidoma soarelui, va străluci peste ceilalţi, a fost neasemuitul Dvagpo-Rinpoche; iar discipolul căruia îi era hărăzită o glorie mai mică, ca cea a lunii, era Rechung-Dorje-Tagpa din Gungthang; iar ceilalţi, a căror hărăzită glorie era ca cea a stelelor, erau Ngan-Dzong-Tönpa-Byang-Chub-Gyalpo din Chim-Lung (cunoscut şi ca Ngan-Dzong-Tönpa), Shiwa-Wöd-Repa din Gyal-Tom-mad, Seban-Repa din Do-ta, Khyira-Kepa din Nyi-shang, Bri-GomRepa din Müs, şi Sangyay-Kyap-Repa din Ragma. Aceştia au fost cei opt discipoli principali. Apoi mai erau treisprezece discipoli mai puţin însemnaţi: Shan-Gom, Lan-Gom, Me-Gom, Tsa-Phu, Khar-Chūng, Rong-Chūng, şi Stag- Gom-Repa-Dorje-Wangchuk; şi mai erau alţii, care şi ei erau Repa: Jo-Gom-Repa-Dharma-Wangchuk, Dampa-Gya-Phūpa, Likor-Charūwa, Lotön-Gedün, Kyo- Tön-Shākya-Guna, şi Dretön-Trashibar.

Toţi aceşti (douăzeci şi doi de discipoli), Dvagpo- Rinpoche şi ultimii cinci discipoli mai puţin importanţi, erau *yoghini* şi *bhikşuşi*.

Printre discipolele femei se aflau Cho-nga Rechungma, Sale-Wöd din Nyanam, Paldar-Bum din Chūng, şi Peta-Gön-Kyit, care era sora lui Jetsün.

Mai erau de asemenea alţi douăzeci şi cinci de *yoghini*, bărbaţi şi femei, care au reuşit să facă un mare progres pe *Cale*.

Apoi, mai erau o sută de *anāgāmini*, inclusiv Dziwo- Repa (Discipolul de la Turma de Vaci), care a realizat *Adevărul*, şi o sută opt discipoli Mari, care au dobândit o excelentă experienţă şi cunoaştere de pe urma meditaţiei.

Şi încă, mai erau o mie de *sādhu*-şi şi *yoghini*, femei şi bărbaţi, care au renunţat la viaţa lumească, ducând vieţi pline de cucernicie.

Pe lângă aceştia, mai erau nenumăraţi discipoli laici, de ambele sexe, care, auzindu-l şi văzându-l pe Jetsün, au realizat cu el o legătură spirituală, iar acest lucru a făcut ca să se închidă pentru totdeauna poarta care deschide drumul ce duce către nivelurile inferioare de existenţă.

Cam atâta despre discipolii umani.

Printre discipolii ne-umani, care fac parte din ranguri mai înalte sau mai joase decât umanitatea, se aflau *Cele Cinci Zeiţe (sau Zâne) Surori*, cunoscute ca *Cele Cinci Surori* din Durgā, şi Căpcăuna-Stâncă din Lingwa. Alte nenumărate fiinţe spirituale s-au dedicat protejării

Dharmei Buddhiste.

Toţi discipolii umani care au participat la ceremoniile funerare ale Venerabilului Jetsün, s-au retras imediat după încheierea lor, fiecare mergând la propria peşteră sau sihăstrie, petrecându-şi apoi restul vieţii în meditaţie şi devoţiune, aşa cum poruncise Jetsün.

Rechung a plecat să ducă lucrurile (sau relicvele pe care Jetsün le menţionase pe patul de moarte), lui Dvagpo-Rinpoche (şeful discipolilor); şi, pe când mergea ducându-le în Provincia U, îl întâlni pe Dvagpo- Rinpoche la Yarlung-Phushar. Acesta din urmă, deşi era târziu, îşi aminti de porunca lui Jetsün; şi apoi Rechung îi înmână *Coroana lui Maitrī* şi toiagul de *agaru* şi îi povesti tot ce se întâmplase de curând, la auzul cărora, de supărare, Gampopa (Dvago-Rinpoche) leşină pentru o vreme.

După ce îşi reveni, plin de jale, Gampopa înălţă nenumărate rugăciuni pentru Gurul său (Jetsün); acestea se regăsesc în propria sa biografie, scrisă despre (Jetsün). Apoi el l-a invitat pe Rechung la locuinţa sa, primind de la el şi întreaga *Karna Tantra* a lui *Dēmchog*.

După ce i-a înmânat lui Gampopa partea din relicvele la care acesta avea dreptul, şi i-a împărtăşit acestuia toate învăţăturile spirituale necesare, Rechung a pornit la drum şi s-a îndreptat către Mănăstirea Loro-Döl; acolo a rămas să practice meditaţia profundă până la sfârşitul zilelor sale. Rechung a fost transferat şi el cu trupul în *Tărâmul Divin* (corpul său fizic a devenit eteric şi, astfel, în urma sa n-a rămas pe pământ nici un cadavru).

La fel s-a întâmplat şi în cazul lui Shiwa-Wöd-Repa, lui Kyria-Repa şi al celor patru femei discipol, care erau surori, cu Paldar-Būm şi cu Sale-Wöd. Corpul lor fizic s-a preschimbat într-un corp eteric, intrând apoi în *Tărâmurile Superioare*.

Ceilalţi discipoli au plecat din viaţă în mod obişnuit, lăsându-şi corpurile pe pământ, spre folosul oamenilor şi al tuturor creaturilor simţitoare.

Astfel a îndeplinit sfântul Jetsün Milarepa cele trei fapte lumeşti şi cele nouă fapte de devoţiune spirituală, douăsprezece în total, fiecare dintre acestea fiind pline de întâmplări minunate. Şi, odată cu ultima faptă, vine şi cea mai mare dintre cele mai mari izbânzi ce îi pot fi hărăzite unui muritor, şi anume, realizarea în decursul unei singure vieţi a *Corpului Împătrit* şi a *Încincitei Înţelepciuni* a *Atotpătrunzătorului Purtător al Sceptrului Puterii Spirituale* (*Vajra-Dhara*); şi, împreună cu acestea, puterea de a străbate toate *Tărâmurile Sfinte* ale lui Buddha şi de a ajuta la evoluţia, şi astfel la salvarea, tuturor fiinţelor simţitoare, al căror număr este nesfârşit, şi care locuiesc lumile la fel de nesfârşite precum spaţiul ceresc.

Aici se sfârşeşte povestea Marelui *Yoghin* pe nume Mila-Zhadpa-Dorje, *Călăuza către Eliberare şi Atotcunoaştere*, *Cel care Conferă Fericirea Nirvāṇică* tuturor fiinţelor care trăiesc în *sangsāra*, deopotrivă şi pentru totdeauna.

Colofon

Binefăcătoarea strălucire a acestei *Minunate Istorisiri*,
Despre acest Venerabil *Om* între oameni, Jetsün-Mila,
A făcut ca *Dharma* lui Buddha să fie precum soarele,
Împlinind astfel speranţele şi aşteptările tuturor fiinţelor simţitoare;
Fie ca acest lucru să fie cea mai preţioasă ofrandă, acordată în semn de veneraţie tuturor Buddha şi Sfinţilor.

Această *Istorisire* (sau *Biografie*) a fost înfrumuseţată la început şi la sfârşit, cu un limbaj bogat şi preţios;
Fie ca acest lucru să fie o încântare pentru toţi învăţaţii şi iubitorii de literatură.

Cuvintele poveştii fac să te înfiori, din cauza credinţei şi a modestiei;
Fie ca acest lucru să fie o încântare pentru toţi devoţii, care cu sinceritate sunt legaţi de spiritualitate.

Simpla ascultare a acestei *Povestiri* te face să te-ndrepţi către credinţă, chiar împotriva propriului ego;
Fie ca acest lucru să fie o încântare pentru toţi cei care au destin înalt, şi care sunt dăruiţi cu o *karmă* bună.

Simpla cugetare asupra *Povestirii* face ca să ţi se reteze toate ataşamentele faţă de ce-i lumesc;
Fie ca acest lucru să fie o încântare pentru toţi cei care se străduiesc să dobândească *Atotcunoaşterea* în decursul unei vieţi.

Doar prin simpla atingere a acestei *Povestiri*, ambele scopuri sunt împlinite;
Fie ca acest lucru să fie o încântare pentru toţi cei care susţin *Dharma* şi îi ajută pe ceilalţi.

Prin studiul şi practicarea acestei *Povestiri*, *Succesiunea Maeştrilor* va fi pe deplin mulţumită;
Fie ca acest lucru să fie o încântare pentru toţi cei care susţin gloria *Succesiunii Maeştrilor*, trăind potrivit poruncilor lor.

În virtutea *Harului* acestei *Istorii*, fiecare creatură simţitoare va găsi uşurare şi alinare pentru toate suferinţe;
Fie ca acest lucru să fie o încântare pentru toate creaturile simţitoare existente în cele *Trei Planuri* (sau *Univers*).

(Semnat şi datat): Durţöd-ňyul-vai-naljor-rüpahi- gyen-chan (sau Yoghinul ce poartă ornamente de os şi stă prin cimitire).
Anul Phurbu, luna de la mijlocul toamnei, ziua a opta, în Sacrul Pelerinaj de la Lapchi-Kang.

Table of Contents

Cuvânt înainte
CAPITOLUL I
    Descendenţa şi Naşterea
CAPITOLUL II
    Gustul Suferinţei
CAPITOLUL III
    Practicarea Artei Negre
CAPITOLUL IV
    În căutarea Sfintei Dharma
CAPITOLUL V
    Încercările şi Penitenţa
CAPITOLUL VI
    Iniţierea
CAPITOLUL VII
    Călăuzit de Guru
CAPITOLUL VIII
    Despărţirea de Învăţător
CAPITOLUL IX
    Renunţarea
CAPITOLUL X
    Meditaţia în Singurătate
CAPITOLUL XI
    Sihăstriile
CAPITOLUL XII
    Nirvāṇa
Anexă
    Discipolii lui Jetsün
Colofon